

I. DISPOSICIÓN XERAIS**CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E VIVENDA**

DECRETO 24/2022, do 3 de febreiro, polo que se modifica o Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, polo que se aproba o Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés e polo que se aproba o Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

O artigo 149.1.23 da Constitución española atribúe competencia exclusiva ao Estado para aprobar a lexislación básica sobre protección do ambiente, sen prexuízo das facultades das comunidades autónomas de estableceren normas adicionais de protección. Así mesmo, o seu artigo 148.1.9 dispón que as comunidades autónomas poderán asumir competencias na xestión en materia de protección do ambiente.

O artigo 27.30 do Estatuto de autonomía de Galicia establece a competencia para aprobar normas adicionais sobre a protección do ambiente e da paisaxe nos termos do artigo 149.1.23.

A Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade, sinala no seu artigo 31: «Os parques son áreas naturais que, en razón da beleza das súas paisaxes, a representatividade dos seus ecosistemas ou a singularidade da súa flora, da súa fauna ou da súa diversidade xeolóxica, incluídas as súas formacións xeomorfolóxicas, posúen uns valores ecolóxicos, estéticos, educativos e científicos cuxa conservación merece unha atención preferente».

Na Comunidade Autónoma de Galicia aprobouse a Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza, que tiña entre os seus obxectivos a protección, restauración e mellora dos recursos naturais e a adecuada xestión dos espazos naturais e da flora e fauna silvestre. Nesta lei tamén aparece a figura de parque natural entre as categorías de espazos naturais protexidos. A Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia, derroga a Lei 9/2001, do 21 de agosto, ben que na súa disposición transitoria sétima recolle no seu punto 2 que o resto dos procedementos administrativos en tramitación na entrada en vigor desta lei se tramitará pola normativa vixente ao se iniciar a tramitación.

O parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés declarouse como parque natural mediante o Decreto 29/1993, do 11 de febreiro, publicado no *Diario Oficial de Galicia* núm. 35, do 22 de febreiro.

Este parque natural dispón dun plan de ordenación dos recursos naturais aprobado polo Decreto 64/2009, do 19 de febreiro (DOG nº 61, do 30 de marzo), que, de conformidade coa normativa de aplicación, establece as directrices que desenvolverá o plan reitor de uso e xestión que se elaborará segundo o disposto da Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza, e na Lei 4/1989, de conservación dos espazos naturais e da flora e fauna silvestre (normas derogadas polas leis 5/2019, do 2 de agosto e 42/2007, do 13 de decembro, respectivamente).

Pola súa banda, o artigo 31 da Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza, enumeraba os distintos instrumentos de planificación dos espazos naturais protexidos e establecía que nos parques a xestión se levará a cabo mediante plans reitores de uso e xestión.

Na actualidade, a Lei 5/2019, do 2 de agosto, de patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia, norma que derroga a Lei 9/2001, do 21 de agosto, establece o requirimento dun plan reitor de uso e xestión (PRUX) para os parques naturais e as reservas naturais e marca os contidos básicos do plan. Non obstante, este decreto xa estaba en tramitación no momento da aprobación da Lei 5/2019, do 2 de agosto, polo que se continuou a súa tramitación conforme a Lei 9/2001, do 21 de agosto, de acordo co disposto na disposición transitoria sétima da Lei 5/2019, do 2 de agosto.

Este decreto contén tres artigos, unha disposición derogatoria única, tres disposicións derradeiras e tres anexos.

O artigo 1 refire a modificación da zonificación do Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural da Baixa Limia-Serra de Xurés, aprobado polo Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, en concreto dos artigos 11 e 12 do plan de ordenación. Esta modificación ten por obxecto harmonizar as denominacións da zonificación dos distintos parques naturais e delimitar as ditas zonas (sen alterar de ningún modo os límites do espazo protexido) e así garantir unha correspondencia directa coas unidades de zonificación establecidas no Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia, aprobado polo Decreto 37/2014, do 27 de marzo, no cal se opta por un sistema xerarquizado de zonas, como ferramenta básica para a planificación e xestión dos compoñentes da biodiversidade co fin de asegurar os obxectivos de conservación e uso sustentable dos recursos naturais en cada espazo protexido e no conxunto da Rede Natura 2000.

O artigo 2 aproba o Plan reitor de uso e xestión do parque natural da Baixa Limia-Serra de Xurés como instrumento de planificación específico que desenvolve o Plan de ordenación dos recursos naturais deste parque natural.

O artigo 3 deste decreto sinala o réxime sancionador de aplicación derivado do incumprimento das premisas establecidas neste instrumento de planificación.

A disposición derogatoria única contén unha derogación xenérica de cantas disposicións de igual ou inferior rango se opoñan ao disposto nesta disposición.

No relativo ás disposicións derradeiras, as disposicións derradeiras primeira, segunda e terceira prevén unha habilitación normativa para o desenvolvemento das disposicións precisas mediante orde deste decreto, o prazo de vixencia deste plan reitor que, como mínimo, será de dez anos, e a entrada en vigor desta disposición.

Canto ao procedemento de elaboración, este decreto someteuse á participación do público conforme o establecido no artigo 16 da Lei 27/2006, do 18 de xullo, pola que se regulan os dereitos de acceso á información, de participación pública e de acceso ao ambiente.

Neste sentido, o 21 de marzo de 2018 publícase no *Diario Oficial de Galicia* núm. 57 o Anuncio do 14 de marzo de 2018, da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, polo que se acorda someter a participación pública o documento de inicio do Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

Igualmente, conforme o establecido no artigo 42 da Lei 16/2010, do 17 de decembro, de organización e funcionamento da Administración xeral e do sector público autonómico de Galicia, previamente á aprobación do Plan reitor de uso e xestión, o día 1 de decembro de 2021 publícase no *Diario Oficial de Galicia* núm. 231 o Anuncio do 29 de novembro de 2021 (corrección de erros DOG núm. 239, do 15 de decembro de 2021), da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, pola que se acorda someter ao procedemento de información pública o proxecto de decreto polo que se modifica o Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, polo que se aproba o Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés e polo que se aproba o Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

Con posterioridade ao trámite de información pública solicitáronse os informes sectoriais preceptivos exixidos pola normativa vixente de aplicación.

Igualmente incorporáronse ao expediente os informes emitidos pola Dirección Xeral de Ordenación do Territorio e Urbanismo, polo Consello Galego de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible e pola Xunta Consultiva do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Polo exposto, e en uso das atribucións conferidas pola Lei 1/1983, do 22 de febreiro, de normas reguladoras da Xunta de Galicia e da súa Presidencia, por proposta da conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, e logo de deliberación do Consello da Xunta de Galicia, na súa reunión do tres de febreiro de dous mil vinte e dous,

DISPOÑO:

Artigo 1. Modificación da zonificación do Plan de ordenación dos recursos naturais da Baixa Limia-Serra do Xurés

Un. Modifícase o artigo 11 do anexo I (Plan de ordenación dos recursos naturais Baixa Limia-Serra do Xurés) do Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, polo que se aproba o Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés, que queda redactado:

«Artigo 11. *Xustificación*

1. Os terreos incluídos no ámbito do plan clasifícanse en catro categorías, en función do estado de conservación dos recursos naturais e da presenza e fraxilidade de elementos físicos e bióticos singulares: zona I de reserva, zona II de uso limitado, zona III de uso compatible e zona IV de uso xeral.

11.1. Zona I de reserva: son aquelas áreas que requiren un alto grao de protección por albergaren os maiores valores naturais, científicos e paisaxísticos, así como pola singularidade dos seus hábitats, especies e comunidades.

11.2. Zona II de uso limitado: está constituída por áreas que presentan un elevado grao de naturalidade e que poden soportar un certo nivel de uso público, orientado á investigación, educación e interpretación ambiental e á contemplación da natureza de forma controlada. Garantírase a conservación íntegra dos seus recursos e valores ao mesmo tempo que se permitirán determinados aproveitamentos primarios.

11.3. Zona III de uso compatible: esta categoría inclúe os terreos en que as formacións naturais, xeralmente de mediana calidade e singularidade, soportaron un maior grao de humanización, ou ben presentan boa capacidade para soportaren un uso público máis intenso. Nestas zonas permitirase a práctica de usos agropecuarios e aproveitamentos tradicionais.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

11.4. Zona IV de uso xeral: son aquelas áreas que presentan menor calidade dentro do espazo natural protexido. Poderán utilizarse para a localización de instalacións de uso público».

2. Todas as referencias contidas no Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, relativas á zona de interese prioritario para a conservación (ZPDG-A1) entenderanse referidas á zona I de reserva. Do mesmo xeito todas as referencias relativas á zona de interese prioritario para a conservación (ZPDG-A2) e á zona de uso restrinxido (ZPDG-B) entenderanse referidas á zona II de uso limitado. No caso das referencias á zona de uso moderado (ZPDG-C) e da zona de uso xeral (ZPDG-D), entenderanse referidas á zona III de uso compatible e á zona IV de uso xeral, respectivamente.

Dous. Modifícase o artigo 12 do anexo I do Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, polo que se aproba o Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés, que queda redactado así:

«Artigo 12. *Delimitación das zonas*

1. Zona I de reserva. Inclúe aquelas áreas que requiren dun alto grao de protección por albergaren elevados valores naturais, científicos e paisaxísticos, así como pola singularidade dos seus hábitats, especies e comunidades.

Abrangue 2.067,63 ha (o 7,04 % do parque natural), correspondente aos seguintes enclaves: Alta Serra do Xurés en Lobios e Muíños, o Barranco de Cruz do Touro en Lobios e o Barranco de Olelas en Entrimo.

2. Zona II de uso limitado. Constituída por áreas que requiren dunha maior protección por albergaren valores naturais de excepcional rareza, de interese pola súa escaseza e/ou diversidade, ou ben por albergaren valores naturais de especial fragilidade.

Engloba os territorios que se expoñen a seguir: unha franxa de protección de lonxitude variable nas ladeiras da Serra do Xurés en Lobios e Muíños, Serra de Santa Eufemia en Lobios, zonas altas da Serra do Quinxo e Serra de Queguas en Entrimo, as zonas boscosas de Calvos de Randín, así como nas dúas áreas conformadas por hábitats prioritarios de matogueiras húmidas pertencentes aos concellos de Bande e Calvos de Randín. Correspóndese coa zona de rexeneración forestal, cunha superficie de 17.233,81 ha, o que representa o 58,66 % do espazo.

3. Zona III de uso compatible. Abrangue aqueles ámbitos do parque que presentan un valor de conservación medio por integraren no territorio certo nivel de humanización, principalmente por actividades tradicionais agrícolas na contorna dos núcleos de poboación e por plantacións forestais tamén tradicionais.

Ocupa unha superficie de 9.825,51 ha, o que supón o 33,44 % do parque natural.

4. Zona IV de uso xeral. Formada por zonas cun importante nivel de urbanización, así como as grandes áreas destinadas a uso público. Inclúe todos os núcleos rurais e as vías asfaltadas.

Abrangue un total de 252,45 ha, o que representa o 0,86 % do parque natural e é a zona que menor superficie ocupa dentro da delimitación do parque natural».

Tres. O mapa de zonificación do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés queda establecido no anexo I.

Artigo 2. Aprobación do Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés

1. Apróbase o Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

2. No anexo II deste decreto recóllese o Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

3. No anexo III deste decreto recóllese a cartografía correspondente ao Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

4. A consellería con competencias en materia de conservación da natureza deberá garantir o acceso permanente na súa web á información contida no plan, incluída a cartografía, e manter actualizada a dita información cando se produzan modificacións ou revisións.

Artigo 3. Réxime de infraccións e sancións

O réxime sancionador aplicable será o recollido na Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade e, con carácter complementario, o establecido na Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia.

Disposición derogatoria única. *Derrogacións*

Queda derogado o Decreto 155/1998, do 28 de maio, polo que se aproba o Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés así como as disposicións de igual ou inferior rango que se opoñan ou contradigan ao disposto no presente decreto.

Disposición derradeira primeira. *Habilitación normativa*

Habílitase a persoa titular da consellería competente en materia de conservación da natureza para aprobar mediante orde, no ámbito das súas competencias, as disposicións precisas para o desenvolvemento deste decreto.

As ditas ordes respectarán o establecido no título III da Lei 27/2006, do 18 de xullo, pola que se regulan os dereitos de acceso á información, de participación pública e de acceso á xustiza en materia de ambiente.

Disposición derradeira segunda. *Vixencia*

O Plan reitor de uso e de xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés terá unha vixencia de dez anos e deberase revisar ao termo do prazo de vixencia establecido ou antes, se for necesario, conforme o estado da ciencia e da técnica ou da aplicación das medidas de seguimento que correspondan.

Disposición derradeira terceira. *Entrada en vigor*

Este decreto entrará en vigor aos vinte días naturais da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.

Santiago de Compostela, tres de febreiro de dous mil vinte e dous

Alberto Núñez Feijóo
Presidente

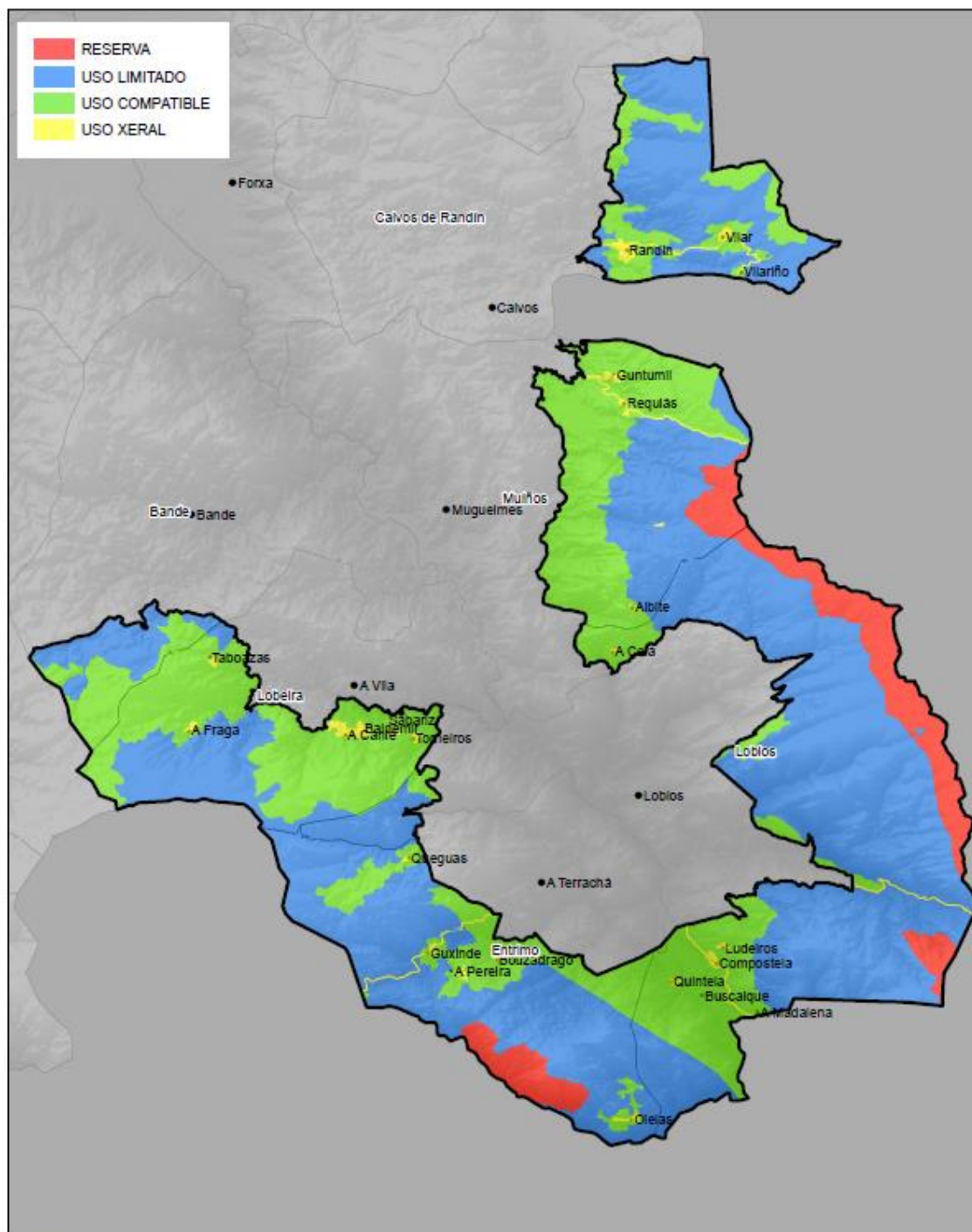
Ángeles Vázquez Mejuto
Conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

ANEXO I

Cartografía de zonificación

Fonte: Dirección Xeral de Patrimonio Natural
Escala 1:155.000

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

ANEXO II**Plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés**

Índice.

1. Memoria.
2. Obxectivos operativos e de xestión.
3. Zonificación.
4. Medidas de uso e xestión.
5. Plan de xestión de emerxencias.
6. Programa de actuacións.
7. Cronograma e programa financeiro.
8. Sistema de seguimento e avaliación.
9. Organización administrativa.
10. Vixencia e revisión do plan.

1. Memoria.

O presente plan reitor de uso e xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés (PNBLSX) foi elaborado tendo en conta as novas circunstancias físicas e socioeconómicas que caracterizan o espazo, así coma os efectos e as experiencias postas de manifesto ao longo da vixencia do anterior plan, aprobado mediante o Decreto 155/1998, do 28 de maio. Neste sentido, tivéronse en conta os resultados do proceso de avaliación do citado Plan, o que permitiu coñecer o grao de consecución dos obxectivos establecidos e do cumprimento das normas e directrices, así como a adaptabilidade dos ditos obxectivos, normas e directrices á realidade do parque natural e á propia coherencia interna do plan.

Ao mesmo tempo, a aplicación das novas tecnoloxías dispoñibles que permiten un coñecemento máis detallado do territorio contribuíron á xénese dun documento máis axustado á dita realidade territorial, tanto desde o punto de vista ambiental coma socioeconómico.

Respecto ao seu contido, o presente plan axústase ao establecido no artigo 56, sección 3ª, da Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Galicia, que establece que os plans reitores de uso e xestión terán, como mínimo, o seguinte contido:

- a) Análise e diagnose do medio.
- b) Zonificación do espazo conforme o contido do plan de ordenación dos recursos naturais, con delimitación das áreas de diferentes usos.
- c) Os obxectivos.
- d) As previsións de uso e de aproveitamento.
- e) As normas xerais de xestión, coa inclusión, como mínimo, das relativas á vixencia e á revisión do plan.
- f) As normas de regulación dos usos e das actividades, así como para a xestión, a protección, a conservación ou a mellora dos recursos naturais e dos valores ambientais, cando resulte preciso completar ou desenvolver as contidas no plan de ordenación dos recursos naturais.
- g) A programación das actuacións para acadar os obxectivos do plan de ordenación dos recursos naturais que se deben desenvolver no espazo natural, durante a vixencia do plan reitor de uso e de xestión.
- h) O programa de seguimento.
- i) A identificación das medidas para garantir a conectividade ecolóxica, establecendo ou restablecendo uns corredores con outros espazos naturais de singular relevancia para a biodiversidade.
- j) A memoria económica acerca dos custos e dos instrumentos financeiros previstos para a súa aplicación.

1.1. Introducción.

1.1.1. Antecedentes.

No ano 1993 declarouse o parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés mediante o Decreto 29/1993, de 11 de febreiro (DOG nº 35, do 22 de febreiro) e o seu plan de ordenación

dos recursos naturais (PORN) foi aprobado segundo o Decreto 32/1993, do 11 de febreiro (DOG nº 37, do 24 de febreiro). Naquel momento, o parque contaba cunha superficie de 20.920 ha, repartidas entre os concellos de Entrimo, Lobios e Muíños.

No ano 1998 aprobouse o primeiro plan reitor de uso e xestión (PRUX) do espazo, conxunto o disposto no Decreto 155/1998, do 28 de maio (DOG nº 107, do 5 de xuño).

Mediante a transposición á normativa española da Directiva comunitaria 92/43/CEE iniciouse o proceso de designación dos enclaves que formarían parte da Rede Natura 2000, a rede de espazos naturais europeos. Así, con data 11 de marzo de 1999, o Consello da Xunta de Galicia acordou remitir unha proposta de lugares que formarían parte da dita rede, de acordo co disposto no artigo 4 do Real decreto 1997/1995, ao Estado español, o cal remitiu, pola súa vez, á Comisión Europea as listas de lugares propostos polas distintas comunidades autónomas. Entre eles figurou, dentro dos ámbitos das rexións bioxeográficas Atlántica e Mediterránea o lugar de importancia comunitaria (LIC) Baixa Limia (ES1130001), que englobaba o conxunto montañoso formado principalmente pola Serra do Lebreiro e os Montes do Quinxo, na marxe dereita do encoro de Lindoso (no río Limia), e a Serra do Xurés e a Serra da Pena, na marxe esquerda.

En 2004, a Xunta de Galicia en virtude das súas competencias en materia de ambiente e de acordo cos termos do artigo 149.1.23 da Constitución e do Real decreto 1535/1984, declarou a todos os espazos propostos para a súa inclusión na Rede Natura 2000, como zonas de especial protección dos valores naturais de Galicia (ZEPVN) mediante o Decreto 72/2004, do 2 de abril, *Diario Oficial de Galicia* nº 69, do 12 de abril. Así, estes espazos entraron a formar parte da Rede galega de espazos protexidos de acordo coa Lei 9/2001, de conservación da natureza de Galicia. Ao mesmo tempo, aprobáronse os límites da ZEPVN Baixa Limia mediante Resolución da Dirección Xeral de Conservación da Natureza do 30 de abril de 2004 (*Diario Oficial de Galicia* nº 95, do 19 de maio). Neste mesmo decreto declárase a zona de especial protección para as aves (ZEPA) da Baixa Limia-Serra do Xurés (ES0000376), cunha superficie de 31.287 ha, distribuídas nos concellos de Quintela de Leirado, Verea, Bande, Lobeira, Muíños, Lobios, Entrimo e Calvos de Randín.

A finais dese mesmo ano a Comisión Europea adopta, de conformidade coa Directiva 92/43/CEE do Consello, a lista de lugares de importancia comunitaria da rexión bioxeográfica Atlántica (Decisión da Comisión do 7.12.2004 pola que se adopta, de conformidade coa DC92/43/CEE do Consello, a lista de Lugares de importancia comunitaria da Rexión Bioxeográfica Atlántica. DOUE, 29.12.2004). No ano 2006 aprobouse a Rexión Bioxeográfica

fica Mediterránea (Decisión da Comisión do 19.7.2006, pola que se adopta, de conformidade coa Directiva 92/43/CEE do Consello, a lista de lugares de importancia comunitaria da Rexión Bioxeográfica Mediterránea. DOUE 21.9.2006). Nestas listas inclúese o LIC Baixa Limia, ao posuír territorios adscritos a ambas as unidades bioxeográficas.

No ano 2008 achegouse petición á Unesco para que o territorio ocupado polo parque transfronteirizo conformado pola Peneda do Gerês (na parte portuguesa) e da Baixa Limia-Serra do Xurés (en Galicia) fose incluído na Rede mundial de reservas da biosfera. Abrangúa deste xeito 267.958 ha e converteuse na primeira reserva da biosfera transfronteiriza. Deste xeito, a reserva da biosfera transfronteiriza Gerês-Xurés (RBTGX) foi aprobada como tal o 27 de maio de 2009 polo Consello Internacional de Coordinación (CIC) do programa da Unesco sobre o Home e a Biosfera (MaB), reunido en Jeju (Corea do Sur). Ao tratarse dunha reserva da biosfera transfronteiriza, o esforzo de cooperación entre o territorio e as entidades portuguesas e españolas ten un peso moi importante. Este esforzo de conxugación e cooperación entre os dous territorios quedou reflectido no Plan de acción común 2015-2020 da reserva da biosfera transfronteiriza Gerês-Xurés, documento elaborado a través da coordinación entre o Instituto da Conservação da Natureza e da Floresta pola parte portuguesa, e a Xunta de Galicia (Dirección Xeral de Conservación da Natureza) pola parte española.

O parque natural foi ampliado no ano 2009 coa publicación dun novo plan de ordenación dos recursos naturais (PORN) para o efecto (Decreto 64/2009, do 19 de febreiro). O novo ámbito territorial de aplicación abrangue unha superficie total de 29.379,40 hectáreas, das cales 20.920 ha se corresponden coa superficie inicial no ano 1993, mentres que as 8.442 ha restantes representan a superficie ampliada. Este novo ámbito territorial esténdese polos concellos de Bande, Lobeira, Entrimo, Lobios, Muíños e Calvos de Randín.

Por último, mediante o Decreto 37/2014, do 27 de marzo, a Xunta de Galicia procedeu a declarar como zonas especiais de conservación (ZEC) os LIC presentes en Galicia e a aprobar o Plan director da Rede Natura 2000 como instrumento de planificación e xestión para os espazos naturais incluídos no seu ámbito de aplicación, que se estrutura e adapta á figura de plan de ordenación dos recursos naturais.

1.1.2. Ámbito de aplicación.

O ámbito territorial de aplicación do presente PRUX abrangue unha superficie total de 29.379,40 hectáreas, que vén recollido e cartografado no mapa 1 do anexo III, e esténdese

polos concellos de Bande, Lobeira, Entrimo, Lobios, Muíños e Calvos de Randín, todos eles na provincia de Ourense, e que constitúen a área de influencia socioeconómica do dito plan, de acordo coa Lei 5/2019, de patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia, e coa Lei 42/2007, do patrimonio natural e da biodiversidade.

Ben que é certo que o Decreto 401/2009, do 22 de outubro, polo que se declara o ámbito territorial do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés, delimita no seu artigo 2 o ámbito territorial do espazo cunha superficie de 29.345 ha, é dicir unha diferenza de hectáreas (34,4 ha máis) con respecto ás que figuran no devandito decreto, esta diferenza é debida a axustes cartográficos nos límites con Portugal e nos límites de concellos segundo a información do Instituto Xeográfico Nacional de España.

1.1.3. Alcance e efectos.

O presente Plan prevalecerá sobre calquera outro instrumento de ordenación territorial ou física. As disposicións establecidas no presente plan constituirán un límite para os devanditos instrumentos, sen que se poidan alterar nin modificar, e aplicaranse, en todo caso, prevalecendo sobre os instrumentos de ordenación preexistentes.

Cando os instrumentos de protección do patrimonio natural, de ordenación territorial, urbanística, de recursos naturais e, en xeral física, existentes resulten contraditorios co presente plan, deberán adaptarse a este. En tanto a dita adaptación non teña lugar, as determinacións do plan aplicaranse, en todo caso, prevalecendo sobre os devanditos instrumentos.

Así mesmo, o plan será determinante respecto a calquera outra actuación, plan ou programa sectorial, sen prexuízo do que dispoña respecto diso a lexislación autonómica. As actuacións, plans ou programas sectoriais só poderán contradicir ou non acoller o contido do plan por razóns imperiosas de interese público de primeira orde e nese caso a decisión deberá motivarse e facerse pública.

O plan desenvolve as directrices en función das súas características morfolóxicas, agrícolas, gandeiras, forestais, paisaxísticas ou ecolóxicas diferenciadas que exixan unha consideración e tratamento unitarios, fortalecendo o desenvolvemento económico e social no ámbito do desenvolvemento sustentable.

1.2. Caracterización e diagnose.

1.2.1. O medio físico.

O parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés articúlase arredor dunha serie de contrafortes integrados nas montañas galaico-miñotas: a Serra do Leboreiro, a Serra do Xurés e

a Serra da Pena. A pesar de que ao longo destas elevacións se establece a fronteira con Portugal, desde o punto de vista ambiental e do seu aproveitamento polas poboacións humanas constitúen unha unidade dificilmente separable do resto de montañas galaico-miñotas da parte lusa.

Trátase en esencia dun territorio de relevo abrupto, no cal escasean as áreas chás, sometido a un clima caracterizado por grandes contrastes entre as partes altas e as baixas. Nas primeiras, as precipitacións son elevadas e contan cun réxime termométrico contrastado, con invernos longos e rigorosos nas áreas situadas por enriba dos 1.000 m.s.n.m. Esta dura climatoloxía atópase suavizada nas áreas baixas, asociadas aos principais cursos fluviais, os cales nalgúns casos discorren por vales moi abrigados e fortemente encaixados, o cal provoca que as precipitacións sexan máis ben escasas dentro do contexto galego, cunha importante seca estival.

Os principais compoñentes bióticos deste espazo natural están claramente relacionados cos territorios atlánticos e centroeuropeos, ademais de contar cunha importante penetración de elementos florísticos e faunísticos de tendencia mediterránea, principalmente a través das áreas meridionais. Supón a presenza de especies e comunidades vexetais e animais cuxa representación en Galicia é practicamente exclusiva, o que supón un alto valor desde o punto de vista da súa significación no relativo á conservación da biodiversidade existente no ámbito de Galicia.

A actividade humana, presumiblemente desenvolvida neste territorio de xeito ininterrompido a partir de hai uns 4.000 anos, foi modelando unha paisaxe en mosaico en que predominan hoxe en día as grandes superficies ocupadas polas matogueiras, medios rochosos e os bosques.

Dende o punto de vista ecolóxico, entre os valores que máis contribúen á consideración deste espazo como unha das áreas de maior interese destacan precisamente as extensións e o estado de conservación desas matogueiras e rochedos, tanto dentro do contexto galego coma no noroccidental ibérico, desde hai practicamente un século.

De importante relevancia no que á afectación ao medio físico se refire é a sucesión de incendios forestais. Xeralmente, a provincia de Ourense é un territorio en que se suceden de xeito recorrente, principalmente en épocas estivais, cando as condicións meteorolóxicas son máis favorables para este tipo de eventos, cunha incidencia similar no país veciño. Historicamente, a rexión suroeste e limítrofe coa veciña Portugal é unha das zonas con maior concentración de incendios de toda España (Documentos analíticos do decenio

1991-2000 do Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación, 2002). Esta mesma pauta ten lugar no PNBLSX, onde se vén observando unha maior incidencia dos lumes forestais, que ocorren en intervalos de tempo cada vez máis curtos.

Desde hai séculos o lume vén modificando a paisaxe, así como modelando os costumes da xente do rural. Nesta rexión os lumes foron empregados como unha ferramenta de uso tradicional para o manexo dos solos agrícolas, usados para facilitar a rexeneración dos pastos e a limpeza dos terreos, especialmente en zonas de mato. Se ben é certo que a inmensa maioría dos incendios actuais xa non son derivados destes usos, o fogo ábrese camiño nunha zona especialmente seca no verán e modifica significativamente a paisaxe (Rodríguez Jiménez, 2021).

A análise da serie histórica de datos estatísticos revela que entre as décadas dos oitenta e noventa comezou a clara tendencia ao agravamento da situación debido á simultaneidade de lumes provocados, na cal a maioría se cualificaron como de «alta enerxía» ao conxugarse dous factores clave para a propagación: a meteoroloxía e a topografía (Martínez Ruíz e Martínez Chamorro, 2000). Desafortunadamente, a dita tendencia continúa vixente ata o día de hoxe, agravada pola entrada de lumes desde Portugal.

1.2.1.1. Localización.

Máis dunha terceira parte do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés está incluída no Concello de Lobios, con 11.095,02 ha, seguido polos concellos de Entrimo (5.442,47 ha), Muíños (4.519,93 ha), Lobeira (3.973,06 ha), Calvos de Randín (3.211,06 ha) e o de Bande con 1.137,86 ha. Así mesmo, o Concello de Lobios tamén é o que posúe unha maior proporción dos seus dominios incluídos no parque natural, posto que conta con case o 66 % nel, aínda que o de Entrimo posúe unha porcentaxe protexida similar, con algo máis de un 64 %, e no de Lobeira inclúese preto do 58 %. Pola súa banda, o concello de Muíños está incluído no parque natural sobre nun 41 %, o de Calvos de Randín case nun 33 %, e finalmente o de Bande nun 11,50 % (táboa I).

A práctica totalidade do territorio do parque natural está incluído de xeito simultáneo en dous espazos da Rede Natura 2000: na ZEC Baixa Limia (ES1130001), e na ZEPA Baixa Limia-Serra do Xurés (ES0000376). Ademais, tamén se inclúe dentro dos lindes da parte galega da Reserva da Biosfera Transfronteiriza Gerês-Xurés.

Táboa I: superficie do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés. Hectáreas por concello e porcentaxe incluída dentro do parque natural. Superficie de cada concello dentro do espazo natural e porcentaxe que supón dentro do parque.

Ámbito territorial	Concello		Parque natural	
	Superficie	% no P.N.	Superficie	% do P.N.
Bande	9.890,46 ha	11,50 %	1.137,86 ha	3,87 %
Calvos de Randín	9.781,70 ha	32,83 %	3.211,06 ha	10,93 %
Entrimo	8.446,77 ha	64,43 %	5.442,47 ha	18,52 %
Lobeira	6.884,09 ha	57,71 %	3.973,06 ha	13,52 %
Lobios	16.827,85 ha	65,93 %	11.095,02 ha	37,76 %
Muíños	10.949,60 ha	41,28 %	4.519,93 ha	15,38 %
Total: 29.379,40 ha				

1.2.1.2. Clima.

Segundo a información rexistrada polas dúas estacións climatolóxicas do Centro de Investigación e Información Ambiental de Galicia (CINAM) dentro do territorio do parque natural (a de Pedreiriño, en Entrimo, e a do Xurés, en Muíños), localízase o parque nunha zona de transición entre os climas atlántico e mediterráneo.

A temperatura media anual oscila entre os 14°C correspondentes á área noroccidental do espazo natural e os 10°C da zona sur, onde se aprecia unha maior continentalidade. Os valores máis elevados acádanse nos meses de xullo e agosto, chegando a temperaturas extremas de 35°C; mentres que os máis baixos adoitan acadar os -5°C durante o período invernal (decembro e xaneiro).

En canto ao réxime pluviométrico, a precipitación acumulada media ao longo do ano flutúa na maior parte do territorio incluído no parque natural entre os 800 e os 1600 mm, aínda que nos vales máis encaixados e de menor altitude a precipitación anual se estima que pode situarse por debaixo dos 600 mm. As chuvias máis abundantes prodúcense no outono e no inverno, e son escasas no período estival.

A evapotranspiración potencial anual sitúase na maior parte do territorio entre 500 e 700 mm ao longo do ano, aínda que nas zonas máis térmicas sitúase por enriba dos 750 mm anuais. Non obstante, o balance hídrico na práctica totalidade do parque natural é positivo, con superávits nas zonas máis altas de 1000 mm, aínda que no encaixado val do río Salas se recoñece un certo déficit, superior incluso a 150 mm nas zonas máis baixas.

As características transicionais do clima confírmanse de acordo coa clasificación fitoclimática de Allué Andrade (1990), posto que os tipos presentes dentro do territorio de estudo

serían o Nemoral VI nas zonas de maior altitude (por enriba dos 600 m) e o Nemoral VI (V) nas zonas máis baixas. Os tipos nemorais caracterízanse por posuíren características intermedias entre os mediterráneos e os oroborealoides, polo que o autor os vencella coas seguintes asociacións de vexetación potencial: reboleiras, aciñeirais, carballeiras e faiais.

1.2.1.3. Aspectos xeolóxicos e xeomorfolóxicos.

Desde o punto de vista xeolóxico, toda a zona se enmarca no denominado Macizo Ibérico, que ocupa boa parte do oeste da Península Ibérica (mapa 2 do anexo III). Este macizo caracterízase por atoparse nel rochas antigas e duras, con vales recheos de sedimentos xerados pola erosión das zonas estremeiras. Cabe destacar que, desde hai uns 300 millóns de anos, esta zona estivo emerxida sobre o nivel do mar, o cal non ocorreu co resto da Península Ibérica.

Para entender a formación da paisaxe do Xurés hai que ter en conta dous momentos clave:

- Entre os 370 e 290 millóns de anos anteriores ao momento actual formáronse as rochas que se atopan hoxe na zona.
- Desde hai 50 millóns de anos ata a actualidade formouse o relevo que agora se pode ver.

Hai 370 millóns de anos, e durante uns 80 millóns de anos, dous antigos continentes chocaron nesa zona. Esta colisión fixo que na zona se elevase unha cordilleira montañosa de gran tamaño. Nas seguintes decenas de millóns de anos esa cordilleira erosionouse ata converterse practicamente nunha chaira. A erosión deixou ao descuberto as rochas orixinadas no núcleo da cordilleira, que son as que se observan actualmente: diferentes tipos de granitos, lousas, xistos, cuarcitas... Trátase de rochas formadas a altas presións e temperaturas, a varios quilómetros de profundidade.

A Baixa Limia constitúe un rebordo da ampla depresión da Limia, caracterizado por 3 unidades morfolóxicas (Pérez Alberti, 1986): as superficies achairadas, os vales fluviais e as serras. Deste xeito, en contacto coa gran chaira limiá se atopan as altas terras do Salas en Calvos de Randín, e as do Cadós en Bande, materializadas por unha superficies aplanadas duns 800-900 m de cota.

Fendendo este nivel de aplanamento aparece o río Limia, o cal na Baixa Limia se encaixa tras percorrer a depresión onde hai máis de 50 anos se atopaba situada a lagoa de Antela. Ao río Limia confírelle as súas augas o río Salas, o cal discorre por un amplo val, paralelo en certo modo ao do Limia, a 550 m de cota e recibindo as augas da Serra do Larouco e da Serra do Xurés.

Separadas da Limia polos achairamentos elevados descritos con anterioridade, sitúase unha serie de aliñacións montañosas que algúns autores inclúen nas serras surorientais (Pérez Alberti, 1986), aínda que máis recentemente recibiron a cualificación de montañas galaico-miñotas (Ramil Rego *et al.*, 2005). Están formadas pola Serra do Larouco, Serra de Santa Eufemia e a Serra do Xurés ao sur do río Limia, e polos Montes do Quinxo, Serra de Queguas e Serra do Leboreiro ao oeste.

En xeral, unha morfoloxía de cumes e vales como a que caracteriza a Baixa Limia acostuma estar vencellada a un relevo formado a partir de unha superficie achairada erguida e que posteriormente é disecada pola dinámica fluvial. Deste xeito, sobre estes macizos montañosos, labrados sobre granitos, volven a aparecer claras mostras de ter sido erguidos pola tectónica e fendidos pola morfoxénese fluvial, sen esquecer a modelaxe glaciar e periglaciaria (Pérez Alberti, 1986; 2001).

A pesar de que certos autores negaron no seu momento a existencia de modelaxe glaciar nos macizos montañosos de Gerês-Xurés (Teixeira e Cardoso 1979, Martínez de Pisón e Arenillas, 1984), existen numerosas interpretacións que cimentan a hipótese glaciarista dun xeito indiscutible (Schmidt-Thomé, 1973; Coudé-Gaussen, 1979 e 1981; Soares de Carvalho e López Nunes, 1981; Van der Meer, 1987; Pérez Alberti, 1993; Yepes, 2004).

As formas de erosión e de acumulación observadas nestes macizos revelan a existencia de glaciarios de circo e de val. A distribución espacial das manifestacións identificadas (Vidal Romaní *et al.* 1990a, 1990b; Brum Ferreira *et al.* 1992; Vidal Romaní e Fernández Mosquera, 1992) amosan dous tipos de condicionantes: o primeiro deles de tipo estrutural, que determina a dirección dos grandes vales sometidos á acción dos xeos; e por outra banda unha determinación de tipo climático, posto que existiría unha disimetría NW-SE, posto que se acumularía máis cantidade de xeo e neve na parte oriental, probablemente debido a un efecto de refuxio fronte aos ventos dominantes.

Identifícanse non tanto as formas como os depósitos glaciarios. As primeiras son máis difíciles de constatar e non constitúen por si mesmas unha proba sólida de glaciario:

soamente existe un exemplo clásico de circo glaciar (o de Cocões de Concelinho), mentres que moi poucos vales teñen un perfil en forma de U. Aínda así, os depósitos constitúen o macizo do Gerês-Xurés o mellor indicador da dinámica glaciar: por un lado acumulacións de bloques en forma de morea e, por outro, depósitos areosos con características de *till* subglaciaros. As mellores representacións dos ditos depósitos glaciarios na vertente da Serra do Xurés son a morea terminal de Torneiros, ou as moreas laterais do val do río Vilamés (as cales posuirían 2 km de lonxitude), xunto aos afloramentos en *till* subglaciaro que se atopan neste mesmo val.

No tocante ás manifestacións periglaciares, cabe suliñar que na maioría dos casos se caracterizan por vertentes regularizadas con cascalleiras e nalgúns casos escoaduras de solifluxión, aínda que a dinámica crionival é o principal factor da fisionomía actual das ladeiras. Non obstante, non se pode separar un andar periglaciaro dun andar glaciaro.

Resultado da xeomorfoloxía anteriormente descrita, confórmase un relevo caracterizado pola suavidade das terras baixas do val do río Limia, arredor do cal ascenden gradualmente as terras máis altas, primeiro en superficies de aplanamento ou de transición, e xa por último en serras elevadas, que forman un rebordo granítico que rodea a depresión.

Os montes que conforman o dito rebordo son a Serra do Xurés (1.533 m), a Serra de Santa Eufemia (1.107 m), os Montes do Quinxo (1.166 m), a Serra de Queguas (1.205 m) ou a Serra do Leboeiro (1.333 m), e forman, pola súa vez, o límite natural con Portugal. En contraste co isto, está o val do río Limia, de forma ampla e horizontal, o cal se atopa a unha altitude de 350 m, mentres que as superficies de aplanamento se sitúan a unha cota entre 800 e 1.000 m.

A superficie que ocupa o parque e a súa ampliación aséntase na zona coñecida como Galicia-Tras-os-Montes, encadrada dentro do Macizo Hespérico Español. Esta rexión está dominada por estruturas graníticas compostas principalmente por cuarzos, feldspatos e micas. A litoloxía presente responde aos importantes procesos metamórficos e de pregamento sufridos nas distintas fases da Oroxenia Hercínica.

De acordo co anterior, a práctica totalidade da superficie abranguida polos territorios delimitados polo parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés atópase sobre materiais de tipo granítico, pertencentes aos macizos de Lobios principalmente, e de forma secundaria aos de Domaio e A Golada, aínda que en moita menor superficie. Cabe subliñar que no seo destas formacións aparecen con frecuencia filóns de seixo.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

No tocante á presenza de rochas metamórficas, estas case non se presentan dentro do espazo, posto que se atopan lindando co mesmo pola parte sur. A escasa superficie incluída no territorio do parque natural de litoloxías desta natureza corresponde cunha alternancia de xistos, filitas, liditas e ampelitas.

Finalmente, tamén é necesario destacar a presenza de depósitos detríticos na área de estudo, de orixe cuaternaria. Entre eles é posible citar os coluviós e derrubas de ladeira, os conos de dexección de textura arxilo-areosa e os depósitos aluviais compostos por unha matriz de areas, arxilas e seixos.

1.2.1.4. O solo.

A práctica totalidade do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés está asentado sobre materiais graníticos. Con frecuencia, os afloramentos deste tipo de rochas están asociados ás partes culminantes do relevo, aparecendo como elementos característicos da paisaxe formas erosivas de tipoloxía variada (bolos, penedos, castelos, laxes, etc.). A súa alteración físico-química adoita dar lugar a solos de profundidade media ou escasa, con texturas areosas que facilitan a percolación da auga cara aos niveis inferiores dos perfís e as partes baixas das vertentes. Polo xeral, os valores de pH oscilan entre 4,5 e 5,0.

As unidades de solos máis amplamente representadas son os leptosois (líticos e úmbricos) e regosois (úmbricos policíclicos), sendo máis raros os solos evolucionados de tipo cambisol (húmico, dístrico ou gleico) (Macías Vázquez e Calvo de Anta, 2001).

Por outra banda, sobre os escasos depósitos cuaternarios situados no parque natural aparecen fluvisois (dístricos, úmbricos, tiónicos ou sálicos). No caso dos depósitos de maior idade (Terciario-Cuaternario inicial e medio) ou de textura máis fina, como os conos de dexección, tenden a formarse solos de cor vermella asimilables a luvisois, alisois e acrisois (Macías Vázquez e Calvo de Anta, 2001).

Sobre os solos desenvolvidos sobre rochas metamórficas ricas en cuarzo (silíceas), de presenza testemuñal dentro do parque natural, cabe subliñar que estes materiais son, en xeral, bastante resistentes: a súa alteración química progresa lentamente, sendo máis importante a súa meteorización física. Consecuentemente, a formación de solos profundos soamente se produce nos casos de menor contido en minerais resistentes e en posicións topográficas pouco inclinadas, nas cales é posible atopar cambisois (húmicos, dístricos, ferrálicos ou gleicos), mentres que no resto de situacións predominan os leptosois e regosois. Nos casos en que converxen diversas circunstancias, poden chegar a constituírse solos tipo podsol, moi ácidos e extremadamente pobres en nutrientes.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

1.2.1.5. A auga.

A encaixada e profusa rede hidrolóxica do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés intégrase totalmente na bacía do río Limia, o cal, tras nacer en Galicia, atopa a súa vía de saída cara a Portugal polos territorios do parque natural. A maior parte da lonxitude de tramos fluviais está formada por pequenos regatos de elevada pendente, que discorren en estreitos e profundos vales con traxectorias practicamente rectilíneas, e que na denominación local son denominados «corgos» ou «corgas».

Non obstante, o curso fluvial de maior envergadura que discorre polo parque natural é o río Limia, que chega a el tras recoller as augas da depresión da Limia, onde se situaba a hoxe desaparecida lagoa de Antela. Ademais, cabe salientar os principais afluentes do río Limia dentro do espazo natural, como o río Salas, que forma o límite do parque na súa zona norleste; o río Castro Leboreiro, que é a fronteira natural entre Galicia e Portugal, e conforma o límite na zona oeste do parque; ou o río Caldo, o cal debe o seu nome aos afloramentos termais que se encontran no seu trazado.

A importancia dos cursos anteriormente mencionados confírmase en que estes, igual que moitos outros dos ríos ourensáns, non pasaron desapercibidos ás tendencias de desenvolvemento que imperaron no Estado español a mediados de século. Deste xeito, o río Salas atópase encorado no seu tramo dentro do parque natural, no denominado encoro de Salas. Ademais, o río Limia, que augas arriba do parque natural se encontra co encoro das Conchas, dentro do espazo atópase, igual que o río Castro Leboreiro, encorado polo encoro de Lindoso, o cal ten a súa presa en territorio portugués, augas abaixo da confluencia de ambos os ríos.

1.2.2. O medio biótico.

A Baixa Limia sitúase arredor dunha serie de contrafortes galaico-miñotos que presentan un compendio de taxons e sintaxons moi importante, incluíndo algúns elementos que son endémicos ou que presentan aquí o seu límite de distribución.

1.2.2.1. A vexetación.

O interese florístico da Baixa Limia é coñecido desde o desenvolvemento da ciencia botánica en Galicia, sendo un dos enclaves prospectados polo Padre B. Merino (1905-1909). Non obstante, as achegas posteriores son de menor entidade, compostas fundamentalmente por pequenas notas florísticas (Laínz, 1955, 1968, 1971; Rigueiro e Silva-Pando, 1984;

Fernández Casas, 1986, Rodríguez Gracia, 1986a, 1986b; Silva-Pando *et al.* 1987; Horjales *et al.* 1988; Rico e Giráldez, 1990;...).

Neste senso, os territorios veciños de Portugal si que foron prospectados dunha forma moito máis intensa (Silva *et al.* 1950; Muñoz Medina e Rivas Goday, 1950; Leitão e Serpa, 1989), e dispónse, por tanto, de catálogos florísticos completos da Serra do Gerês, a Serra da Peneda e da Serra do Soajo. A pesar disto, unha das últimas e máis valiosas achegas na zona da Serra do Xurés son os traballos levados a cabo por Pulgar *et al.* (1996) e Pulgar Sañudo (1999), nos cales se fai un compendio de citas bibliográficas históricas e propias e recollen un total de máis de 800 especies de flora vascular para a área de estudo. Por tanto, a importancia a nivel galego da zona desde un punto de vista botánico queda posta de manifesto polo grande número de taxons presentes. Sirva para estes efectos como exemplo o feito de que arredor do 33 % das plantas vasculares foron citadas dentro dos límites do territorio estudado, a superficie do cal representa menos dun 1 % da de Galicia.

Polo que respecta á presenza de flora de interese para a conservación, débese destacar a presenza de 23 especies incluídas nas diferentes listas de protección a nivel europeo, nacional e autonómico.

Cinco especies están incluídas no Convenio de Berna, 14 nalgún dos anexos da Directiva 92/43/CEE; 17 no Catálogo Galego de Especies Ameazadas, das cales 7 están consideradas En Perigo de Extinción e 10 Vulnerables; e 7 no Listado de Especies Silvestres en Réxime de Protección Especial. Isto supón un número importante de especies protexidas no parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés, o que contribúe de forma significativa á conservación da biodiversidade.

Táboa 2: lista de especies vexetais recollidas nas normativas de protección europeas, nacionais e galegas para o territorio da Baixa Limia. [D92/43/CEE]: especies incluídas nos anexos II, IV ou V da Directiva de hábitats. [Berna]: especies incluídas no anexo I do Convenio de Berna. [LESRPE]: Especies incluídas na Lista de especies silvestres en réxime de protección especial. [E]: en perigo de extinción no Catálogo español de especies ameazadas (CEEa). [V]: Vulnerable no CEEa. [L] Na lista sen estar no CEEa. [CGEA]: Especies incluídas no Catálogo galego de especies ameazadas. [E]: en perigo de extinción. [V]: vulnerable.

Orde	Familia	Especies	DC 92/43/CEE			Berna	LESRPE	CGEA
			II	IV	V			
Apiales	Apiaceae	<i>Eryngium duriaei</i> subsp. <i>juresianum</i>						E
Apiales	Apiaceae	<i>Selinum carvifolia</i> subsp. <i>broteri</i>						V
Asparagales	Amaryllidaceae	<i>Narcissus bulbocodium</i>			x			
Asparagales	Amaryllidaceae	<i>Narcissus triandrus</i>		x		I	L	
Asparagales	Asparagaceae	<i>Ruscus aculeatus</i>			x			
Asparagales	Iridaceae	<i>Xiphion boissieri</i>		x			L	E
Asparagales	Orchidaceae	<i>Spiranthes aestivalis</i>		x		I	L	V
Asterales	Asteraceae	<i>Arnica montana</i>			x			
Asterales	Asteraceae	<i>Klasea legionensis</i>						E
Brassicales	Brassicaceae	<i>Arabis juressi</i>						V
Caryophyllales	Caryophyllaceae	<i>Silene marizii</i>						V
Caryophyllales	Plumbaginaceae	<i>Armeria humilis</i> subsp. <i>humilis</i>						E
Caryophyllales	Plumbaginaceae	<i>Armeria humilis</i> subsp. <i>odorata</i>						E
Lamiales	Plantaginaceae	<i>Veronica micrantha</i>	x	x			L	V
Lecanorales	Cladoniaceae	<i>Cladonia</i> subgenus <i>Cladina</i>			x			
Lycopodiales	Lycopodiaceae	<i>Lycopodiella inundata</i>						E
Malpighiales	Salicaceae	<i>Salix salviifolia</i>	x	x		I		
Malvales	Thymelaeaceae	<i>Thymelaea broteriana</i>		x		I	L	V
Orthotrichales	Orthotrichaceae	<i>Zygodon conoideus</i>						E
Poales	Poaceae	<i>Festuca elegans</i>	x	x			L	
Poales	Poaceae	<i>Festuca summilusitana</i>	x	x		I	L	
Poales	Poaceae	<i>Linkagrostis juressii</i>						V
Ranunculales	Ranunculaceae	<i>Ranunculus bupleuroides</i>						V
Rosales	Rosaceae	<i>Prunus lusitanica</i> var. <i>lusitanica</i>	x					V
Saxifragales	Crassulaceae	<i>Sedum pruinaum</i>						V
Sphagnales	Sphagnaceae	<i>Sphagnum</i> spp.			x			

Se a flora da Baixa Limia é máis ou menos coñecida debido á existencia de estudos desde comezos do século XX, non ocorre o mesmo coa vexetación. Exceptuando algunhas observacións de mediados do século pasado (Rivas Goday, 1950; Muñoz Medina e Rivas Goday, 1950; Silva *et al.*, 1950; Braun Blanquet *et al.* 1956; Dantas Barreto, 1958), case

non existen referencias posteriores que traten con profundidade o estudo da vexetación da Baixa Limia. Todo o contrario, posto que acostuman ser referencias colaterais e secundarias a este territorio e vencéllanse en moitos casos, ao estudo fitocenótico da veciña Serra do Gerês (Bellot, 1968; Izco, 1987; Silva-Pando, 1991; Aguiar e Capelo, 1995).

Non é ata a realización do traballo de Pulgar Sañudo (1999) cando se dá un tratamento integral a toda a zona da Baixa Limia e do seu contorno e se caracterizan estes territorios desde un punto de vista fitosociolóxico. Deste xeito, neste traballo ponse de manifesto a presenza de 24 clases de vexetación, o cal supón o 44 % do total recoñecido en Galicia. Por outra banda, o autor identifica case cen comunidades vexetais, incluíndo asociacións, subasociacións, facies ou variantes, aínda que destas soamente 59 posúen rango de asociación, o que supón o 20 % das recoñecidas para o total de Galicia (Izco *et al.* 1999, 2000).

De acordo coa riqueza vexetacional de Galicia segundo Izco *et al.* (1999, 2000), existe unha importante representación na Baixa Limia dos niveis sintaxonómicos de maior rango, posto que supoñen a escala galega proporcións que se sitúan entre un 35 % e un 45 % do total, dentro dun territorio que non alcanza o 1 % da superficie continental galega. Tendo en conta, ademais, que no espazo estudado non existen representacións de tipos de vexetación mariña ou costeira e que, en relación con outros espazos naturais de Galicia, as zonas húmidas están escasamente representados, ponse en evidencia o elevado interese que presenta este espazo desde o punto de vista da diversidade fitocenótica.

1.2.2.2. A fauna.

A Serra do Xurés constitúe un conxunto de contrafortes montañosos galaico-miñotos e presenta un compendio de especies que teñen aquí o seu límite de distribución. Igual que no resto de Galicia, a extensa e variada rede hidrográfica existente convértese no hábitat de numerosas especies piscícolas, así como de aves, anfibios e mamíferos (Castillejo Muriillo *et al.*, 2001).

Como trazo cualitativo importante, é necesario destacar que na Baixa Limia se atopan algunhas das áreas de mosaico de rochedos e matogueiras máis extensas e mellor conservadas de Galicia, que é o hábitat de numerosas aves de presa, passeriformes, micromamíferos, mustélidos, cánidos, réptiles e demais grupos de animais (Castillejo Muriillo *et al.*, 2001).

O grao de coñecemento actual sobre a fauna existente neste territorio é moi desigual segundo o grupo de que se trate. En termos xerais, e a semellanza do que acontece en

todo o contexto europeo, os datos sobre distribución e ecoloxía da fauna de vertebrados superan moi amplamente aqueles de que se dispón para o conxunto dos invertebrados, para o cal se carece mesmo dunha estimación fiable do número de especies presentes en España (Ramos *et al.*, 2002).

Con base nas distintas fontes bibliográficas existentes, este territorio proporciona refuxio a numerosas poboacións faunísticas de gran valor natural como consecuencia da interacción entre as características orográficas e as diversas comunidades vexetais presentes nel. Así, contabilízanse no territorio un total de 268 especies de vertebrados (peixes, anfibios, réptiles, aves e mamíferos), e 1.196 especies de invertebrados referenciados.

Entre os macroinvertebrados de interese, debido á súa inclusión en listaxes e disposicións legais de protección e de ameaza, presentes na área protexida proposta, están documentados un total de 7 taxons en función da bibliografía existente (Rosas *et al.* 1992, Rolán *et al.* 1996, Ramos *et al.* 2001; Vidal & Membiela 2007) entre os cales se atopan o lepidóptero *Euphydryas aurinia*, o coleóptero *Lucanus cervus* e os odonatos *Macromia splendens* e *Coenagrion mercuriale* así como o molusco *Margaritifera margaritifera*.

No relativo á ictiofauna, no parque natural están presentes 8 especies autóctonas de peixes. Deles unha especie do xénero *Chondrostoma* e outra do xénero *Achondrostoma*, están incluídas no anexo II da DC 92/43/CEE, mentres que o espiñento (*Gasterosteus gymnotus*) está considerado como vulnerable no Catálogo galego de especies ameazadas.

A fauna de anfibios e réptiles do parque natural abrangue un total 35 especies, todas elas autóctonas (SGHN 1995, Pleguezuelos *et al.*, 2002, PNPG 2007) que representan o 72 % do total galego e o 35 % das presentes no territorio nacional. No caso dos anfibios (13 especies), o seu número representa unha cifra importante a nivel rexional, pois en toda Galicia citáronse unicamente 15 especies.

Por outra banda, un total de 184 especies de aves viven temporal ou permanentemente no territorio e representan o 76 % das censadas en Galicia (SGHN 1995, Martí & del Moral 2003, Penas *et al.* 2004, PNPG 2007), na súa maioría nidificantes.

Por último, a relación de mamíferos incluídos en listaxes e disposicións legais de protección e de ameaza consta de 40 especies, o que constitúe máis do 60 % do total galego, e é, por tanto, unha das zonas de Galicia de maior riqueza desta clase de vertebrados.

Táboa 3: lista de especies animais recollidas nas normativas de protección europeas, nacionais e galegas para o territorio de Baixa Limia. [D92/43/CEE]: especies incluídas nos anexos II, IV ou V da Directiva de hábitats. [Bonn]: especies incluídas nos anexos I e II do Convenio de Bonn. [Berna]: especies incluídas nos anexos II e III do Convenio de Berna. [LESRPE]: especies incluídas na Lista de especies silvestres en réxime de protección especial. [E]: en perigo de extinción no CEEA. [V]: vulnerable no CEEA. [L] Na Lista sen estar no CEEA. [CGEA]: especies incluídas no Catálogo galego de especies ameazadas. [E]: en perigo de extinción. [V]: vulnerable.

Orde	Familia	Especie	DC 92/43/CEE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			II	IV	V				
Invertebrados									
Arhynchobdellida	Hiridinidae	<i>Hirudo medicinalis</i>			x		III		
Coleptera	Lucanidae	<i>Lucanus cervus</i>	x				III	L	
Lepidoptera	Nymphalidae	<i>Euphydryas aurinia</i>	x				II	L	
Odonata	Coenagrionidae	<i>Coenagrion mercuriale</i>	x				II	L	
Odonata	Corduliidae	<i>Macromia splendens</i>	x	x			II	E	E
Ostreida	Margaritidae	<i>Margaritifera margaritifera</i>	x		x		III	E	E
Stylommatophora	Arionidae	<i>Geomalacus maculosus</i>	x	x			II	L	V
Peixes									
Cypriniformes	Cyprinidae	<i>Achondrostoma arcasii</i>	x				III	L	
Cypriniformes	Cyprinidae	<i>Barbus bocagei</i>			x		III		
Cypriniformes	Cyprinidae	<i>Chondrostoma duriense</i>	x				III		
Gasterosteiformes	Gasterosteidae	<i>Gasterosteus gymnurus</i>							V
Anfibios									
Anura	Alytidae	<i>Alytes obstetricans</i>		x				L	
Anura	Alytidae	<i>Discoglossus galganoi</i>	x	x			II	L	
Anura	Bufonidae	<i>Bufo bufo</i>					III		
Anura	Bufonidae	<i>Epidalea calamita</i>		x			II	L	
Anura	Hylidae	<i>Hyla molleri</i>					III	L	V
Anura	Ranidae	<i>Rana iberica</i>		x			II	L	V
Anura	Ranidae	<i>Rana perezi</i>			x		III		
Caudata	Salamandridae	<i>Chioglossa lusitanica</i>	x	x			II	V	V

Orde	Familia	Especie	DC 92/43/CEE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			II	IV	V				
Caudata	Salamandridae	<i>Salamandra salamandra</i>					III		
Caudata	Salamandridae	<i>Triturus boscai</i>					III	L	
Caudata	Salamandridae	<i>Triturus helveticus</i>					III	L	
Caudata	Salamandridae	<i>Triturus marmoratus</i>		x			III	L	
Réptiles									
Squamata	Anguidae	<i>Anguis fragilis</i>					III	L	
Squamata	Colubridae	<i>Coronella austriaca</i>		x				L	
Squamata	Colubridae	<i>Coronella girondica</i>					III	L	
Squamata	Colubridae	<i>Elaphe scalaris</i>					III	L	
Squamata	Colubridae	<i>Natrix astretophora</i>					III	L	
Squamata	Colubridae	<i>Natrix maura</i>					III	L	
Squamata	Lacertidae	<i>Lacerta schreiberi</i>	x	x			II	L	
Squamata	Lacertidae	<i>Podarcis bocagei</i>					III		
Squamata	Lacertidae	<i>Podarcis guadarramae</i>					III		
Squamata	Lacertidae	<i>Psammodromus algirus</i>					III	L	
Squamata	Lacertidae	<i>Psammodromus hispanicus</i>					III	L	
Squamata	Lacertidae	<i>Timon lepidus</i>					II	L	
Squamata	Psammophiidae	<i>Malpolon monspessulanus</i>					III		
Squamata	Scincidae	<i>Chalcides striatus</i>					III	L	
Squamata	Viperidae	<i>Vipera latasti</i>					II	L	
Squamata	Viperidae	<i>Vipera seoanei</i>		x			III		
Mamíferos									
Artiodactyla	Bovidae	<i>Capra pyrenaica</i>			x		III		
Artiodactyla	Cervidae	<i>Capreolus capreolus</i>					III		
Artiodactyla	Cervidae	<i>Cervus elaphus</i>					III		
Carnivora	Canidae	<i>Canis lupus</i>			x		II	L	
Carnivora	Felidae	<i>Felis silvestris</i>		x			II	L	
Carnivora	Mustelidae	<i>Lutra lutra</i>	x	x			II	L	
Carnivora	Mustelidae	<i>Martes foina</i>					III		
Carnivora	Mustelidae	<i>Martes martes</i>			x		III		
Carnivora	Mustelidae	<i>Meles meles</i>					III		

Orde	Familia	Especie	DC 92/43/CEE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			II	IV	V				
Carnivora	Mustelidae	<i>Mustela erminea</i>					III	L	
Carnivora	Mustelidae	<i>Mustela nivalis</i>					III		
Carnivora	Mustelidae	<i>Mustela putorius</i>			x		III		
Carnivora	Viverridae	<i>Genetta genetta</i>			x		III		
Chiroptera	Miniopteridae	<i>Miniopterus schreibersii</i>	x	x		II	II	V	V
Chiroptera	Rhinolophidae	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	x	x		II	II	V	V
Chiroptera	Rhinolophidae	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	x	x		II	II	L	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Barbastella barbastellus</i>	x	x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Eptesicus serotinus</i>		x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Hypsugo savii</i>		x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis bechsteinii</i>	x	x		II	II	V	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis blythii</i>	x	x		II	II	V	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis daubentonii</i>		x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis emarginata</i>	x	x		II	II	V	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis myotis</i>	x	x		II	II	V	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis mystacina</i>		x		II	II	V	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Myotis nattereri</i>		x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Nyctalus lasiopterus</i>		x		II	II	V	V
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Nyctalus leisleri</i>		x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>		x		II	III	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Plecotus auritus</i>		x		II	II	L	
Chiroptera	Vespertilionidae	<i>Plecotus austriacus</i>		x		II	II	L	
Erinaceomorpha	Erinaceidae	<i>Erinaceus europaeus</i>					III		
Rodentia	Gliridae	<i>Eliomys quercinus</i>					III		
Rodentia	Sciuridae	<i>Sciurus vulgaris</i>					III		
Soricomorpha	Soricidae	<i>Crocidura russula</i>					III		
Soricomorpha	Soricidae	<i>Crocidura suaveolens</i>					III		
Soricomorpha	Soricidae	<i>Sorex coronatus</i>					III		
Soricomorpha	Soricidae	<i>Sorex granarius</i>					III		
Soricomorpha	Soricidae	<i>Sorex minutus</i>					III		
Soricomorpha	Talpidae	<i>Galemys pyrenaicus</i>	x	x			II	V	V

CVE-DOG: sqmxcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Táboa 4: lista de especies animais recollidas nas normativas de protección europeas, nacionais e galegas para o territorio de Baixa Limia. [DC 2009/147/CE]: especies incluídas nos anexos I, II e III da Directiva de aves. [Bonn]: especies incluídas nos anexos I e II do Convenio de Bonn. [Berna]: especies incluídas nos anexos II e III do Convenio de Berna. [LESRPE]: especies incluídas na Lista de especies silvestres en réxime de protección especial. [E]: En perigo de extinción no CEEA. [V]: vulnerable no CEEA. [L] Na Lista sen estar no CEEA. [CGEA]: especies incluídas no Catálogo galego de especies ameazadas. [E]: en perigo de extinción. [V]: vulnerable.

Orde	Familia	Especie	DC 2009/147/CE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			I	II	III				
Aves									
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Accipiter gentilis</i>				II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Accipiter nisus</i>				II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Aegypius monachus</i>	x			II	II	V	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Aquila chrysaetos</i>	x			II	II	L	E
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Aquila fasciatus</i>	x			II	II	V	V
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Buteo buteo</i>				II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Circaetus gallicus</i>	x			II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Circus cyaneus</i>	x			II	II	L	V
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Circus pygargus</i>	x			II	II	V	V
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Elanus caeruleus</i>	x			II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Gyps fulvus</i>	x			II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Hieraaetus pennatus</i>	x			II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Milvus migrans</i>	x			II	II	L	
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Milvus milvus</i>	x			II	II	E	E
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Neophron percnopterus</i>	x			II	II	V	V
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Pandion haliaetus</i>	x			II	II	V	V
Accipitriformes	Accipitridae	<i>Pernis apivorus</i>	x			II	II	L	
Anseriformes	Anatidae	<i>Anas acuta</i>		x	x	II	III		
Anseriformes	Anatidae	<i>Anas clypeata</i>		x	x	II	III		
Anseriformes	Anatidae	<i>Anas crecca</i>		x	x	II	III		
Anseriformes	Anatidae	<i>Anas platyrhynchos</i>		x	x	II	III		
Anseriformes	Anatidae	<i>Anas strepera</i>		x			III		
Anseriformes	Anatidae	<i>Aythya ferina</i>		x	x	II	III		

Orde	Familia	Especie	DC 2009/147/CE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			I	II	III				
Anseriformes	Anatidae	<i>Aythya fuligula</i>		x	x	II	III		
Apodiformes	Apodidae	<i>Apus apus</i>					III	L	
Apodiformes	Apodidae	<i>Tachymarptis melba</i>					II		
Bucerotiformes	Upupidae	<i>Upupa epops</i>					II	L	
Caprimulgiformes	Caprimulgidae	<i>Caprimulgus europaeus</i>	x				II	L	
Charadriiformes	Burhinidae	<i>Burhinus oedicnemus</i>	x			II	II	L	E
Charadriiformes	Charadriidae	<i>Charadrius dubius</i>				II	II	L	
Charadriiformes	Charadriidae	<i>Vanellus vanellus</i>		x		II	III		
Charadriiformes	Laridae	<i>Chlidonias hybridus</i>	x				II	L	
Charadriiformes	Laridae	<i>Larus michahellis</i>					III		
Charadriiformes	Laridae	<i>Larus ridibundus</i>		x					
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Actitis hypoleucos</i>				II	II	L	
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Gallinago gallinago</i>		x	x	II	III		E
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Lymnocyptes minimus</i>		x	x	II	III		
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Scolopax rusticola</i>		x	x	II	III		V
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Tringa glareola</i>	x			II	II	L	
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Tringa ochropus</i>				II	II	L	
Charadriiformes	Scolopacidae	<i>Tringa totanus</i>					III	L	
Ciconiiformes	Ciconiidae	<i>Ciconia ciconia</i>	x			II	II	L	
Columbiformes	Columbidae	<i>Columba livia</i>		x			III		
Columbiformes	Columbidae	<i>Columba oenas</i>		x			III		
Columbiformes	Columbidae	<i>Columba palumbus</i>		x	x				
Columbiformes	Columbidae	<i>Streptopelia decaocto</i>		x			III		
Columbiformes	Columbidae	<i>Streptopelia turtur</i>		x			III		
Coraciiformes	Alcedinidae	<i>Alcedo atthis</i>	x				II	L	
Cuculiformes	Cuculidae	<i>Clamator glandarius</i>					II	L	
Cuculiformes	Cuculidae	<i>Cuculus canorus</i>					III	L	
Falconiformes	Falconidae	<i>Falco peregrinus</i>	x			II	II	L	
Falconiformes	Falconidae	<i>Falco subbuteo</i>				II	II	L	
Falconiformes	Falconidae	<i>Falco tinnunculus</i>				II	II	L	
Galliformes	Phasianidae	<i>Alectoris rufa</i>		x	x				
Galliformes	Phasianidae	<i>Coturnix coturnix</i>		x			III		

Orde	Familia	Especie	DC 2009/147/CE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			I	II	III				
Gruiformes	Rallidae	<i>Fulica atra</i>		x	x		III		
Gruiformes	Rallidae	<i>Gallinula chloropus</i>		x			III		
Passeriformes	Aegithalidae	<i>Aegithalos caudatus</i>					II	L	
Passeriformes	Alaudidae	<i>Alauda arvensis</i>		x			III		
Passeriformes	Alaudidae	<i>Calandrella brachydactyla</i>	x				II	L	
Passeriformes	Alaudidae	<i>Galerida cristata</i>					III	L	
Passeriformes	Alaudidae	<i>Lullula arborea</i>	x				III	L	
Passeriformes	Certhiidae	<i>Certhia brachydactyla</i>					II	L	
Passeriformes	Cettiidae	<i>Cettia cetti</i>				II	II	L	
Passeriformes	Cinclidae	<i>Cinclus cinclus</i>						L	
Passeriformes	Cisticolidae	<i>Cisticola juncidis</i>					II	L	
Passeriformes	Corvidae	<i>Corvus corax</i>					III		
Passeriformes	Corvidae	<i>Corvus corone</i>		x					
Passeriformes	Corvidae	<i>Corvus monedula</i>		x					
Passeriformes	Corvidae	<i>Garrulus glandarius</i>		x					
Passeriformes	Corvidae	<i>Pica pica</i>		x					
Passeriformes	Corvidae	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	x				II	L	
Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza cia</i>					II	L	
Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza cirius</i>					II	L	
Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza citrinella</i>					II	L	
Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza hortulana</i>	x				III	L	
Passeriformes	Emberizidae	<i>Miliaria calandra</i>					III		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis cannabina</i>					II		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis carduelis</i>					II		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis chloris</i>					II		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis spinus</i>					II		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Fringilla coelebs</i>					III		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Fringilla montifringilla</i>					III		
Passeriformes	Fringillidae	<i>Loxia curvirostra</i>					II	L	
Passeriformes	Fringillidae	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>					III	L	
Passeriformes	Fringillidae	<i>Serinus serinus</i>					II		
Passeriformes	Hirundinidae	<i>Cecropis daurica</i>					II	L	

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Orde	Familia	Especie	DC 2009/147/CE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			I	II	III				
Passeriformes	Hirundinidae	<i>Delichon urbica</i>					II	L	
Passeriformes	Hirundinidae	<i>Hirundo rustica</i>					II	L	
Passeriformes	Hirundinidae	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>					II	L	
Passeriformes	Hirundinidae	<i>Riparia riparia</i>					II	L	
Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius collurio</i>	x				II	L	
Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius meridionalis</i>					II	L	
Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius senator</i>					II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus campestris</i>	x				II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus pratensis</i>					II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus spinoletta</i>					II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus trivialis</i>					II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Motacilla alba</i>					II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Motacilla cinerea</i>					II	L	
Passeriformes	Motacillidae	<i>Motacilla flava</i>					II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Erithacus rubecula</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Ficedula hypoleuca</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Luscinia megarhynchos</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Monticola saxatilis</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Monticola solitarius</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Muscicapa striata</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Oenanthe hispanica</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Oenanthe oenanthe</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Phoenicurus ochruros</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>				II	II	V	V
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Saxicola rubetra</i>				II	II	L	
Passeriformes	Muscicapidae	<i>Saxicola rubicola</i>				II	II	L	
Passeriformes	Oriolidae	<i>Oriolus oriolus</i>					II	L	
Passeriformes	Paridae	<i>Cyanistes caeruleus</i>					II	L	
Passeriformes	Paridae	<i>Lophophanes cristatus</i>					II	L	
Passeriformes	Paridae	<i>Parus major</i>					II	L	
Passeriformes	Paridae	<i>Periparus ater</i>					II	L	

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Orde	Familia	Especie	DC 2009/147/CE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			I	II	III				
Passeriformes	Passeridae	<i>Passer montanus</i>					III		
Passeriformes	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus bonelli</i>					II	L	
Passeriformes	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus collybita</i>					II	L	
Passeriformes	Phylloscopidae	<i>Phylloscopus ibericus</i>					II	L	
Passeriformes	Prunellidae	<i>Prunella collaris</i>					II	L	
Passeriformes	Prunellidae	<i>Prunella modularis</i>					II	L	
Passeriformes	Regulidae	<i>Regulus ignicapillus</i>					II	L	
Passeriformes	Sittidae	<i>Sitta europaea</i>					II	L	
Passeriformes	Sturnidae	<i>Sturnus unicolor</i>					II		
Passeriformes	Sturnidae	<i>Sturnus vulgaris</i>		x					
Passeriformes	Sylviidae	<i>Hippolais polyglotta</i>				II	II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Locustella naevia</i>					II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia atricapilla</i>					II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia borin</i>					II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia cantillans</i>					II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia communis</i>					II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia melanocephala</i>					II	L	
Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia undata</i>	x				II	L	
Passeriformes	Troglodytidae	<i>Troglodytes troglodytes</i>					II	L	
Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus iliacus</i>		x			III		
Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus merula</i>		x			III		
Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus philomelos</i>		x			III		
Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus pilaris</i>		x			III		
Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus viscivorus</i>		x			III		
Pelecaniformes	Ardeidae	<i>Ardea cinerea</i>					III	L	
Pelecaniformes	Ardeidae	<i>Egretta garzetta</i>	x				II	L	
Piciformes	Picidae	<i>Dendrocopos major</i>					II	L	
Piciformes	Picidae	<i>Jynx torquilla</i>					II	L	
Piciformes	Picidae	<i>Picus viridis</i>					II	L	
Podicipediformes	Podicipedidae	<i>Podiceps cristatus</i>					III	L	
Podicipediformes	Podicipedidae	<i>Tachybaptus ruficollis</i>					II	L	
Strigiformes	Strigidae	<i>Asio flammeus</i>	x				II	L	
Strigiformes	Strigidae	<i>Asio otus</i>					II	L	

Orde	Familia	Especie	DC 2009/147/CE			Bonn	Berna	LESRPE	CGEA
			I	II	III				
Strigiformes	Strigidae	<i>Athene noctua</i>					II	L	
Strigiformes	Strigidae	<i>Bubo bubo</i>	x				II	L	V
Strigiformes	Strigidae	<i>Otus scops</i>					II	L	
Strigiformes	Strigidae	<i>Strix aluco</i>					II	L	
Strigiformes	Tytonidae	<i>Tyto alba</i>					II	L	
Suliformes	Phalacrocoracidae	<i>Phalacrocorax carbo</i>					III		

1.2.2.3. Hábitats de interese comunitario.

Conforme a documentación técnica asociada ao Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia, o parque alberga representacións de 26 tipos de hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, dos cales 6 tipos son considerados prioritarios, segundo se indica na táboa seguinte:

Táboa 5: lista de hábitats de interese comunitario, incluídos no anexo I da DC 92/43/CEE.

Cód. Nat. 2000	Prioritario	Designación abreviada do hábitat
Hábitats de auga doce		
3130	Non	Augas oligotróficas ou mesotróficas
3160	Non	Lagos e pozas distróficos naturais
3260	Non	Ríos dos pisos basal e montano
3270	Non	Ríos de beiras lamacentas (<i>Chenopodium rubri p.p.</i> e de <i>Bidention p.p.</i>)
Queirogais e matogueiras de zonas temperadas		
4020*	Si	Queirogais húmidos atlánticos de <i>Erica ciliaris</i> e <i>Erica tetralix</i>
4030	Non	Queirogais secos europeos
4090	Non	Queirogais oromediterráneos endémicos con toxo
Formacións herbáceas naturais e seminaturais		
6220*	Si	Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orden <i>Thero-Brachypodietea</i>
6230*	Si	Formacións herbáceas con <i>Nardus</i>
6410	Non	Prados con <i>Molinia</i>
6430	Non	Megaforbios eutótrofos higrófilos das orlas de chairas
6510	Non	Prados pobres de sega de baixa altitude

Cód. Nat. 2000	Prioritario	Designación abreviada do hábitat
6520	Non	Prados de sega de montaña
Turbeiras e áreas limosas		
7110*	Si	Turbeiras altas activas
7140	Non	Mires de transición
7150	Non	Depresións sobre substratos turbeirosos do <i>Rhynchosporion</i>
Hábitats rochosos e covas		
8130	Non	Desprendementos mediterráneos occidentais e termófilos
8220	Non	Pendientes rochosas silíceas con vexetación casmofítica
8230	Non	Rochedos silíceos con vexetación pioneira
8310	Non	Covas non explotadas polo turismo
Bosques		
91D0*	Si	Turbeiras boscosas
91E0*	Si	Bosques aluviais de <i>Alnus glutinosa</i> e <i>Fraxinus excelsior</i>
9230	Non	Carballeiras galaico-portugueses con <i>Quercus robur</i> e <i>Quercus pyrenaica</i>
9260	Non	Soutos
9330	Non	Sobreirais
9340	Non	Acíñeirais

Os grupos mellor representados son os das formacións herbáceas e bosques, con 6 tipos de hábitats cada un, dous dos cales son prioritarios en cada grupo.

1.2.2.4. Plans de xestión de especies.

No ámbito territorial do parque son de aplicación os seguintes plans de xestión:

– Plan de recuperación do sapoconcho común (*Emys orbicularis* L.) en Galicia: aprobado mediante o Decreto 70/2013, do 25 de abril. Parte da superficie do parque que se reflicte no mapa 1 do anexo III inclúe parte da súa superficie na Área de distribución potencial, que se corresponde coas zonas con características naturais e estado de conservación que reúnen condicións como hábitat da especie. Forman tamén parte desta área de distribución potencial as áreas identificadas e verificadas como zonas de conexión entre os actuais núcleos de poboación, así como as masas de auga lénticas e humidaís, así como as súas correspondentes zonas de policía de 100 m de largura en cada lado.

– Plan de xestión do lobo (*Canis lupus* L.) en Galicia: aprobado mediante o Decreto 297/2008, do 30 de decembro. Todo o ámbito do parque asóciase coa súa zona prioritaria

de presenza á hora de aplicar e fomentar as medidas de prevención dos danos producidos polo lobo. A Administración poderá realizar nesta zona unha planificación para controlar a súa poboación, despois dunha avaliación técnica dos danos sobre a cabana gandeira, da adopción de medidas preventivas, do grao de conflitividade social e do estado poboacional do lobo, que deberá ser obxecto de seguimento. Poderanse realizar ademais controis puntuais non previstos na planificación por solicitude das persoas afectadas polos ataques, no caso de danos recorrentes e tendo en conta os criterios establecidos para tal fin.

Para as especies:

– *Aquila chrysaetos*.

– *Margaritifera margaritifera*.

– *Vanellus vanellus*.

Dispónse de información técnica de base sobre esas especies, que debe ser empregada na súa xestión.

Por outra banda, a Orde do 22 de novembro 2017 pola que se actualiza o Catálogo galego de árbores senlleiras inclúe no seu anexo I o Cerquiño de Queguas, un cerquiño ou rebolo (*Quercus pyrenaica*), localizado no lugar de Cortes de Carballeira, concello de Entrimo, onde é un dos elementos principais do conxunto que forma cunha pequena capela e os restos de numerosas pallozas de pastores en pleno parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

1.2.2.5. Especies invasoras.

A Lei 42/2007, do 13 de decembro, de patrimonio natural e da biodiversidade, establece as bases para a prevención e control das especies exóticas invasoras, así como medidas para reducir o seu impacto sobre a biodiversidade nativa. Esta lei creou o Catálogo español de especies exóticas invasoras, que foi desenvolvido posteriormente polo Real decreto 630/2013, do 14 de novembro, polo que se regula a lista e o Catálogo español de especies exóticas invasoras.

Posteriormente aprobouse o Regulamento (UE) 1143/2014, do 22 de outubro de 2014, sobre a prevención e a xestión da introdución e propagación de especies exóticas invasoras, e as súas posteriores modificacións, que ditan as normas para evitar, reducir ao máxi-

mo e mitigar os seus efectos adversos sobre a biodiversidade na Unión Europea. Seguiron os regulamentos de execución (UE) 2016/1141 da Comisión, do 13 de xullo de 2016 e 2017/1263 da Comisión, do 12 de xullo de 2017; o Regulamento delegado (UE) 2018/968 da Comisión do 30 de abril de 2018 e o Regulamento de execución (UE) 2019/1262 da Comisión, do 25 de xullo de 2019; todos eles actualizan a lista de especies exóticas invasoras preocupantes para a Unión e as estratexias para controlalas.

O artigo 8, punto 1 do Real decreto 630/2013 establece que as comunidades autónomas e a Administración xeral do Estado, no marco das súas competencias, realizarán un seguimento xeral das especies exóticas con potencial invasor.

Así mesmo, o artigo 10 establece que as administracións competentes adoptarán, se for o caso, as medidas de xestión, control e posible erradicación das especies incluídas no catálogo. E as autoridades competentes poderán requirir ás persoas titulares dos terreos que faciliten información e acceso aos seus representantes coa fin de verificar a presenza de especies invasoras e, se for o caso, tomar medidas axeitadas para o seu control.

O artigo 16 establece o contido das estratexias de xestión e control e posible erradicación, que terán, cando menos, o seguinte contido:

- a. Definición da especie ou especies obxectivo e diagnóstico da súa problemática.
- b. Análise de riscos.
- c. Análise de vías de entrada.
- d. Medidas de actuación e definición da estratexia que se seguirá: xestión, control e posible erradicación.
- e. Distribución e abundancia.
- f. Actuacións de coordinación entre as diferentes administracións públicas.
- g. Actuacións de seguimento da eficacia de aplicación da estratexia.
- h. Actuacións de sensibilización e educación ambiental sobre a problemática das especies exóticas invasoras.
- i. Análise económica dos custos da aplicación da estratexia sobre terceiros ou instalacións afectadas de forma involuntaria pola presenza de especies exóticas invasoras.

1.2.2.5.1. Especies exóticas presentes no parque.

Conforme a documentación técnica dispoñible, procedente da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, o parque alberga as seguintes especies invasoras:

Táboa 6: lista de especies exóticas invasoras con presenza no parque natural. Inclúense as especies listadas no Catálogo español de especies exóticas invasoras (CEEEI; RD 630/2013, do 2 de agosto), así coma na Lista de especies preocupantes para a Unión Europea (Regulamento de Execución (UE) 2019/1262 da Comisión, do 25 de xullo de 2019, polo que se modifica o Regulamento de Execución (UE) 2016/1141 co fin de actualizar a lista de especies exóticas invasoras preocupantes para a Unión).

Especie	CEEI	Lista especies preocupantes para a UE
<i>Acacia dealbata</i>	x	
<i>Acacia melanoxylon</i>	x	
<i>Cyprinus carpio</i>	x	
<i>Hakea sericea</i> *		
<i>Lepomis gibbosus</i>	x	
<i>Micropterus salmoides</i>	x	
<i>Neovison vison</i>	x	
<i>Procyon lotor</i>	x	x
<i>Rutilus rutilus</i>	x	
<i>Vespa velutina nigritorax</i>	x	x
<i>Procambarus clarkii</i>	x	

* Especie alóctona de carácter invasor non incluída no Catálogo español de especies exóticas invasoras nin na Lista de especies preocupantes para a Unión Europea, aínda que con base nunha análise de riscos realizada no marco do artigo 5(1) do Regulamento (EU) nº 1143/2014 foi recentemente proposta para inclusión nesa lista (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12676-Updating-the-list-of-invasive-alien-species-threatening-biodiversity-and-ecosystemsacross-the-EU_en). Farase especial seguimento desta especie debido á súa rápida expansión polo parque a través da fronteira con Portugal.

a. Obxectivos de conservación.

Polo exposto, entre os obxectivos de conservación figura a compilación de información sobre a presenza de flora e fauna alóctona. A partir destes estudos de presenza, desenvolveranse plans de erradicación centrados en cada unha das especies. En función dos

datos obtidos e de cara á conservación dos valores naturais do parque, valorarase ou ben a erradicación ou ben a redución drástica da presenza destas especies.

b. Directrices.

i. A execución dos traballos de eliminación de EEI debe ter en conta os posibles efectos sobre os hábitats en que se desenvolven e as especies autóctonas que os conforman.

ii. É preciso fomentar o coñecemento da Rede de alerta temperá de Galicia, que establece un protocolo para informar respecto da aparición e detección de novas especies exóticas que ocorran no noso territorio á Rede nacional para a vixilancia de especies exóticas invasoras.

iii. As novas informacións sobre a presenza de EEI deben ser avaliadas o antes posible co obxectivo de establecer as actuacións precisas.

iv. Das actuacións de eliminación de EEI farase unha avaliación, que incluírá, como mínimo:

- Especie sobre a cal se actúa.
- Hábitat sobre o cal se actúa.
- Métodos empregados.
- Número de exemplares retirados e superficie afectada.
- Se a eliminación da poboación é total ou parcial e, neste último caso, estimación da porcentaxe eliminada.

1.2.3. A paisaxe.

De acordo coa sectorización de unidades de paisaxe proposta por Ramil Rego *et al.* (2005), dentro da zona de estudo atópanse presentes dous tipos de unidades de paisaxe: por unha banda, o amplo val do río Limia entraría dentro da denominada como «Chairas e vales interiores», vinculándoo á depresión de Xinzo (Cunca Alta do Limia), mentres que o resto do parque natural, situado a maior altitude e con maiores pendentes, pertencería á unidade de «Serras», en concreto, ás Serras Galaico-Miñotas.

En consecuencia, dous son os principais elementos da paisaxe do parque natural da Baixa Limia-Serra do Xurés, froito dun relevo formado por serras e depresións, o que o caracteriza como un territorio de fortes desniveis e contrastes topográficos. Por un lado, o perfil granítico destas serras, con abundantes afloramentos rochosos, confiren á paisaxe unha grande espectacularidade e singularidade. Por outra banda, as formas suaves e os espazos abertos das depresións alternan con sectores máis encaixados dalgúns vales e nas proximidades do encoro das Conchas e máis do encoro de Lindoso. Cabe suliñar a estensa rede fluvial composta por un importante conxunto de ríos e corgas que favorecen a existencia de ribeiras que comportan un importante enriquecemento da paisaxe.

A superficie forestal é a maioritaria, predominando as matogueiras, en parte polos efectos do lume. Nas faldras e nos vales persisten zonas arborizadas de superficie variable. Tamén este territorio ten un marcado carácter agrario, cos elementos típicos da paisaxe montesía rural en mosaico, alternando terreos de cultivo, prados e pequenos bosques.

Segundo o Catálogo de paisaxes de Galicia, o parque natural enmárcase na área paisaxística denominada «Chairas, Fosas e Serras Ourensás» e, dentro desta, na comarca paisaxística da «Baixa Limia». No parque atópanse as seguintes unidades de paisaxe:

Táboa 7: unidades de paisaxe dentro do ámbito do parque natural.

Cat.	Xeomorfoloxía	Cuberta	Clima	Área (ha)
204	Chairas e vales interiores	Agrosistema estensivo	Mesotemperado inferior	330,77
203	Chairas e vales interiores	Agrosistema estensivo	Termotemperado	253,43
222	Chairas e vales interiores	Agrosistema intensivo (mosaico agroforestal)	Termotemperado	0,59
192	Chairas e vales interiores	Agrosistema intensivo (plantación forestal)	Mesotemperado inferior	14,82
191	Chairas e vales interiores	Agrosistema intensivo (plantación forestal)	Termotemperado	139,74
186	Chairas e vales interiores	Bosque	Mesotemperado inferior	87,36
185	Chairas e vales interiores	Bosque	Termotemperado	54,64
235	Chairas e vales interiores	Lámina de auga	Termotemperado	410,64

Cat.	Xeomorfoloxía	Cuberta	Clima	Área (ha)
178	Chairas e vales interiores	Matogueira e rochedo	Mesotemperado inferior	163,13
179	Chairas e vales interiores	Matogueira e rochedo	Mesotemperado superior	5,92
177	Chairas e vales interiores	Matogueira e rochedo	Termotemperado	772,90
135	Serras	Agrosistema extensivo	Mesotemperado inferior	350,73
136	Serras	Agrosistema extensivo	Mesotemperado superior	1.016,58
137	Serras	Agrosistema extensivo	Supra e orotemperado	473,23
134	Serras	Agrosistema extensivo	Termotemperado	81,68
156	Serras	Agrosistema intensivo (mosaico agroforestal)	Mesotemperado inferior	32,12
158	Serras	Agrosistema intensivo (mosaico agroforestal)	Supra e orotemperado	7,80
124	Serras	Agrosistema intensivo (plantación forestal)	Mesotemperado inferior	158,10
125	Serras	Agrosistema intensivo (plantación forestal)	Mesotemperado superior	174,05
126	Serras	Agrosistema intensivo (plantación forestal)	Supra e orotemperado	392,86
122	Serras	Agrosistema intensivo (plantación forestal)	Termotemperado	3,94
130	Serras	Agrosistema intensivo (superficie de cultivo)	Mesotemperado superior	81,30
118	Serras	Bosque	Mesotemperado inferior	156,15
119	Serras	Bosque	Mesotemperado superior	163,87
120	Serras	Bosque	Supra e orotemperado	1.305,19
117	Serras	Bosque	Termotemperado	54,78
116	Serras	Bosque	Supra e orotemperado	3,79
167	Serras	Lámina de auga	Mesotemperado inferior	22,59
168	Serras	Lámina de auga	Mesotemperado superior	320,41
108	Serras	Matogueira e rochedo	Mesotemperado inferior	3.751,09
109	Serras	Matogueira e rochedo	Mesotemperado superior	6.949,01
110	Serras	Matogueira e rochedo	Supra e orotemperado	9.935,48
107	Serras	Matogueira e rochedo	Termotemperado	920,98
102	Serras	Sen datos	Mesotemperado inferior	12,50
104	Serras	Sen datos	Supra e orotemperado	148,90

Cat.	Xeomorfoloxía	Cuberta	Clima	Área (ha)
140	Serras	Rururbano (diseminado)	Mesotemperado inferior	1,98
114	Serras	Turbeira	Mesotemperado superior	38,65
115	Serras	Turbeira	Supra e orotemperado	193,30
50	Vales sublitorais	Matogueira e rochedo	Mesotemperado inferior	21,37
53	Vales sublitorais	Matogueira e rochedo	Mesotemperado superior	125,01
54	Vales sublitorais	Matogueira e rochedo	Supra e orotemperado	30,43
47	Vales sublitorais	Sen datos	Mesotemperado inferior	19,61
48	Vales sublitorais	Sen datos	Mesotemperado superior	23,06
49	Vales sublitorais	Sen datos	Supra e orotemperado	16,40

1.2.3.1. Fitos de interese paisaxístico.

No parque natural atópanse os seguintes lugares e áreas de interese paisaxístico, xeolóxico, puntos singulares e miradoiros:

Táboa 8: fitos de interese paisaxístico: lugares e áreas de interese paisaxístico, xeolóxico, puntos singulares e miradoiros.

Lugares de especial interese paisaxístico
Capela da Virxe do Xurés
Picos de Fontefría-Serra do Pisco
Miradoiro-Vista das serras do Xurés desde Pitões das Júnias (Portugal)
A Gralleira. Miradoiro natural
Salgueiro. Aldea recuperada
Couto Mixto. Espazo de montaña onde se situaba o territorio característico así coñecido
Serra do Quinxo. Formacións rochosas singulares
Río Castro Leboeiro. Leito encaixado con pozas e fervezas
Miliarios da Vía Romana XVIII (Vía Nova), que unía Bracara Augusta (Braga) con Asturica Augusta (Astorga)
Serra de Santa Eufemia
Roteiro da Mina das Sombras
A Pereira. Núcleo cun importante conxunto de hórreos
Río de Vilameá. Punto situado á altura da Ponte de Porta Paredes no Val das Sombras
Serras do P.N. Baixa Limia-Serra do Xurés: Leboeiro, Montes do Quinxo, Santa Eufemia e Xurés

Fervenza da Corga da Fecha		
Miradoiro de Santa Eufemia		
Miradoiro de Olelas		
Pena da Moura		
Serra da Pena		
Serra do Leboreiro		
Serra do Quinxo		
Serra do Xurés		
Val do Río Salas		
Rota Vía Nova		
Rota do Alto do Pisco		
Rota Albite-Pitões		
Serra de Santa Eufemia		
Rota da Corga da Fecha		
Áreas de especial interese paisaxístico		
Cód. AEIP	Denominación	Superficie (ha)
AEIP_04_19	Serra do Xurés	10.993,48
AEIP_04_05	Pena Gache-Serra do Leboreiro	861,19
AEIP_04_20	Serra da Pena-O Couto Mixto	3.035,54
AEIP_04_10	Montes do Quinxo e Serra de Queguas	5.176,99
Lugares de interese xeolóxico		
Farallóns na subida á Fraga		
A Pica		
Canteira abandonada nas Carballas, estrada de Entrimo-Fronteira		
Roteiro do Río Leboreiro, desde Olelas		
Albite. Outeiro do Home Dereito		
Aldea da Cela		
Roteiro desde Portela do Homen ata Pedrafurada pola Raia Seca		
Mina das Sombras		
Sendeiro de acceso á Mina das Sombras		
Ermida de Nosa Señora do Xurés		
Zona da Corga da Fecha		
Restos glaciares da Serra do Xurés		

Puntos singulares		
Nome	Tipo	Categoría
Miliarios da Vía Romana XVIII	Patrimonio arqueolóxico romano	Arqueoloxía
Casiña da Moura	Túmulo	Arqueoloxía
Casa da Moura	Túmulo	Arqueoloxía
Casola do Foxo	Túmulo	Arqueoloxía
Alvariza	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Alvariza circular	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Cabana do Curro	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Forno de Randín	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Alvariza de Albite	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Chivana do Chan da Vella	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Muíños do Río Mao	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Chivana de Santa Eufemia	Arquitectura popular	Arquitectura popular
As Cortes da Carballeira	Arquitectura popular	Arquitectura popular
Mina das Sombras	Explotación mineira	Arquitectura popular
Salgueiro	Pobo	Arquitectura popular
Olelas	Pobo	Arquitectura popular
A Cela	Pobo	Arquitectura popular
Randín	Pobo	Arquitectura popular
Ponte de Covas	Ponte	Arquitectura popular
Pontón de Prado	Ponte	Arquitectura popular
Pontón de Xermade	Ponte	Arquitectura popular
Escusalla	Ruínas	Arquitectura popular
Cruceiro de Vilarigo	Cruceiro	Arquitectura popular
Ermida do Xurés	Ermida	Arquitectura popular
Ermida a Sobreira	Ermida	Arquitectura popular
Ermida Nosa Señora da Ascensión	Ermida	Arquitectura popular
Ermida do Castro	Ermida	Arquitectura popular
Ermida de San Antonio	Ermida	Arquitectura popular
Ermida de San Pedro-Ludeiros	Ermida	Arquitectura popular
Peto de Ánimas de Vilar	Peto de Ánimas	Arquitectura popular
Peto de Ánimas de Canle	Peto de Ánimas	Arquitectura popular
Peto de Ánimas Parada do Monte	Peto de Ánimas	Arquitectura popular

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Paso fronteirizo da Ameixoeira	Paso fronteirizo	Paso fronteirizo
Paso fronteirizo da Madalena	Paso fronteirizo	Paso fronteirizo
Paso fronteirizo de Portela do Home	Paso fronteirizo	Paso fronteirizo
Paso fronteirizo de Portela-Pitões	Paso fronteirizo	Paso fronteirizo
Paso fronteirizo de Tourém	Paso fronteirizo	Paso fronteirizo
Miradoiros		
Miradoiro da Chamadoira		
Miradoiro da Corga da Fecha		
Miradoiro da Ermida do Xurés		
Miradoiro do Espigón de Olelas		
Miradoiro de Gustomeau		
Miradoiro do Pisco		
Miradoiro do Pedreiriño		
Miradoiro de San Bieito de Grou		
Miradoiro de San Rosendo		

En resumo, os principais elementos caracterizadores da paisaxe son, por unha parte, un relevo conformado por serras e depresións que configuran un territorio de fortes desniveis e contrastes topográficos onde os abundantes afloramentos rochosos lle confiren á paisaxe unha gran singularidade, aspecto que contrasta coa suavidade do relevo e espazos abertos vinculados ás depresións onde se atopan os encoros de Salas e Lindoso, que dan paso a nivel da serra, a vales fluviais moi encaixados.

En canto á cuberta vexetal, dominan os medios forestais, dentro dos cales predominan os matos, ben que debe destacarse a notable presenza de bosques caducifolios autóctonos en moitos ámbitos das zonas inferiores do parque.

1.2.3.2. Os corredores ecolóxicos.

A conectividade ecolóxica pódese definir como a capacidade que teñen os seres vivos para desprazarse entre diferentes lugares e dese modo conectar as súas diferentes poboacións, facilitando o fluxo xenético e aumentando a probabilidade de supervivencia a longo prazo das comunidades biolóxicas e, en última instancia, os procesos ecolóxicos e evolutivos. A aqueles espazos que permiten o desprazamento das especies e a conexión entre diferentes poboacións denomínanse corredores ecolóxicos.

A fragmentación da superficie, ocupada polos hábitats naturais en extensións cada vez máis pequenas e afastadas entre si, chega a motivar a perda da capacidade do territorio para acoller determinadas especies de fauna ou flora ou ser utilizadas por estas, especialmente cando se perde a conexión entre elas.

Ademais da fragmentación dos hábitats por cambios no uso do solo, determinadas infraestruturas provocan un maior impacto por fragmentación dos hábitats, ao supoñer barreiras impermeables ao paso de determinadas especies. É o caso de infraestruturas viarias como as autoestradas, encoros, cercados, etc.

Os efectos da fragmentación maniféstanse máis rapidamente na fauna de gran tamaño, como, por exemplo, os grandes carnívoros, que precisan de amplos territorios para sobrevivir; no entanto, a longo prazo afecta outros grupos de fauna e incluso de flora.

No caso do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés trátase dun espazo de área de montaña, tal e como aparece indicado no Plan director da Rede Natura 2000 en Galicia, e, polo tanto, as especies clave para a conservación deste espazo estarán adaptadas a estes ambientes montañosos.

O parque inclúe un conxunto de Serras: Xurés e Santa Eufemia ao sur do río Limia e Montes do Quinxo e Serra do Leboreiro ao norte.

Neste sentido, a conectividade entre a Serra do Xurés e Santa Eufemia está garantida xa que o único elemento que a limita é a estrada OU-312 que une Lobios con Portela do Home. Esta estrada provincial non ten excesivo tráfico rodado e non parece supoñer un obstáculo para o desprazamento da fauna e flora.

En canto á conectividade entre os Montes do Quinxo e a Serra do Leboreiro, tampouco é problemática xa que as estradas existentes na zona, que poderían supor un obstáculo, son locais e de escasa entidade.

Pola contra, a conectividade entre as serras ao norte do río Limia coas do sur é mais problemática, xa que o río se atopa neste punto embalsado polo encoro de Lindoso, o cal pode supoñer un problema para o desprazamento de determinadas especies.

En canto á conectividade con outros espazos protexidos no caso das especies de montaña esta estaría garantida co parque nacional da Peneda-Gerês, que fai fronteira co pro-

pio parque natural tanto polo sur como polo oeste. Polo leste, a Serra do Larouco conecta o parque cos Montes de Cualedro e a zona do Val de Monterrei. É importante destacar o efecto que pode ocasionar a autovía A-52 que une Benavente e Vigo, illando relativamente o parque de outros sistemas montañosos próximos como poden ser a Serra de San Mamede ou o Macizo Central.

En canto ás especies vinculadas a medios fluviais, aquelas estritamente acuáticas teñen moi condicionada a posibilidade de desprazamento a consecuencia dos encoros existentes nos ríos do ámbito do parque, os cales non contan en ningún caso con escalas para peixes. Estes encoros son principalmente Salas, no río Salas, e Lindoso e Conchas, no Limia; ademais doutros azudes de menor tamaño en pequenos regatos da zona.

Para aquelas especies vinculadas a medios fluviais, pero que non son estritamente acuáticas, a conectividade realízase a través dos cursos fluviais. Concretamente o leito do río Limia permite a conexión coa ZEC Veiga de Ponteliñares e a ZEPA A Limia. Así mesmo, o val do río Faramontaos permite a conexión do alto Salas tamén coa zona da Limia.

1.2.3.3. Os Tecor.

Os Tecor existentes na contorna do parque natural son os que seguen (mapa 3 do anexo III):

Táboa 9: inventario de Tecor dentro do parque natural.

Matrícula	Titulares	ha	Superf. dentro do P.N.
OU-10011	Sociedade de Cazadores de Bande e Cazadores de Congostro	9.222,75	11,73 %
OU-10028	Sociedad de Caza de Calvos de Randín	5.301,50	22,30 %
OU-10104	Comunidade de Cazadores de San Xes	2.979,00	92,92 %
OU-10120	Sociedade de Cazadores de Entrimo	9.333,00	58,29 %
OU-10122	Sociedade de Caza de Lobios	6.004,00	53,84 %
OU-10125	Sociedade de Cazadores de Regumasa	3.392,00	74,27 %
OU-10162	Asociación de Cazadores de San Xoan de Randín	2.089,00	91,40 %
OU-10192	Sociedade de Cazadores de Prado (Muíños)	2.359,44	70,68 %
OU-10212	Asociación Ribeira da Baixa Limia	4.517,00	26,40 %
OU-10243	Sociedade de Caza de Riocaldo, Manín e Quintela	8.428,00	85,37 %

1.2.3.4. Os montes veciñais en man común (MVMC):

A superficie dos montes veciñais presentes no parque natural, así como o seu tipo de xestión, son os que seguen (mapa 4 do anexo III):

Táboa 9: inventario de MVMC do parque:

Concellos	Xestión		Total xeral
	Privada	Pública	
Bande	1.082,21 ha	706,03 ha	1.788,24 ha
Calvos de Randín	-	2.598,39 ha	2.598,39 ha
Entrimo	2709,59 ha	1.307,27 ha	4.016,86 ha
Lobeira	-	3.336,93 ha	3.336,93 ha
Lobios	1.392,99 ha	10.778,93 ha	12.171,92 ha
Muíños	-	4.295,30 ha	4.295,30 ha
Total	5.184,78 ha	23.022,85 ha	28.207,63 ha

O 18,38 % dos montes veciñais en man común xestionados directamente polas comunidades propietarias, nos municipios de Bande, Entrimo e Lobios. O resto, o 81,62 %, teñen xestión pública mediante convenio ou consorcio coa Administración forestal.

1.2.3.5. Afeccións á paisaxe: os lumes forestais.

O impacto recorrente dos incendios dentro do parque natural deixa ano tras ano importantes danos ambientais, en especial sobre a paisaxe, a flora e a fauna. Nun período de 10 anos, entre o 2011 e o 2020 arderon 13.238,52 ha do total, resultando afectada un 45,11 % do total da superficie do espazo protexido.

Os anos 2011, 2016, 2017 e 2020 son os que acumulan maior superficie queimada, ardendo de media un 12.5 % da superficie total neses anos.

Táboa 10: número de lumes e superficie afectada por ano no período 2011-2020.

Ano	Nº incendios	Superficie afectada (ha)	% superficie do PNBLSX
2011	110	4.099,67	13,97
2012	55	352,68	1,20

Ano	Nº incendios	Superficie afectada (ha)	% superficie do PNBLSX
2013	15	293,22	1,00
2014	2	0,83	0,00
2015	32	204,63	0,70
2016	19	3.838,90	13,08
2017	28	3.738,99	12,74
2018	14	71,69	0,24
2019	20	272,60	0,93
2020	33	3.000,81	10,23

Atendendo ao tipo de vexetación pasto dos lumes neste período, atópase que a cobertura con mato raso é a máis afectada, ben que é de destacar a importante superficie arborada afectada (case 1.900 ha de piñeirais e 2.400 ha de frondosas):

Táboa 11: superficie afectada polos lumes segundo cobertura vexetal predominante.

Tipo de cobertura	Clasificación	Superficie afectada (ha)	Cobertura PNBLSX
Coníferas	Coníferas	1.866,57	6,40 %
Bosque mixto	Outro arborado	2.369,96	8,10 %
Frondosas caducifolias			
Frondosas perennifolias			
Matogueira	Raso	18.931,43	64,50 %
Pasto matogueira			

Cabe destacar que o 55,10 % da superficie cuberta por coníferas se viu afectada polo lumes no período 2011-2020, sendo 2016, 2017 e 2020 os anos que acumulan maior superficie afectada.

Por outra banda, tamén é importante resaltar que existen varias zonas afectadas polos incendios máis dunha vez no período 2011-2020.

Táboas 12 e 13: superficie recorrente afectada (ha) no período 2011-2010. As celas en amarelo indican os anos nos que maior superficie recorrente ardeu.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2011										
2012	14,43									
2013	5,40	Non								
2014	Non	Non	Non							
2015	Non	Non	Non	Non						
2016	131,80	31,07	22,02	Non	7,11					
2017	1.375,00	9,15	236,70	Non	15,16	Non				
2018	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non			
2019	120,74	Non	Non	Non	Non	14,12	Non	Non		
2020	394,82	7,29	10,00	Non	Non	28,57	31,23	Non	Non	

Nº coincidencias lumes >5 ha	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2011										
2012	1									
2013	Non	Non								
2014	Non	Non	Non							
2015	Non	Non	Non	Non						
2016	6	1	1	Non	1					
2017	5	1	1	Non	1	Non				
2018	Non	Non	Non	Non	Non	Non	Non			
2019	4	Non	Non	Non	Non	1	Non	Non		
2020	2	1	1	Non	Non	1	1	Non	Non	

As recorrencias 2017-2011 (1.375 ha), 2017-2013 (236,7 ha) e 2020-2011 (394,82 ha) foron as de maior gravidade. Durante o período 2011-2020 existen dúas áreas de coníferas que se queimaron máis dunha vez. O ano 2017 presenta a maior superficie recorrente en coníferas afectada por lume nese período, cunha superficie de 31 ha, mentres que no ano 2016 tamén se presenta recorrencia con 13,58 ha.

O lume converteuse nun dos maiores riscos para os valores do parque natural.

1.2.4. O medio socioeconómico.

Diversa normativa estatal e autonómica recolle, de forma expresa, a obrigatoriedade de articular as medidas necesarias para asegurar e mellorar a calidade de vida das persoas do espazo natural protexido mediante a dinamización e desenvolvemento económico, especialmente no referido ás actividades relacionadas co uso público, o turismo e o aproveitamento sustentable dos recursos naturais.

Ademais, nos textos e políticas ambientais preséntase a adopción de medidas para unha discriminación positiva, que compense as limitacións impostas e recoñeza os beneficios ou externalidades que achegan ao conxunto da sociedade.

A evolución histórica da poboación local pon de manifesto que desde 1900 e ata finais dos anos 80 sufriu un importante retroceso no número de efectivos, de máis do 50 %, como consecuencia dos movementos migratorios de abandono do medio rural, consonte o acontecido noutras áreas rurais de Galicia.

Desde 1990 ata 1995 a poboación estabilizouse, para posteriormente comezar un retroceso desde 1996 ata hoxe en día. Nun período de 20 anos estimouse a perda do 35,5 % da poboación, perdendo un 3,5 % ao ano durante os últimos 10 anos. Son os municipios con maior número de habitantes (Bande, Lobios e Muíños) os que presentan unha regresión máis marcada.

Entre os municipios que constitúen o parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés cóntase, a peche de estatísticas de 2020, con 7.254 habitantes nun territorio de 62.778 ha.

Táboa 14: variacións no número de habitantes de cada concello dentro do parque nos últimos 12 anos.

Ano	Bande	Calvos de Randín	Entrimo	Lobeira	Lobios	Muíños	Total	% Variación interanual
2009	2.116	1.093	1.367	1.016	2.259	1.821	9.672	
2010	2.083	1.065	1.372	994	2.246	1.824	9.584	-0,91
2011	2.020	1.176	1.398	983	2.238	1.782	9.597	0,14
2012	1.958	1.064	1.391	909	2.175	1.779	9.276	-3,34
2013	1.890	1.028	1.311	855	2.130	1.744	8.958	-3,00
2014	1.829	985	1.323	837	2.025	1.622	8.621	-3,76
2015	1.735	922	1.251	813	1.988	1.622	8.331	-3,36

Ano	Bande	Calvos de Randín	Entrimo	Lobeira	Lobios	Muíños	Total	% Variación interanual
2016	1.668	856	1.209	809	1.868	1.572	7.982	-4,19
2017	1.618	818	1.184	825	1.795	1.514	7.754	-2,86
2018	1.591	779	1.166	807	1.732	1.486	7.561	-2,49
2019	1.528	770	1.140	798	1.708	1.502	7.446	-1,52
2020	1.498	735	1.109	768	1.678	1.466	7.254	-2,58
% Var. Período	-29,21	-32,75	-18,87	-24,41	-25,72	-19,49	-25,00	

1.2.5. Infraestruturas viarias.

No relativo ás infraestruturas viarias dentro do parque natural (mapa 5 do anexo III), existen as seguintes categorías:

- Rede viaria (estradas asfaltadas).
- Pistas forestais con acceso para vehículos.
- Outras pistas forestais.

1.2.6. Patrimonio cultural.

Na paisaxe, a natureza fúndese co rastro da intervención humana, que deixou pegadas visibles desde hai 7.000 anos. Na Serra do Leboeiro encóntrase unha das maiores concentracións de túmulos ou mámoas de Europa. Os dolmens, levantados entre os anos 4.300 e 2.500 antes de Cristo, na súa fase de apoxeo, eran monumentos funerarios que probablemente tamén reforzaban o sentimento colectivo e establecían unha marca territorial.

O mundo romano tamén deixou un importante legado neste territorio. A poderosa influencia do imperio cruzou esta zona través da denominada Vía Nova, un importante eixe de comunicacións que unía Braga e Astorga, por entón, dúas das principais localizacións no noroeste da Península Ibérica. Reunidos artificialmente, na área recreativa da Ponte Nova, encóntranse os Miliarios, antepasados afastados dos marcos, que hoxe marcan puntos quilométricos nas nosas estradas. Cada un deles estaba dedicado a algún emperador ou mando militar.

Nas proximidades da vía e vinculado á súa construción localízase o campamento militar de *Aquis Querquennis* (Bande), ocupado desde a construción da vía ata mediados do século seguinte, o segundo despois de Cristo.

Outra vila con funcións hostaleiras de mansión ou pousada viaria, a de *Aquis Originis*, localizábase tamén próxima ao afloramento de Baños de Riocaldo, en terras de Lobios. Unha instalación termal de carácter hixiénico-lúdico e un ámbito de cociña caracterizan o escavado.

A igrexa de Santa Comba de Bande é un exemplo da arte visigótica que se mantén en bo estado de conservación. A construción ten forma de cruz grega, cun ciborio que coroa o punto intermedio. Nos extremos destacan a capela maior e o pórtico.

Da Idade Media é tamén o escarpado ou abrupto Castelo de Araúxo ou da Vila, ligado ao control territorial do señorío medieval exercido polo bispo de Ourense sobre estas terras e sobre as inmediatas do Couto de Río Caldo.

Outras mostras do patrimonio histórico que atesoura esta reserva da biosfera son de orixe eclesiástica, como o mosteiro beneditino de Santa María das Júnias, do século XII, que antigamente dependía do de Oseira e do que se poden visitar as ruínas sobre o río Campesinho, ou o santuario inconcluso de Couso, no que as obras iniciadas dan idea das dimensións que se proxectaban.

Outro bo exemplo é a igrexa de Santa María A Real, en Entrimo. Trátase dunha construción barroca, e sobresaie pola súa fachada principal, de estilo churrigueresco, tallada en granito coma se fose un retablo. A súa construción completouse na primeira metade do século XVIII e contou coa colaboración do pobo, como testemuña o escudo de armas que coroa a fachada.

Unha das singularidades na historia recente desta zona limítrofe foi a creación do chamado Couto Mixto (Calvos de Randín), un territorio que quedou á marxe da división fronteiriza entre España e Portugal e que foi escenario de diversos privilexios administrativos e tributarios. Había un camiño, chamado Do Privilexiado, para exercer esas prebendas comerciais. Antes de que o espazo fose incorporado a Galicia, os cidadáns aquí nados rexíanse de forma autónoma ás coroas hispana e lusa e podían escoller a súa nacionalidade.

Por último, as construcións relixiosas dan fe do arraigamento das crenzas das persoas da zona e maniféstanse sobre todo a través dos cruceiros e os petos de ánimas, monumentos populares de gran tradición que vinculan ás xentes co sobrenatural.

1.2.7. Usos e aproveitamentos actuais e previstos.

1.2.7.1. Usos e aproveitamentos actuais.

A distribución actual de usos no territorio do parque (mapa 6 do anexo III) é o resultado da combinación das dinámicas naturais xunto cos efectos dos lumes e a cambiante actividade humana ao longo dos séculos. Os distintos hábitats do parque experimentaron diferentes tipos de aproveitamento no pasado, o que inflúe no seu estado actual. Hoxe en día están en fase avanzada de abandono, debido principalmente á dinámica de abandono dos manexos vinculados aos cultivos e gandería tradicionais, común á maior parte dos espazos rurais galegos.

Os usos e aproveitamentos actuais desagreganse en seis grandes grupos:

a. Usos agrogandeiros.

A actividade agrogandeira nos concellos do parque é secundaria na maior parte dos casos, de carácter minifundista, que complementa outras actividades económicas e que ten un forte carácter tradicional.

As explotacións acostuman ser pequenas e traballadas pola persoa titular dos terreos con apoio familiar principalmente, sen crear postos de traballo en forma de asalariados. Estas explotacións están frecuentemente baixo titularidade dunha poboación envellecida.

No tipo de aproveitamento agrario destaca actualmente a superficie destinada a pastos permanentes, aínda que segue una tendencia lixeiramente á baixa na última década segundo o Instituto Galego de Estatística (IGE, en diante). Neste mesmo período de tempo seguiron con esta mesma tendencia á baixa os cultivos de cereais de gran, de tubérculos e de viñedos. Pola contra, si se aprecia un lixeiro incremento na produción de cultivos forraxeiros, leguminosas e árbores froiteiras. Permanecen con datos máis ou menos estables ao longo deste tempo os cultivos hortícolas e de froitos de horta e a produción de castiñeiros (fonte: IGE, extracción de series estatísticas dos últimos 10 anos).

Por outra banda, é importante resaltar que, aínda que a agricultura marque de forma determinante a paisaxe e o ritmo da comunidade, non é na actualidade o principal medio

de vida ou a principal fonte de rendemento. De feito, trátase dun dos sectores con menor representatividade no ámbito do parque.

En canto á gandaría, esta vén manifestando unha tendencia á regresión nos últimos 15 anos. No caso concreto da gandaría porcina, obsérvase unha redución no número de prazas reprodutoras ao longo dos anos, aínda que si se incrementou o número de prazas de ceba. Algo similar ocorre co bovino, onde tamén se reduciron o número de explotacións dedicadas a esta actividade, pero o que se aprecia é o mantemento no número total de cabezas (fonte: IGE) Esta tendencia de diminución de pequenas explotacións domésticas e o abandono da tracción animal na agricultura é xeneralizada en Galicia.

Por último, é importante mencionar tamén a produción de mel na zona. Na Baixa Limia hai actualmente máis de 50 persoas apicultoras vinculados a varias explotacións dedicadas á produción melífera, traballando a maioría delas con base nunha produción ecolóxica e obtendo un produto de alta pureza e calidade. Contan, de feito e na súa maior parte, con control de rastrexabilidade e certificado ecolóxico.

b. Usos forestais.

Nas repoboacións forestais nesta área viñéronse usando tradicionalmente dúas especies de piñeiro. En zonas baixas, é dicir, no territorio correspondente ao piso mesotemperado, o máis utilizado é *Pinus pinaster*. Nas serras é máis habitual atoparse con plantacións de *Pinus sylvestris*, moito máis resistente ao frío e ás xeadas.

As superficies arborizadas, tanto de piñeiros como de frondosas caducifolios, sufriron unha importante regresión polos efectos dos incendios forestais.

Os terreos con repoboacións forestais apróveitanse escasamente para a colleita de piñas e cogomelos.

c. Usos cinexéticos.

A actividade cinexética do parque transformouse notablemente nas últimas décadas en canto á tipoloxía e consideración social e económica do recurso. Existen na actualidade 10 tecores, entre os cales a superficie xestionada é de 28.188,62 ha.

d. Usos industriais e comerciais.

A maioría da man de obra é absorbida pola construción civil e por industrias de pequenas dimensións, pequena industria familiar asociada á produción e venda de produtos cárnicos.

A principal actividade comercial na actualidade é a derivada do sector servizos. Isto pode ser debido ao apoio ofrecido á poboación local, no marco do desenvolvemento turístico da zona, e ao apoio á actividades relacionadas co mesmo, mediante axudas á restauración de construcións tradicionais e o seu aproveitamento como recursos de explotación turística.

Destaca tamén o sector da industria manufactureira, con grupos de actividades do CNAE-93 metalurxia e fabricación de produtos metálicos, industria da alimentación e bebidas, industria téxtil e da confección e a industria da madeira e da cortiza.

e. Usos construtivos e habitacionais.

Existe un total de 22 entidades de poboación dentro dos límites do PNBSX: 6 no termo municipal de Lobeira, 5 en Entrimo, 5 en Lobios, 3 en Muíños e 3 en Calvos de Randín.

Segundo o IGE, o número de transaccións inmobiliarias nos últimos 10 anos reflicte un volume pequeno de movementos, cunha lixeira tendencia ao retroceso, ben que é certo que si destaca un incremento correspondente ao ano 2020.

f. Uso público.

O termo uso público fai referencia a todas aquelas actividades que se desenvolven por e para o público visitante do parque. Como parte das actuacións que van ser desenvoltas por este, teñen un gran peso as actividades de educación e divulgación ambiental.

Para iso, o parque conta co Centro de Interpretación e Sede do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés. Situado en Lobios. Á vez é un Punto de Información, ademais de oficina administrativa do espazo. Conta cunha exposición permanente sobre o parque natural e está aberto todos os días do ano.

Por outra banda, son de especial relevancia, especialmente no tocante á sensibilización ecolóxica da poboación, todas as actividades de voluntariado efectuadas, tanto as promovidas pola dirección do parque como todas aquelas de iniciativa particular.

O parque conta cunha ampla rede de sendeiros e rutas de BTT a disposición das persoas visitantes (mapa 7 do anexo III):

– Rede de rutas e sendeiros.

– BTT.

– Gran ruta.

1.2.7.2. Usos e aproveitamentos previstos.

a. Usos agrogandeiros.

Os datos recollidos polo Instituto Galego de Estatística para os últimos anos indican que o usos agrogandeiros seguirán a evolucionar coa mesma tendencia, decrecente na súa maior parte, observada na última década. Aínda así, fomentarase a produción ecolóxica, priorizando a aquela que busque a obtención de certificados ou selos de calidade.

De especial relevancia en relación ao gando bovino é a vaca cachena, raza autóctona galega cun número de cabezas reducido, pero de elevada consideración gastronómica. A súa localización de orixe é o norte de Portugal e Galicia, especialmente, suroeste da provincia de Ourense.

Trátanse de exemplares de cor castaña clara con cornamenta espectacular, moi desenvolta, alta e aberta, que destaca sobre un corpo de talla reducida.

Utilizábanse tradicionalmente como «motor» para os traballos agrícolas e, secundariamente, para consumo de carne ou leite. O gando de raza cachena viuse reducido ata hai uns anos á parroquia entrimeña da Illa, máis concretamente, ao núcleo de Olelas. Na actualidade xa está presente en máis zonas de Galicia, sobre todo, en áreas montañosas, e a súa crianza vai destinada á produción de carne, a cal é considerada como de excelente calidade.

En función a isto, a raza cachena está clasificada como autóctona en perigo de extinción no *Catálogo oficial de razas de ganado de España*, co recoñecemento da Xunta de Galicia a través da Consellería do Medio Rural. Como tal, ten asignado un logotipo de «raza autóctona» concedido para a carne, o leite, peles e produtos transformados e elaborados procedentes desta raza. A responsable do correcto uso deste distintivo é a Asociación de Criadores de raza bovina Cachena, como entidade oficialmente recoñecida para a creación ou a xestión do libro xenealóxico e o desenvolvemento do programa de mellora desta raza (fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación).

Tamén é necesario subliñar a existencia nas serras de cabalos en estado semisalvaxe. A súa presenza no parque natural debe considerarse como unha medida estratéxica, debido fundamentalmente:

Á súa presenza no parque natural debe considerarse como unha medida estratéxica, debido fundamentalmente a:

- Á eficiencia destes animais no control da biomasa, o que os converte en aliados na prevención dos incendios forestais.
- Melloran a rexeneración dos pastos de montaña.
- A que os cabalos xogan un importante papel na conservación de hábitats de interés comunitario como son os queiroigais húmidos.
- Á súa produción de carne.
- Ao seu valor nos aspectos turísticos e etnolóxicos.

É por istas razóns que se considera importante fomentar un modelo que reforce esta función social do cabalo salvaxe, implicando nesta actividade dos gandeiros e comunidades veciñais de montes en man común.

Por outra banda, a actividade agropecuaria tamén orixina unha pequena industria local de produtos de calidade, baseada moitas veces nun modo de produción biolóxico. A escala reducida do volume de produción non permite, polo xeral, a colocación de produtos competitivos no mercado tradicional, pero a súa calidade pode ser explorada en mercados específicos que valoren a calidade en detrimento dos prezos.

En canto á produción melífera, prevese un incremento da actividade, tal e como se reflicte dos datos dos últimos anos. A tendencia nas explotacións actuais é a transición ao uso de colmeas máis modernas, que optimizan a produción, pero que á vez son respetuosas co medio. Igualmente, fomentárase a creación dunha marca propia que relacione o produto co espazo protexido, así como certificacións e selos de calidade.

b. Usos forestais.

No relativo aos usos forestais deben terse en conta as enormes perdas de arborizado polos lumes que, como se indican no punto 1.2.3.5 supuxeron nos últimos 10 anos case 1.900 ha de piñeirais e 2.400 de frondosas caducifolias.

Aínda así, en canto aos usos forestais futuros, estes ateranse e estarán en consonancia cos instrumentos de ordenación ou xestión forestal que se regulen e aproben nos próximos anos.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Prevese, ademais, que poidan xurdir novos aproveitamentos relacionados coas plantacións forestais, como a recollida de resinas ou un incremento de recolección micolóxica.

No referente á rexeneración das corgas, promoverase a creación de cortalumes verdes, que ademais farán función de conectores ecolóxicos, mediante a plantación das seguintes especies permitidas para tal fin:

Táboa 15: listado de especies aceptadas para reforestación para a zona de reserva e as zonas de corgas, faixas primarias e secundarias, e bordes de pistas e camiños. H: altitude preferente. Utilízase a cota de 750 m.s.n.m. para separar especies termófilas e criófilas. As especies sen ningún valor de altitude adxudicado poden ser plantadas por encima e por debaixo desa cota.

Especie	H
<i>Acer pseudoplatanus</i> -Pradairo	<750
<i>Alnus glutinosa</i> -Ameneiro	<750
<i>Amelanchier ovalis</i> -Guillomo	>750
<i>Arbutus unedo</i> -Érbedo	<750
<i>Betula pubescens</i> -Bidueiro	
<i>Castanea sativa</i> -Castiñeiro	
<i>Corylus avellana</i> -Abeleira	
<i>Crataegus monogyna</i> -Estripeiro	
<i>Frangula alnus</i> -Sanguíño	
<i>Fraxinus angustifolia</i> -Freixo de folla estreita	<750
<i>Ilex aquifolium</i> -Acivro	
<i>Laurus nobilis</i> -Loureiro	<750
<i>Populus tremula</i> -Álamo tremo	
<i>Pyrus cordata</i> -Pereira brava	
<i>Prunus lusitanica</i> var. <i>lusitanica</i> -Acereiro	<750
<i>Prunus avium</i> -Cerdeira	
<i>Prunus spinosa</i> -Abroñeiro	<750
<i>Quercus robur</i> -Carballo	
<i>Quercus pyrenaica</i> -Rebolo	
<i>Quercus suber</i> -Sobreira	<750
<i>Rosa canina</i> -Roseira	

Especie	H
<i>Salix atrocinerea</i> -Salgueiro bravo	
<i>Salix salviifolia</i> -Salgueiro nodoso	<750
<i>Sambucus nigra</i> -Sabugueiro	<750
<i>Sorbus aria</i> -Raño común	>750
<i>Sorbus aucuparia</i> -Capudre	>750
<i>Sorbus torminalis</i> -Sorbeira dos cólicos	>750
<i>Taxus baccata</i> -Teixo	
<i>Ulmus minor</i> -Olmo menor	<750
<i>Viburnum opulus</i> -Bóla de neve	

c. Usos cinexéticos.

En canto a este tipo de uso, non se prevén cambios substanciais nos próximos anos.

d. Usos industriais e comerciais.

Ben que non se prevén cambios nos usos industriais e comerciais, si é factible un incremento no sector servizos, así como en actividades de restauración polo recente auxe do turismo relacionado coa natureza, o turismo termal, o cultural e o gastronómico.

e. Usos construtivos e habitacionais.

Non se recolle un incremento significativo nos usos construtivos e habitacionais, xa que se trata dunha poboación en regresión cun saldo vexetativo negativo (relación natalidade/mortandade a favor desta última).

Por outra banda, e como xa se comentou anteriormente, si se pode predicir un incremento no número de infraestruturas relacionadas coa crecente demanda turística.

Ligada á declaración coma espazo protexido, esta rexión experimentou nos últimos anos melloras na dotación de equipamentos e infraestruturas, así como melloras nas dotacións básicas que implican pavimentación, abastecemento, saneamento, recollida selectiva de lixo, adecuación de áreas recreativas, etc.; unidas ás liñas de subvencións dos espazos naturais protexidos integrados tanto na Reserva da Biosfera coma no parque natural.

f. Uso público.

O obxectivo a longo prazo é que as actividades de uso público ofertadas polo parque para as súas persoas visitantes sega sendo, como mínimo, da mesma variedade e calidade que os ofrecidos actualmente.

Prepararanse novas rutas de sendeirismo adaptadas a persoas con diversidade funcional, e impulsaranse actividades de voluntariado que busquen a sensibilización das persoas visitantes co medio.

Ademais, fomentárase o uso público de iniciativa privada, conducindo sempre estas actividades ata un turismo máis responsable e respectuoso co medio ambiente. Búscase evitar un turismo de masas e potenciar que implique grupos reducidos, regulado e sustentable.

2. Obxectivos operativos e de xestión.

O presente plan ten como obxectivo global o mantemento ou, se é o caso, o restablecemento, nun estado de conservación favorable dos hábitats naturais e das especies de flora e fauna de interese para a conservación, tendo en conta as exixencias económicas, sociais e culturais, así como as particularidades rexionais e locais.

Para acadalo, o plan fíxase nos seguintes obxectivos derivados das normativas que rexen a xestión dos espazos naturais e a biodiversidade, a nivel comunitario (DC 92/43/CEE e DC 2009/147/CEE), nacional (Lei 42/2007, modificada pola Lei 33/2015), e autonómico (Lei 5/2019, Decreto 64/2009, Decreto 155/1997):

a) A conservación da biodiversidade a través do mantemento dos procesos ecolóxicos esenciais, garantindo a preservación das paisaxes, os medios ecolóxicos e os hábitats, así como a conexión das poboacións de fauna e flora silvestres e preservando a diversidade xenética.

b) Contribuír e garantir a biodiversidade mediante o establecemento de medidas de xestión para o mantemento e o reestablecemento, nun estado de conservación favorable, dos tipos de hábitats naturais destacados no anexo I da DC 92/43/CEE e das poboacións e dos hábitats das especies silvestres de flora e fauna dos anexos II e IV da DC 92/43/CEE, xunto coas especies de aves e, de forma concreta, das destacadas no anexo I da DC 2009/147/CEE, e as especies de aves migratorias. Así como os núcleos poboacionais e os hábitats

das especies incluídas na Lista de especies silvestres en réxime de protección especial e no Catálogo galego de especies ameazadas.

c) Establecer un marco de protección das augas superficiais continentais e as augas subterráneas, así como dos ecosistemas acuáticos, que favoreza a súa conservación e uso sustentable.

d) A regulación de actividades, proxectos e plans susceptibles de afectar a integridade dos espazos ou das súas compoñentes (hábitats e especies), en coherencia co artigo 6 do DC 92/43/CEE e acorde coa lexislación vixente.

e) Propiciar o desenvolvemento sustentable, favorecendo os usos e aproveitamentos respectuosos e necesarios co medio. Este uso debe ser compatible co mantemento dos ecosistemas e non reducir a viabilidade dos outros recursos nin diminuír as posibilidades de goce destes nas xeracións próximas.

f) Integrar os obxectivos concretos de conservación coas exigencias económicas, sociais e culturais, así como coas particularidades do parque natural e da súa área de influencia socioeconómica.

g) Consolidar a xestión e protección do parque mediante unha xestión adecuada de acordo co réxime xurídico establecido, impulsando a recuperación de actividades tradicionais, promovendo unha maior resiliencia fronte ao lume ao través das diferentes medidas de prevención.

3. Zonificación.

Os límites da zonificación teñen como obxectivo facer compatible no parque a conservación dos recursos naturais con distintas actividades que se desenvolvan nel, recuperando os equilibrios que crearon a biodiversidade hoxe ameazada. Clasifícase o territorio en catro categorías, aproveitando os novos medios e ferramentas dos sistemas de información xeográfica e o novo coñecemento de campo, delimitando así con maior precisión as seguintes zonas:

3.1. Zona I de reserva.

Son aquelas áreas que requiren un alto grao de protección por albergaren os maiores valores naturais, científicos e paisaxísticos, así como pola singularidade dos seus hábitats, especies e comunidades.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Os territorios do parque natural incluídos na zona de reserva posúen un valor de conservación moi alto e integran áreas prioritarias de conservación de especies de interese comunitario (DC 92/43/CEE, DC 2009/147/CE) ou das especies catalogadas como en perigo de extinción ou vulnerables a través dos seus correspondentes plans de recuperación ou conservación.

A zona I (zona de reserva) abrangue no parque natural unha superficie total de 2.067,63 ha o que representa o 7,04 % do total do parque natural.

Pertencen a este ámbito os lugares Alta Serra do Xurés en Lobios e Muíños, o Barranco de Cruz do Touro en Lobios e o Barranco de Olelas en Entrimo.

3.2. Zona II de uso limitado.

A zona II de uso limitado está constituída por aquelas áreas que requiren dunha protección adecuada por presentaren unha ou varias das seguintes características:

- Albergan valores naturais de excepcional rareza.
- Albergan valores naturais de especial interese pola súa escaseza e/ou diversidade.
- Albergan valores naturais de especial fragilidade.

Estas áreas inclúen na súa maior parte hábitats prioritarios ou de interese comunitario (anexo I da DC 92/43/CEE, DC 2009/147/CE), pero tamén áreas prioritarias para a conservación de especies de interese comunitario (anexo II da DC 92/43/CEE, DC 2009/147/CE) ou especies incluídas no Catálogo galego de especies ameazadas.

Está constituída polas áreas que, aínda presentando un elevado grao de naturalidade, poden soportar un certo nivel de uso público, orientado á investigación, educación e interpretación ambiental e á contemplación da natureza de forma controlada. Garántese a conservación íntegra dos seus recursos e os valores, á vez que se permiten determinados aproveitamentos tradicionais.

Abangue no parque natural unha superficie total de 17.233,81 ha, o que representa o 58,66 % do total.

Inclúense nesta área unha franxa de protección de lonxitude variable nas ladeiras da Serra do Xurés en Lobios e Muíños, Serra de Santa Eufemia en Lobios, zonas altas da

Serra do Quinxo e Serra de Queguas en Entrimo, as zonas boscosas de Calvos de Randín, así como nas dúas áreas conformadas por hábitats prioritarios de matogueiras húmidas pertencentes aos concellos de Bande e Calvos de Randín.

3.3. Zona III de uso compatible.

A zona de uso compatible abrangue aqueles ámbitos do parque que presentan un valor de conservación medio, que acollen unha porción variable de hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, en xeral, con baixas coberturas, ben que se trata de ámbitos que se integran nun territorio cun certo nivel de humanización e co desenvolvemento de actividades tradicionais agrícolas e forestais, que coexisten coa presenza dos citados hábitats de interese comunitario que:

- Forman parte dunha matriz que inclúe elementos da paisaxe agraria tradicional e cultivos forestais.
- Se sitúan en espazos moi demandados polo uso público.

Está constituída polos terreos en que as formacións naturais, xeralmente de mediana calidade e singularidade, soportan un maior grao de humanización ou ben presentan boa capacidade para soportar un uso público máis intenso.

Ocupa unha superficie de 9.825,51 ha, o que representa o 33,44 % do parque natural.

Quedan incluídos nesta zona as zonas de cultivo na contorna dos núcleos de poboación, así como as zonas de plantacións forestais tradicionais.

3.4. Zona IV de uso xeral.

Correspóndese cos territorios do parque natural cun importante nivel de urbanización, así como as grandes áreas destinadas a uso público.

Clasificarase como zona IV de uso xeral todo o solo incluído baixo o réxime de solo urbano, solo urbanizable e solo apto para urbanizar.

Inclúe as zonas de dominio público e de servidume das estradas que se achegan a os pasos fronteirizos da Ameixoeira, A Madalena, Portela do Home e máis o de Pitões, a estrada que comunica Randín con Vilar e Vilariño, así como todas as infraestruturas construídas con anterioridade á declaración do parque natural.

Ocupa unha superficie de 252,45 ha, o que representa o 0,86 % do parque natural. Inclúense nesta zona todos os núcleos rurais do espazo natural e as vías asfaltadas.

4. Medidas de uso e xestión.

4.1. Introducción.

As medidas de uso e xestión recollidas neste documento, teñen como finalidade concretar e definir os usos permitidos, autorizables e prohibidos que se poidan dar neste parque natural. Con isto, promóvese unha xestión operativa e práctica no día a día do funcionamento deste territorio.

De acordo cos obxectivos de conservación da Rede Natura 2000, e unha vez identificados os principais compoñentes e valores do espazo natural, así como as principais afeccións e ameazas, procédese a definir os obxectivos e directrices que se adoptarán na ordenación dos usos e das actividades para desenvolver no espazo natural obxecto do presente plan. A orientación principal da ordenación será o mantemento nun estado de conservación favorable da biodiversidade de cada espazo e, en especial, dos tipos de hábitats e das especies de maior significación existentes neste, así como aqueles usos tradicionais que modelaron a biodiversidade do parque. As necesidades de conservación e restauración están moi ligadas cos aproveitamentos tradicionais, cuxo mantemento é ademais fundamental para garantir o desenvolvemento das comunidades que viven neste territorio.

Para a súa consecución, o presente plan apóiase nos seguintes instrumentos:

– Unha zonificación de territorio comprendido polo espazo natural, de carácter homoxéneo para o conxunto da rede de espazos, a partir do cal se definen as diferentes categorías de protección que condicionan os usos, aproveitamentos e actuacións de cada unha delas.

– Unha regulación de usos e actividades, a fin de garantir os obxectivos de conservación da Rede Natura 2000, propostos pola DC 92/43/CEE e a DC 2009/147/CE, así como na normativa de ámbito estatal (Lei 42/2007, modificada pola Lei 33/2015) e autonómica (Lei 5/2019), regulación que se establece de forma xenérica para todo o ámbito do espazo natural ou ben de forma específica para as diferentes unidades territoriais fixadas na zonificación do espazo (zonas).

O presente plan articula as directrices e normativas de xestión en tres niveis.

– O primeiro nivel corresponde coas «Medidas xerais de xestión», que marca o desenvolvemento das actuacións no parque natural, así como das políticas sectoriais que incidan sobre este e sobre os seus valores, que derivan das normativas de ámbito europeo (DC 2009/147/CE, DC 92/43/CEE, DC 2000/60/CE), estatal (Lei 42/2007, modificada pola Lei 33/2015) e autonómico (Lei 5/2019, Decreto 77/2002).

– Nun segundo nivel desenvólvese a «Normativa por compoñentes e actividades» que conforman o parque natural e defínense, en consecuencia, obxectivos, directrices e normas de aplicación das principais actividades e proxectos. A normativa por compoñentes inclúe obxectivos, directrices e normas elaboradas a partir da lexislación sectorial vixente.

– O terceiro nivel vén marcado pola normativa zonal, de modo que para cada unha das unidades de zonificación establecidas no plan e delimitadas no parque natural en función da expresión territorial dos compoñentes da biodiversidade, propónse un réxime de ordenación e xestión específico, que responde, en consecuencia, ás diferentes necesidades de conservación e xestión e a diferentes graos de aproveitamento dos recursos naturais.

4.2. Medidas xerais de xestión.

O primeiro nivel das medidas de xestión do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés correspóndese cunha normativa xeral de ordenación, que marca o desenvolvemento das actuacións no espazo protexido, así como das políticas territoriais que inciden sobre este e sobre os seus valores. Esta epígrafe integra as medidas e normativa xeral, definindo a continuación o alcance e ámbito de aplicación do Plan reitor de uso e xestión (PRUX), a exclusión e promoción de diferentes actividades socioeconómicas, así como da difusión do propio parque e dos seus valores.

4.2.1. Medidas e normativa xeral.

A normativa xeral de ordenación e xestión regula o desenvolvemento das actuacións no espazo, así como das políticas territoriais que incidan sobre este e sobre os seus valores. As normas xerais elabóranse a partir dos obxectivos e criterios orientadores derivados da normativa comunitaria (DC 2009/147/CE, DC 92/43/CEE, DC 2000/60/CE), estatal (Lei 42/2007, modificada pola Lei 33/2015) e autonómica (Lei 5/2019), así como dos derivados dos instrumentos de planificación existentes para o ámbito territorial do parque

natural (Decreto 166/1999), e xunto con criterios propios relativos á exclusión ou, de ser o caso, a regulación de determinadas actividades.

4.2.1.1. Principal normativa sobre a cal se estrutura o PRUX.

4.2.1.1.1. Normativa da Unión Europea.

- Directiva 92/43/CEE do Consello, do 21 de maio, relativa á conservación dos hábitats naturais e da flora e fauna silvestres.

- Regulamento (CE) 338/97 do Consello, do 9 de decembro de 1996, relativo á protección de especies da fauna e flora silvestres mediante o control do seu comercio.

- Directiva 2000/60/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 23 de outubro, pola que se establece un marco comunitario de actuación no ámbito da política de augas (directiva marco de augas). DOCE, 327, do 22 de decembro de 2000.

- Directiva 2001/42/CE do Parlamento Europeo e do Consello, relativa á avaliación dos efectos de determinados plans e programas no ambiente (AAE).

- Directiva 2002/49/CE, do 25 de xuño de 2002, sobre avaliación e xestión do ruído ambiental. DOCE 189, 18 de xullo de 2002.

- Directiva 2003/4/CE do Parlamento Europeo e do Consello, de acceso público á información ambiental.

- Directiva 2004/35/CE do Parlamento e do Consello, do 21 de abril de 2004, sobre responsabilidade ambiental en relación coa prevención e reparación de danos ambientais.

- Protocolo de Cartaxena sobre seguridade da biotecnoloxía (29 de xaneiro de 2000; ratificado por España o 16 de xaneiro de 2002).

- Directiva 2008/99/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 19 de novembro de 2008, relativa á protección do medio natural mediante o dereito penal.

- Directiva 2008/105/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 16 de decembro de 2008, relativa ás normas de calidade ambiental no ámbito da política de augas, pola que se modifican e derrogan anteriormente as directivas 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE e 86/280/CEE do Consello, e pola que se modifica a Directiva 2000/60/CE.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

- Directiva 2009/147/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 30 de novembro de 2009, relativa á conservación das aves silvestres.
- Directiva 2011/92/UE do Parlamento Europeo e do Consello, do 13 de decembro de 2011, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o ambiente (DOUE núm. 26, do 28.1.2012).
- Directiva 2014/38/UE da Comisión, do 10 de marzo de 2014, pola que se modifica o anexo III da Directiva 2008/57/CE do Parlamento Europeo e do Consello no relativo á contaminación acústica.
- Directiva 2014/52/UE do Parlamento Europeo e do Consello, do 16 de abril de 2014 pola que se modifica a Directiva 2011/92/UE, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o ambiente.
- Directiva 2014/80/UE da Comisión, do 20 de xuño de 2014, que modifica o anexo 11 da Directiva 2006/118/CE do Parlamento Europeo e do Consello, relativa á protección das augas subterráneas contra a contaminación e a deterioración.
- Regulamento (UE) nº 1143/2014 do Parlamento Europeo e do Consello, do 22 de outubro de 2014, sobre a prevención e a xestión da introdución e propagación de especies exóticas invasoras.
- Directiva (UE) 2015/1127 da Comisión, do 10 de xullo de 2015, pola que se modifica o anexo II da Directiva 2008/98/CE do Parlamento Europeo e do Consello, sobre os residuos e pola que se derrogan determinadas directivas.
- Directiva (UE) 2015/996 da Comisión do 19 de maio de 2015 pola que se establecen métodos comúns de avaliación do ruído en virtude da Directiva 2002/49/CE do Parlamento Europeo e do Consello.
- Acordo de París (22 de abril de 2016; vixente desde o 4 de novembro de 2016).
- Regulamento de execución (UE) 2016/1141 da Comisión, do 13 de xullo de 2016, polo que se adopta unha lista de especies exóticas invasoras preocupantes para a Unión de conformidade co Regulamento (UE) nº 1143/2014 do Parlamento Europeo e do Consello.
- Regulamento de execución (UE) 2017/1263 da Comisión, do 12 de xullo de 2017, polo que se actualiza a lista de especies exóticas invasoras preocupantes para a Unión estable-

cida polo Regulamento de Execución (UE) 2016/1141 de conformidade co Regulamento (UE) nº 1143/2014 do Parlamento Europeo e do Consello.

- Directiva (UE) 2018/850 do Parlamento Europeo e do Consello, do 30 de maio de 2018, pola que se modifica a Directiva 1999/31/CE sobre a vertedura de residuos.

- Directiva (UE) 2018/851 do Parlamento Europeo e do Consello, do 30 de maio de 2018, pola que se modifica a Directiva 2008/98/CE sobre residuos.

- Regulamento delegado (UE) 2018/968 da Comisión, do 30 de abril de 2018, que complementa o Regulamento (UE) nº 1143/2014 do Parlamento Europeo e do Consello no que respecta ás análises de riscos relativos a especies exóticas invasoras.

- Directiva (UE) 2019/904 sobre a redución do impacto ambiental de determinados produtos plásticos.

- Regulamento de execución (UE) 2019/1262 da Comisión, do 25 de xullo de 2019, polo que se modifica o Regulamento de Execución (UE) 2016/1141 co fin de actualizar a lista de especies exóticas invasoras preocupantes para a Unión.

4.2.1.1.2. Normativa estatal.

Ordenación do territorio e urbanismo.

- Real decreto 2159/1978, do 23 de xuño, polo que se aproba o Regulamento de planeamento (RPU/1978).

- Real decreto 3288/1978, do 25 de agosto, polo que se aproba o Regulamento de xestión urbanística (RXU/1978) en todo o que non se opoña ao disposto pola Lei 8/2007 e o RDL 1/1992, na parte non derogada.

- Lei 38/1999, do 5 de novembro, de ordenación da edificación (modificada pola Lei 8/2013).

- Lei 45/2007, de desenvolvemento sustentable do medio rural.

- Lei 8/2013, do 26 de xuño, de rehabilitación, rexeneración e renovación urbanas.

- Real decreto lexislativo 7/2015, do 30 de outubro, polo que se aproba o texto refundido da Lei de solo e rehabilitación urbana.

• Lei 12/2014, do 9 de xullo, pola que se regula o procedemento para a determinación da representatividade das organizacións profesionais agrarias e se crea o Consello Agrario.

Avaliación ambiental.

• Lei 9/2018, do 5 de decembro, pola que se modifica a Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental.

Paisaxe.

• Ratificación do Convenio Europeo da Paisaxe por parte do Estado español, do 26 de novembro de 2007.

Conservación da natureza.

• Real decreto 1997/1995, do 7 de decembro, polo que se establecen medidas para contribuír a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais da flora e fauna silvestre (traspón a Directiva 79/409/CEE, 92/43/CEE e 97/62/CE sobre Rede Natura 2000).

• Real decreto 1739/1997, do 20 de novembro, sobre medidas de aplicación do Convenio sobre comercio internacional de especies ameazadas de flora e fauna silvestres (CITES), feito en Washington o 3 de marzo de 1973 e o Regulamento (CE) 338/97, do Consello, do 9 de decembro de 1996, relativo á protección de especies de fauna e flora salvaxes controlando o seu comercio.

• Orde MAM/2784/2004, do 28 de maio, pola que se exclúe e cambian de categoría determinadas especies no Catálogo nacional de especies ameazadas.

• Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade.

• Real decreto 139/2011, do 4 de febreiro, para o desenvolvemento da Lista de especies silvestres en réxime de protección especial e do Catálogo español de especies ameazadas; e as súas modificacións: Orde AAA/75/2012, do 12 de xaneiro; Orde AAA/1771/2015, do 31 de agosto, Orde AAA/1351/2016, do 29 de xullo e Orde TEC/596/2019, do 8 de abril.

• Real decreto 630/2013, do 2 de agosto, polo que se regula o Catálogo español de especies exóticas invasoras.

- Real decreto 416/2014, do 6 de xuño, polo que se aproba o Plan sectorial de turismo de natureza e biodiversidade 2014-2020.

- Lei 21/2015, do 20 de xullo, pola que se modifica a Lei 43/2003, do 21 de novembro, de montes.

- Lei 33/2015, do 21 de setembro, pola que se modifica a Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade.

- Orde AAA/1771/2015, do 31 de agosto, pola que se modifica o anexo do Real decreto 139/2011, do 4 de febreiro, para o desenvolvemento da Lista de especies silvestres en réxime de protección especial e do Catálogo español de especies ameazadas.

- Resolución do 6 de marzo de 2017, da Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental e Medio Natural, pola que se publica o Acordo do Consello de Ministros do 24 de febreiro de 2017, polo que se aproban os criterios orientadores para a inclusión de taxons e poboacións no Catálogo español de especies ameazadas.

- Lei 7/2018, do 20 de xullo, modificación da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade.

- Real decreto 570/2020, do 16 de xuño, polo que se regula o procedemento administrativo para a autorización previa de importación no territorio nacional de especies alóctonas co fin de preservar a biodiversidade autóctona española.

Patrimonio cultural.

- Decreto 571/1963, do 14 de marzo, sobre protección dos escudos, emblemas, pedras heráldicas, rolos de xustiza, cruces de termo e pezas similares de interese histórico-artístico.

- Decreto 798/1971, do 3 de abril, polo que se dispón que nas obras e nos monumentos e conxuntos histórico-artísticos se empreguen no posible materiais e técnicas tradicionais.

- Decreto 449/1973, do 22 de febreiro, polo que se colocan baixo a protección do Estado os «hórreos» ou «cabazos» antigos existentes en Galicia e Asturias.

- Real decreto lei 2/2018, do 13 de abril, de modificación da Lei 16/1985, do 25 de xuño, do patrimonio histórico español.

- Real decreto 162/2002, do 8 de febreiro, de modificación do Real decreto 111/1986, do 10 de xaneiro, de desenvolvemento parcial da Lei 16/1985.

Accesibilidade.

- Real decreto 505/2007, de condicións básicas de accesibilidade en espazos públicos urbanizados e edificacións.

- Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.

Augas.

- Real decreto 849/1986, do 11 de abril, polo que se aproba o Regulamento do dominio público hidráulico, que desenvolve os títulos preliminares I, IV, V, VI e VII da Lei 29/1985, do 2 de agosto, de augas.

- Real decreto lei 11/1995, do 28 de decembro, polo que se establecen as normas aplicables ao tratamento das augas residuais urbanas.

- Real decreto 261/1996, do 16 de febreiro, sobre protección das augas contra a contaminación producida por nitratos procedentes de fontes agrícolas.

- Real decreto 509/1996, do 15 de marzo, polo que se desenvolve o Real decreto lei 11/1995, do 28 de decembro, polo que se establecen as normas aplicables ao tratamento das augas residuais urbanas.

- Real decreto lexislativo 1/2001, do 20 de xullo, polo que se aproba o texto refundido da Lei de augas.

- Lei 10/2001, do 5 de xullo, do Plan hidrolóxico nacional.

- Real decreto 907/2007, do 6 de xullo, polo que se aproba o Regulamento de planificación hidrolóxica.

- Real decreto 1341/2007, do 11 de outubro, sobre xestión da calidade das augas de baño.

- Real decreto 1514/2009, do 2 de outubro, polo que se regula a protección das augas subterráneas contra a contaminación e a deterioración.

- Real decreto 903/2010, do 9 de xullo, sobre avaliación e xestión dos riscos de inundación.

- Real decreto 19/2016, do 15 de xaneiro, polo que se aproba o Plan de xestión do risco de inundación para a demarcación hidrográfica Galicia-Costa.

- Real decreto 638/2016, do 9 de decembro, polo que se modifica o Real decreto 849/1986, do 11 de abril, polo que se aproba o Regulamento do dominio público hidráulico que desenvolve os títulos preliminar I, IV, V, VI e VII da Lei 29/1985, do 2 de agosto, de augas.

- Lei 1/2018, do 6 de marzo, pola que se modifica o Real decreto lexislativo 1/2001, do 20 de xullo, polo que se aproba o texto refundido da Lei de augas.

Mobilidade.

- Real decreto 1812/1994, do 2 de setembro, polo que se aproba o Regulamento xeral de estradas.

- Lei 37/2015, do 29 de setembro, de estradas.

- Real decreto lei 3/2018, do 20 de abril, polo que se modifica a Lei 16/1987, do 30 de xullo, de ordenación dos transportes terrestres.

Ruído.

- Lei 37/2003, do 17 de novembro, do ruído.

- Real decreto 1513/2005, do 16 de decembro, polo que se desenvolve a Lei 37/2003, do 17 de novembro, do ruído, no referente á avaliación e xestión do ruído ambiental.

- Real decreto 1367/2007, do 19 de outubro, polo que se desenvolve a Lei 37/2003, do 17 de novembro, de ruído, en relación coa zonificación acústica, obxectivos de calidade e emisións acústicas.

- Real decreto lei 8/2011, do 1 de xullo, polo que se modifica a Lei 37/2003, do 17 de novembro, do ruído.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Atmosfera e cambio climático.

- Lei 34/2007, do 15 de novembro, de calidade do aire e protección da atmosfera.
- Lei 5/2013, do 11 de xuño, pola que se modifican a Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación, e a Lei 22/2011, do 28 de xullo, de residuos e solos contaminados.
- Lei 34/2007, do 15 de novembro, de calidade do aire e protección da atmosfera.
- Real decreto 39/2017, do 27 de xaneiro, polo que se modifica o Real decreto 102/2011, do 28 de xaneiro, relativo á mellora da calidade do aire.
- Real decreto 773/2017, do 28 de xullo, polo que se modifica a Lei 5/2013, do 11 de xuño, pola que se modifican a Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación, e a Lei 22/2011, do 28 de xullo, de residuos e solos contaminados.
- Real decreto 1042/2017, do 22 de decembro, sobre a limitación das emisións á atmosfera de determinados axentes contaminantes procedentes das instalacións de combustión medianas e polo que se actualiza o anexo IV da Lei 34/2007, do 15 de novembro, de calidade do aire e protección da atmosfera e o Real decreto 115/2017, do 17 de febreiro, polo que se regula a comercialización e manipulación de gases fluorados e equipamentos baseados neles, así como a certificación dos profesionais que os utilizan e polo que se establecen os requisitos técnicos para as instalacións que desenvolven actividades que emitan gases fluorados.

Residuos.

- Real decreto lei 11/1995, do 28 de decembro, polo que se establecen as normas aplicables ao tratamento das augas residuais urbanas.
- Lei 11/1997, do 24 de abril, de envases e residuos de envases.
- Real decreto 9/2005, do 14 de xaneiro, que establece a relación de actividades potencialmente contaminantes do solo e os criterios e estándares para a declaración de solos contaminados.
- Real decreto 105/2008, do 1 de febreiro, polo que se regula a produción e xestión dos residuos de construción e demolición.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

- Lei 22/2011, do 28 de xullo, de residuos e solos contaminados.
- Real decreto 1290/2012, do 7 de setembro, polo que se modifica o Regulamento do dominio público hidráulico, aprobado polo Real decreto 849/1986, do 11 de abril, e o Real decreto 509/1996, do 15 de marzo, de desenvolvemento do Real decreto lei 11/1995, do 28 de decembro, polo que se establecen as normas aplicables ao tratamento das augas residuais urbanas.
- Real decreto 180/2015, do 13 de marzo, polo que se regula o traslado de residuos no interior do territorio do Estado.
- Orde PRA/1080/2017, do 2 de novembro, pola que se modifica o Real decreto 9/2005, do 14 xaneiro, que establece a relación de actividades potencialmente contaminantes do solo e os criterios e estándares para a declaración de solos contaminados.
- Real decreto 20/2017, do 20 de xaneiro, sobre os vehículos ao final da súa vida útil.
- Real decreto 553/2020, do 2 de xuño, polo que regula o traslado dos residuos no interior do territorio do Estado.
- Real decreto 646/2020, do 7 de xullo, polo que se regula a eliminación dos residuos depositándoos nun vertedoiro.

Minaría.

- Lei 22/1973, do 21 de xullo, de minas.
- Real decreto 975/2009, do 12 de xuño, sobre xestión dos residuos das industrias extractivas e de protección e rehabilitación do espazo afectado por actividades mineiras.

Outras.

- Orde PRE/1841/2005, do 10 de xuño, pola que se modifica parcialmente a Orde do 18 de xaneiro de 1993, do Ministerio de Relacións coas Cortes e a Secretaría do Goberno, sobre zonas prohibidas e restrinxidas ao voo.
- Lei 24/2013, do 26 de decembro, do sector eléctrico, que modifica a Lei 54/1997, do 27 de novembro de 1997, do sector eléctrico.

- Real decreto lexislativo 1/2016, do 16 de decembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei de prevención e control integrados da contaminación (BOE núm. 36, do 31 de decembro).

- Real decreto 1432/2008, do 29 de agosto, polo que se establecen medidas para a protección da avifauna contra a colisión e a electrocución en liñas eléctricas de alta tensión.

4.2.1.1.3. Normativa autonómica.

Ordenación do territorio e urbanismo.

- Lei 1/2021, do 8 de xaneiro, de ordenación do territorio de Galicia.
- Decreto 330/1999, do 9 de decembro, polo que se establecen as unidades mínimas de cultivo para Galicia.
- Decreto 213/2007, do 31 de outubro, polo que se aproban os estatutos da Axencia de Protección da Legalidade Urbanística.
- Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban definitivamente as directrices de ordenación do territorio (DOT).
- Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación da terra agraria.
- Decreto 176/2013, do 21 de novembro, polo que se aproba o Plan de seguimento das directrices de ordenación do territorio de Galicia e da sustentabilidade territorial.
- Lei 4/2015, do 17 de xuño, de mellora da estrutura territorial agraria de Galicia.
- Decreto 143/2016, do 22 de setembro, polo que se aproba o Regulamento da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia.
- Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo Galicia.
- Lei 3/2016, do 1 de marzo, de medidas relativas a proxectos públicos de emerxencia ou de interese excepcional.
- Lei 9/2017, do 26 de decembro, de medidas fiscais e administrativas de Galicia (modifica aspectos referidos a diferentes leis e decretos, como a Lei 3/2007, do 9 de abril, de

prevención e defensa contra os incendios forestais, Lei 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia e o Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia).

- Decreto 83/2018, do 26 de xullo, polo que se aproba o Plan básico autonómico de Galicia.

- Decreto 80/2000, do 23 de marzo, polo que se regulan os plans e proxectos sectoriais de incidencia supramunicipal.

Avaliación ambiental.

- Lei 1/1995, do 2 de xaneiro, de protección ambiental da Comunidade Autónoma de Galicia.

- Lei 2/1995, do 31 de marzo, pola que se dá nova redacción á disposición derogatoria única da Lei 1/1995, do 2 de xaneiro, de protección ambiental de Galicia.

- Decreto 455/1996, do 7 de novembro, de fianzas en materia ambiental.

- Lei 9/2013, do 19 de decembro, do emprendemento e da competitividade económica de Galicia.

- Lei 5/2017, do 19 de outubro, para promover a implantación de iniciativas empresariais en Galicia.

- Lei 9/2021, do 25 de febreiro, de simplificación administrativa e de apoio á reactivación económica.

Paisaxe.

- Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia.

- Decreto 119/2016, do 28 de xullo, polo que se aproba o Catálogo das paisaxes de Galicia.

- Decreto 96/2020, do 29 de maio, polo que se aproba o Regulamento da Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

• Decreto 238/2020, do 29 de decembro, polo que se aproban as directrices de paisaxe de Galicia.

Montes e medio rural.

- Lei 13/1989, 10 de outubro, sobre os montes veciñais en man común.
- Decreto 260/1992, do 4 de setembro, polo que se aproba o regulamento para a execución da Lei 13/1989, do 10 de outubro, de montes veciñais en man común.
- Lei 3/2007, do 9 de abril, de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia.
- Lei 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia.
- Decreto 76/2018, do 19 de xullo, polo que se modifica o Decreto 52/2014, do 16 de abril, polo que se regulan as instrucións xerais de ordenación e de xestión de montes de Galicia.
- Decreto 73/2020, do 24 de abril, polo que se regulan os aproveitamentos madeireiros e leñosos, de cortiza, de pastos, micolóxicos e de resinas en montes ou terreos forestais de xestión privada na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Lei 4/2015, do 17 de xuño, de mellora da estrutura territorial agraria de Galicia.
- Lei 11/2021, do 14 de maio, de recuperación de la tierra agraria de Galicia.

Conservación da natureza.

- Decreto 88/2007, do 19 de abril, polo que se regula o Catálogo galego de especies ameazadas.
- Decreto 167/2011, do 4 de agosto, polo que se modifica o Decreto 88/2007, do 19 de abril, polo que se regula o Catálogo galego de especies ameazadas e se actualiza o dito catálogo.
- Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia.

- Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia.

Patrimonio cultural.

- Decreto 430/1991, do 30 decembro, polo que se regula a tramitación para a declaración de ben de interese cultural e se crea o Rexistro de Bens de Interese Cultural de Galicia.

- Decreto 199/1997, do 10 xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica de Galicia.

- Decreto 232/2008, do 2 de outubro, sobre o Inventario xeral do patrimonio cultural de Galicia.

- Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia.

Accesibilidade.

- Decreto 35/2000, do 28 de xaneiro, polo que se aproba o regulamento da Lei de accesibilidade e supresión de barreiras arquitectónicas.

4.2.1.2. Directrices xerais.

i. Os obxectivos de conservación primarán sobre calquera outra actividade que se planifique ou se desenvolva no parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés. En toda actuación primará o principio de cautela, de mínima intervención e menor agresividade para os compoñentes da biodiversidade do parque natural.

ii. Fomentaranse as actividades e usos tradicionais necesarios para a conservación da biodiversidade e o uso sustentable dos recursos naturais.

iii. Fomentárase a utilización dos compoñentes naturais do espazo dun modo e a un ritmo que non ocasione a diminución a longo prazo da biodiversidade, de modo que se aseguren as posibilidades de satisfacer as necesidades e as aspiracións das xeracións actuais e futuras.

iv. Velarase polo mantemento dos procesos ecolóxicos esenciais e dos ecosistemas.

v. Asegurarase a preservación da variedade, singularidade e beleza dos ecosistemas naturais e da paisaxe, evitando ou, de ser o caso, minimizando a degradación destes por

elementos ou construcións que supoñan un elevado impacto visual, derivado da súa localización, materiais empregados ou das relacións de texturas e cores utilizadas.

vi. Darase preferencia ás medidas de xestión orientadas á conservación, preservación e restauración dos hábitats naturais e seminaturais, facendo especial fincapé naqueles considerados como prioritarios ou de interese comunitario, e aqueles con reducida representatividade, ou elevada fragilidade, no ámbito do parque natural.

vii. Darase preferencia ás medidas de conservación, preservación e recuperación das especies silvestres de flora e fauna, facendo especial fincapé naquelas consideradas como protexidas por normativas internacionais, comunitarias, nacionais ou galegas.

viii. Concederase prioridade ás especies de interese para a conservación, ás especies endémicas ou que posúan unha área de distribución limitada, así como ás especies de fauna migratoria.

ix. Darase preferencia á conservación da diversidade xenética das poboacións silvestres de flora e fauna, así como ao mantemento ou, de ser o caso, á recuperación de razas, variedades e cultivares tradicionais que formen parte dos agrosistemas tradicionais.

x. Evitarase a introdución e controlárase ou mitigárase a difusión e expansión de especies, subespecies ou razas xeográficas distintas ás autóctonas, na medida en que poidan competir con estas, alterar a súa pureza xenética ou provocar desequilibrios ecolóxicos sobre os hábitats naturais e seminaturais, así como sobre as poboacións das especies de flora e fauna.

xi. As actividades e actuacións que se desenvolvan no parque natural buscarán o mantemento das reservas naturais de carbono existentes no parque natural, a redución das emisións de gases de efecto invernadoiro, así como unha maior eficiencia no gasto dos recursos renovables e no control integral dos residuos e produtos contaminantes.

xii. Evitarase a realización de calquera tipo de actividade que poida supoñer un risco de contaminación das augas continentais, tanto superficiais como subterráneas.

xiii. Mellorarase a calidade de vida das persoas do parque natural mediante a adopción de medidas de dinamización e desenvolvemento económico, dirixidas especialmente ás actividades relacionadas co uso público, o turismo e o aproveitamento sustentable dos recursos naturais.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

xiv. Elaborarase un programa de seguimento da realidade económica, sociolóxica e natural do parque natural co fin de poder avaliar adecuadamente a repercusión de programas e proxectos sobre as características naturais do espazo e a calidade de vida das persoas.

xv. Farase promoción do coñecemento dos valores naturais e culturais do parque natural a través da coordinación con outras administracións, a comunidade científica e a poboación local.

xvi. Fomentarase a implicación de entidades de custodia do territorio na xestión de parcelas agrarias e forestais coa finalidade de colaborar na reversión do seu abandono. O parque apoiará explicitamente estas iniciativas en caso de que sexan propostas ante as administracións públicas competentes ou existan liñas de subvención ou apoio para axudar a implementalas no territorio.

xvii. Fomentarase a xeración de rendas e a viabilidade de aquelas actividades agrarias e forestais necesarias para o mantemento do equilibrio natural.

4.2.1.3. Obxectivos específicos do parque natural.

i. Conservación da biodiversidade, das paisaxes, dos hábitats, das especies de fauna e flora (con especial atención aos hábitats prioritarios e ás especies de interese para a conservación) e da xea.

ii. Manter e recuperar as actividades e usos tradicionais da zona.

iii. Desenvolver as actuacións precisas para asegurar a conservación e divulgación dos bens e valores históricos, culturais ou arqueolóxicos relacionados co parque natural, e res-tauralos cando sexa posible.

iv. Restaurar os sistemas naturais vexetais degradados e aquelas áreas sometidas a procesos erosivos de orixe antrópica.

v. Protexer e recuperar, sempre que sexa posible, o réxime de funcionamento natural de ríos, arroyos, regatos, lagoas e acuíferos, establecer os caudais ecolóxicos que aseguren o mantemento da ictiofauna e os recursos naturais das augas superficiais, e evitar ou corrixir calquera actuación que poida ser causa de degradación da calidade da auga.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

vi. Promover os aproveitamentos forestais e os tratamentos silvícolas sustentable.

vii. Garantir o cumprimento dos obxectivos de conservación establecidos nas distintas figuras de áreas protexidas que inciden no ámbito territorial do parque natural (Rede Natura 2000).

viii. Establecer un sistema de uso público que facilite o coñecemento e gozo do parque natural e promova unha visita de calidade e compatible coa conservación dos recursos naturais e culturais, adaptándoa á capacidade de aollida do parque.

ix. Impulsar e programar actividades de información, interpretación e educación ambiental e o recoñecemento do patrimonio natural e cultural, que logren o respecto imprescindible para conseguir os obxectivos de conservación.

x. Asegurar a prestación de servizos públicos de puntos de información, centros de visitantes e rede de itinerarios, de acordo coa demanda existente e a súa evolución previsible.

xi. Contribuír ao desenvolvemento sustentable social, económico e cultural na área de influencia do parque natural.

xii. Promover unha formación continuada que garanta un nivel crecente de sustentabilidade nos usos e actividades tradicións desenvolvidas no parque natural.

xiii. Reforzar as relacións entre a Administración do parque e o resto das administracións con competencias no territorio, potenciando a coordinación, colaboración e intercambio de información.

xiv. Favorecer a elaboración de traballos científicos ou de investigación que permitan mellorar o coñecemento sobre os compoñentes naturais e culturais do parque natural.

xv. Conservar e ordenar os usos das infraestruturas existentes no territorio do parque natural.

xvi. Manter e mellorar o funcionamento do parque natural.

4.2.1.4. Normativa xeral.

i. Calquera plan, programa ou proxecto que, sen ter relación directa coa xestión do lugar ou sen ser necesario para esta, poida afectar de forma apreciable as especies ou aos há-

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

bitats do parque, xa sexa individualmente ou en combinación con outros plans, programas ou proxectos, someterase a unha axeitada avaliación das súas repercusións no parque, que se realizará de acordo co establecido no artigo 84 da Lei 5/2019, do 2 de agosto, así como pola propia normativa de impacto ambiental. Isto permite incrementar a seguridade xurídica de certas actividades e, en concreto, daquelas de carácter tradicional, vinculadas ao sector primario (agricultura, gandería, montes, etc.), promovéndose aquelas de carácter sustentable.

ii. Cando, de acordo coa lexislación sectorial vixente, as actividades descritas como de uso permitido ou autorizable no presente plan se deba someter a autorización de calquera organismo da Administración, enténdese que, aínda que estas entidades son as competentes para a expedición da autorización, esta deberá supeditarse ás condicións establecidas para cada tipo de actividade no ámbito do presente plan. Se así o especificase a normativa do presente plan, deberán comunicar ao organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural a solicitude e solicitar o informe preceptivo do devandito organismo.

iii. Ademais das normas xerais contidas na declaración do parque natural, das establecidas no PORN e das que se especifican no presente documento, as persoas visitantes deberán atender, durante a súa visita ao parque natural, todas aquelas recomendacións publicitadas por medio de carteis, folletos e outros recursos de información do parque.

iv. Calquera proxecto que, sen ter relación directa coa xestión do parque ou sen ser necesario para esta, pretenda desenvolverse no parque, requirirá un informe preceptivo e vinculante que debe emitir a consellería competente en materia de conservación do patrimonio natural, nos termos establecidos no artigo 85 da Lei 5/2019, do 2 de agosto.

v. A Dirección Xeral da Xunta de Galicia con competencias en materia de patrimonio natural é o órgano encargado da planificación, xestión e conservación do parque. De acordo coa Lei 5/2019, do 2 de agosto, corresponde ao director/a a xestión do parque e, en particular, a elaboración e proposta dos orzamentos e programas de xestión e a execución e desenvolvemento do PRUX. E segundo o Decreto 265/2007, do 28 de decembro, polo que se modifica a composición das xuntas consultivas dos parques naturais de Galicia (actualmente denominada xunta reitora, de acordo co establecido na Lei 5/2019, do 2 de agosto), é función da dita xunta reitora colaborar na xestión do parque e canalizar a participación das persoas propietarias e os intereses sociais e económicos afectados.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

vi. Con carácter xeral e por resultaren incompatibles cos fins do espazo protexido, son usos prohibidos en todo o parque natural, a excepción da zona de uso xeral, as novas obras, instalacións ou actividades coincidentes coas relacionadas na lexislación vixente en materia de avaliación de impacto ambiental (Directiva 2001/42/CE, Directiva 2011/92/UE, Directiva 2014/52/UE, Lei 21/2013, de avaliación ambiental), considerando do mesmo modo as ampliacións das preexistentes.

vii. Todas aquelas actuacións que produzan unha alteración física ou unha perda dos valores naturais, culturais, científicos ou educativos da área de aplicación do presente plan someteranse ao procedemento de avaliación de impacto ambiental de acordo cos criterios e especificacións recollidos no presente plan.

4.2.1.5. Usos permitidos.

Con carácter xeral considéranse usos ou actividades permitidas aquelas de carácter tradicional que sexan compatibles cos valores naturais do espazo natural e todos aqueles non incluídos nos grupos de actividades prohibidas ou suxeitas a autorización nin recollidas na normativa específica contida neste plan. Estes usos non precisan de autorización dos órganos de xestión do parque natural.

4.2.1.6. Usos autorizables.

Considéranse usos autorizables aqueles que, baixo determinadas condicións e tras a obtención das correspondentes autorizacións dos organismos ou administracións competentes, así como a autorización expresa do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural, poden ser executados ao ser considerados compatibles cos obxectivos de conservación do parque e dos compoñentes clave da biodiversidade, ao non levar consigo unha afección significativa, a curto ou medio prazo, dos seus valores.

O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural avaliará o grao de significación da actividade e poderá autorizala tras asegurarse de que non causará prexuízo á integridade do lugar en cuestión, propoñendo, se for o caso, medidas preventivas e compensatorias.

Son autorizables aquelas actividades directamente relacionadas coa saúde humana e a seguridade pública, así como aquelas accións que concorran baixo razóns imperiosas de interese público de primeira orde.

Serán autorizables as actividades de investigación científica, incluíndo recolección de mostras ou experimentación *in situ* sobre os hábitats, principalmente as que contribúan á caracterización e mellor coñecemento do medio natural do parque. As actividades de investigación deberán contar coa autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural, que avaliará a súa adecuación ás necesidades de conservación e xestión do parque, e autorizará soamente aquelas actividades que non sexan susceptibles de provocar unha afección significativa sobre os compoñentes da biodiversidade e xeodiversidade.

Será autorizable o uso de biocidas de maneira controlada e sobre pequenas superficies, para a loita contra pragas agrícolas, especies exóticas invasoras ou outros fins debidamente xustificadas, sempre que non supoñan unha afección significativa sobre o estado de conservación dos hábitats prioritarios e das especies de flora e fauna silvestres de interese para a conservación.

4.2.1.7. Usos prohibidos.

Considérase uso prohibido aquel contrario aos obxectivos de conservación da Rede Natura 2000 e do parque natural e que, por conseguinte, leva consigo unha afección significativa sobre a integridade do parque natural ou sobre o estado de conservación das compoñentes clave para a biodiversidade (hábitats e especies protexidas) e da xea.

Tamén se considera uso prohibido toda actuación considerada como prohibida na normativa referente á biodiversidade (Lei 5/2019, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia), así como no referente á declaración do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés (Decreto 29/2003, de declaración do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés), os seus instrumentos de ordenación (Decreto 11/2009, polo que se aproba o Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés), e os referentes aos espazos naturais (Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia) ou dos compoñentes da biodiversidade recoñecidos dentro do ámbito do parque natural.

4.2.3. Exclusión de actividades.

O parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés posúe uns valores naturais que deben ser respectados, de maneira que se manteñan os valores que motivaron a designación deste territorio como parque natural, así como do resto das figuras de áreas protexidas con que

conta o seu ámbito territorial: espazo protexido da Rede Natura 2000 e espazo natural protexido da Rede galega de espazos protexidos. Por tanto, para que se poida preservar o labor previo, sustentable e respectuoso. O territorio delimitado polo parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés considérase como área de exclusión á hora de planificar, autorizar e executar:

i. Novas actividades extractivas mineiras. Realizaranse as xestións para que todas as actividades extractivas xa existentes dispoñan dos plans de restauración pertinente, velando polo seu cumprimento.

ii. A creación de infraestruturas e equipamentos e a actividade extractiva de recursos e mineira, industrial ou calquera outra de singular incidencia na zona que non cumpra as regulacións do PORN e dos seus instrumentos de desenvolvemento e execución.

iii. Novas instalacións industriais de enerxía eólica. Quedan excluídas desta consideración as instalacións para uso doméstico ou as necesarias para a xestión das instalacións do parque natural que sexan autorizadas expresamente.

iv. Instalacións e centrais de enerxía hidroeléctrica, con excepción dos proxectos de modernización, modificación, reparación ou substitución dos aproveitamentos hidráulicos existentes que sexan autorizados debidamente.

v. Aproveitamentos industriais de enerxía fotovoltaica. Quedan excluídas desta consideración as instalacións para uso doméstico, pequenas explotacións agrarias ou as necesarias para a xestión das instalacións do parque natural que sexan autorizadas expresamente.

vi. Actividades industriais, incompatibles cos obxectivos de conservación do Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia (Decreto 37/2014) e da Rede galega de espazos protexidos (Lei 5/2019, de conservación da natureza).

4.2.4. Fomento das actividades económicas.

Coa finalidade de atinxir os obxectivos expostos no número anterior, na área de influencia socioeconómica do parque natural poderán promoverse actividades socioeconómicas compatibles co parque natural, de acordo coa lexislación vixente. No territorio do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés considerarase como área preferente para o desen-

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

volvemento daquelas actividades socioeconómicas de carácter tradicional, estratéxicas e coherentes cos obxectivos de conservación:

a) Actividades vinculadas co uso racional e sustentable dos recursos naturais:

– Agricultura.

– Gandaría.

– Silvicultura.

– Pequenas industrias sustentables de transformación dos produtos naturais.

– Actividades sustentables directamente relacionadas coas actividades dos núcleos rurais tradicionais.

b) Actividades de uso público.

c) Actividades de carácter turístico.

d) Mellora dos asentamentos rurais e tradicionais e mellora da calidade de vida das persoas.

4.2.5. Promoción e difusión do parque natural.

a) Fomentárase a promoción e difusión dos valores e actividades do parque natural no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, así como noutras áreas limítrofes. Así mesmo, procurarase a dita difusión e comunicación ás propias persoas visitantes e residentes do parque natural.

b) Promoverase o intercambio de experiencias e coñecementos, así como a colaboración con proxectos de conservación en relación con outros espazos que formen parte da Rede Natura 2000, así como doutras redes de áreas protexidas ou de seguimento dos compoñentes do ambiente e da biodiversidade.

c) Colaborarase con programas e institucións implicados no seguimento a medio e longo prazo de ecosistemas e dos seus compoñentes, na conservación da biodiversidade ou a mitigación e adaptación fronte ao cambio climático.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

4.3. Medidas e normativa por compoñentes.

4.3.1. Atmosfera.

4.3.1.1. Obxectivos.

a) Manter a calidade do aire, limitando no parque a emisión de substancias contaminantes en concentracións tales que modifiquen a calidade do aire por enriba dos niveis autorizados.

b) Vixiar o cumprimento da normativa de carácter comunitario, estatal e autonómica relativa ás emisións atmosféricas de po, cheiros e ruído, producidos polas distintas actividades que se desenvolven no ámbito do parque.

c) Controlar os niveis de elementos contaminantes presentes no parque.

4.3.1.2. Directrices.

a) Promover as medidas correctoras necesarias para minimizar ou, se for o caso, eliminar posibles fontes de emisión de cheiros desagradables ou ruídos molestos.

b) Promover as medidas necesarias para minimizar a contaminación lumínica. Nas novas instalacións ou infraestruturas evitárase a emisión de luz directa cara ao ceo, as luces brancas e excesos nos niveis de iluminación.

c) Promover a redución e o emprego de combustibles fósiles en especial no realtivo ás instalacións públicas.

4.3.1.3. Normativa xeral.

a) Con carácter xeral, e en materia de contaminación atmosférica, seguirase o disposto na lexislación vixente respecto á protección do ambiente atmosférico, así como ás diferentes disposicións sectoriais.

b) Prohíbese a emisión de niveis de ruído por riba dos niveis legais que marca a normativa vixente e contrarios ás disposicións e aos obxectivos do presente plan que poidan perturbar significativamente a tranquilidade das poboacións e das especies animais de interese para a conservación no ámbito do parque natural.

c) Os proxectos de novas instalacións ou infraestruturas deberán incorporar un estudo sobre as posibles afeccións da iluminación na fauna silvestre, especialmente na orde Chiroptera e outras especies nocturnas, e adaptarse ás propostas existentes para minimizar a contaminación lumínica.

4.3.2. Xea.

4.3.2.1. Obxectivos.

- a) Conservar os recursos da xea e a xeodiversidade.
- b) Promover, segundo a normativa ambiental vixente, o seu aproveitamento sustentable.
- c) Establecer medidas preventivas para impedir a progresiva perda de solo.
- d) Manter ou aumentar a capacidade de secuestro de carbono, dada a súa importancia na mitigación dos efectos derivados do cambio climático global.

4.3.2.2. Directrices.

a) Velar por manter as características químicas, estruturais e de textura dos solos, das cales depende en boa medida a súa vexetación, e para evitar a aparición de fenómenos erosivos por causas antrópicas.

b) Velar por manter as características biolóxicas dos solos, imprescindibles para manter o seu funcionamento natural e calidade. Os solos acubillan a maior parte da biodiversidade nos ecosistemas terrestres.

c) Conservar aquelas superficies con pendente superior ao 50 % sobre as cales se desenvolvan hábitats naturais ou, de ser o caso, plantacións forestais.

d) A utilización do solo con fins agrícolas, forestais e gandeiros deberase realizar de forma sustentable, para asegurar o mantemento do seu potencial biolóxico e da súa capacidade produtiva.

e) Os plans de restauración mineira terán como obxectivos preferentes a recuperación paisaxística, así como a recuperación dos hábitats de interese comunitario e das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

f) Realizarase un inventario e diagnóstico dos recursos xeolóxicos e xeomorfolóxicos, adoptando as medidas que resulten precisas para a súa protección e conservación.

g) Nas autorizacións e nos procedementos de avaliación ambiental teranse en consideración as singularidades xeolóxicas e xeomorfolóxicas do territorio, tanto debido ao seu valor intrínseco (xeodiversidade), como ao constituíren unha parte esencial de diversos tipos de hábitats de interese comunitario e prioritario (biodiversidade), así como promover a súa conservación ou, se for o caso, establecer medidas compensatorias co fin de reducir o impacto sobre eles.

4.3.2.3. Normativa xeral.

a) Con carácter xeral, permítese o laboreo do solo relacionado con actividades tradicionais de carácter agrícola ou vinculado con actividades construtivas cando se realicen de acordo coas regulacións contidas no presente plan, no artigo 34 do Decreto 37/2014, do 27 de marzo, e nas normativas sectoriais.

b) Non se permitirán novas explotacións ou actividades extractivas, no interior do parque natural.

c) As actividades mineiras con autorización de aproveitamento existentes con anterioridade á aprobación do presente plan deberán realizar a súa actividade conforme as normativas sectoriais e de acordo cos criterios establecidos no presente plan.

d) Poderase realizar a extracción de pedra solta realizada polas persoas propietarias dos predios unicamente para a restauración de valos e outros elementos da paisaxe agraria tradicional que contribúen á conservación da biodiversidade, sempre e cando a súa extracción non supoña unha afección sobre os valores e compoñentes do parque e conten coa autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

e) A recolección de pequenas cantidades de rochas, minerais ou fósiles para fins científicos ou educativos deberá contar coa autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

f) A realización de actuacións que poidan supor a modificación do estado actual do solo ou o inicio de estados erosivos, tales como movementos de terra por medios mecánicos ou manuais, apertura de catas, prospeccións, sondaxes, etc., deberán contar coa autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

g) Considérase prohibido dentro do ámbito territorial do parque natural:

i. Novas explotacións extractivas e complementarias (machuqueo, depósito de areas e parques de maquinaria, balsa de decantación, etc.). Será obrigada a restauración das áreas afectadas por actividades mineiras no pasado.

ii. A vertedura, almacenamento, depósito, enterramento, transformación ou incineración de lixo, entullo ou calquera tipo de residuos, así como de substancias tóxicas e perigosas, excluindo o tratamento dos materiais xerados no desenvolvemento das actividades de xestión e procesamento de residuos nas instalacións actualmente en funcionamento e que teñan a correspondente autorización.

iii. O depósito temporal previo á eliminación ou degradación dos restos agrícolas ou gandeiros sobre o solo, nas condicións de seguridade que determine a normativa sectorial ou as respectivas autorizacións de aproveitamento e sempre que non afecten hábitats de interese comunitario, hábitats das especies de interese para a conservación, nin as propias especies de interese para a conservación.

iv. A acumulación, depósito ou almacenamento de residuos radioactivos, tóxicos, perigosos ou calquera outro tipo de substancias altamente contaminantes.

4.3.3. Augas continentais.

4.3.3.1. Obxectivos.

a) Previr toda deterioración adicional e protexer e mellorar o estado dos ecosistemas acuáticos, e con respecto ás súas necesidades de auga, dos ecosistemas terrestres e zonas húmidas directamente dependentes dos ecosistemas acuáticos.

b) Promover un uso sustentable da auga baseado na protección a longo prazo dos recursos hídricos dispoñibles.

c) Ter por obxecto unha maior protección e mellora do medio acuático.

d) Garantir a redución progresiva da contaminación da auga subterránea que evite novas contaminacións e contribúa a paliar os efectos das inundacións e secas.

e) Contribuír a evitar de forma considerable a contaminación das augas subterráneas.

f) Contribuír ao mantemento dos elementos tradicionais ligados ao aproveitamento da auga que representan un recurso de interese para a biodiversidade do parque natural.

g) Evitar a alteración dos cursos, leitos e ribeiras, así como a modificación significativa do réxime das augas.

4.3.3.2. Directrices.

a) Preservarase a calidade da auga, tanto superficial como subterránea, e aseguraranse os caudais mínimos ecolóxicos.

b) O organismo autonómico competente en materia de conservación da natureza velará pola conservación dos hábitats das marxes, leitos e ribeiras dos cursos de auga, así definidos pola lexislación de augas. A este respecto minimizaranse os impactos que puidese producir a realización de obras que supoñan a modificación da estrutura ou vexetación característica destes elementos.

c) Restauraranse aquelas zonas que sufrisen alteracións importantes por actuacións ou usos inadecuados.

d) Procurarase conseguir, no menor prazo posible, o adecuado tratamento de depuración para as verteduras, no caso de existir, e velarase en todo momento por manter a calidade e o estado ecolóxico das augas.

e) Establecer mecanismos de coordinación cos organismos de bacía para asegurar a eficacia das medidas de protección e actuación.

f) No tratamento das augas residuais tender a cumprir os obxectivos de calidade máis estritos, desde o punto de vista ambiental, de entre as normativas técnicas existentes.

g) Para os efectos de conservación e planificación das pequenas canles e das zonas húmidas, considerar como límites territoriais os establecidos pola normativa vixente en relación coa zona de policía estipulada nas marxes ou, de ser o caso, á porción das marxes que alberga representacións de hábitats do anexo I característicos de medios hidrófilos e higrófilos.

4.3.3.2. Normativa xeral.

a) As novas captacións de augas, así como a realización de sondaxes, deberán contar coa autorización do organismo competente en materia de patrimonio natural, sen prexuízo

das competencias do organismo de bacía ou de outros organismos competentes nos diferentes ámbitos sectoriais.

b) Toda actuación, construción ou instalación, susceptible de provocar contaminación das augas do parque natural, deberá posuír os sistemas de depuración conforme a normativa sectorial vixente, e deberán ser autorizados polo organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

c) Considérase prohibido dentro do ámbito territorial do parque natural:

i. A realización de calquera tipo de vertedura, así como a utilización de calquera tipo de substancia química que poida afectar de modo significativo a calidade das augas nacentes ou circulantes ou ao ciclo hidrolóxico do parque natural, cando se realicen fóra dos lugares habilitados para tal efecto ou sexan contrarias ás condicións establecidas na lexislación vixente ou no presente plan.

ii. A alteración dos cursos, leitos e ribeiras, así como a modificación significativa do réxime das augas, salvo por necesidades de xestión do propio parque natural, de uso público ou de restauración e mellora de hábitats, realizadas polo organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

d) O desecamento ou sangrado de charcas e lagoas, ou calquera outro tipo de zona húmida, salvo por necesidades de xestión do propio parque natural, de uso público o de restauración e mellora de hábitats, realizadas polo organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

e) As acumulacións de materiais en ladeiras ou leitos que poidan supoñer un obstáculo ao libre paso das augas, ou ben poidan ser orixe de procesos erosivos intensos ou que entrañen unha modificación das condicións hidráulicas e hidrolóxicas naturais.

f) O lavado de calquera tipo de obxecto en ríos, regatos ou zonas húmidas, botar obxectos nas ditas zonas, así como a incorporación directa ás augas de deterxentes, xabóns, lixivias ou outros tipos de substancias que poidan afectar de forma significativa o estado ecolóxico dos ecosistemas acuáticos.

g) Todo tipo de actividades das cales poida derivar contaminación das augas nacentes ou circulantes polo parque natural.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

h) A vertedura de entullos ou calquera outro material nos pozos tradicionais, así como o seu recheo sen a autorización expresa do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

4.3.4. Paisaxe.

4.3.4.1. Obxectivos.

a) O recoñecemento, a protección, a xestión e a ordenación da paisaxe co fin de preservar todos os elementos que a configuran nun marco do desenvolvemento sustentable, entendendo que a paisaxe exerce unha función principal de interese xeral nos ámbitos ambientais, culturais, sociais e económicos.

b) Manter nun estado de conservación favorable os tipos de paisaxes existentes no parque natural, así como os manexos tradicionais que contribúen ao mantemento destas paisaxes e a biodiversidade asociada.

c) Promover a eliminación dos elementos artificiais que a nivel estrutural e funcional actúan como barreiras ou mitigar os seus efectos, así como fortalecer a conservación daqueles de carácter natural ou seminatural que constitúen corredores ecolóxicos que resultan esenciais para a migración, a distribución xeográfica e o intercambio xenético das especies silvestres.

d) Nas actuacións susceptibles de alterar ou modificar a paisaxe natural do parque natural teranse especialmente en conta as súas repercusións sobre a calidade paisaxística e adoptaranse cantas medidas sexan necesarias con obxecto de minimizar o seu impacto, tendo en conta o recollido no artigo 30 do Decreto 96/2020, do 29 de maio, polo que se aproba o Regulamento da Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia.

e) Evitar a modificación drástica na paisaxe rural, promovendo a recuperación dos usos agropecuarios tradicionais, favorables para a conservación da biodiversidade.

4.3.4.2. Directrices.

a) Como norma xeral, seguirase o disposto no Decreto 96/2020, do 29 de maio, polo que se aproba o Regulamento da Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia.

b) Promover a recuperación daquelas áreas que conteñan elementos da paisaxe degradados, priorizando as áreas de maior accesibilidade visual.

c) Restaurar a calidade paisaxística alí onde fose deteriorada por accións humanas, como movementos de terra, actividades extractivas ou de calquera outro tipo.

d) Evitar a introdución no medio natural de calquera elemento artificial que limite o campo visual ou rompa a harmonía da paisaxe. Non obstante, poderán establecerse as infraestruturas que sexan imprescindibles, de acordo coas prescricións do presente plan, procurando minimizar o seu impacto sobre o medio.

e) Para a elección de materiais, disposición, tipoloxía, etc., dos elementos de mobiliario que poida incidir na calidade paisaxística do espazo, procurarase acadar a máxima homoxeneidade entre elementos e a integración co carácter do lugar, empregaranse para iso as guías da colección Paisaxe Galega.

f) Velar polo mantemento do territorio do parque natural libre de lixos, residuos e verteduras, aplicando a normativa vixente na materia.

g) Ter en conta criterios paisaxísticos na planificación das repoboacións forestais e a ordenación das masas arborizadas preexistentes.

h) O impacto paisaxístico deberá ser especialmente tido en conta nos proxectos de infraestruturas lineais e nas actuacións realizadas en áreas de alta visibilidade.

i) O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural poderá determinar aquelas singularidades da paisaxe, tanto elementos naturais como culturais, que deban ser preservados e delimitará o seu ámbito de protección, tendo en conta o seu campo visual.

j) O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural velará para que a introdución de calquera elemento estrutural de carácter artificial non altere de maneira significativa a paisaxe natural ou desfigure as súas formas e perspectiva nin modifique o seu valor estético.

4.3.4.3. Normativa xeral.

a) Considérase prohibido dentro do ámbito territorial do parque natural:

i. A instalación de carteis, inscricións ou elementos de calquera natureza con fin publicitario fóra dos núcleos de poboación ou fóra das áreas autorizadas para tal fin.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

ii. A realización de inscricións, sinais, signos ou debuxos na pedra, árbores ou en calquera outro elemento do medio natural, así como sobre paneis informativos, elementos de valor histórico cultural ou en calquera tipo de ben moble ou inmobile, en xeral, e a deterioración ou destrución da infraestrutura propia do parque. Unicamente se poderán realizar sinalizacións debidamente autorizadas polo organismo competente en materia de patrimonio natural respectando os condicionamentos que se impoñan na autorización e cando sexan necesarios para mellorar e completar as redes de camiños e corredoiras.

iii. Tirar lixo fóra dos contedores establecidos para tal fin, así como o depósito de ferrallas ou o abandono ao aire libre de maquinaria, vehículos ou calquera tipo de material alleo ao medio natural.

iv. A eliminación de muros tradicionais e a substitución destes por outros de tipoloxía non tradicional, salvo autorización expresa.

v. A instalación de abrigos, parasois, hamacas, cadeiras e mesas de pícnic o calquera outro artefacto móbil que sirva para a estancia ao aire libre fóra dos núcleos rurais e nos xardíns e hortas das vivendas fóra de núcleo rural. Queda exceptuado o uso de mesas de pícnic e asentos destinado á estancia temporal nas áreas creadas para tal fin, en horario diúrno.

4.3.5. Hábitats.

4.3.5.1. Obxectivos.

a) Manter nun estado de conservación favorable os hábitats de interese comunitario presentes no parque natural.

b) Planificar as actuacións para que se manteña ou mellore o estado de conservación e superficie ocupada dos hábitats prioritarios e de interese comunitario establecidos no anexo I da Directiva 92/43/CEE.

c) Mellorar e completar o inventario dos tipos de hábitat naturais prioritarios e de interese comunitario e establecer un protocolo de seguimento do seu estado de conservación.

d) Reducir a interferencia humana non relacionada coa xestión orientada á súa conservación ou cos usos e aproveitamentos tradicionais nos hábitats prioritarios e de interese comunitario establecidos no anexo I da Directiva 92/43/CEE.

e) Regular e fomentar o uso sustentable dos outros hábitats naturais e seminaturais, de xeito especial, daqueles que posúen unha área de distribución reducida no parque, así como no conxunto da Rede Natura 2000.

f) Manter a integridade e conservar a funcionalidade de charcas e pozas que proporcionan o medio acuático vital para a reprodución dos anfibios.

g) Reducir a presenza de especies exóticas, en especial das especies exóticas invasoras.

h) Evitar a perda dos hábitats agrarios seminaturais vencellados a usos agropecuarios tradicionais favorables para a conservación da biodiversidade e promover a súa recuperación.

4.3.5.2. Directrices.

a) Velar pola conservación dos hábitats do parque. Os criterios de xestión de hábitats rexeranse, en ausencia de especificacións concretas, polo considerado no artigo 6 da Directiva 92/43/CEE e do artigo 46 da Lei 42/2007, do patrimonio natural e da biodiversidade.

b) Establecer medidas específicas de xestión para os hábitats de maior fraxilidade ecolóxica ou para aqueles que posúen unha escasa representación territorial no ámbito do parque ou do conxunto da Rede Natura 2000 en Galicia.

c) Definir cartograficamente áreas prioritarias para a conservación de hábitats, pola presenza de hábitats prioritarios de maior fraxilidade e/ou rareza ou por seren hábitats que albergan especies de maior fraxilidade e/ou rareza no parque. Nestas áreas, e alí onde se presenten hábitats incluídos no anexo I da Directiva 92/43/CEE, darase prioridade á conservación destes fronte a calquera outro tipo de actuación, independentemente da unidade de zonificación en que se sitúen.

d) Para aqueles hábitats cuxa existencia depende do mantemento de actividades humanas, como a sega, promoverase o mantemento destas actividades.

e) Darase prioridade á conservación dos hábitats que alberguen áreas prioritarias de especies de flora ou fauna silvestre de interese para a conservación.

f) Darase prioridade á protección e conservación dos hábitats de especies de especial interese polo seu carácter endémico, a súa situación de ameaza ou por atoparse no límite da súa área de distribución.

g) Revisar e mellorar os indicadores que permiten analizar e avaliar o estado de conservación dos hábitats para tomar, se é o caso, as medidas de xestión orientadas á protección, conservación e restauración que se consideren necesarias.

h) Promover a creación, a través da mellora do hábitat, de corredores verdes para fauna e flora nos cursos fluviais para a mellora da conectividade ecolóxica e a prevención de incendios forestais.

i) Establecer un plan de xestión e investigación que determine os usos e manexos, así como a intensidade destes, que resultan favorables para a conservación dos hábitats naturais e seminaturais importantes para a conservación da biodiversidade.

j) As actuacións encamiñadas á conservación de especies de interese prevalecerán sobre outras actuacións e serán consideradas prioritarias, sendo necesario compatibilizalas coas actuacións que veñan definidas nos plans de conservación de especies catalogadas, cando estes existan. Así, poderán ser xestionados hábitats naturais para favorecer hábitats seminaturais cando isto redunde nun beneficio para a conservación de especies de interese e da biodiversidade do parque.

k) Para os efectos da xestión do parque natural, e cando non exista unha delimitación territorial concreta dos corredores fluviais e das zonas húmidas, considérase como área mínima os límites do dominio público máis a zona de servidume e policía, definidas na normativa básica sobre augas continentais, ou ben a área delimitada pola existencia de hábitats e especies características dos ecosistemas acuáticos e das zonas húmidas. En todo caso promoverase as franxas preferentemente de 25 m de largo formadas polas especies recollidas na táboa 15 do punto introdución do presente plan.

l) Analizar as necesidades de xestión que poida precisar o mantemento axeitado dos hábitats naturais e a súa execución

4.3.5.3. Normativa xeral.

a) Serán autorizables e, por tanto, o organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural someteraos a unha axeitada avaliación, os proxectos que inclúan:

i. Actuacións de recuperación de hábitats agrarios, como prados seminaturais e cultivos compatibles coa conservación e a mellora da biodiversidade cando non supoñan un impacto negativo significativo sobre os hábitats de interese comunitario, os hábitats das

especies de interese para a conservación nin as propias especies de interese para a conservación.

ii. Os proxectos que inclúan a construción de vías, sendas ou outros elementos de carácter construtivo que afecten o estado de conservación dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou hábitats críticos para o mantemento de especies de interese para a conservación serán sometidos á avaliación de impacto ambiental.

b) Considérase prohibido dentro do ámbito territorial do parque natural:

i. O depósito ou vertedura de residuos urbanos, industriais ou calquera substancia química no territorio do parque fóra dos espazos que poidan habilitarse especificamente para tal efecto.

ii. Os cambios de usos que supoñan a desaparición ou diminución significativa do estado de conservación dos tipos de hábitats de interese comunitario ou dos hábitats das especies de interese para a conservación, tendo en conta a evolución dos últimos 10 anos.

iii. O depósito ou vertedura de materiais vexetais derivados do mantemento de xardíns, parques ou vías no interior do parque natural e, principalmente, sobre os hábitats naturais ou sobre as áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

iv. A destrución, subsolaxe, sangradura, rozas mecánicas que poidan levar consigo unha afección significativa sobre a estrutura, funcionamento e composición dos corredores fluviais (Nat-2000 91E0* e Nat-2000 3260).

v. A circulación e o uso de vehículos motorizados ou maquinaria sobre os hábitats de corredores fluviais do anexo I da DC 92/43/CEE ou áreas prioritarias de especies de interese para a conservación, fóra das pistas e vías autorizadas polo organismo competente en materia de patrimonio natural.

vi. O depósito de materiais sobrantes de cortas ou outros aproveitamentos agrícolas ou forestais sobre os hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou áreas prioritarias de especies de interese para a conservación.

vii. A introdución de espécimes alóctonos de carácter invasor que poidan provocar unha alteración significativa sobre a estrutura, funcionamento e composición taxonómica dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, ou ben das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

viii. A liberación indiscriminada no medio natural de organismos modificados xeneticamente, cando poidan afectar o acervo xenético das especies de interese comunitario, ou ben poidan exercer fronte a estas unha maior competencia polo aproveitamento dos recursos naturais.

ix. O uso non adecuado de vehículos e/ou maquinaria que provoque a compactación, erosión e perda da estrutura do solo, dos hábitats e dos núcleos de poboación das especies de interese para a conservación.

x. As cortas á feito sobre formacións arborizadas naturais e, especialmente, sobre aquelas incluídas dentro do anexo I da DC 92/43/CEE ou que alberguen áreas prioritarias de especies de interese para a conservación.

xi. A eliminación de sebes e bosquetes nas áreas de aproveitamento agrícola ou gandeiros.

xii. Os cerramentos e valados que non se atopen conformados por especies vexetais autóctonas nin por muros de pedra que manteñan os tipos tradicionais da zona, así como aqueles que impiden a circulación da fauna silvestre ou que supoñan un incremento da fragmentación ou a impermeabilidade dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, ou un incremento no nivel de illamento das especies de interese para a conservación. Exceptuase a zona de uso xeral que se rexeran pola normativa local.

4.3.6. Flora e fauna silvestre.

4.3.6.1. Obxectivos.

a) Manter ou incrementar a biodiversidade do parque.

b) Manter ou, se for o caso, restaurar o estado de conservación das especies de flora e fauna e, en especial, das especies de interese para a conservación, en paralelo cos seus hábitats.

i. No caso da flora, a posta en marcha de bancos de xermoplasma que aseguren a conservación *ex situ*, de forma que se posúa na medida do posible unha mostra adecuada da variabilidade xenética da poboación da flora de interese para a conservación.

ii. O mantemento da diversidade de ambientes e medios dos distintos tipos de ecosistemas, evitando a homoxenización do territorio.

iii. O mantemento e conservación de árbores lonxevas nos bosques, xa que constitúen un importante refuxio para certas especies de invertebrados de interese para a conservación.

iv. Reducir o grao de fragmentación dos hábitats das especies de interese para a conservación mediante o aumento da conectividade e a permeabilidade dos medios terrestres e húmidos.

v. O control da contaminación, depuración das verteduras, eliminación de obstáculos e barreiras nas canles fluviais, restauración do bosque ripario, así como calquera outra actuación sobre os corredores fluviais que permita restaurar ou manter a dinámica, a distribución e os hábitats das poboacións fluviais de peixes de interese para a conservación.

vi. A construción de ascensores e pasos nas grandes presas fluviais para permitir os pasos migratorios das especies de peixes de interese para a conservación.

vii. O mantemento nun estado ecolóxico favorable das zonas húmidas, especialmente de charcas, pozas temporais e pequenas reservas artificiais.

viii. A creación e restauración de charcas, pozas temporais e pequenas reservas artificiais de auga que poidan ser colonizadas polas especies de herpetofauna de interese para a conservación, asegurando a existencia dun mosaico de medios acuáticos e higrófilos.

ix. Conservación dos hábitats cavernícolas que serven de refuxio a importantes poboacións de mamíferos de interese para a conservación.

x. Promover a consolidación de rexenerados de arboredo autóctono.

c) Establecer un programa de xestión e investigación arredor dos manexos necesarios para favorecer a conservación da biodiversidade, con especificidades para as distintas áreas de interese para a conservación dos hábitats.

d) Regular e fomentar o uso sustentable das especies de flora e fauna silvestre e garantir que os aproveitamentos que se realicen sobre especies de interese para a conservación non leven consigo unha afección significativa sobre o seu estado de conservación ou sexan relevantes para o mantemento da biodiversidade vexetal.

e) Evitar a introdución e expansión, así como o control e a redución de espécimes exóticos ou alóctonos no parque natural e, explicitamente, daqueles de carácter invasor.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

f) Mitigar os conflitos derivados da convivencia da poboación local coa fauna silvestre.

g) Apoiar as actividades agrícolas e gandeiras tradicionais que non supoñan unha diminución significativa no estado de conservación das áreas prioritarias das especies de flora de interese para a conservación nin dos seus hábitats.

h) Delimitar e protexer as zonas máis sensibles ou cunha maior biodiversidade.

i) Respecto das especies migratorias de aves con chegada regular, establecer medidas de conservación, tendo en conta as necesidades de protección na zona xeográfica terrestre no relativo ás súas áreas de reprodución, de muda e de invernada e ás zonas de descanso nas súas áreas de migración, prestando especial importancia ás zonas húmidas.

4.3.6.2. Directrices.

a) Velar pola conservación das especies de fauna e flora silvestre do parque. Os criterios de xestión de especies rexeranse, en ausencia de especificacións concretas, polas seguintes directrices:

i. Orientar a conservación das especies de flora e fauna silvestre presentes no parque cara a aqueles elementos considerados como «protexidos» ou «catalogados» pola normativa comunitaria, estatal ou autonómica, xunto cos elementos endémicos ou raros a nivel bioxeográfico presentes no territorio.

ii. Evitar a desaparición de calquera especie autóctona e asegurar a persistencia dos seus hábitats, analizando posibles reintroducións ou reforzo de poboacións presa.

iii. Para as especies catalogadas que contén cun plan de conservación ou recuperación aprobados, desenvolveranse as medidas propostas nos ditos plans.

b) Velar pola pureza das poboacións e evitar introducir subespecies ou razas xeográficas distintas ás propias do parque, se as houber.

c) Tender ao control e eliminación das especies alóctonas existentes no parque. Evitase a introdución e propagación de especies alóctonas, e realizarase un catálogo máis completo das especies exóticas invasoras e un estudo sobre as necesidades específicas para a súa erradicación no espazo natural. En todo caso, para as especies de animais exóticas empregaranse preferentemente métodos de control poboacional que non supo-

ñan ningunha clase de sufrimento para eles, complementándoos con actuacións sobre as causas subxacentes á súa proliferación se é posible.

d) Manter operativa a rede de alerta temperá de especies invasoras.

e) Desenvolver un conxunto de indicadores que permitan vixiar e controlar o estado de conservación das poboacións de flora e fauna para tomar, se é o caso, as medidas de protección, conservación e restauración que se consideren necesarias.

f) Fomentar o desenvolvemento de estudos científicos que melloren o coñecemento da biodiversidade do parque.

g) Fomentar a divulgación e valoración da biodiversidade do parque.

h) Promover a eliminación de especies de eucaliptos e acacias dentro do parque.

i) Fomentar a investigación arredor dos manexos necesarios, incluídos os usos agropecuarios tradicionais, para favorecer a conservación da biodiversidade.

j) As actuacións encamiñadas á conservación de especies de interese prevalecerán sobre outras actuacións e serán consideradas prioritarias, sendo necesario compatibilizalas coas actuacións que veñan definidas nos plans de conservación de especies catalogadas, cando estes existan. Así, poderán ser alterados hábitats naturais para favorecer hábitats seminaturais cando isto redunde nun beneficio para a conservación de especies de interese e da biodiversidade do parque.

4.3.6.3. Normativa xeral.

a) Considérase permitido:

i. As actividades agrícolas e gandeiras tradicionais compatibles co mantemento da dinámica, da distribución e dos hábitats das poboacións das especies de flora de interese para a conservación.

ii. O desenvolvemento de actividades de uso público de acordo coas disposicións establecidas no presente plan, respectando os hábitats das especies para a conservación, así como as áreas prioritarias das súas poboacións.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

iii. No referido ao aproveitamento de fungos, permitiranse os aproveitamentos para consumo propio por parte das persoas propietarias dos terreos, na zona de uso compatible e zona de uso xeral, e conforme o disposto no Decreto 73/2020, do 24 de abril.

b) Serán autorizables e, por tanto, o organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural someteraos a unha axeitada avaliación, os proxectos que inclúan:

i. A cría para reintrodución ou repoboación no medio natural de especies silvestres, nos lugares e coas condicións establecidas na dita autorización.

ii. O emprego de biocidas, nos lugares e coas condicións establecidas na dita autorización.

c) O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural poderá desenvolver ou autorizar actuacións de control sobre aquelas poboacións de especies que poidan afectar negativamente o estado de conservación dos hábitats do anexo I da Directiva 92/43/CEE e das especies de interese para a conservación.

d) A reintrodución de especies actualmente non presentes no parque deberá contar co correspondente proxecto de reintrodución, que constará como mínimo dunha exposición de obxectivos, unha avaliación ambiental da incidencia da reintrodución e un plan de seguimento e control desa especie e deberá ser aprobado polo organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural. Non se aprobará ningunha reintrodución cando se considere que poida afectar negativamente o estado de conservación dos hábitats do anexo I da Directiva 92/43/CEE e das especies de interese para a conservación.

e) Considérase prohibido dentro do ámbito territorial do parque natural:

i. Con carácter xeral, queda prohibido dar morte, danar, molestar ou inquietar intencionalmente os animais silvestres, sexa cal for o método empregado ou a fase do seu ciclo biolóxico, salvo as actuacións necesarias para a erradicación de especies exóticas.

Esta prohibición inclúe a retención e captura en vivo, a destrución, dano, recolección e retención das crías, dos ovos ou dos niños, estes últimos aínda estando baleiros, así como a posesión, transporte, tráfico e comercio de exemplares vivos ou mortos ou dos seus restos, incluíndo o comercio exterior.

Para os animais non incluídos na Lista de especies silvestres en réxime de protección especial nin comprendidos nalgunha das categorías definidas no Catálogo español de es-

pecies ameazadas ou no Catálogo galego de especies ameazadas, estas prohibicións non se aplicarán nos supostos con regulación específica.

ii. A redución, fragmentación, degradación ou destrución dos hábitats das áreas prioritarias das especies de flora de interese para a conservación.

iii. A recolección, corta, mutilación, arranque, destrución ou calquera outra acción directa na natureza sobre os individuos completos ou parte deles, así como a recolla das súas sementes, pole ou esporas, das especies de flora de interese para a conservación.

iv. A herborización sen autorización de especies de flora de interese para a conservación.

v. As actividades de uso público e recreativo incontroladas que causen perturbacións ás poboacións de flora de interese para a conservación

vi. A destrución ou deterioración das formacións vexetais conformadas por especies silvestres que caracterizan os tipos de hábitats de interese comunitario prioritario.

vii. Prohíbese a utilización de cebos, comedeiros, reclamos ou calquera outra clase de atraentes para a fauna, salvo por motivos de xestión, educativos, divulgativos ou de investigación autorizados.

viii. Para as especies silvestres de flora e fauna consideradas como de interese para a conservación, especies que figuran como protexidas nos anexos das directivas de hábitats (Directiva 92/43/CEE) e de aves (Directiva 79/409/CEE) e nos convenios internacionais ratificados por España, así como as especies incluídas na Lista de especies silvestres en réxime de protección especial (LESRPE) ou no Catálogo galego de especies ameazadas (CGEA), establécense as seguintes prohibicións xenéricas:

– Tratándose de plantas, fungos ou algas, a de recollelas, cortalas, mutilalas, arrincalas ou destruílas intencionadamente na natureza.

– Tratándose de animais, incluídas as larvas, crías ou ovos, a de calquera actuación feita co propósito de darlles morte, capturalos, perseguilos ou molestalos, así como a destrución ou deterioración dos niños, criadeiros e áreas de reprodución, invernada ou repouso.

– En ambos os casos anteriores, posuír, naturalizar, transportar, vender, comerciar ou intercambiar, ofertar con fins de venda ou intercambio, importar ou exportar exemplares vivos ou mortos, así como os seus propágulos ou restos.

– Estas prohibicións aplicaranse a todas as fases do ciclo biolóxico destas especies, subespecies ou poboacións.

– As prohibicións establecidas neste punto poderán quedar sen efecto, logo da autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural, se non houber outra solución satisfactoria e sen que iso supoña prexudicar o mantemento nun estado de conservación favorable das poboacións de que se trate, na súa área de distribución natural, cando concorra algunha das circunstancias seguintes:

- Se da súa aplicación derivas en efectos prexudiciais para a saúde e seguridade das persoas.

- Para previr prexuizos importantes aos cultivos, ao gando, aos bosques, á pesca e á calidade das augas.

- Cando sexa necesario por razóns de investigación, educación, repoboación ou reintrodución ou cando se precise para a cría en cativeiro orientada aos devanditos fins.

- Para protexer a flora e a fauna silvestres e os hábitats naturais.

ix. A introdución e o cultivo de especies, subespecies ou razas xeográficas alóctonas de carácter invasor.

x. O cultivo de especies do xénero *Eucalyptus*.

xi. A liberación no medio natural de organismos modificados xeneticamente.

xii. O establecemento de liñas eléctricas, telefónicas ou calquera outro tipo de infraestructura que non cumpra as condicións establecidas no presente plan.

4.3.8. Patrimonio cultural material e inmaterial.

4.3.8.1. Obxectivos.

a) Preservar o patrimonio cultural material e inmaterial, arqueolóxico e paleontolóxico existente no espazo natural e favorecer a súa investigación e posta en valor.

b) Difundir e divulgar os valores educativos do patrimonio cultural, arqueolóxico e paleontolóxico do espazo natural, a prol do enriquecemento cultural da sociedade no seu conxunto.

c) Promover o estudo, recuperación e emprego dos coñecementos tradicionais que sexan de interese para a conservación do patrimonio natural e a biodiversidade.

4.3.8.2. Directrices.

a) Velarase polo correcto estado de conservación dos bens integrantes do patrimonio cultural, arqueolóxico e paleontolóxico.

b) Regularase e controlarase o acceso do persoal investigador aos elementos do patrimonio cultural, arqueolóxico e paleontolóxico, co fin de proceder ao seu estudo.

c) Posibilitarase o acceso do público, na medida en que iso non afecte negativamente a súa conservación, os elementos do patrimonio cultural, arqueolóxico e paleontolóxico e integrarase, cando sexa posible, na rede de espazos naturais.

d) Elaborarase a infraestrutura informativa e educativa precisa (sinalización, paneis explicativos, folletos, etc.) para a necesaria posta en coñecemento do público dos valores de patrimonio cultural, arqueolóxico e paleontolóxico do espazo natural.

e) Realizaranse estudos descritivos das tipoloxías arquitectónicas tradicionais co obxecto de facilitar a súa rehabilitación e coñecemento e promoverase a protección e conservación das edificacións máis valiosas.

f) Elaborarase o estudo e recollida de microtoponimia existente xunto coa cartografía para a súa localización xeográfica, co fin de evitar a perda deste patrimonio cultural inmaterial tan valioso que reflicte as localizacións precisas dos elementos singulares do patrimonio natural e cultural e, en particular, dos desaparecidos.

g) Promoverase o fomento das accións de revalorización, conservación e rehabilitación do patrimonio cultural material e inmaterial do espazo natural, incluídas as festas populares, as manifestacións folclóricas, en harmonía coa preservación dos recursos naturais.

4.3.8.3. Normativa.

a) Considérase prohibida a manipulación, extracción e transporte non autorizado de restos arqueolóxicos e paleontolóxicos, excepto no marco autorizado polo órgano competente.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

b) Prohíbese a realización de accións que deterioren, desfiguren ou causen perda de identidade dos elementos do patrimonio cultural e arquitectónico do parque.

c) Os labores de prospección e escavación que, se é o caso, poidan autorizarse no espazo natural efectuaranse evitando ou minimizando as afeccións sobre os compoñentes da biodiversidade e, de forma especial, sobre os hábitats de interese comunitario e as especies de interese para a conservación.

d) As actuacións de restauración, consolidación, musealización ou, se é o caso, mantemento das áreas de interese patrimonial ou cultural do espazo natural adaptaranse ás características paisaxísticas de cada zona, co fin de evitar calquera tipo de afección significativa sobre os procesos ecolóxicos, os hábitats de interese comunitario e as especies de interese para a conservación.

e) Será autorizable a instalación de indicadores de acceso que conduzan aos compoñentes do patrimonio cultural e etnográfico e ao mobiliario informativo, que deberán ser coherentes co patrón formal e compositivo da sinalización do espazo protexido.

4.4. Medidas e normativa por actividades.

4.4.1. Actividades, usos e aproveitamentos incompatibles cos fins do PNBLSX.

4.4.1.1. Con carácter xeral.

a) A instalacións de infraestruturas e instalacións de enerxía eólica, de enerxía hidroeléctrica que se instauren sobre os cursos fluviais e as novas instalacións comerciais de enerxía fotovoltaica.

b) Actividades extractivas e mineiras. Do mesmo modo, decláranse incompatibles os traballos de prospección, exploración ou explotación con fins mineiros. Polo tanto, non se concederán novas explotacións extractivas nin mineiras dentro do espazo natural protexido.

c) A creación de autoestradas, autovías, así como liñas ferroviarias. Exclúense deste artigo aquelas infraestruturas non permanentes, necesarias para levar a cabo tarefas silvícolas ou aproveitamentos forestais ordenados.

d) A vertedura, depósito, almacenamento, abandono, enterramento ou incineración de lixo, cascallos e calquera tipo de residuos, como tamén calquera tipo de sustancia tóxica

e perigosa para o espazo protexido e a súa conservación fóra dos lugares habilitados ou indicados para tal fin.

e) O abandono ou depósito de papeis, latas, botellas, plásticos, cabichas ou refugallos de calquera tipo fóra dos lugares habilitados para tal fin en calquera parte do espazo protexido.

f) Introdución e liberación de substancias bioloxicamente activas ou químicas dentro dos límites do parque natural. Exceptúanse as necesarias para a xestión dos recursos do parque. Así mesmo, exceptúase e o uso de produtos fitosanitarios autorizados sobre os cultivos agrarios das zonas de uso compatible e xeral.

g) Introdución de armas de calquera tipo dentro do parque ou medios que sirvan para atraer, perseguir, espantar, danar, dar morte ou capturar calquera ser vivo existente no parque natural. Coa excepción das portadas pola gardaría, as forzas e corpos de seguridade do Estado e as dos cazadores nos días e actividades autorizadas no exercicio da caza coas armas regulamentarias.

h) A circulación de calquera vehículo fóra das pistas e estradas autorizadas, así como as sinaladas como non transitables. De xeito particular, quads, motos, patinetes eléctricos, bicicletas eléctricas ou similares, en todo o territorio do parque natural, excepto a zona de uso xeral ou por motivos de xestión, gardaría, seguridade, sinistros ou seguridade das persoas.

i) O estacionamento de vehículos nas pistas ou calquera zona non habilitada para tal fin, a excepción das competencias municipais dentro dos núcleos de poboación. Considérase prohibido o lavado de todo tipo de vehículos ou a realización de labores de mantemento deste, non vinculadas ao funcionamento diario. Exceptúase as persoas propietarias de terreos para a xestión das súas propiedades.

j) Transitar sen a correspondente autorización pola zona de reserva ou por aquelas de maior vulnerabilidade limitadas temporalmente por protección ou necesidades de xestión.

k) O exercicio da venda ambulante dentro do parque natural, a excepción das competencias municipais dentro dos núcleos de poboación.

l) A instalación de elementos encamiñados ao soporte publicitario ou propagandístico no parque natural, excepto casos de patrocinio das diversas actuacións recollidas neste PRUX ou en actuacións do propio parque.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

m) A instalación de gasodutos e oleodutos e os novos tendidos eléctricos ou telefónicos aéreos ao longo da superficie do parque natural.

n) O emprego da imaxe do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés en calquera forma, medio de divulgación ou uso non permitido ou contraposto aos seus obxectivos. O uso da imaxe, marca ou sinais de identidade gráfica do parque natural deberá contar coa autorización do organismo autonómico competente en materia de medio natural e conservación da natureza.

ñ) Facer lume, fogueiras, grelladas, etc. ou provocalo, salvo que, con carácter excepcional, sexa imprescindible para a solución de problemas fitosanitarios, agrícolas ou por motivos de conservación, sempre baixo a autorización do organismo competente en patrimonio natural.

o) Emitir ruídos a través de megáfonos, aparellos de radio ou de reprodución de son, bucinas, chifres, berros, outros instrumentos ou empregando outro medio, que poida trastornar a tranquilidade do parque e da fauna que habita nel.

p) A realización de inscricións, sinais, signos, debuxos, adhesivos, pintadas ou calquera outro elemento artificial en elementos naturais, salvo os necesarios para o desenvolvemento de accións de xestión e investigación coa autorización do organismo competente, así como de elementos culturais, informativos e interpretativos, elementos mobles ou inmobles incluíndo a súa destrución, deterioración ou uso indebido.

q) A realización de competicións deportivas de calquera tipo no interior do parque natural, sen a previa supervisión e autorización expresa da actividade por parte do organismo competente en patrimonio natural.

r) A celebración de eventos musicais e festas multitudinarias, así como outro tipo de eventos similares. Exceptúanse as romarías tradicionais que forman parte do patrimonio cultural ou inmaterial.

s) A acampada e a escalada dentro do parque natural.

t) Acceder con artes ou medios que sirvan para atraer, perseguir, espantar, danar, dar morte ou capturar animais, salvo por motivos de xestión, e as actividades de caza e pesca autorizadas.

u) A manipulación, extracción e transporte non autorizados de restos arqueolóxicos e paleontolóxicos, excepto no marco de actuacións autorizadas polo órgano competente.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

v) O lanzamento ou precipitación de pedras ou outros obxectos desde áreas de corta e/ou miradoiros.

w) Promover por calquera medio a realización de actividades consideradas incompatibles no parque natural e promocionar aquelas que, sendo compatibles, precisen de autorización antes da emisión da devandita autorización.

x) Calquera acción ou omisión que vulnere as normas establecidas neste PRUX ou que non se axuste aos criterios e obxectivos da xestión do parque. Así mesmo, todas as actuacións concretas suxeitas a autorización que non superen unha valoración previa favorable por parte do organismo competente no proceso de avaliación.

4.4.2. Actividades, usos e aproveitamentos compatibles cos fins do parque natural.

4.4.2.1. As actividades agropecuarias.

4.4.2.1.1. Obxectivos.

a) Primar os aproveitamentos e usos sustentables, de modo que se favoreza o mantemento dos tipos de paisaxes, medios naturais con valor ecolóxico, hábitats protexidos e núcleos poboacionais de especies de interese para a conservación.

b) Manter e recuperar hábitats agrarios de interese, de xeito que optimicen os seus beneficios sobre os hábitats seminaturais, a presenza de elementos da paisaxe e os beneficios sobre especies de interese.

4.4.2.1.2. Directrices.

a) Promover a recuperación dos cultivos agrícolas tradicionais, e das terras agrícolas abandonadas pola súa contribución ao mantemento da biodiversidade e da socioeconomía do parque natural.

b) Fomentar o mantemento da agricultura tradicional das persoas titulares dos terreos que se comprometan á aplicación de medidas agroambientais compatibles coa conservación dos hábitats de interese comunitario e/ou das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

c) Promover a gandería extensiva como unha actividade de xestión proactiva dentro do parque natural. En particular, fomentárase o pastoreo extensivo no monte beneficiando a biodiversidade a través do control de queirogais que aseguren, segundo a Comisión Europea:

- Mantemento dun mosaico de hábitats e bordos de hábitat.
- Control de incendios forestais.
- Redución do risco de erosión e desertización.
- Dispersión de sementes.
- Redistribución e concentración de nutrientes.

d) Promover a sega e ensilado da herba, pola súa contribución ao mantemento de pradeiras, a súa biodiversidade asociada e paisaxe, freando a colonización de especies arbustivas e a homoxenización do territorio.

e) Recuperar cultivos tradicionais de cereal.

f) Promover a apicultura tradicional como unha actividade altamente positiva debido á súa contribución á polinización de especies vexetais e, consecuentemente, á biodiversidade do parque natural.

g) Fomentar o cultivo e a cría dentro das explotacións agropecuarias de especies, subespecies, variedades, ecotipos ou razas autóctonas representativas dos sistemas tradicionais de explotación agrícola o gandeira existentes na zona.

h) Facilitar o acceso á superficie agraria das persoas propietarias priorizando aquelas parcelas de maior interese para a conservación de hábitats agrarios e/ou especies ligadas a hábitats agrarios.

i) Os criterios e medidas ambientais contidos nos contratos globais de explotación e as medidas agroambientais que promova o organismo autonómico competente en materia agraria e do medio rural definíranse en colaboración co organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

j) Velar e promover a aplicación de códigos de boas prácticas agrícolas e gandeiras, así como os criterios establecidos de ecocondicionalidade.

k) Promover as producións agrícolas ás cales se poidan outorgar denominación de orixe, etiquetas de calidade ou outras cualificacións que as identifiquen co parque natural e a produción respectuosa co ambiente.

l) Velar por evitar a expansión de especies de carácter invasor.

m) Fomentar o uso de medidas preventivas na loita contra os danos causados por fauna silvestre, especialmente polo xabaril. A efectividade destas medidas e a súa xestión adaptativa ao longo do tempo de vixencia do presente plan, deben ser avaliadas, e poden probarse diferentes métodos e proporse alternativas para diminuír os danos se non fosen efectivas as aplicadas durante o presente plan.

n) Nos terreos agrícolas e gandeiros procurárase respectar a vexetación autóctona de carácter natural ou seminatural establecida nas estremas de bosques e regueiros, así como as sebes arbustivas e arbóreas, as liñas de arboredo, os pequenos bosquetes e cantos elementos naturais poidan ser significativos para a conservación da biodiversidade e, en especial, da flora e fauna silvestre. Velarase, especialmente, polo mantemento daqueles elementos que:

i. Sirvan de hábitat secundario, refuxio, cría ou alimentación de especies protexidas.

ii. Constitúan os últimos lugares de refuxio, cría ou alimentación para os elementos silvestres de flora e fauna, por perduraren en paisaxes agrarias ou gandeiras fortemente degradadas.

iii. Establezan corredores biolóxicos con ou entre áreas de maior naturalidade que eviten o illamento xenético das poboacións.

4.4.2.1.3. Normativa.

a) Con carácter xeral, considéranse usos permitidos aqueles de carácter tradicional vinculados coas explotacións agrícolas e gandeiras existentes con anterioridade á declaración do parque natural que non supoñan unha diminución significativa sobre o estado de conservación dos ecosistemas, dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE e das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación, e que cumpran coa normativa sectorial vixente e coas disposicións do presente plan, incluíndo entre elas:

i. O cultivo ou a cría dentro das explotacións agropecuarias en extensivo de especies, subespecies, variedades ou razas representativas dos sistemas tradicionais de explotación agrícola ou gandeira existentes en Galicia.

ii. O uso de fertilizantes orgánicos (excepto xurros) nos terreos de labor e nos pasteiros de carácter artificial, a condición de que a súa aplicación non afecte negativamente os hábitats de interese comunitario existentes no seu ámbito, así como as poboacións de especies de interese para a conservación, e sempre que se apliquen de maneira racional, de acordo coas normativas vixentes e co Código galego de boas prácticas agrarias.

iii. A creación de novos pastos ou terreos de labor cando se realicen sobre espazos non conformados por hábitats de interese comunitario ou sobre áreas prioritarias das especies de interese para a conservación (campos de cultivo abandonados, formacións forestais de especies alóctonas) e tendo en conta na evolución dos últimos 10 anos. Exceptúase a zona de reserva onde terán a condición de actividade non permitida.

iv. A nova instalación de alpendres para o refuxio das reses, depósito de alimento e similares nas zona de uso xeral, sen prexuízo do cumprimento da normativa sectorial de aplicación e dos permisos e autorizacións pertinentes.

v. A apicultura.

b) Coa finalidade de asegurar un uso sustentable dos recursos naturais, considéranse actuacións suxeitas a autorización por parte do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural e que, por tanto, precisan dunha avaliación das súas repercusións, as seguintes:

i. A nova instalación de alpendres para o refuxio das reses, depósito de alimento e similares só será autorizable nas zonas de uso compatible sen prexuízo do cumprimento da normativa sectorial de aplicación e dos permisos e autorizacións pertinentes.

ii. Os cercados e valados en terreos rurais na zona de uso compatible que deberán construírse de tal forma que non impidan a circulación da fauna silvestre de pequeno tamaño. Os cerramentos serán preferentemente vexetais, conformados por especies autóctonas, ou ben por muros de pedra mantendo os tipos construtivos tradicionais de cada zona. Poderase autorizar o uso doutros tipos de peche agás na zona de reserva en función da sensibilidade e estética da zona en que se desexe instalar, así como da superficie de ocupación, consonte a normativa de aplicación.

c) Considérase prohibido no ámbito do parque:

i. Apertura de novas explotacións de gandería intensiva en todo o ámbito do parque natural.

ii. O cambio de uso de terreos que implique a desaparición ou diminución significativa do estado de conservación dos tipos de hábitats de interese comunitario ou dos hábitats das especies de interese para a conservación, e tendo en conta a evolución dos últimos 10 anos.

iii. A fumigación con produtos fitosanitarios mediante medios aéreos, salvo que estea debidamente xustificado no caso de existencia de pragas e sempre logo de autorización do organismo competente de patrimonio natural.

iv. Levar a cabo a liberación no medio natural de organismos modificados xeneticamente.

v. A introdución de especies alóctonas de carácter invasor.

vi. Eliminación de sebes e bosquetes nas zonas de aproveitamento gandeiro. Nos terreos agrícolas e gandeiros respectarase a vexetación autóctona de carácter natural ou seminatural establecida nos lindeiros de parcelas, límites de bosques ou regatos. Respetarase as sebes arbustivas e arbóreas, as liñas de arboredo, pequenos bosquetes e os diferentes elementos naturais significativos para a conservación da biodiversidade e, en concreto, da flora e fauna silvestre. Exclúese as prácticas tradicionais de podas de formación ou para frutificación.

vii. O depósito de tecnosolos e lodos de depuradoras industriais ou urbanas, así como o seu emprego como fertilizantes ou emendas dos solos agrícolas.

viii. A construción de peches en terreos rurais con materiais prefabricados, como formigón.

ix. As concentracións parcelarias.

4.4.2.2. As actividades forestais.

4.4.2.2.1. Obxectivos.

a) As actividades forestais teñen a consideración de actividade tradicional fundamental. A xestión forestal do parque natural estará orientada á xeración de rendas e emprego como actividade dinamizadora do desenvolvemento socioeconómico da poboación residente no parque natural.

b) No desenvolvemento das actividades forestais deberán primar os aproveitamentos e usos sustentables, de modo que se minimicen ou se eviten as afeccións sobre os compoñentes máis importantes do parque: tipos de paisaxe, hábitats protexidos, núcleos de poboación das especies de interese para a conservación.

c) A xestión forestal no parque natural realizarase mediante técnicas tradicionais, de carácter sustentable, empregando preferentemente especies e cultivos autóctonos, característicos dos diferentes tipos de hábitats de interese comunitario presentes no ámbito territorial do parque natural.

d) As masas forestais deberán conservar o principio de funcionalidade e de persistencia da masa e serán consideradas como elementos clave na loita contra os efectos do cambio climático, tanto no seu papel de mitigación, ao seren considerados reservorios a longo prazo de carbono, como de substitución, ao forneceren produtos renovables e alternativos aos combustibles fósiles.

4.4.2.2.2. Directrices.

a) Promoveranse as actividades forestais como elemento fundamental para o desenvolvemento económico na área do parque natural.

b) Promoveranse as políticas forestais que fomenten o mantemento nun estado de conservación favorable dos núcleos de poboación e das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación e darase prioridade a aqueles compoñentes cuxa persistencia se atopa ligada ao mantemento dos sistemas de explotación tradicional de carácter forestal.

c) Os criterios e medidas ambientais recollidos nos contratos globais de explotación e as medidas ambientais que promova o organismo autonómico competente en materia forestal e de medio rural definiranse coa colaboración do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

d) A xestión forestal deberá desenvolverse mediante Instrumentos de ordenación ou xestión forestal aprobados conforme a Lei 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia. Para a súa aprobación terase en conta a diversidade e as necesidades de conservación dos hábitats naturais e seminaturais de interese comunitario, así como dos hábitats das especies de interese para a conservación. Os usos e aproveitamentos que se mencionen nestes documentos non poderán supoñer en ningún caso unha redución significativa do

estado de conservación destes hábitats, sobre todo aqueles considerados como prioritarios ou que presenten unha reducida cobertura ou elevada fragilidade no parque natural.

e) Garantirase a procedencia xenética das sementes e plántulas empregadas na reforestación con especies autóctonas.

f) As autorizacións dos aproveitamentos forestais en montes situados dentro do ámbito do parque natural que non contén cun plan de ordenación ou instrumento de planificación equivalente aprobado levaranse a cabo polo procedemento regulado pola Administración competente en materia forestal e o organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural.

g) Os aproveitamentos deberán realizarse preferentemente con técnicas tradicionais e respectuosas en todo momento coa integridade do ambiente, garantindo o mantemento da masa, os solos e os biotopos e ecotonos que esta albergue, así como o restablecemento das condicións preexistentes ou, se for o caso, a súa substitución por formacións de carácter natural. Fomentarase a utilización da tracción animal.

h) Os aproveitamentos forestais das formacións boscosas naturais realizaranse mediante cortas selectivas e garantindo a persistencia da masa.

i) Evitar que a circulación e o uso de maquinaria forestal causen compactación, erosión e perda das estrutura dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou dos núcleos de poboación das especies de interese para a conservación.

j) As superficies forestais ocupadas por especies invasoras, especialmente as acacias, deberán ser controladas e substituídas por representativas dos hábitats naturais e seminais de interese comunitario (anexo I da DC 92/43/CEE) que aparecen identificados no presente plan.

k) Fomentarase a consolidación das masas forestais formadas por *Quercus pyrenaica* e *Quercus robur* mediante medidas silvícolas favorecedoras da rexeneración natural que será complementada en caso necesario coa plantación de novos individuos de esta especie.

l) A recuperación de piñeirais realizarase con *P.pinaster* e *P.sylvestris*, priorizando a consolidación de rexenerados naturais. En todo caso, realizaranse en superficie de 50 ha como máximo creando discontinuidades entre elas que representen polo menos o 40 % da superficie de actuación.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

m) Promoverase a recuperación das superficies históricas de soutos de castiñeiros destruídas polos incendios forestais e pragas e enfermidades criptogámicas.

n) Promoverase a redacción dun código de boas prácticas forestais.

ñ) Os traballos de control de pragas deberán ter en conta as seguintes consideracións:

i. Permitirase o control biolóxico ou natural logo de autorización do organismo competente en patrimonio natural e, asegurando, en todo caso, a mínima afección das especies e os hábitats.

ii. O uso de biocidas será efectuado ao abeiro do disposto na lexislación sectorial vixente no presente plan.

iii. Con carácter preferente, en labores de prevención e loita contra pragas potenciarase o emprego de plantas cebo, loita biolóxica con uso de trampas de feromonas e, principalmente, a estabilización de insectívoros mediante caixas de nidificación de aves, así como a protección dos dormitorios de quirópteros.

4.4.2.2.3. Normativa.

a) Como norma xeral considéranse usos permitidos os usos de carácter tradicional silvícola vinculados cos montes veciñais en man común, montes particulares e explotacións forestais existentes dentro do parque natural, sempre que os seus métodos respecten os criterios establecidos na xestión forestal sustentable e no produzan afeccións significativas duradeiras sobre o estado de conservación dos hábitats de interese comunitario, como das especies de interese para a conservación, e cumpran coas disposicións do presente plan e coa normativa sectorial vixente.

b) En particular, estarán permitidos:

i. Aqueles recollidos nos Instrumentos de ordenación ou xestión forestal aprobados conforme a Lei 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia, que obtiveron informe favorable do organismo competente en materia de patrimonio natural. Estas actuacións só precisarán unha comunicación previa ante o órgano competente en patrimonio natural e deberán ser realizadas, sempre que sexa posible, fóra das épocas de cría e nidificación.

ii. A recolla de follaxe, froitos ou cogomelos por parte das persoas propietarias dos montes para consumo propio a condición de que non afecte a persistencia do/dos exem-

plar/es ou que desta derive unha perda do estado de conservación dos hábitats de interese comunitario ou das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación. No referido á recolla de cogomelos, entenderase como aproveitamento para consumo propio o especificado no artigo 44 do Decreto 50/2014, do 10 de abril, polo que se regulan os aproveitamentos madeireiros e leñosos, de cortiza, de pastos e micolóxicos en montes ou terreos forestais de xestión privada na Comunidade Autónoma de Galicia e o contido, organización e funcionamento do Rexistro de Empresas do Sector Forestal, e o aproveitamento realizarase respectando en todo momento o contido dos artigos 42 e 43 do mesmo decreto. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

iii. A recolla de piñas e leña nas masas arborizadas destinadas ao autoconsumo e ao uso doméstico, que non sexan obxecto de comercialización, sen exceder os límites de volume anual de acordo coa normativa sectorial vixente, sempre que non afecten a persistencia das masas ou destas derive unha perda do estado de conservación dos hábitats de interese comunitario e/ou das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación. Sempre será realizada por parte da persoa propietaria do arboredo, o adxudicatario dos aproveitamentos debidamente autorizados ou as persoas sobre as que recaia o dereito. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

iv. A recolla de plantas e flores por parte das persoas propietarias dos montes ou que eles autoricen sempre que sexan destinados ao autoconsumo e ao uso doméstico e que non sexan obxecto de comercialización de acordo coa normativa sectorial vixente, sempre que non se trate de especies catalogadas baixo algunha figura de protección ou que derive unha perda do estado de conservación dos hábitats de interese comunitario e/ou das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

c) En cumprimento do artigo 6 da Directiva 92/43/CEE e coa finalidade de asegurar o uso sustentable dos recursos naturais e o propio mantemento das explotacións forestais, o organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural considerará actividades suxeitas a autorización as seguintes:

i. A corta e extracción de especies forestais, cumprindo coa normativa vixente en materia forestal, naquelas superficies que non contén con instrumentos de ordenación ou xestión forestal aprobados conforme a Lei 7/2012, do 28 de xuño, e obtivesen o informe favorable do organismo competente en materia de patrimonio natural, e sempre que se garanta que

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

estes labores poden realizarse sen afectación apreciable dos hábitats de interese comunitario, os hábitats das especies de interese para a conservación nin das propias especies de interese para a conservación. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

ii. A recolección de vexetais, fungos ou o aproveitamento doutros recursos forestais con fins comerciais na zona de uso compatible, só nos montes veciñais en man común que contén cun plan de xestión aprobado que inclúa o dito aproveitamento e estableza as condicións para a súa sustentabilidade. No caso da recolección de fungos, entenderase que a recolección se fai con fins comerciais sempre que se superen os 2 kg por persoa e día (Decreto 50/2014, do 10 de abril).

iii. A corta selectiva ou por rodais de frondosas destinadas ao autoconsumo e a o uso doméstico, as podas ou clareos de arboredo así como a rexeneración de arboredo ou a súa replantación. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

iv. As repoboacións forestais ata un máximo de 10 hectáreas por actuación ou aquelas que xunto con outras repoboacións anteriores que se poidan considerar fraccionamento do proxecto de repoboación non excedan esta superficie. Aquelas maiores de 10 ha que supoñan cambio de uso ou que afecten o hábitat de queirogal seco europeo (Nat-2000 4030) serán sometidos a avaliación de impacto ambiental nos termos recollidos na normativa de aplicación. Na zona de reserva só poderán autorizarse as repoboacións con especies autóctonas das recollidas na táboa 15.

v. Excepcionalmente, en áreas xa destinadas ao aproveitamento forestal e fóra da zona de reserva e de uso limitado, poderanse autorizar as repoboacións forestais con especies de frondosas caducifolias alóctonas non consideradas como invasoras no Real decreto 630/2013, do 2 de agosto, polo que se regula o Catálogo español de especies exóticas invasoras, sempre que se garanta a non afectación dos hábitats de interese comunitario, os hábitats das especies de interese para a conservación nin das propias especies de interese para a conservación.

vi. A utilización de métodos químicos para o control de flora exótica invasora só mediante aplicacións manuais controladas sobre determinados individuos. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

vii. Novas roturacións do monte de certa extensión, maiores de 5 ha en couto redondo, cando supoñan un cambio significativo do uso do solo ou alteren as condicións paisaxísti-

cas da zona. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

d) Considérase prohibido dentro do ámbito do parque natural:

i. A introdución, plantación, ou sementeira de especies forestais alóctonas consideradas como invasoras no Real decreto 630/2013, do 2 de agosto, polo que se regula o Catálogo español de especies exóticas invasoras.

ii. A realización de subsolados, sangraduras e rozas mecanizadas que poidan comportar unha afección significativa sobre o estado de conservación dos hábitats lacunares, queiro-gais húmidos, brañas e turbeiras ou os corredores fluviais.

iii. O uso de calquera tipo de biocidas o herbicidas sobre hábitats incluídos na DC 92/43/CEE o sobre os hábitats das especies de interese para a conservación.

iv. As cortas a feito sobre formacións arborizadas de frondosas autóctonas e, especialmente, sobre aquelas incluídas dentro do anexo I da Directiva 92/43/CEE.

v. A realización de socalcos nos proxectos de plantacións forestais e repoboacións forestais, salvo o caso da existencia de procesos erosivos graves como consecuencia de reiterados incendios forestais e sempre coa correspondente autorización do organismo competente en patrimonio natural.

vi. A vertedura de xurros e residuos agrícolas ou industriais sobre o medio forestal.

vii. Os subsolados en liña de máxima pendente, salvo que estean xustificadas por necesidades de evacuacións hídricas acumulativas o por degradacións do medio físico consecuencia de incendios forestais reiterados, e sempre coa correspondente autorización do organismo competente en patrimonio natural.

viii. O depósito de materiais sobrantes de cortas ou outros aproveitamentos forestais sobre os hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou sobre as áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

ix. A fumigación con equipamentos aéreos salvo en caso debidamente xustificado de pragas coa autorización pertinente e sempre que se realicen conforme a normativa vixente de aplicación.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

x. Calquera outro aproveitamento madeirable comercial, non recollido na normativa, que supoña a destrución ou alteración dos hábitats incluídos no anexo I da DC 92/43/CEE ou das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

xi. Apertura de novas devasas na zona de reserva. Exceptúanse desta prohibición todas as medidas recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais que terán a consideración de actividade permitida.

xii. Primeiras repoboacións forestais de máis de 50 ha. Inclúense aquelas repoboacións executadas en distintos períodos temporais que sumen conxuntamente de xeito continuo 50 ha en 5 anos.

xiii. A corta de árbores que sustenten plataformas de nidificación de especies ameazadas que fosen ocupadas nos últimos anos, ou aqueles que supoñan especial significación cultural, histórica ou paisaxística, salvo por motivos xustificados de seguridade. Así mesmo, conservaranse os exemplares de especies alóctonas que se atopen incluídos en catálogos de árbores singulares ou gocen dalgunha protección oficial.

xiv. As sacas de madeira, xa sexa mecánica ou por tracción animal, non poderán realizarse ao longo dos leitos de ríos. O cruzamento de ríos e corgas será minimizado realizándose, de ser o caso, por vaos ou mediante instalación de infraestruturas temporais.

xv. A introdución, plantación, ou sementeira de especies do xénero *Eucalyptus*.

e) Cando se realicen traballos de control de pragas teranse en conta as seguintes consideracións:

i. Non se realizarán tratamentos que supoñan o uso de insecticidas ou fitocidas que non sexan de aplicación puntual.

ii. O uso de fitocidas e insecticidas deberá estar xustificado con argumentos fitopatolóxicos de rigor e co ánimo de conter o desenvolvemento de fases expansivas de pragas o patoloxías específicas.

iii. Utilizaranse produtos incluídos nas listaxes establecidas nos sistemas de xestión forestal sustentable de referencia en España e a súa utilización deberá atender tanto as condicións específicas de uso contidas na súa inscrición no Rexistro Oficial de Produtos e Material Fitosanitario como ao Real decreto 1311/2012, do 14 de setembro, polo que se establece o marco de actuación para conseguir un uso sustentable dos produtos fitosanitarios.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

tarios. En particular, darase prioridade á utilización de produtos sanitarios de baixo risco conforme o definido no Regulamento (CE) nº 1107/2009 do Parlamento Europeo e do Consello, do 21 de outubro de 2009.

iv. Está permitido o control biolóxico ou natural determinado pola comunidade internacional e coñecido como *Entomology Management* (a través do procedemento de avaliación de impacto ambiental en todos os casos posibles, sempre que a súa aplicación non requira unha necesidade urxente). Darase prioridade a estes tratamentos fronte a outros.

v. De maneira preferente, en labores de prevención e eliminación de patoloxías forestais potenciarase o emprego de árbores-cebo, loita biolóxica con trampas de feromonas e, principalmente, a estabilización de poboacións de insectívoros mediante o uso de caixas niño para aves insectívoras, ao igual que a protección das durmideiras de quirópteros.

f) Cando se realicen traballos relacionados co aproveitamento madeireiro teranse en conta as seguintes consideracións.

i. Nas execucións dos aproveitamentos os pés non recollidos no aproveitamento principal deberán ser respectados na medida do posible.

ii. Utilizaranse preferentemente, sempre que sexa posible, como vías de saca as infraestruturas existentes. Nas zonas onde sexa posible, promoverase a utilización de tracción animal para a saca de madeira. No caso de ser preciso a construción de novas vías de saca, deberán evitar impactos paisaxísticos negativos. Estas vías deberán contar con pasos de auga nos desaugadoiros naturais do terreo, tanto permanentes como estacionais. Precisarase autorización do organismo autonómico competente en patrimonio natural e deberán executarse seguindo as seguintes condicións:

- Pendente inferior ao 15 % no seu trazado.
- Anchura inferior a 2 metros salvo nas curvas onde poderá incrementarse a 3 m.
- Execución con retroescavadora, limitando a utilización de *bulldozer* ou pa empuxadora.
- Restauración no prazo máximo de 6 meses desde o final da saca mediante restitución da terra vexetal acumulada nas marxes.

iii. As solicitudes de aproveitamentos forestais deberán establecer as medidas específicas que aseguren o respecto ao medio físico, ao arboredo e á vexetación complementaria desenvolvida baixo a masa, así como o mantemento da diversidade de biotopos (afloramentos rochosos, regatos, humedais).

iv. Estas actuacións deberán ser realizadas, sempre que sexa posible, fóra das épocas de cría e nidificación.

g) As medidas de prevención de incendios forestais realizaranse seguindo as seguintes condicións:

i. As infraestruturas de defensa contra incendios deberán evitar impactos paisaxísticos negativos.

ii Favorecerase, como medida preventiva contra incendios, a creación de faixas auxiliares formadas por pés das especies forestais recollidas na táboa 15 sobre as marxes de pistas, camiños e cursos fluviais, así como ao redor dos hábitats prioritarios e no perímetro dos montes lindeiros con alto risco incendiario para crear discontinuidades no combustible.

iii. Promoveranse, no relativo á Lei 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia, e a Lei 3/2007, de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia, as distancias e faixas primarias e secundarias para optimizar a prevención fronte aos incendios forestais e a seguridade das persoas do parque natural. Para acadar este obxectivo, elaborárase un mapa de franxas de seguridade dentro do parque natural.

iv. As actuacións obrigadas na Lei 3/2007, de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia, respecto ás liñas de transporte e distribución de enerxía eléctrica enténdense circunscritas ás especies arbóreas citadas, debéndose evitar a eliminación completa da vexetación arbustiva baixo estas liñas cando non sexa preceptivo facelo por motivos de seguridade como infraestrutura de defensa de incendios, en aplicación estrita dos criterios que fixa a regulamentación vixente.

v. Terán a consideración de actividade permitida as tarefas de xestión da biomasa nas faixas primarias e secundarias, segundo o disposto na Lei 3/2007, do 9 de abril, de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia, e tendo en conta a modificación introducida pola Lei 9/2017, do 26 de decembro, de medidas fiscais e administrativas de Galicia.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

vi. Terán a consideración de actividade permitida o mantemento de pistas, devasas, liñas de defensa, etc. xa existentes. Considérase incluído o mantemento da capa de rodadura, o mantemento de cunetas e desaugadoiros e a roza de taludes e bordos das pistas que deberán ser de ata os 6m en pistas de 5m de ancho de capa de rodadura e de 2 m no resto de pistas. Nestas faixas eliminaranse todas os pés de especies consideradas pirófitas (piñeiro, acacia, eucalipto) podendo permanecer as frondosas caducifolias e o resto de especies autóctonas.

vii. Promoverase unha xestión adecuada das matogueiras favorecedora das medidas de prevención de incendios forestais por creación de discontinuidades e o fomento da biodiversidade, garantindo o mantemento da estrutura da súas formacións, a súa composición florística e o seu estado de conservación.

viii. Estarán suxeitas a autorización do organismo competente en patrimonio natural a realización de novas devasas.

ix. Estarán suxeitas a autorización do organismo competente en patrimonio natural a realización de queimas controladas de superficie non maior de 50 ha, sempre que non comporten unha afección sobre o estado de conservación dos hábitats e as áreas prioritarias das especies de interese para a conservación e se realicen conforme a normativa vixente. Exceptúase a zona de reserva onde terá a consideración de actividade non permitida.

x. As obras ou infraestruturas de nova construción destinadas á prevención de incendios forestais, que se pretendan realizar nos montes incluídos dentro do territorio comprendido polo parque natural e que non estean incluídas en instrumentos de ordenación ou xestión forestal aprobados conforme a Lei 7/2012, do 28 de xuño, requirirán unha autorización do organismo competente en patrimonio natural.

xi. Tras un incendio forestal permitiranse os labores e infraestruturas temporais para a extracción da madeira queimada sempre que sexa imposible utilizar as xa existentes. Estas infraestruturas temporais deberán ser autorizadas polo organismo competente da xestión do parque e realizarse de tal maneira que se reduzan ao mínimo os danos sobre o solo. Será obrigatoria a reposición da zona ao seu estado inicial.

xii. Co fin de crear discontinuidades no combustible, así como para mellorar a conectividade ecolóxica e contribuír á creación de corredores verdes prohíbese a plantación de especies pirófitas nunha franxa de 25 metros en cada marxe en todos os cursos fluviais, permitíndose nestas áreas repoboacións unicamente con especies da táboa 15.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

xiii. Promoverase a adecuada restauración de superficie arborada afectada ou destruída polos incendios forestais nos últimos 10 anos promovendo un maior emprego de especies frondosas e a creación de discontinuidades nas masas de piñeiros que minimicen a propagación de lumes.

xiv. Con carácter xeral, todas aquelas medidas, obras ou infraestruturas recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais terán a consideración de actividade permitida. Estas actuacións deberán ser realizadas, sempre que sexa posible, fóra das épocas de cría e nidificación.

h) O organismo autonómico competente en materia de ambiente e conservación da natureza, independentemente das regulacións do órgano forestal competente, poderá regular ou condicionar no interior do parque natural así como denegar novas explotacións ou aproveitamentos, cando comporten unha afección significativa sobre o estado de conservación dos tipos de hábitats de bosques tipificados no Anexo I da DC92/43/CEE, así como sobre os hábitats das poboacións de especies de interese para a conservación. Cando os aproveitamentos afecten significativamente ou os seus efectos sexan temporalmente prolongados sobre a integridade do propio parque natural, o mantemento dos valores paisaxísticos ou a conectividade entre os diferentes tipos de medios ecolóxicos, buscaranse métodos alternativos máis reversibles para o medio natural.

4.4.3. Actividades cinexéticas e piscícolas.

4.4.3.1. Obxectivos.

a) A xestión e o manexo responsable dos espazos cinexéticos e piscícolas, os seus aproveitamentos e os seus usos sustentables, a través dos correspondentes plans técnicos, de modo que se minimicen, cando non se eviten, as afeccións sobre compoñentes clave da biodiversidade: hábitats protexidos e enclaves de poboación de especies de interese para a conservación.

b) Fomentar a participación e a colaboración activa dos cazadores e pescadores no parque natural para a aplicación das medidas contidas neste plan, considerando as necesidades económicas, sociais e culturais como elementos fundamentais para lograr os obxectivos de conservación que se perseguen.

4.4.3.2. Directrices.

a) Considerar as prácticas cinexética e piscícola compatibles, con carácter xeral, no parque natural, entendéndolas como actividades económicas, ambiental e socialmente sustentables, aínda que deben estar suxeitas a plans técnicos competentes que ordenen o seu aproveitamento.

b) Manter os recursos cinexéticos e piscícolas seguindo os criterios establecidos na xestión sustentable e nos obxectivos do parque natural, co obxectivo de cubrir as necesidades económicas, sociais e culturais dos residentes das zonas rurais e as súas xeracións futuras.

c) Promover as políticas cinexéticas e piscícolas que fomenten o mantemento nun estado de conservación favorable dos hábitats e das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

d) Conciliar as prácticas de caza e pesca fluvial co debido respecto dos períodos sensibles da bioloxía das especies, das áreas de patrimonio cultural frágil, da paisaxe, para salvagardar a cantidade e calidade dos recursos cinexéticos e piscícolas, así como para asegurar, mellorar e aumentar a diversidade dos seus bens e servizos a longo prazo.

e) Evitar que o exercicio da caza interfira co uso público establecendo, se for necesario, medidas para compatibilizar na medida do posible ambas as actividades.

f) Potenciar nos instrumentos de planificación e ordenación cinexética ou piscícola seguimentos periódicos e avaliacións posteriores da xestión realizada sobre os devanditos recursos, utilizando os seus resultados no propio proceso de planificación posterior.

g) Promover a divulgación, coñecemento e comprensión do parque natural e do presente plan, así como dos hábitats naturais e das especies de interese para a conservación, mediante a información, programas de formación e de concienciación apropiados aos responsables dos tecores, entidades xestoras dos recursos cinexéticos e das sociedades colaboradoras de pescadores.

4.4.3.3. Normativa.

a) Con carácter xeral, están permitidas as actividades de caza e pesca fluvial reguladas polas normativas sectoriais vixentes e que non causen unha afección significativa sobre o

estado de conservación dos ecosistemas, os hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE e as áreas prioritarias das especies de interese para a conservación. Estas actividades realízanse de acordo coas regulacións establecidas pola lexislación sectorial, a normativa zonal do presente plan ou as que poida establecer o organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural, conforme o disposto no artigo 6 da DC 92/43/CEE e no artigo 46 da Lei 42/2007, modificada pola Lei 33/2015). Co obxecto de preservar certos valores naturais do territorio, o organismo competente en patrimonio natural poderá establecer limitacións de índole espacial ou temporal.

b) En cumprimento do artigo 6 da Directiva 92/43/CEE e coa finalidade de asegurar o uso sustentable dos recursos naturais e o propio mantemento das explotacións forestais, o organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural considerará actividades suxeitas a autorización as seguintes:

i. As melloras de hábitat específicas para a recuperación das especies de caza menor con densidades baixas no parque natural, cando non modifiquen o territorio nunha superficie continua maior de 200 m², cando se trate de biotopos e cumpran co establecido na lexislación competente, e de 10.000 m² continuos cando se trate de sementeiras.

ii. As medidas cinexéticas ou piscícolas complementarias non incluídas nas anteriores nin nas directrices descritas nin que fosen aprobadas nos correspondentes plans de ordeación cinexética e piscícola, e que estean vinculadas ás necesidades de mantemento e mellora dunha xestión sustentable dos recursos cinexéticos e piscícolas.

iii. As repoboacións con especies cinexéticas segundo a normativa sectorial de aplicación.

c) Considéranse como actividades prohibidas dentro do territorio do parque natural:

i. As actividades cinexéticas ou de pesca en augas continentais fóra das zonas e épocas, cotas ou especies, permitidas.

ii. Todos aqueles usos que xa se atopen prohibidos polas respectivas normativas de caza e pesca fluvial.

iii. A caza e a pesca na zona de reserva e no monte de Salgueiro.

iv. As explotacións cinexéticas comerciais, terreos cinexéticos deportivos, soltas de exemplares de especies cinexéticas con fins diferentes do reforzo de poboacións naturais, zonas de adestramento de cans e aves de cetraría, zonas de caza permanente.

d) O exercicio da caza quedará vinculado ás disposicións que se establezan nos correspondentes plans de ordenación cinexéticos dos diferentes tecores, que necesariamente deben ser aprobados polos servizos administrativos competentes, introducindo as limitacións o requisitos que consideren oportunos.

e) O aproveitamento cinexético da cabra montesa (*Capra pyrenaica*) no parque natural estará suxeito á renovación do plan técnico específico para esta especie, elaborado polos servizos competentes, onde se especificarán as cotas obxecto de abateamento e as épocas, as áreas ou zonas onde se levarán a cabo. A modalidade de caza para o macho montés será exclusivamente o axexo e sempre acompañado por persoal do parque natural.

f) Á hora de executar as rozas evítaranse superficies maiores de 5 ha continuas desprovistas de vexetación.

g) No caso da presenza de epizootias poderase autorizar a caza selectiva de especies de caza maior co obxectivo de manter un adecuado estado sanitario da fauna salvaxe. Estas actuacións serán tuteladas polo organismo competente en patrimonio natural, non organizándose como actividade recreativa ou deportiva.

h) O control poboacional da fauna considérase unha actividade compatible se existen probas suficientes de que a proliferación de especies causa danos significativos a outras especies, hábitats, comunidades ou valores recoñecidos ou pola aparición de epizootias na propia poboación. As actuacións control poderán empregar diferentes técnicas e métodos, sendo estes sempre selectivos. Poderase solicitar a colaboración de sociedades locais de cazadores para as actuacións de control poboacional sempre de maneira tutelada polo organismo competente en patrimonio natural, non organizándose como actividade recreativa ou deportiva.

i) Cando o método de control aplicado sexa a captura en vivo, serán de aplicación os criterios xerais relativos ao benestar animal. Neste casos, a acción poderá ser realizada por terceiras persoas e os exemplares poderán ser alleados.

j) Por razóns de conservación, o organismo competente en patrimonio natural poderá limitar o exercicio da caza ou pesca en determinadas zonas ou épocas, prohibir a caza ou a pesca, ou limitar as cotas de especies cinexéticas e piscícolas que presenten unha diminución significativa nas súas densidades de poboación.

4.4.4. Actividades recreativas y turísticas. Uso público.

4.4.4.1. Obxectivos.

a) Compatibilizar o uso público e as actividades recreativas e deportivas cos obxectivos de conservación do parque natural e co desenvolvemento do medio rural.

b) Impulsar o uso público como elemento dinamizador do desenvolvemento socioeconómico da poboación residente na área de influencia do parque natural.

c) Ordenar e facilitar o gozo da persoa visitante baseado nos valores do parque natural, de modo compatible coa súa conservación. Darase prioridade e fomentaranse as actividades de paseo e contemplación. Neste sentido prestarase especial atención aos valores culturais, estéticos, educativos e científicos e daráselles prioridade sobre os de carácter unicamente turístico, deportivo ou recreativo.

d) Achegar a poboación cara a un ámbito natural, co fin de aumentar o seu coñecemento sobre este medio, así como lograr unha maior sensibilización, sobre todo no caso das poboacións urbanas cara á necesidade da súa conservación.

4.4.4.2. Directrices.

a) Promoverase a posta en marcha dun sistema mediante o cal se facilite o acceso das persoas visitantes ao parque natural, de modo que os interesados poidan inscribirse a través de vía telemática.

b) Adecuar a intensidade de uso do espazo á súa capacidade de acollida.

c) Promover coa Administración estatal, autonómica, provincial e local así como cos concellos integrados na zona de influencia socioeconómica, o uso público, turístico e recreativo de carácter sustentable no parque natural.

d) Impulsarase o uso público, como elemento dinamizador do desenvolvemento socioeconómico da poboación residente na área de influencia socioeconómica do parque natural.

e) Realizarase un adecuado seguimento e avaliación das actividades de uso público e recreativo dentro do parque natural, que atenderá, especialmente, aos efectos sobre o medio natural e á calidade da visita, aplicando, cando sexa adecuado, as oportunas medidas correctoras.

f) Fomentaranse aquelas actividades que permitan un mellor coñecemento e divulgación dos valores naturais e culturais do espazo, sempre que non supoñan impacto significativo sobre estes.

g) Facilitarase o desenvolvemento de visitas educativas e culturais organizadas e previamente concertadas, en especial, de centros escolares.

h) Dispoñeráse dos medios persoais e materiais necesarios para facilitarlle ás persoas visitantes o coñecemento e a interpretación dos valores naturais e culturais do espazo obxecto de ordenación.

i) Realizarase un seguimento dos usos educativos e culturais dentro do espazo protexido, en especial, da súa incidencia sobre as actitudes das persoas visitantes.

j) Favoreceranse os intercambios de material e experiencias de carácter educativo con outros centros e institucións dedicados á educación ambiental, principalmente con aqueles situados dentro da Comunidade Autónoma de Galicia.

k) Establecerase unha regulación das actividades recreativas e de uso público que sexa coherente coa capacidade de carga máxima do parque natural. Neste sentido, promoverase o establecemento de programas de seguimento desta actividade para realizar unha monitoraxe dos seus efectos e da posibilidade de modificar co tempo a devandita capacidade de carga máxima.

l) O parque natural deberá dispoñer dunha oferta integrada de servizos de atención ás persoas visitantes, deseñada e xestionada acorde cos obxectivos de conservación do espazo natural e que teña en conta a accesibilidade universal, con independencia das súas características individuais, como idade ou discapacidade, adaptándose á normativa vixente. Para tal efecto, para novas instalacións, procurarase a creación de espazos para a lactación materna e a hixiene dos bebés, tanto nos aseos de homes como de mulleres. Así mesmo, procurarase xerar infraestruturas que permitan o acceso a determinadas zonas do parque a persoas con distintas capacidades, en especial, mediante a creación de rutas adaptados á diversidade funcional.

m) Implementaranse as novas tecnoloxías dispoñibles para orientar a visita ao parque natural co obxectivo de poñer á disposición da persoa visitante a información dispoñible para facilitar a visita minimizando os elementos de información e sinalización instalados no medio.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

n) Promoveranse as accións de voluntariado directamente relacionadas cos obxectivos operativos e de xestión do parque natural.

4.4.4.3. Normativa.

a) Aspectos xerais:

i. A práctica de calquera actividade desta natureza no interior do parque poderase limitar ou regular para evitar afeccións a especies de fauna ou flora ou por outras razóns de conservación se así se determina de forma xustificada, e en especial, para evitar molestias durante a época de nidificación e/ou cría de determinadas especies de interese.

ii. No desenvolvemento de actividades de uso público, as persoas propietarias de cans ou outros animais de compañía deberán evitar calquera afección que estes poidan provocar sobre os hábitats e as especies de interese para a conservación, así como sobre o resto de actividades de uso público e aproveitamentos existentes. As persoas propietarias dos animais de compañía deberán garantir en todo momento o seu control. Na zona de reserva integral prohibese o acceso con cans excepto os cans-guía e os vencellados a tarefas de rescate. Na zona de uso limitado estes deberán ir con correa.

iii. O organismo autonómico competente en materia de conservación da natureza poderá limitar temporal ou permanentemente a presenza de animais de compañía en áreas sensibles para a conservación da biodiversidade.

iv. Queda expresamente prohibida no desenvolvemento de actividades de uso público a pesca continental e a caza, así como a captura ou recolección de materiais xeolóxicos, biolóxicos ou culturais.

v. De maneira xeral, prohibese pernoctar, en caravana ou calquera outro medio, en calquera dos aparcadoiros habilitados para uso público polo organismo competente en materia de patrimonio natural.

vi. Serán autorizables as actividades de voluntariado directamente relacionadas cos obxectivos operativos e de xestión do parque. Estas actividades requirirán autorización do parque natural é doutros organismos segundo a normativa de aplicación pola natureza da actividade que se vai realizar, a localización ou a época de actuación. O organismo competente en patrimonio natural poderá suxerir temas de traballo e localizacións para o desenvolvemento de iniciativas de voluntariado, que teñan en conta valores educativos, sociais

e ambientais sen prexuízo de considerar as propostas presentadas polas organizacións de voluntariado.

vii. As persoas visitantes do parque natural respectarán os usos, costumes e aproveitamentos tradicionais, en particular, o gando e as infraestruturas de manexo.

viii. A persoa visitante debe facerse responsable dos residuos xerados durante a visita. Preferentemente, levaraos consigo ou, na súa falta, deberá depositalos nos lugares habilitados para o efecto.

ix. As actividades educativas que se propoñan dentro dun programa de vistas titorizadas por guías ou educadores terán prioridade fronte as que teñan obxectivo unicamente recreativo.

x. Prohíbese expresamente a práctica do «botellón».

xi. Prohíbese a práctica da acampada libre.

xii. Prohíbese a práctica do tiro ao prato, tiro con arco e o uso, en xeral, de calquera tipo de arma con fins recreativos.

xiii. Regularase e controlarase o acceso dos visitantes das persoas visitantes ao predio e á aldea do Salgueiro. Este acceso será exclusivamente a pé a partir da cadea que delimita a propiedade.

b) Accesos e circulación de vehículos de motor:

As vías existentes no parque clasifícanse en relación co uso público, da forma seguinte:

i. Libre tránsito: vías en que se permite o uso de vehículos, cabalos ou o tránsito peonil, da acordo coa normativa e disposicións sectoriais en materia de circulación e seguridade viaria. Inclúense nesta categoría:

– A rede de infraestruturas viarias de titularidade, autonómica ou provincial, así como as súas vías de servizo.

– As rúas e camiños existentes nos núcleos de poboación integrados no parque.

– As vías e pistas agrícolas e/ou forestais, así como as asociadas ao mantemento de infraestruturas existentes no parque que non estean suxeitas a limitacións específicas ou particulares por parte das persoas titulares ou dos organismos competentes.

ii. Tránsito restrinxido: en que o acceso se limita a predios privados ou acceso para conservación. Vías que o órgano autonómico competente en materia de conservación da natureza establece, temporal ou permanentemente, por necesidades de conservación dos recursos naturais, para garantir os aproveitamentos tradicionais existentes e/ou para racionalizar as propias actividades de uso público. Inclúense nesta categoría:

– Vías estritamente peonís, como sendeiros ou sendas peonís.

– Vías destinadas ao tránsito de vehículos vinculados coas actividades agroforestais existentes no parque, en que se prohíbe o tránsito de vehículos relacionados con actividades de uso público. Nestas vías non se poderá superar a velocidade de 30 km/h.

– Vías ou áreas de acceso restrinxido ao uso público, delimitadas para garantir a conservación dos hábitats e especies silvestres.

iii. Estas limitacións non se aplican no caso dos vehículos de vixilancia, emerxencias e todos os que contén coa autorización do organismo autonómico competente en materia de conservación da natureza.

iv. Con carácter xeral, requírase autorización por parte do organismo competente en patrimonio natural para a circulación de vehículos ou outros artefactos de motor polas vías de acceso restrinxido. Para tales efectos, exceptúase desta regulación o tránsito de acceso a predios privados derivados do dereito da propiedade e as persoas titulares doutros dereitos lexítimos ou aproveitamento autorizados, salvo no caso de que o organismo competente en patrimonio natural estableza algún tipo de limitación por razóns de conservación ou de xestión.

v. A circulación e aparcamento de vehículos asociados ao desenvolvemento de actividades de uso público (turístico, recreativo, deportivo, ocio, etc.), realizarase exclusivamente nas vías e áreas habilitadas para tal efecto.

vi. Prohíbese a circulación e/ou o estacionamento noutras áreas, salvo que se conte coa autorización expresa do organismo autonómico competente.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

c) Sendeirismo e tránsito peonil:

Considérase o tránsito peonil polo parque como unha actividade permitida, sempre que se realice de forma racional, respectando a propiedade privada e os usos e aproveitamentos existentes, así como a normativa sectorial de aplicación e a contida no presente Plan.

i. As actividades de sendeirismo considéranse permitidas cando se axusten ás seguintes condicións:

1. Cando se desenvolvan polas vías de libre tránsito ou na «Rede de sendas do parque». Constituída por aquelas vías que tras a análise previa respecto á compatibilidade cos valores naturais e culturais do parque serán sinalizadas, mantidas, publicitadas e promocionadas polo parque natural. Esta rede contará coa colaboración de entidades interesadas. O organismo competente en patrimonio natural, coa publicidade que proceda, poderá restrinxir o tránsito por calquera das vías do parque por motivos xustificados.

2. Cando se desenvolvan sobre outras propostas alternativas de sendeiros, acordados coas CMVMC e sexan aceptados e autorizados polo organismo competente en patrimonio natural. No período dun ano desde a aprobación do presente plan cada concello deberá solicitar a autorización dun máximo de dúas rutas xa existentes para a súa incorporación no inventario de rutas en que a práctica de sendeirismo está permitida. O mantemento destes roteiros alternativos correrá a cargo da persoa promotora desta ruta.

3. Cando se desenvolvan seguindo as condicións establecidas na epígrafe de normativa por zonificación.

4. Permítese o tránsito para fins científicos dos estudos autorizados polo parque ao persoal do parque e, en caso de necesidade de salvamento, policía e vixilancia ambiental.

5. A sinalización de itinerarios ou rutas, incluída a reposición da sinalización existente, que deberá seguir o manual de estilo de sinalización de parques naturais, precisará de autorización do organismo competente en patrimonio natural.

6. O organismo competente en patrimonio natural poderá realizar, de maneira excepcional, aperturas de novas sendas en substitución doutras existentes por motivos de conservación ou seguridade das persoas. Así mesmo, durante o período de vixencia deste PRUX poderase modificar a listaxe de sendas da Rede oficial de itinerarios do parque, así de como a súa lonxitude e percorrido.

7. A promoción de sendas distintas ás incluídas na Rede oficial de itinerarios do parque natural requirirá autorización do organismo competente en patrimonio natural.

d) Actividade ecuestre recreativa.

Considérase tránsito a cabalo con fins lúdico-deportivos destinados ao público o que se realiza sobre camiños públicos, pistas forestais e vías pecuarias.

i. Para os efectos de aplicación do presente plan, a actividade ecuestre recreativa considérase compatible unicamente nos camiños públicos, camiños rurais, sendas, pistas forestais e vías pecuarias debidamente acondicionadas para tal fin e sinalizadas, limitada a un grupo máximo de 10 xinetes excepto nas zonas de reserva, en que se considera incompatible. Os grupos de máis de 10 xinetes requirirán autorización excepto na zona de uso xeral. O organismo competente, coa publicidade que proceda, poderá restrinxir o tránsito por calquera das vías do parque por motivos xustificados.

ii. Para as actividades ecuestres con fins agropecuarios e forestais ou os realizados nos predios privados ou nos seus accesos polas persoas propietarias ou titulares do dereito de paso, permitírase a libre circulación, sen máis restricións que as que, de forma puntual e por causas xustificadas, se consideren necesarias.

iii. Para a identificación destes percorridos como sendas ecuestres requirírase autorización do organismo competente en patrimonio natural e a aprobación dun proxecto que defina as súas características técnicas e ambientais da senda, así como o seu ámbito.

e) Ciclismo (bicicletas e velocípedes).

Para os efectos da aplicación do plan, enténdese por ciclismo en calquera das súas modalidades, a actividade deportiva e recreativa que consiste en facer uso dunha bicicleta, velocípede ou outros artefactos mecánicos sen motor para percorrer circuitos ao aire libre.

i. A práctica do ciclismo considérase compatible unicamente en camiños públicos, pistas forestais, vías pecuarias, rutas BTT sinalizadas e vías asfaltadas abertas ao tráfico de vehículos, salvo no que se refire ao tránsito de acceso a predios privados derivado do dereito de propiedade. Non obstante, permítese a circulación de bicicletas eléctricas de pedaleo asistido polas mesmas vías recollidas neste punto.

ii. Nas zonas de reserva non se permite o tránsito de bicicletas e velocípedes. No resto do ámbito de aplicación do presente plan, o tránsito será libre para grupos de menos de

6 persoas. Os grupos maiores de 6 persoas precisarán autorización, á excepción da zona de uso xeral. Non se admitirá a subdivisión de grupos organizados. Exclúense as probas deportivas que se regulan noutro punto.

iii. As persoas que circulen en bicicletas, velocípedes ou outros artefactos mecánicos autorizados respectarán sempre o gando, xinetes e sendeiristas, que terán prioridade de paso neste orde, adecuando a súa velocidade ás características da vía, cun límite de velocidade de 30 km/h por pistas asfaltadas e 20 km/h por camiños non asfaltados.

iv. A creación de novas rutas BTT requirirán de autorización do organismo competente en patrimonio natural.

f) Vivaqueo ou pernoita:

i. Vivac.

Para efectos da aplicación deste plan enténdese por vivac o vivaquear, durmir ou descansar durante a noite á intemperie, usando elementos de abrigo, como saco de durmir ou funda de vivac ou os medios que proporciona a contorna sen alterala, sen instalar tendas de campaña, dobre teito ou similar, considerándose unha actividade asociada á práctica do montañismo.

En todo caso, exixírase o cumprimento das seguintes condicións:

1. Exclúese desta actividade a zona de reserva.

2. Salvo en caso de emerxencia ou forza maior, non se poderá permanecer máis dunha noite na mesma zona.

3. Prohíbese a apertura de gabias de drenaxe e a acumulación de pedras e/ou elementos vexetais a modo de parapeto.

ii. Pernoita en refuxios.

Para os efectos de aplicación deste plan, enténdese por refuxio de montaña gardado as instalacións deportivas e de atención ao público, con capacidade limitada e servizo de aloxamento en habitacións de capacidade múltiple (polo menos oito prazas) e con baños compartidos, coa finalidade de facilitar aos montañeiros a pernocta e manutención nas condicións de seguridade, confort e hixiene permitidas pola súa localización e segundo as

prestacións e garantías exixidas pola normativa sectorial aplicable que será de obrigado cumprimento.

1. As entidades titulares dos refuxios de montaña gardados disporán dos medios necesarios nas súas instalacións para asegurar:

– Os sistemas de saneamento e mantemento adecuados, xestionados de forma ambientalmente correcta, en particular, para unha correcta depuración das augas residuais que produzan.

– A xestión dos residuos que se xeren na instalación e nos seus arredores.

– As condicións de seguridade e saúde establecidas na normativa sectorial vixente.

– O uso racional da enerxía, optimizándose a eficiencia enerxética e, na medida do posible, utilizándose enerxías renovables no seu funcionamento.

2. Con carácter xeral, non se poderá cambiar o uso da edificación destinada a refuxio de montaña gardado, salvo autorización expresa do organismo competente en patrimonio natural, sempre que o cambio sexa compatible cos obxectivos de conservación do parque e coa normativa urbanística establecida.

iii. Refuxio-vivac.

1. Para os efectos de aplicación deste plan, enténdense por refuxio-vivac as infraestruturas abertas ao público, de pequena capacidade, permanentemente abertas e non gardadas, accesibles só a pé, coa finalidade de ofrecer refuxio.

2. As construcións abertas, construídas para usos silvopastorais, poderán ofrecer refuxio de maneira excepcional no caso de causas sobrevidas, sendo preferente o uso pastoral e sempre respectando a propiedade privada.

3. Os refuxios-vivac poderán ser restaurados e mellorados logo de autorización do organismo competente en patrimonio natural sen que en ningún caso poida aumentarse a superficie e o volume da infraestrutura. Preservarase a súa estrutura utilizándose os materiais e as tipoloxías de construción tradicionais da zona.

4. Salvo en caso de emerxencia ou forza maior, non se poderá permanecer máis dunha noite nestas construcións.

g) Probas e outras actividades de carácter deportivo en grupo.

i. Para os efectos de aplicación deste plan, enténdese por proba de carácter deportivo ou actividade en grupo as actividades organizadas de sendeirismo, ecuestre e ciclismo en que o número de participantes superen 25, 10 e 6 persoas, respectivamente, a excepción da zona de uso xeral en que non existe tal limitación.

ii. Considérase actividade suxeita a autorización do organismo competente en materia de patrimonio natural.

iii. O percorrido destas probas de carácter deportivo só poderá discorrer nas zonas de uso xeral e compatible, quedando totalmente prohibidas nas zona de uso limitado e na zona de reserva do parque natural.

iv. No caso de probas deportivas, as saídas, metas, e zonas de avituallamento só poderán localizarse na zona de uso xeral. Así mesmo, toda a sinalización necesaria para a realización das probas deberá ter carácter non permanente e ser retirada con posterioridade á realización da proba.

v. Por razóns de conservación, o organismo competente en patrimonio natural poderá limitar o número máximo de participantes, prohibir as probas deportivas en determinadas zonas ou nos períodos críticos para a reprodución da fauna, podendo aconsellar datas ou percorridos alternativos.

h) Mergullo.

i. Permítese o mergullo para fins de investigación previa comunicación nos termos establecidos na epígrafe de actividades de investigación científica e seguimento do presente plan.

i) Usos recreativos en zonas fluviais.

i. Trátase de usos recreativos non incluídos noutros artigos desta sección que non precisan licenza nin autorización ningunha, así como as actividades que requiríndoas, estean directamente relacionadas con estes usos e non precisen para o seu desenvolvemento de instalacións fixas ou permanentes, tales como o baño, e outras actividades asimilables.

ii. O baño considérase actividade permitida no parque nos lugares habilitados para tal fin, excepto na zona de reserva en que é unha actividade prohibida. O organismo compe-

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

tente en patrimonio natural do parque pode limitar o baño en épocas ou lugares concretos por razóns de conservación.

iii. Os deportes acuáticos baseados no emprego de embarcacións non motorizadas considérase unha actividade permitida, sen prexuízo do cumprimento da normativa sectorial de aplicación, soamente para os ámbitos dos encoros de Salas e Lindoso.

iv. A navegación con embarcacións deportivas de motor queda prohibida, coas seguintes excepcións:

1. O ámbito do encoro de Lindoso, sen prexuízo dos permisos e autorizacións da autoridade competente.

2. Cando se trate de vehículos colectivos como catamaráns de uso turístico regulado.

3. Cando se trate de embarcacións auxiliares de socorro que acompañen embarcacións en que o seu emprego se considere permitido ou por labores de investigación.

j) Montañismo e barranquismo.

i. Para os efectos de aplicación deste plan, enténdese por montañismo a actividade deportiva que consiste en ascender montañas ou rochas, realizar travesías sobre elas e que requiran para a súa práctica coñecementos técnicos específicos. O tamaño dos grupos e os requisitos axustaranse ao establecido na epígrafe relativa ao sendeirismo e tránsito peonil.

ii. Para efectos de aplicación deste plan, enténdese por barranquismo o descenso de barrancos no curso dun río, combinando natación e escalada para salvar os obstáculos naturais. Considérase unha actividade autorizable, sempre que se axuste aos seguintes condicionantes:

1. Esta actividade queda restrinxida á Corga da Fecha.

2. Os accesos ás canles realizaranse a partir da rede viaria existente e situada fóra dos límites do parque.

3. A partir do punto de acceso, só se poderá transitar ao longo da canle e na zona de servidume.

CVE-DOG: sqmxcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

4. No caso de acceso á canle a través da rede viaria ou de sendeiros inscrita no parque natural, o uso de ambas as vías realizarase segundo as prescricións recollidas nas anteriores epígrafes.

k) Observación de fauna, fotografía, xeoturismo e observación astral

i. Considéranse actividades permitidas sempre que se realicen seguindo as seguintes condicións:

1. A fotografía e a filmación afeccionada da paisaxe realizada por persoas afeccionadas ou persoas visitantes considérase permitida dentro do parque natural con carácter xeral.

2. Esta actividade estará limitada a grupo de 10 persoas agás da zona de uso xeral.

3. Non está permitida a fotografía ou filmación en lugares de cría de especies ameazadas durante os períodos críticos de reprodución e cría.

4. Non se realizará divulgación sobre a identificación de escenarios, paraxes ou coordenadas dos lugares de rodaxe e fotografía, salvo mención xenérica do parque.

5. O organismo competente en patrimonio natural poderá restrinxir esta actividade durante determinadas épocas ou en determinadas zonas por razóns de conservación dos valores naturais.

6. Na realización de actividades de fotografía e observación de fauna, prohibese molestar, perseguir, danar, facer ruído, utilizar atraentes ou calquera outra actividade co propósito de espantar ou atraer a fauna.

l) Actividades aeronáuticas.

i. As limitacións ao sobrevoo serán as establecidas conforme a normativa de aplicación.

m) Espectáculos de luz, pirotécnicos, instalacións sonoras ou organización de concertos ou eventos xeradores de ruído

i. Permítense estas actividades na zona de uso xeral, sen prexuízo do cumprimento da normativa sectorial de aplicación. Exceptúaranse as romarías tradicionais que forman parte do patrimonio cultural ou inmaterial.

ii. Poderanse autorizar de forma extraordinaria eventos, na zona de uso compatible logo de autorización cunha antelación mínima dun mes.

n) Actividades audiovisuais de carácter publicitario.

i. A realización de calquera anuncio, «spot» publicitario ou actividade audiovisual co fin comercial no parque natural terá a consideración de actividade extraordinaria suxeita a autorización do organismo competente en patrimonio natural, en que se fixarán as condicións para levar a cabo a actividade. Exceptúase a zona de reserva en que se considera unha actividade non permitida.

ii. Os interesados nestas actividades deberán presentar, para a súa avaliación e consideración, unha memoria detallada das accións que se van desenvolver, localizacións seleccionadas, medios auxiliares que se van utilizar e prazo temporal de execución. Unha vez autorizada, a persoa promotora deberá comunicar por escrito o inicio efectivo da actividade e a data real de finalización.

iii. Este tipo de actividade non serán autorizable cando:

1. Cando provoquen unha afección negativa significativa sobre os valores naturais do parque natural.

2. Presenten elevado risco de producir danos ás persoas ou ás propiedades.

3. Se inciden negativamente no funcionamento normal do parque natural, na protección dos recursos ou no uso por parte das persoas visitantes.

4. Presenten contidos que impliquen calquera tipo de mensaxe contraria aos obxectivos de conservación do parque natural. Neste aspecto o organismo competente en patrimonio natural poderá limitar a publicidade sobre identificación dos escenarios e lugares de rodaxe.

5. Os rodaxes e filmacións que requiran de:

– Utilización de efectos especiais como creación de fume, néboa, lume, neve, efectos acústicos ou luminosos, etc. que poidan causar algún tipo de efecto negativo.

– Utilización ou introdución de especies exóticas ou silvestres alleas ao territorio do parque.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

– Requiran un volume de persoas e vehículos que superen a capacidade de acollida da zona de rodaxe.

iv. Para a rodaxe de películas, producións de televisión e reportaxes en xeral, exixírase a ausencia de espectadores salvo na zona de uso xeral.

v. A persoa promotora da actividade deberá introducir nos títulos de crédito, base documental, ou agradecementos, mención expresa ao parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

vi. Unha vez editado o audiovisual será entregada copia ao organismo competente en patrimonio natural, para o arquivo gráfico.

ñ) Actividades audiovisuais de carácter divulgativo.

i. A gravación de imaxes no parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés, a excepción de cobertura ocasional de noticias de interese, deberá contar coa autorización previa do organismo competente en patrimonio natural.

ii. Os interesados nestas actividades deberán presentar, para a súa avaliación e consideración, unha memoria das accións que se van desenvolver, localizacións seleccionadas, medios auxiliares que van utilizar e prazo temporal de execución. Deberá terse en conta a obriga de introducir os logos do parque natural e a entrega dunha copia para o arquivo gráfico.

o) Actividades de uso público por terceiros:

i. Calquera actividade destinada ao uso público no interior do parque natural, en que a xestión estea en mans de terceiros, regularase para asegurar o seu control e adecuación co sistema de uso público do parque natural.

p) Actividades en instalacións rexentadas por terceiros:

i. No caso de instalacións rexentadas por terceiros no interior do parque natural para o desenvolvemento dalgunha actividade, os pregos de condicións para as adxudicacións deberán cumprir o establecido no presente plan e ter recibido informe favorable polo órgano autonómico competente en materia de conservación da natureza.

ii. As entidades concesionarias de servizos e aproveitamentos destas instalacións deberán responsabilizar da adopción dun programa de boas prácticas ambientais, a xestión

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

e/ou evacuación dos residuos e depuración de verteduras, así como a adecuación estética e paisaxística das súas instalacións.

q) Outras actividades de uso público. Actividades extraordinarias.

i. Aquelas actividades non recollidas nos puntos anteriores poderanse autorizar baixo a consideración de actividades extraordinarias sempre que se cumpran os seguintes requisitos:

1. Que sexa realizada unha avaliación da súa compatibilidade e a súa repercusión ambiental polo organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural que conclúa que non son susceptibles de provocar unha afección aos valores da xea, da biodiversidade ou do patrimonio natural ou cultural, nin sexan susceptibles de xerar danos ás persoas ou ás propiedades nin teñen unha incidencia negativa sobre as actividades que se realizan habitualmente no parque.

2. Non se poderá autorizar ningunha actividade extraordinaria se contradí as normas, obxectivos ou funcionamento do parque, ou é incongruente cos establecidos no Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia.

3. Para a autorización de toda actividade extraordinaria exixirase o depósito dunha fianza ou a contratación dun seguro por parte da persoa promotora. O organismo competente en patrimonio natural poderá establecer tarifas que, polo menos, terán por obxectivo o reembolso dos gastos xerados pola concesión da autorización e polo seguimento das actividades extraordinarias autorizadas.

4.4.5. Actividades de investigacións científicas e seguimento.

4.4.5.1. Obxectivos.

a) Fomentar o coñecemento sobre a dinámica ou evolución dos compoñentes e dos procesos naturais no parque.

b) Regular as actividades científicas e de seguimento do patrimonio natural e da biodiversidade no parque co fin de evitar a afección aos seus compoñentes.

c) Diseñar medidas para fomentar, coordinar e desenvolver actividades de investigación e vixilancia no parque, orientando estas medidas aos obxectivos e criterios expostos tanto nas normativas e os correspondentes instrumentos de planificación como nas que se

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

establecen nas redes científicas e de vixilancia de especies, hábitats (especialmente de interese comunitario) e ecosistemas.

4.4.5.2. Directrices.

a) Favorecerase a realización de traballos de investigación relacionados coa biodiversidade e o patrimonio natural do parque e as súas peculiaridades e fomentárase a investigación naqueles temas de interese para a xestión e conservación destes.

b) Todos os traballos científicos ou de investigación que se realicen no ámbito do parque utilizarán as técnicas e métodos que causen o menor impacto posible para o medio natural.

c) Limitarase a recolección de espécimes e mostras biolóxicas ou de rochas, minerais e fósiles aos casos estritamente necesarios e estableceranse as condicións de captura ou recollida, nas cales se indicarán as cantidades, lugares, épocas e modo de realizalas.

d) Crearase un depósito bibliográfico con copias dos estudos e traballos realizados no parque.

4.4.5.3. Normativa.

a) Establécese unha serie de criterios para ter en conta á hora de seleccionar aqueles proxectos que vaian incorporarse ao plan de actuacións investigadoras que poidan levarse a cabo por terceiros:

i. Proxectos de investigación en que o obxecto de deseño e formulación sexa resolver problemas de xestión e/ou conservación do parque.

ii. Proxectos que, dada a súa natureza, non puidesen ser realizados en outra localización, ou por referirse concretamente a este espazo, ou pola dificultade que supoña atopar as condicións que se xeran no parque natural.

iii. Proxectos de investigación que acheguen un impacto positivo e relevante para o parque natural ou os valores naturais que alberga.

iv. Proxectos de investigación que aporten un impacto positivo e relevante para a poboación residente no parque natural e a súa área de influencia.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

v. Proxectos de investigación, prospección e inventario de bens culturais, materiais e inmateriais, do parque natural e a súa área de influencia.

vi. Proxectos de investigación aplicada ao uso sustentable ou mellora dos recursos naturais renovables utilizados secularmente polos residentes en harmonía coa natureza ou que creasen os actuais valores do parque: agropecuarios, forestais, cinexético-piscícolas, apícolas, etc.

vii. Proxectos que contribúan a actualizar e prolongar series temporais de datos existentes, co fin de favorecer o estudo do cambio global.

viii. Proxectos que acheguen información complementaria a outras investigacións en curso, especialmente aquelas promovidas polo organismo competente en patrimonio natural do parque natural.

ix. Primaranse proxectos de investigación aplicados ou de desenvolvemento para a mellora dos hábitats, as condicións de vida dos residentes ou a economía do territorio inscrito no parque natural.

b) Toda actividade científica ou de investigación deberá ser autorizada previamente polo organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural e adaptarse ás normas e condicionantes establecidos na devandita autorización.

c) As actividades científicas ou de investigación que afecten especies de interese para a conservación ou hábitats de interese comunitario deberán contar coa autorización expresa do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural, o cal poderá pedir, logo da súa solicitude ou durante o transcurso da actividade, información detallada sobre os labores de investigación e establecer medidas preventivas ou limitacións sobre a recollida, captura, extracción ou sobre os métodos de estudo co fin de asegurar o mantemento do estado de conservación dos hábitats ou das especies obxecto da investigación.

d) Só poderán ser outorgadas autorizacións de investigación que afecten o estado de conservación de hábitats ou especies consideradas como de interese para a conservación cando sexan estritamente necesarias para a xestión destes elementos e cando non existan alternativas para que os traballos de investigación se poidan realizar con outros métodos que causen o menor impacto posible en áreas non integradas no parque.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

e) Para a realización de actividades científicas ou de investigación poderanse outorgar permisos especiais para o transporte de material e persoas polas vías de tránsito restrinxido. Igualmente, poderase autorizar a instalación dos campamentos e infraestruturas necesarias en áreas non habilitadas para tal fin, con carácter temporal e con impacto visual e ecolóxico mínimo.

f) O responsable das investigacións realizadas no parque deberá proceder aos traballos necesarios para a restauración das condicións naturais que houbese con anterioridade.

g) As actividades de investigación ou seguimento non poderán deixar pegadas permanentes que vaian en detrimento dos valores naturais e culturais. Durante os traballos de campo ou á finalización destes, o persoal do parque natural comprobará, xunto ao responsable do proxecto de investigación, a inexistencia de danos e o cumprimento das condicións autorizadas.

h) As actividades de investigación non poderán, en ningún caso, introducir especies ou subespecies, así como xenotipos diferentes aos existentes no parque. Así mesmo, non poderán alterar os hábitats ou valores naturais do espazo.

i) Os proxectos de investigación e seguimento quedarán suxeitos ás condicións descritas a continuación:

i. As investigacións científicas serán efectuadas por persoal cualificado logo da avaliación dunha proposta técnica co obxecto de avaliar a investigación e seguimento desta, en que se indicará, de forma expresa, a finalidade, obxectivos, método e plan de traballo, entidade que financia a investigación, lugares concretos onde se realizará, así como a composición e identificación dos equipos de campo.

ii. Deberán contar co apoio dunha institución académica ou científica solvente. As actividades que se van desenvolver deberán ser realizadas ou dirixidas por persoal investigador que acredite experiencia e coñecemento suficiente no campo científico que vai traballar.

iii. Tras a xustificación da presenza do persoal investigador no parque natural, así como o potencial emprego de equipamentos, aparellos, ou o uso dos camiños non autorizados e acceso a áreas restrinxidas, para a realización dos estudos, poderase conceder a autorización pertinente para isto, en que se estableceran as condicións oportunas que apliquen en cada caso e momento.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

iv. No caso de traballos de investigación encargados pola propia Dirección Xeral de Patrimonio Natural non será preciso a obtención da autorización do parque para xustificar a presenza do persoal investigador no parque natural, así como o potencial emprego de equipamentos, aparellos, ou o uso dos camiños non autorizados e o acceso a áreas restrinxidas. Neste caso, será suficiente cunha comunicación previa no inicio e final da actividade.

v. O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural poderá poñer que a realización das actividades científicas se realice nunha zona ou nunha área concreta do parque natural ou, se for o caso, denegar a autorización para a súa execución.

vi. O inicio efectivo e o fin dos traballos será comunicado ao organismo competente en patrimonio natural e farase entrega dunha copia dos traballos realizados ou publicados no formato ou soporte que estableza o organismo competente en patrimonio natural, para a incorporación desa información na base de datos existente. Nestes traballos deberá citarse a participación do parque natural no seu desenvolvemento. Respecto á difusión da información considerada sensible, será necesaria unha autorización expresa para tal fin.

vii. A persoa responsable deberá emitir informe detallando das actividades desenvolvidas, os resultados e as conclusións obtidas, así como suxestións ou recomendacións derivadas delas para unha mellor conservación e xestión do parque natural. A renovación de proxectos quedará supeditada á entrega do devandito informe ao parque natural.

viii. A información xerada polos proxectos de investigación externos poderá ser divulgada polo organismo competente en patrimonio natural coa autorización da entidade investigadora. Así mesmo, o organismo competente en patrimonio natural poderá establecer criterios para garantir a confidencialidade sobre información sensible de valores protexidos ou aquela que poida comprometer a correcta xestión do parque natural.

ix. A dirección do parque poderá revogar en calquera momento a autorización concedida por incumprimento da normativa ou das condicións establecidas, así como por circunstancias naturais ou artificiais razoables que varíen as condicións en que foi autorizado o proxecto de investigación.

x. Os resultados da investigación no parque natural divulgaranse a través de diferentes medios orientados tanto ao público xeral como á comunidade científica. Entre eles:

– Memoria anual de actividades.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

- Informes técnicos.
- Publicacións científicas.
- Comunicacións en xornadas e congresos.
- Publicacións de divulgación xeral.
- Páxinas web do parque natural e das administracións xestoras.
- Redes sociais do parque natural e das administracións xestoras.

4.4.6. Urbanismo e ordenación territorial.

4.4.6.1. Obxectivos.

a) Garantir que os proxectos de actividades e obras inclúan desde o inicio a consideración dos posibles impactos ambientais, o desenvolvemento de alternativas e as medidas e partidas orzamentarias necesarias para a corrección, de ser o caso, dos efectos negativos producidos, así como a súa adecuación ecolóxica e paisaxística. Todos os elementos serán valorados á hora de estudar a concesión das pertinentes autorizacións.

4.4.6.2. Directrices.

a) O presente plan, xunto coas disposicións do PORN do parque natural, prevalece sobre o ordenamento urbanístico e a ordenación do territorio. Cando as súas determinacións sexan incompatibles coas da normativa urbanística en vigor, os órganos competentes revisarán estas de oficio.

b) As áreas delimitadas como zona de reserva, zona de uso limitado e zona de uso compatible deberán ser asignadas na correspondente formulación urbanística aos usos e aproveitamentos propios de solos non urbanizables de especial protección.

c) Na recuperación, mantemento ou, de ser o caso, na construción de novas edificacións, deberase garantir a integración paisaxística das edificacións e o mantemento do estilo tradicional do parque natural, prestando especial atención á tipoloxía e volumes, así como aos materiais de cubertas e fachadas.

d) Fomentarase a rehabilitación de edificios fronte á construción doutros novos.

e) Fomentarse o uso de enerxías renovables para o servizo das instalacións existentes.

f) Toda actuación que se deba realizar en edificacións xa existentes adaptarse ás normas urbanísticas correspondentes.

g) Para acadar unha mellor integración paisaxística nos traballos de recuperación e mantemento das edificacións e cerramentos existentes, así como as das novas construcións, teranse en conta as recomendacións da Guía de cor e materiais de Galicia.

4.4.6.3. Normativa xeral.

a) Con carácter xeral, e en materia de planificación e xestión urbanística, aplicarase, de conformidade co artigo 6 da DC 92/43/CEE e co artigo 46 da Lei 42/2007, do patrimonio natural e da biodiversidade, en concordancia con artigos 59 e 60 do Decreto 37/2014 e da normativa de avaliación ambiental vixente e as asociadas coa normativa sectorial aplicable.

b) Como criterio xeral, considéranse permitidas dentro da zona de uso xeral os usos e as actividades urbanísticas que se realicen conforme as normativas estatais e autonómicas e que, por conseguinte, estean amparados nun instrumento ou plan urbanístico adaptado ao devandito marco normativo, ou no plan especial de dotacións, sempre e cando se desenvolvan de xeito respectuoso cos obxectivos de conservación do espazo natural e non provoquen unha afección significativa sobre a súa integridade, a calidade da paisaxe e o funcionamento dos ecosistemas, e non supoñan unha redución do estado de conservación dos hábitats de interese comunitario ou das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación.

c) A construción de novas edificacións está permitida exclusivamente nos núcleos rurais consolidados e urbanos e dentro da zona de uso xeral. As condicións mínimas para a edificación nesta parte serán as dispostas pola normativa urbanística que afecte os concellos.

d) Os terreos que non se atopen en solo urbano (figuras de solo urbano consolidado e solo de núcleo rural tradicional establecidas pola Lei 15/2004) utilizaranse de conformidade coa súa natureza. Dedicaranse, dentro dos límites que dispoñan as leis e a ordenación territorial e urbanística, ao uso agrícola, gandeiro, forestal ou calquera outro vinculado á utilización racional dos recursos naturais.

e) Con carácter excepcional, de acordo co procedemento establecido e coas condicións previstas na lexislación de ordenación territorial e urbanístico e só na zona de uso xeral e compatible, poderán autorizarse actos e usos específicos que sexan de interese público ou social pola súa contribución á ordenación e ao desenvolvemento rural ou porque se sitúen no medio rural. De calquera modo, as ditas autorizacións terán que realizarse en cumprimento do artigo 6 da DC 92/43/CEE e a través dun procedemento de avaliación de impacto ambiental, cando afecten de forma significativa hábitats prioritarios ou as áreas prioritarias de conservación das especies catalogadas a nivel estatal, ou as especies do anexo II da DC 92/43/CEE.

f) Nos terreos non considerados como solos urbanos (figuras de solo urbano consolidado e solo de núcleo rural tradicional establecidas pola Lei 15/2004), están prohibidos os parcelamentos urbanísticos.

g) No entanto, a utilización dos terreos con valores ambientais, culturais, históricos, arqueolóxicos, científicos e paisaxísticos que sexan obxecto de protección pola lexislación aplicable quedará sempre sometida á preservación dos devanditos valores e comprenderá unicamente os actos de alteración do estado natural dos terreos que aquela lexislación expresamente autorice.

h) Os organismos autonómicos competentes en materia de patrimonio natural e en materia de urbanismo e ordenación do territorio poderán establecer criterios específicos co fin de asegurar os obxectivos de conservación do espazo natural, a sustentabilidade e a protección do territorio e dos propios núcleos rurais.

i) Para o desenvolvemento das actuacións urbanísticas dentro do parque natural será necesaria a autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural, que se desenvolverá de conformidade co artigo 6 da DC 92/43/CEE, independentemente do resto de autorizacións por parte doutros organismos competentes, excepto o preceptuado no punto c) deste apartado.

j) Os peches das leiras en solo urbano e núcleos rurais consolidados realizaranse respectando os materiais e tipoloxía tradicionais. Fóra dos solos urbanos e dos núcleos rurais consolidados, os peches deberán realizarse con sebes de especies autóctonas, pedra seca ou filas de arames sen picos e non se autoriza o uso de materiais prefabricados.

k) Considérase uso prohibido a construción de calquera tipo de edificación na zona de reserva.

l) Considéranse actuacións suxeitas a autorización do organismo competente en materia de patrimonio natural as obras de conservación, restauración, rehabilitación, mellora e reconstrución das edificacións tradicionais ou de especial interese cultural existentes, sempre que non impliquen variación das características esenciais do edificio nin alteración do lugar, do seu volume ou da súa tipoloxía orixinaria, existentes, para a súa posta en valor ou para a xestión do propio parque natural.

4.4.7. Infraestruturas e obras.

4.4.7.1. Obxectivos.

a) Procurar minimizar o impacto sobre o medio natural no desenvolvemento de infraestruturas (viarias, transporte de enerxía e datos, estacións radioeléctricas, etc.) cando estas se realicen no exterior das construcións existentes.

b) Protexer o medio natural e cultural do parque natural, realizando as medidas de restauración necesarias para minimizar o impacto paisaxístico das infraestruturas e obras existentes que así o requiran.

c) Garantir que os proxectos de actividades e obras inclúan desde o inicio a consideración dos posibles impactos ambientais, o desenvolvemento de alternativas e as medidas e partidas orzamentarias necesarias para a corrección, de ser o caso, dos efectos negativos producidos, así como a súa adecuación ecolóxica e paisaxística. Todos estes elementos serán valorados de forma prioritaria á hora de estudar a concesión das pertinentes autorizacións.

d) Procurar, en coordinación coa Administración estatal e autonómica e local, a conservación e ordenación dos recursos naturais existentes no dominio público.

4.4.7.2. Directrices.

a) Os proxectos definirán e incorporarán de forma precisa as medidas de control da erosión e a restauración e integración paisaxística da obra. Estas medidas referiranse non só aos elementos principais da obra, senón tamén aos accesos provisionais e definitivos, conducións, plataformas de traballo, vertedoiros e a cantas superficies visen alterada a súa cuberta vexetal ou modificadas as súas condicións de equilibrio.

b) No deseño e execución das obras deberán minimizarse os efectos erosivos e a alteración hidrolóxica sobre os hábitats naturais e seminaturais, e especialmente sobre os hábitats prioritarios.

c) Evitarase a localización de instalacións ou infraestruturas nos cumes de maior altitude do parque natural, así como naqueles picos que posúan unha gran singularidade cultural, paisaxística ou ambiental.

d) Como criterio para a apertura de novos desmontes, gabias ou vías tomarase aquel que supoña, en primeiro lugar, un menor impacto ambiental sobre os elementos da paisaxe, os hábitats e as especies protexidas.

e) Os materiais sobrantes das obras de mantemento, restauración, modificación ou desmantelamento deberán ser retirados e xestionados de acordo coa lexislación vixente.

f) No deseño e mantemento de infraestruturas teranse en conta as necesidades de paso da fauna silvestre, e deberanse habilitar as medidas necesarias que permitan e favorezan este fluxo.

g) No caso de ser necesaria a introdución de material vexetal (plantas, abrochos, sementes) para a restauración de noiros e áreas alteradas, empregaranse só especies autóctonas, elixindo aquelas propias dos hábitats circundantes á zona de obra.

h) Co fin de evitar as afeccións sobre hábitats de interese comunitario ou sobre as áreas prioritarias das especies de interese para a conservación da fauna e flora silvestre na planificación das novas vías, así como nos labores de mantemento das existentes, establécense as seguintes directrices:

i. Na execución de obras procurarase aplicar técnicas de enxeñaría branda ou bioenxeñaría.

ii. Nos puntos de evacuación da auga instalaranse dispositivos de disipación co fin de reducir a súa capacidade erosiva. No deseño e mantemento destes puntos empregaranse técnicas brandas ou de bioenxeñaría.

iii. A saburra empregada na construción deber ser do mesmo material xeolóxico que o existente no trazado. Non se empregarán en ningún caso, como saburra, residuos industriais.

i) Nas obras de restauración ou de rexeneración ambiental seguiranse, ademais, os seguintes criterios:

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

i. Evitarase o uso de materiais alleos ao medio (formigón, aceiro inoxidable, materiais plásticos), no acabado e nos exteriores.

ii. Na construción, mantemento ou modificación de sendas evitarase a modificación dos hábitats de interese comunitario e dos hábitats das especies de interese para a conservación e, especialmente, daqueles considerados como prioritarios, salvo actuacións necesarias de mantemento, en que, de ser o caso, se minimizarán as afeccións.

iii. O mantemento ou modificación das construcións existentes deberá exporse cara á restauración das condicións ecolóxicas, substituíndo no posible os muros verticais, diques ou noiros de pedra.

iv. Na vexetación de noiros e áreas alteradas utilizaranse só especies autóctonas propias da zona do parque natural onde se realiza a obra.

4.4.7.3. Normativa.

a) Con carácter xeral, e en materia de planificación e xestión de infraestruturas e obras, aplicarase de conformidade co artigo 6 da DC 92/43/CEE e co artigo 46 da Lei 42/2007, en concordancia cos artigos 59 e 60 do Decreto 37/2014 e da normativa de avaliación ambiental vixente e as asociadas á normativa sectorial aplicable.

b) Co fin de limitar os efectos prexudiciais para a saúde humana derivados da exposición a curto e longo prazo a substancias e preparados perigosos, prohibese o emprego de madeira tratada con creosota ou outros derivados do hexacloroetano (Directiva 90/2001/CE, Orde PRE/2666/2002, do 25 de outubro, pola que se modifica o anexo I do Real decreto 1406/1989, do 10 de novembro, BOE núm. 261, do 31 de outubro de 2002), na construción de áreas de uso público (pasarelas, instalacións recreativas e de lecer ao aire libre), así como en calquera tipo de construción en que exista risco de contacto frecuente coa pel.

c) Nos labores de mantemento das infraestruturas lineais existentes no espazo natural empregaranse as técnicas e métodos que aseguren unha mínima afección sobre os recursos naturais e, de forma especial, sobre as augas, os solos, os tipos de hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, ou sobre os núcleos de poboación de especies de interese para a conservación a través dos cales discorre o trazado.

d) Na xestión das medianas e áreas de servidume das infraestruturas lineais que discorren polo espazo natural, estableceranse medidas de control a fin de evitar o establece-

mento ou expansión de especies invasoras que poidan afectar o estado de conservación dos hábitats ou dos núcleos de poboación de especies de interese para a conservación existentes no parque natural.

e) O cumprimento dos labores de conservación, seguimento e xestión no parque natural necesita o establecemento dun conxunto básico de dotacións e infraestruturas cuxa execución e xestión cumprirán os seguintes criterios:

i. As novas infraestruturas e instalacións vinculadas coa xestión do uso público do parque proxectaranse e executaranse minimizando calquera tipo de alteración sobre os compoñentes do patrimonio natural e cultural.

ii. As novas infraestruturas e instalacións vinculadas directamente coas necesidades de xestión de hábitats e núcleos de poboación de especies protexidas proxectaranse e executaranse minimizando calquera tipo de alteración sobre os compoñentes do patrimonio natural e cultural.

iii. A apertura de vías temporais vinculadas con labores de xestión, conservación ou restauración dos compoñentes da biodiversidade ou das infraestruturas existentes estarán suxeitas á autorización do organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural. En ningún caso poderán estas vías xerar unha afección significativa sobre os hábitats de interese comunitario ou os compoñentes da biodiversidade; pola contra, aplicaranse as regulacións expostas para as vías de carácter permanente.

f) O organismo competente en materia de patrimonio natural poderá regular e, de ser o caso, prohibir o tránsito de persoas ou vehículos polas vías temporais ou permanentes existentes no parque atendendo a razóns de seguridade ou para asegurar a conservación dos compoñentes do patrimonio natural ou cultural.

g) Son actuacións permitidas:

i. As tarefas de mantemento e conservación de infraestruturas lineais existentes que non supoñan modificacións no seu trazado en planta.

ii. As tarefas cotiás de mantemento doutras infraestruturas e instalacións que non supoñan modificacións na súa ocupación.

iii. As obras de mantemento e conservación promovidas ou executadas polo parque natural en vivendas e edificacións existentes no ámbito do parque natural.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

h) Son usos autorizables por parte do organismo competente en materia de patrimonio natural, que en todo caso dará prioridade ás necesidades de conservación de hábitats de interese comunitario (anexo I da DC 92/43/CEE), ou ben das áreas prioritarias das especies de interese para a conservación:

i. As instalacións temporais ou permanentes, de carácter científico ou para a xestión do ambiente, cando resulten imprescindibles sempre que sexan a alternativa que cause menor impacto.

ii. As tarefas de mantemento non cotiás ou de mellora de todo tipo de infraestruturas e instalacións poderán ser autorizadas no caso de se axustaren ás disposicións do artigo 6 da DC 92/43/CEE e do artigo 46 da Lei 42/2007, así como ás disposicións da normativa sectorial aplicable.

iii. As demolicións de obras e instalacións que non se axusten ás condicións establecidas na súa autorización ou que, atopándose total ou parcialmente en estado ruinoso, poidan causar danos ou supor un perigo para as persoas, compoñentes e elementos clave para a conservación do parque natural ou sobre as funcións que estes últimos desempeñan.

iv. As accións sobre o solo que impliquen movementos de terra, como dragaxes, defensa de ríos e rectificación de leitos, construcións en terraplén, recheos, desmontes e análogas, poderán ser autorizadas en caso de axustarse ás disposicións do artigo 6 da DC 92/43/CEE e do artigo 46 da Lei 42/2007, así como ás disposicións da normativa sectorial aplicable e, se procede, de avaliación ambiental en vigor.

v. A implantación de instalacións auxiliares e de carácter temporal que estean vinculadas a obras debidamente autorizadas, sempre que non afecten de forma apreciable o estado de conservación dos compoñentes clave da biodiversidade, o que se valorará mediante o desenvolvemento dunha adecuada avaliación das súas repercusións na cal se integrará unha análise de alternativas.

vi. A apertura de novas infraestruturas temporais por razóns estritas de saúde pública, seguridade, auxilio ou por accións directamente relacionadas coa xestión e conservación do lugar, sempre que non afecten de forma apreciable o estado de conservación dos compoñentes clave da biodiversidade, o que se valorará mediante o desenvolvemento dunha adecuada avaliación das súas repercusións na cal se integrará unha análise de alternativas.

vii. A apertura de novas estradas e pistas na zona de uso compatible.

i) Son usos e actividades non permitidas:

i. A realización de novas infraestruturas e instalacións, independentemente da súa tipoloxía, que poidan causar unha afección apreciable sobre os hábitats prioritarios e/ou sobre as áreas prioritarias para a conservación das especies de interese e a súa execución sexa contraria ao establecido polo artigo 6 da DC 92/43CEE e polo artigo 46 da Lei 42/2007.

ii. A apertura de novas estradas e pistas na zona de reserva e de uso limitado.

iii. A instalación de parques eólicos e minicentraís hidroeléctricas.

iv. O tendido de novas liñas de alta tensión no espazo natural. As liñas existentes de alta e media tensión deberán incorporar medidas para evitar a colisión de aves con cables. En todo o parque natural os novos tendidos de liñas de transporte de enerxía eléctrica de lonxitude superior a 3 quilómetros deberán someterse a avaliación de impacto ambiental.

j) Como complemento á aplicación das anteriores disposicións, os proxectos de infraestruturas e instalacións, así como os labores de mantemento destas, deberán axustarse ás seguintes condicións:

i. A alternativa escollida deberá ser xustificada tendo en consideración as características e os valores naturais do territorio, buscando preservar os espazos de maior valor ecolóxico ou paisaxístico.

ii. Calquera obra que se leve a cabo deberá respectar o entorno visual dos elementos patrimoniais arqueolóxicos e etnográficos.

iii. Cada proxecto de infraestrutura deberá contar con estudos de posible fragmentación de hábitats e conectividade ecolóxica.

iv. O proxecto deberá detallar as medidas previstas para protexer a contorna durante a execución dos traballos, así como as actuacións de restauración unha vez terminadas as obras.

v. Os materiais empregados deberán axustarse á estética tradicional e evitarse o emprego exterior de elementos que rompan a harmonía visual do conxunto.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

vi. Na medida do posible, empregaranse enerxías renovables con elementos de baixo consumo.

vii. Definirán e incorporarán de forma precisa as medidas de control da erosión e a restauración das condicións naturais orixinais, así como a integración paisaxística da obra. Estas medidas aplicaranse tamén aos accesos provisionais e definitivos, conducións, plataformas de traballo, vertedoiros, préstamos e a cantas superficies vexan alterada a súa cuberta vexetal ou modificadas as súas condicións de equilibrio.

viii. Ao longo do deseño e execución das obras minimizaranse os efectos erosivos e as alteracións hidrolóxicas sobre os hábitats naturais e seminaturais, con especial atención á rede hidrográfica, lagoas, turbeiras, queirogais húmidos e outros tipos de zonas húmidas.

ix. As novas instalacións ou infraestruturas non se situarán nas liñas de cumios de maior altitude total ou relativa do parque natural, nin nos picos que posúan unha gran singularidade cultural, paisaxística ou ambiental.

x. Á hora de realizar novos desmontes, gabias ou vías elixirase aquel que supoña un menor impacto ambiental sobre os elementos da paisaxe, hábitats e especies protexidas. Consideráranse incompatibles os desmontes e terrapléns con pendentes superiores ao 45 %, salvo xustificación detallada no proxecto de construción e incorporación de medidas específicas de control da erosión.

xi. Todos os materiais sobrantes froito das obras de mantemento, restauración, modificación ou desmantelamento deberán ser retirados e xestionados segundo a lexislación vixente, con especial sensibilidade cara á potencial alteración ou modificación dos valores naturais implicados no seu manexo.

xii. No deseño e mantemento de infraestruturas teranse en conta as necesidades de paso da fauna silvestre e habilitaranse as medidas necesarias que permitan e favorezan este fluxo.

xiii. Nos casos en que sexa necesario introducir material vexetal (plantas, sementes, etc.) para a restauración de noiros e áreas alteradas, empregaranse só especies autóctonas, elixindo os ecotipos propios próximos á obra.

xiv. Eliminaranse e controlaranse as especies exóticas invasoras das vías e das áreas que se atopen afectadas polas obras.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

xv. Evitaranse as afeccións significativas sobre os hábitats de interese comunitario ou sobre as áreas prioritarias das especies de interese para a conservación da fauna e flora silvestre.

xvi. Para a planificación de novas infraestruturas ou instalacións, así como para o desenvolvemento dos labores de mantemento das existentes, establécense as seguintes directrices:

– A execución das obras dará prioridade á aplicación de técnicas de bioenxeñaría o enxeñaría proxectada con materiais ou métodos sensibles cara ao medio natural.

– Empregaranse sempre especies vexetais autóctonas na configuración de sebes nas medianas e áreas de descanso.

– Non se realizarán verteduras directas sobre materiais desagregables ou en áreas de importantes pendentes, así como nos medios acuáticos naturais ou seminaturais e, en concreto, sobre a rede hidrográfica, lagoas, turbeiras e queirogais húmidos.

– Nos puntos de evacuación da auga instalaranse dispositivos que reduzan a turbidez, o arrastre de sólidos en suspensión ou a capacidade erosiva.

– Os áridos de estabilización do terreo e compactación empregados na construción terán o mesmo material xeolóxico que o existente no trazado. Non se empregarán en ningún caso residuos industriais.

– No caso de edificacións e infraestruturas existentes que vaian quedar ligadas, total ou parcialmente, á xestión do parque, poderanse realizar actuacións de mellora e acondicionamento, incluíndo incrementos de superficie e volume debidamente xustificados para adecuarse ás necesidades dos novos usos ou para garantir a compatibilidade dos xa existentes coa conservación do parque natural.

– Os aloxamentos ao aire libre, de igual forma que os campamentos xuvenís, albergues e centros vacacionais só poderán instalarse nas zonas de uso compatible e xeral. Será necesaria a tramitación ambiental de acordo coa lexislación vixente, coa autorización previa dos responsables do parque natural. As persoas titulares das citadas instalacións deberán responsabilizarse da evacuación dos residuos e depuración das verteduras, así como a adecuación paisaxística das instalacións.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

xvii. Naquelas obras de restauración ou rexeneración ambiental seguiranse, ademais, os seguintes criterios:

– Evitaranse os muros de formigón armado ou diques formigonados, que se empregarán só nos tramos onde, debido á existencia de construcións previas ou polas características erosivas, non é factible empregar outro tipo de medidas. No caso de ser precisa a utilización de muros de formigón, deberán revestirse con pedra para integralos paisaxisticamente no contorno. Tenderase a obras de contención ou defensa baseadas en técnicas como a cachotaría de gabións.

– Non se permitirá a colocación de mobiliario urbano sobre hábitats naturais realizado con materiais non renovables e reciclables.

– Na construción, mantemento ou modificación de paseos non se permitirá a alteración de hábitats de interese comunitario e de hábitats de especies de interese para a conservación, especialmente os considerados como prioritarios.

– Así mesmo, o nivel de ruído ocasionado pola execución das obras será o mínimo posible co fin de non provocar alteración ningunha nos citados hábitats.

– Na vexetación de noiros, zonas incendiadas non adscritas a montes veciñais ou persoas propietarias forestais e áreas alteradas, utilizaranse só especies autóctonas propias da zona do parque natural onde se realiza a obra.

– Nas plantacións ou sementeiras que se leven a cabo en medianas e áreas de descanso empregaranse especies vexetais autóctonas.

– Promoverase a eliminación de antigas instalacións e infraestruturas sen valor desde o punto de vista de patrimonio cultural que quedasen obsoletas ou sen uso no parque natural, restaurando os enclaves ocupados por elas, sempre que se comprobe que non teñen utilidade desde o punto de vista da conservación.

– Considéranse de especial interese os proxectos de restauración de muros tradicionais de cachotaría en seco.

xviii. Nos labores de mantemento das infraestruturas lineais existentes no espazo natural empregaranse técnicas e métodos que aseguren unha mínima afección sobre os recursos naturais e, de forma especial, sobre as augas, os solos, os tipos de hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, ou sobre os núcleos poboacionais de especies de interese para a conservación, a través dos cales discorre o trazado.

– No mantemento das áreas de servidume das infraestruturas lineais (ferrocarrís, autovías, autoestradas, estradas), queda prohibido o uso de herbicidas ou biocidas cando a súa aplicación non supoña unha afección significativa sobre o estado de conservación dos hábitats do anexo I da DC/92/43/CEE ou sobre os hábitats que alberguen núcleos poboacionais de especies de interese para a conservación existentes nas beiras das infraestruturas.

– Na xestión das medianas e áreas de servidume das infraestruturas lineais que discorren polo espazo natural, estableceranse medidas de control co fin de evitar o establecemento ou expansión de especies invasoras que poidan afectar o estado de conservación dos hábitats ou dos núcleos poboacionais de especies de interese para a conservación existentes no parque natural.

– Ás liñas eléctricas aéreas de alta tensión con condutores nus situadas no parque natural que sexan de nova construción ou que non conten cun proxecto de execución aprobado antes da entrada en vigor do Real decreto 1432/2008, así como as ampliacións ou modificacións de liñas eléctricas aéreas de alta tensión xa existentes, aplicaránselles as medidas establecidas no Real decreto 1432/2008.

– As liñas eléctricas aéreas de alta tensión con condutores nus xa existentes con anterioridade á entrada en vigor do Real decreto 1432/2008 situadas no parque natural serán dotadas de sistemas contra a electrocución e das medidas de protección contra a colisión.

– As liñas eléctricas e telefónicas de nova construción serán soterradas para contribuír á naturalización do contorno natural dos núcleos de poboación.

– Os aproveitamentos de augas subterráneas ou superficiais de forma tradicional, mediante a agrupación de veciños, deberán contar coa aprobación do organismo competente en materia de augas, cumprir coa lexislación pertinente e contar co permiso das persoas titulares dos terreos afectados, sempre que non sexan realizados en zonas de máxima protección.

4.4.8. Outras actividades.

Calquera outra actividade non prevista no presente PRUX considérase prohibida con carácter xeral.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

4.5. Normativa zonal.

O terceiro nivel vén marcado pola normativa zonal, de modo que para cada unha das unidades de zonificación recollidas no presente plan, delimitadas a partir do Decreto 64/2009, do 19 de febreiro, polo que se aproba o Plan de ordenación dos recursos naturais do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés en función da expresión territorial dos compoñentes da biodiversidade, se propón un réxime de ordenación e xestión específico, que responde, en consecuencia, ás diferentes necesidades de conservación e xestión e a diferentes graos de aproveitamento dos recursos naturais do parque natural.

4.5.1. Zona I de reserva.

Son aquelas áreas que requiren un alto grao de protección por albergaren os maiores valores naturais, científicos e paisaxísticos, así como pola singularidade dos seus hábitats, especies e comunidades.

Na zona I de reserva non se permitirá, con carácter xeral, o acceso dos visitantes sen autorización previa. As visitas autorizadas deberán cumprir coas condicións establecidas neste PRUX. Esta zona estará destinada preferentemente a actuacións e usos directamente vinculados coa xestión, investigación, seguimento e recuperación dos compoñentes da biodiversidade e do patrimonio natural.

Debido ao seu valor ecolóxico, calquera uso ou actividade que non se considere dunha forma específica na normativa zonal será considerado como prohibido.

4.5.1.1. Obxectivos.

a) Asegurar a conservación ou, se for o caso, restauración dos hábitats e poboacións de especies silvestres de fauna e flora para lograr os obxectivos de conservación da Rede galega de espazos protexidos e da Rede Natura 2000, evitando ou anulando a interferencia humana negativa sobre a dinámica dos ecosistemas.

4.5.1.2. Directrices.

a) Garantir a conservación dos compoñentes da xeodiversidade e da biodiversidade sobre os cales se sustenta a declaración do parque natural e das distintas figuras de protección que este engloba.

b) Garantir a dinámica natural dos ecosistemas e dos hábitats naturais eliminando ou minimizando as perturbacións de carácter antrópico que poidan afectar negativamente a súa composición biolóxica, estrutura ou funcionamento ecolóxico.

c) Manter nun estado de conservación favorable os tipos de paisaxes e de hábitats naturais e seminaturais.

d) Manter nun estado de conservación favorable as especies endémicas, raras, ameazadas e catalogadas de flora e fauna, favorecendo a súa diversidade taxonómica e xenética.

e) Na zona de reserva unicamente poderán executarse actividades de conservación e restauración vinculadas cos compoñentes da xeodiversidade e biodiversidade do parque natural e, especialmente, as vinculadas coa loita contra a contaminación e a erosión, incendios forestais e eliminación de especies exóticas, minimizando ou, se for o caso, evitando calquera afección significativa sobre os compoñentes ambientais en que se sustenta a delimitación da zona de reserva.

4.5.1.3. Normativa.

4.5.1.3.1. Usos prohibidos.

a) A creación de novos pastos e terreos de labor.

b) Os aproveitamentos forestais, incluída a recollida de froitos, fungos, piñas, plantas e flores.

c) As repoboacións forestais con especies diferentes das recollidas na táboa 15.

d) As rozas e a apertura de novas devasas non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

e) As queimas controladas non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

f) As novas roturacións de monte.

g) Calquera tipo de edificación de nova planta.

h) A construción de novos cercados e valados

i) A apertura de novas estradas e pistas.

j) O tránsito peonil sen a debida autorización.

k) As probas deportivas, as actividades ecuestres, o ciclismo, as actividades recreativas fluviais (incluído o baño).

l) A caza e a pesca continental.

m) A circulación de animais de compañía.

n) A circulación de vehículos de motor polas pistas existentes na actualidade permítese unicamente para o persoal propio do parque natural ou naqueles casos en que sexan de necesidade para a salvagarda dos valores naturais do parque. Poderán acceder a outras áreas aqueles outros vehículos diferentes en caso de forzada necesidade, por exemplo a extinción de incendios forestais ou os servizos de emerxencias.

ñ) As actividades audiovisuais con fins comerciais e publicitarios.

4.5.1.3.2. Usos autorizables.

a) O arranxo das pistas existentes.

b) A creación de novas infraestruturas de defensa contra incendios forestais non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

c) A recolección de materiais xeolóxicos, biolóxicos ou culturais, por motivos de investigación ou que teñan relación coa xestión do parque natural.

d) O tránsito peonil para uso público; establécese unha cota máxima de 25 persoas/día en cada unha das seguintes zonas (Olelas, Cruz de Touro, Serra do Xurés). Poderase prohibir o acceso á zona de reserva nas épocas máis vulnerables do ano, como as épocas de cría/nidificación de determinadas especies de interese. Exceptúase desta limitación o camiño tradicional que une Olelas con Ribeiro de Baixo (Portugal).

e) As actividades de investigación.

f) A restauración de construcións de tipoloxía tradicional vinculada aos aproveitamentos tradicionais

4.5.1.3.3. Usos permitidos.

a) A gandería en extensivo.

b) A apicultura.

c) O mantemento de infraestruturas existentes de prevención e defensa contra incendios forestais.

4.5.2. Zona II de uso limitado.

Está constituída polas áreas que, mesmo presentando un elevado grao de naturalidade, poden soportar un certo nivel de uso público, orientado á investigación, educación e interpretación ambiental e á contemplación da natureza de forma controlada. Garántese a conservación íntegra dos seus recursos e valores, á vez que se permiten determinados aproveitamentos tradicionais.

Na zona II de uso limitado, onde o acceso e desprazamentos dos visitantes estarán permitidos, aínda que sometidos a restricións específicas, poderán desenvolverse usos tradicionais con certas limitacións.

4.5.2.1. Obxectivos.

a) Manter ou, se for o caso, restaurar as paisaxes, os ecosistemas, os hábitats protexidos e as áreas prioritarias para as especies de interese para a conservación nun estado de conservación favorable.

b) Manter os usos sustentables, evitando aqueles que supoñan un risco grave para a conservación ou dinámica dos hábitats naturais e das poboacións de especies de flora e fauna de interese para a conservación.

c) Ordenar as actividades deportivas e recreativas de baixa incidencia ambiental, especialmente o sendeirismo, excursionismo e actividades afíns, sempre que non se produza deterioración significativa de hábitats e especies.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

4.5.2.2. Directrices.

a) O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural poderá regular os aproveitamentos dos recursos naturais, así como denegar novas explotacións, cando sexan contrarias ou afecten de forma significativa a integridade da zona ou o estado de conservación dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou das áreas prioritarias de conservación das especies de interese para a conservación.

b) Fomentar a conservación e a restauración dos compoñentes das paisaxes culturais vinculadas con valores históricos e cos sistemas de explotación tradicional e sustentable dos recursos naturais.

c) Os labores de conservación das áreas incluídas nesta zona, así como as actividades de aproveitamento tradicional que se realizan nalgún destes tipos de hábitats sobre os recursos biolóxicos, deberán garantir a conservación da biodiversidade e a recuperación dos medios que se atopen degradados ou nun estado de conservación desfavorable.

d) Velar para que os aproveitamentos e labores de carácter tradicional que se realicen sobre os recursos naturais empreguen técnicas que minimicen os impactos e sexan de carácter sustentable:

i. Evitarase a existencia de grandes superficies continuas, cubertas polo mesmo tipo de vexetación de carácter sinantrópico.

ii. Os mosaicos e sistemas de prados mesófilos (Nat-2000 6510, 6520), debido ao seu carácter de hábitat de interese comunitario, serán receptores preferentes das actuacións de mellora. Potenciaranse accións que aumenten a diversidade estrutural e paisaxística mediante a aplicación de plans compatibles co ambiente.

e) Fomentar a conservación e recuperación do bosque autóctono e a diversidade específica.

f) As actividades de xestión e conservación que se desenvolvan sobre os ecosistemas e superficies vexetadas presentes nesta zona estarán orientadas a:

i. Fomentar a conservación e recuperación dos hábitats naturais e seminaturais de interese comunitario e das poboacións de especies de flora e fauna de interese para a conservación.

ii. Ordenar a extracción de leña e outros usos primarios permitidos nos bosques, de maneira que se preserven as formacións mellor conservadas e non se interrompa o proceso de rexeneración natural de fragmentos dispersos de bosque.

iii. Planificar a efectiva protección e restauración dos bosques aluviais (Nat-2000 91E0*), hábitat prioritario.

g) Propiciar un uso público racional e sustentable no parque natural, evitando ou minimizando as interferencias negativas sobre os compoñentes da xea e da biodiversidade, así como promovendo o coñecemento e goce do ambiente tendo en conta os colectivos con necesidades específicas.

4.5.2.3. Normativa.

4.5.2.3.1. Usos prohibidos.

a) Edificacións de nova planta.

b) A apertura de novas estradas e pistas.

c) A circulación sen correa de cans soltos e outros animais de compañía con excepción de cans de labores de rescate, cans gandeiros en labores de compañía e vixilancia do gando, cans de cazadores no uso das actividades cinexéticas reguladas nos períodos hábiles, cans guía de persoas invidentes ou cánidos autorizados para empregarse por necesidade de xestión do parque.

d) As probas de carácter deportivo.

4.5.2.3.2. Usos autorizables.

a) A creación de novos cercados e valados para o gando.

b) O aproveitamento madeireiro e de leña non recollido no correspondente plan de ordenación forestal.

c) O arranxo das pistas e estradas existentes.

d) A creación de novas infraestruturas de defensa contra incendios, que poderán incluír pistas, devasas e puntos de auga non recollidos no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

e) A recollida de fungos e outros froitos con fins comerciais polas comunidades propietarias dos montes veciñais en man común.

f) As repoboacións forestais.

g) As queimas controladas non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

h) A utilización de métodos químicos para o control de especies invasoras, só mediante a aplicación manual controlada sobre determinados individuos.

i) As novas roturacións en redondo do terreo.

j) As melloras de hábitats de especies de interese cinexético e piscícola.

k) As repoboacións cinexéticas segundo a normativa sectorial de aplicación.

l) O voluntariado.

m) O sendeirismo, tránsito peonil e o montañismo de grupo de máis de 25 persoas, a actividade ecuestre de máis de 10 xinetes e o ciclismo de máis de 6 bicicletas.

n) A creación de novas rutas BTT.

ñ) As actividades audiovisuais de carácter divulgativo ou publicitario.

o) As actividades de investigación.

p) Calquera tarefa, obra ou actividade das recollidas na epígrafe de infraestrutura e obras diferentes ás tarefas de mantemento cotiá.

q) A restauración de construcións de tipoloxía tradicional vinculada aos aproveitamentos tradicionais.

4.5.2.3.3. Usos permitidos.

a) A gandería en extensivo.

b) A creación de novos pastos e terreos de labor cando se realicen sobre espazos non conformados por hábitats de interese comunitario ou sobre áreas prioritarias das especies

de interese para a conservación (campos de cultivo abandonados, formacións forestais de especies alóctonas).

c) A recollida de fungos, froitos, piñas e herbas para autoconsumo por parte das persoas propietarias dos terreos e seguindo as condicións establecidas no presente PRUX.

d) A apicultura.

e) O mantemento de infraestruturas existentes de prevención e defensa contra incendios forestais.

f) As tarefas de xestión da biomasa nas faixas primarias e secundarias.

g) O tránsito de grupos de menos de 25 persoas. Non se admitirá a subdivisión de grupos organizados.

h) A caza, que poderá ser limitada temporalmente polo organismo competente en materia de patrimonio natural por motivos de xestión.

i) A celebración de romarías tradicionais.

j) O sendeirismo e tránsito peonil, actividades ecuestres e ciclismo de grupos menores de 25, 10 e 6 persoas, respectivamente.

k) A observación de fauna, fotografía afeccionada, xeoturismo e observación astral de grupos menores de 10 persoas, salvo limitacións específicas.

l) As actividades recreativas fluviais que non supoñan emprego de embarcacións.

m) As tarefas de mantemento cotián de infraestruturas xa existentes.

n) A xestión da biomasa nas franxas primarias e secundarias.

4.5.3. Zona III de uso compatible.

A zona de uso compatible abarca aqueles ámbitos do parque que presentan un valor de conservación medio, que acollen unha porción variable de hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE, en xeral, con baixas coberturas, ben que se trata de ámbitos que se inte-

gran nun territorio cun certo nivel de humanización e co desenvolvemento de actividades tradicionais agrícolas e forestais, que coexisten coa presenza dos citados hábitats de interese comunitario que:

- Forman parte dunha matriz que inclúe elementos da paisaxe agraria tradicional e cultivos forestais.
- Se sitúan en espazos moi demandados polo uso público.

Está constituída polos terreos en que as formacións naturais, xeralmente de mediana calidade e singularidade, soportan un maior grao de humanización ou ben presentan boa capacidade para soportar un uso público máis intenso.

Nestas zonas permítese a práctica de usos agropecuarios e aproveitamentos tradicionais.

Na zona III de uso compatible o mantemento das actividades tradicionais e o desenvolvemento do uso público son compatibles coa conservación dos valores ambientais existentes nela.

4.5.3.1. Obxectivos.

a) Manter ou, se for o caso, restaurar, as paisaxes, os ecosistemas, os hábitats protexidos e as áreas prioritarias para as especies de interese para a conservación nun estado de conservación favorable.

b) Manter os usos tradicionais que sexan de carácter sustentable por parte da poboación local, evitando aqueles que supoñan un risco grave para a conservación ou dinámica dos hábitats naturais e das poboacións de especies de flora e fauna de interese para a conservación.

c) Ordenara e regular as actividades deportivas e recreativas de baixa incidencia ambiental, especialmente o sendeirismo, excursionismo e actividades afíns, sempre que non produzan deterioración significativa de hábitats e especies.

4.5.3.2. Directrices.

a) O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural poderá regular os aproveitamentos dos recursos naturais, así como denegar novas explotacións,

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

cando sexan contrarias ou afecten de forma significativa a integridade da zona ou o estado de conservación dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou das áreas prioritarias de conservación das especies de interese para a conservación.

b) Fomentar a conservación e restauración dos compoñentes das paisaxes culturais vinculadas con valores históricos e cos sistemas de explotación tradicional e sustentable dos recursos naturais.

c) Os labores de conservación das áreas terrestres incluídas nesta zona, así como as actividades de aproveitamento tradicional que se realizan nalgún destes tipos de hábitats sobre os recursos biolóxicos, deberán garantir a conservación da biodiversidade e a recuperación dos medios que se atopen degradados ou nun estado de conservación desfavorable.

d) Velar para que os aproveitamentos e labores de carácter tradicional que se realicen sobre os recursos naturais empreguen técnicas que minimicen os impactos e sexan de carácter sustentable.

e) As actividades de xestión e conservación que se desenvolvan sobre os ecosistemas e superficies vexetadas presentes nesta zona estarán orientadas a:

i. Fomentar a conservación e recuperación dos hábitats naturais e seminaturais de interese comunitario e das poboacións de especies de flora e fauna de interese para a conservación.

ii. Evitar a repoboación con coníferas sobre terras de cultivo agrícola, incentivando no seu lugar cultivos agrícolas alternativos ou plantacións de frondosas.

iii. Evitar as grandes superficies continuas, cubertas polo mesmo tipo de vexetación de carácter sinantrópico.

iv. Fomentar a conservación e recuperación do bosque natural, substituíndo as formacións existentes de eucaliptais e outras especies alóctonas por formacións nativas de monte de frondosa con diferentes estratos.

v. Fomentar a diversificación das masas de piñeiros co emprego doutras especies autóctonas.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

vi. Potenciar accións que aumenten a diversidade estrutural e paisaxística dos sistemas de prados mesófilos (Nat-2000 6510, 6520), mediante a aplicación de plans compatibles co ambiente.

f) Propiciar un uso público racional e sustentable do parque natural, evitando ou minimizando as interferencias negativas sobre os compoñentes da xea e da biodiversidade, así como promovendo o coñecemento e goce do ambiente tendo en conta os colectivos con necesidades específicas.

4.5.3.3. Normativa.

4.5.3.3.1. Usos prohibidos.

a) Prohíbese a circulación sen correa de cans e outros animais de compañía soltos, con excepción de cans de labores de rescate, cans gandeiros en labores de compañía e vixilancia do gando, cans de cazadores no uso das actividades cinexéticas reguladas nos períodos hábiles, cans guía de persoas invidentes ou cánidos autorizados para empregarse por necesidade de xestión do parque.

4.5.3.3.2. Usos autorizables.

a) Edificacións de nova planta asociadas ás explotacións forestais e agrarias.

b) A creación de novas estradas e pistas e o arranxo das xa existentes.

c) O aproveitamento madeireiro e de leña non recollido no correspondente plan de ordenación forestal.

d) A creación de novas infraestruturas de defensa contra incendios non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

e) A creación de novos cercados e valados para o gando.

f) As repoboacións forestais.

g) As queimas controladas non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais, sen prexuízo do cumprimento da normativa de aplicación.

h) A utilización de métodos químicos para o control de especies invasoras, só mediante a aplicación manual controlada sobre determinados individuos.

i) As novas roturacións en redondo do terreo.

k) As melloras de hábitats de especies de interese cinexético e piscícola.

l) As repoboacións cinexéticas segundo a normativa sectorial de aplicación.

m) O voluntariado.

m) O sendeirismo, o tránsito peonil e o montañismo de grupo de máis de 25 persoas, a actividade ecuestre de máis de 10 xinetes e o ciclismo de máis de 6 bicicletas.

ñ) A creación de novas rutas BTT.

o) As probas de carácter deportivo.

p) As actividades audiovisuais de carácter divulgativo ou publicitario.

q) As actividades de investigación.

r) Calquera tarefa, obra ou actividade das recollidas na epígrafe de infraestrutura e obras diferentes ás tarefas de mantemento cotiá.

4.5.3.3.3. Usos permitidos.

a) A gandería en extensivo.

b) Os cultivos agrícolas.

c) A creación de novos pastos e terreos de labor cando se realicen sobre espazos non conformados por hábitats de interese comunitario ou sobre áreas prioritarias das especies de interese para a conservación (campos de cultivo abandonados, formacións forestais de especies alóctonas).

d) A recollida de fungos, froitos, piñas e herbas para autoconsumo por parte das persoas propietarias dos terreos e seguindo as condicións establecidas no presente plan.

e) A apicultura.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

f) O mantemento de infraestruturas existentes de prevención e defensa contra incendios forestais.

g) A caza, que poderá ser limitada temporalmente polo organismo competente en materia de patrimonio natural por motivos de xestión.

h) A celebración de romarías tradicionais.

i) O sendeirismo e tránsito peonil, actividades ecuestres e ciclismo de grupos menores de 25, 10 e 6 persoas, respectivamente.

j) As actividades recreativas fluviais que non supoñan emprego de embarcacións.

k) A observación de fauna, fotografía afeccionada, xeoturismo e observación astral de grupos menores de 10 persoas.

l) As tarefas de mantemento cotián de infraestruturas xa existentes.

m) As tarefas de xestión da biomasa nas faixas primarias e secundarias

4.5.4. Zona IV de uso xeral.

Correspóndese cos territorios do parque natural cun valor medio ou baixo de conservación, nos cales predominan os medios naturais cunha reducida naturalidade e medios sinantrópicos desnaturalizados. Inclúense nesta zona as áreas cun importante nivel de urbanización, así como as grandes áreas destinadas a uso público.

Clasificarase como zona de uso xeral todo o solo incluído baixo o réxime de solo urbano, solo urbanizable e solo apto para urbanizar.

Inclúe as zonas de dominio público das infraestruturas de comunicación de titularidade estatal, autonómica, provincial ou local, así como todas as infraestruturas construídas con anterioridade á declaración do parque natural.

4.5.4.1. Obxectivos.

a) Propiciar a integración paisaxística das contornas habitadas minimizando os impactos e fomentando a restauración das contornas degradadas.

b) Mantemento dos usos tradicionais por parte da poboación local, evitando aqueles que supoñan un risco grave para a conservación ou dinámica dos hábitats naturais e das poboacións de especies de flora e fauna de interese para a conservación.

c) Ordenación e regulación racional e sustentable das actividades de uso público, especialmente o sendeirismo, excursionismo e actividades afíns, sempre que non produzan deterioración significativa de hábitats e especies nin afecten aproveitamentos tradicionais.

4.5.4.2. Directrices.

a) O organismo autonómico competente en materia de patrimonio natural poderá regular os aproveitamentos dos recursos naturais, así como denegar novas explotacións, cando sexan contrarias ou afecten de maneira significativa a integridade da zona ou o estado de conservación dos hábitats do anexo I da DC 92/43/CEE ou das áreas prioritarias de conservación das especies de interese para a conservación.

b) Arbitrar medidas de carácter económico especiais para os asentamentos tradicionais existentes nesta zona mediante subvencións ou beneficios fiscais para o desenvolvemento dos diferentes sectores produtivos e a mellora na súa calidade de vida.

c) Fomentar a aplicación e implantación de códigos de boas prácticas como criterios orientadores da xestión sustentable dos recursos naturais.

d) Propiciar un uso público racional e sustentable do parque natural, evitando ou minimizando as interferencias negativas sobre os compoñentes da xea e da biodiversidade, así como promovendo o coñecemento e goce do medio ambiente tendo en conta os colectivos con necesidades específicas.

4.5.4.3. Normativa.

4.5.4.3.1. Usos prohibidos.

a) Toda actividade ou uso non recollida no presente plan ou contraria que vulnere as normas establecidas no presente PRUX ou que non se axuste aos criterios e obxectivos da xestión do parque.

b) Todas as actuacións suxeitas a autorización que non superen unha valoración previa favorable por parte do organismo competente no proceso de avaliación.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

4.5.4.3.2. Usos autorizables.

a) O aproveitamento madeireiro e de leña non recollido no correspondente plan de ordenación forestal.

b) A creación de novas infraestruturas de defensa contra incendios non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais.

c) As repoboacións forestais.

d) As queimas controladas non recollidas no Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais, sen prexuízo do cumprimento da normativa de aplicación.

e) A utilización de métodos químicos para o control de especies invasoras, só mediante a aplicación manual controlada sobre determinados individuos.

f) As melloras de hábitats de especies de interese cinexético e piscícola.

g) O voluntariado.

h) As probas de carácter deportivo.

i) A creación de novas rutas BTT.

j) As actividades audiovisuais de carácter divulgativo ou publicitario.

k) As actividades de investigación.

l) A creación de novas estradas e pistas e o arranxo das xa existentes.

4.5.4.3.3. Usos permitidos.

a) A gandaría en extensivo.

b) Edificacións de nova planta asociadas ás explotacións forestais ou agrarias.

c) A creación de novos pastos e terreos de labor cando se realicen sobre espazos non conformados por hábitats de interese comunitario ou sobre áreas prioritarias das especies de interese para a conservación (campos de cultivo abandonados, formacións forestais de especies alóctonas).

d) A recollida de fungos, froitos, piñas e herbas para autoconsumo por parte das persoas propietarias dos terreos e seguindo as condicións establecidas no presente PRUX.

e) A apicultura.

f) O mantemento de infraestruturas existentes de prevención e defensa contra incendios forestais.

g) As tarefas de xestión da biomasa nas faixas primarias e secundarias.

h) A caza, que poderá ser limitada temporalmente polo organismo competente en materia de patrimonio natural por motivos de xestión.

i) A celebración de romarías tradicionais.

j) O sendeirismo e tránsito peonil, o montañismo, a actividade ecuestre e o ciclismo.

k) As actividades recreativas fluviais que non supoñan emprego de embarcacións.

l) Os deportes acuáticos que requiran o emprego de embarcacións non motorizadas nos encoros de Salas e Lindoso.

m) Os espectáculos de luz, pirotécnicos, instalacións sonoras ou a organización de concertos ou eventos xeradores de ruído, sen prexuízo do cumprimento da normativa sectorial de aplicación.

n) A observación de fauna, fotografía afeccionada, xeoturismo e observación astral.

ñ) As tarefas de mantemento cotián de infraestruturas xa existentes.

o) Os usos e as actividades urbanísticas que se realicen conforme as normativas estatais e autonómicas.

5. Plan de xestión de emerxencias.

5.1. Obxectivo.

O Plan de emerxencias pretende optimizar a utilidade dos recursos materiais e humanos de que dispón o parque co obxecto de controlar a evolución de situacións de emerxencia e minimizar as súas consecuencias.

Enténdense as emerxencias como situacións non desexadas que interrompen o normal desenvolvemento das actividades do parque. As medidas contra emerxencias son a prevención, protección e reparación dos danos. A prevención é o conxunto de medidas que tratan de que non se produza unha emerxencia; a protección é o conxunto de medidas que tratan de neutralizar a emerxencia producida; a reparación é o conxunto de medidas deseñadas para reparar o dano provocado pola emerxencia.

O parque atópase dentro dos ámbitos de aplicación dos seguintes plans de emerxencias de ámbito galego e municipal:

- Plan territorial de emerxencias de Galicia (Platerga).
- Plan especial de protección civil ante emerxencias por incendios forestais na Comunidade Autónoma de Galicia (Peifoga).
- Plan de defensa contra incendios forestais de Galicia (Pladiga), que desenvolve os protocolos específicos de actuación para os incendios forestais de situación 0 e situación 1.
- Plans de emerxencias municipais dos concellos de Muíños, Lobeira, Bande, Lobios, Entrimo e Calvos de Randín (Pemu).

5.2. Identificación de riscos.

Segundo o Plan territorial de emerxencias de Galicia (Platerga), defínense os riscos como os posibles fenómenos ou sucesos de orixe natural, xerados pola actividade humana ou pola interacción de ambos, que poden dar lugar a danos para as persoas, os bens e/ou o ambiente.

No que se refire ao parque, podemos definir os seguintes riscos:

5.2.1. Riscos naturais.

Son aqueles debidos a factores xeográficos e climáticos. En ocasións son riscos predi-cibles en función da situación atmosférica e xeográfica do parque. Adoitan manterse nun nivel constante ao longo do tempo e, en xeral, obrigan a facer unha planificación sobre as consecuencias.

Identifícanse os seguintes riscos deste tipo no parque:

– Inundacións: poden producir perdas materiais e chegar a poñer en risco vidas humanas. Céntranse nas zonas de desaugamento dos cursos fluviais e áreas asolagables no contorno das zonas húmidas.

– Temporais e treboadas: poden provocar caída de árbores e outros elementos, corte de vías de comunicación, danos en construcións e illamentos de poboacións ou persoas, debido aos danos ocasionados no medio, impacto de raios.

– Grandes nevaradas: poden presentar efectos semellantes aos dos puntos anteriores, ao que se debe engadir o risco de escorrega da neve acumulada, especialmente en áreas sen vexetación.

– Chuvias intensas e persistentes: poden presentar efectos semellantes aos dos puntos anteriores, ao que habería que sumar o risco de correntamentos e arrastre de terras, especialmente en áreas sen protección vexetal por incendios, roturacións recentes, etc.

– Sismos: teñen efectos practicamente instantáneos. A planificación realizarase sobre as consecuencias e non sobre a súa prevención.

– Incendios naturais provocados polos raios.

5.2.2. Riscos antrópicos.

Son aqueles provocados ou derivados das accións ou actividades humanas, pasadas ou presentes. Identifícanse os seguintes riscos deste tipo no parque:

a) Asociados ao tráfico e transporte público: accidentes de vehículos, atropelos e saturación dos aparcadoiros existentes.

b) Incendios forestais, provocados de xeito intencionado, por negligencias ou accidentes.

c) Accidentes, incidentes e danos a persoas sufridos por residentes ou usuarios do parque durante o desenvolvemento de actividades normalmente permitidas:

– Mentres se percorren sendeiros do parque: lesións, picadas de especies venenosas, caídas en pozos de rega tradicionais, caída de elementos naturais (pólas, rochas), derru-

bamentos de elementos antrópicos (muros de pedra, etc.), problemas cardíacos e outras urxencias médicas, morte natural.

– Nas actividades de ocio nos ríos e pozas: lesións, picadas de especies venenosas, afogamento, problemas cardíacos e outras urxencias médicas, morte natural.

– Durante a visita ás instalacións de uso público: lesións, problemas cardíacos e outras urxencias médicas, morte natural.

– Durante a observación de flora e fauna: semellante ao exposto para o percorrido de sendeiros.

– Durante a realización de tarefas agropecuarias: lesións, accidentes con maquinaria ou ferramenta, picadas de especies venenosas, problemas cardíacos e outras urxencias médicas, morte natural.

d) Accidentes, incidentes e danos a persoas sufridos por residentes ou usuarios do parque durante o desenvolvemento de actividades deportivas ou outras actividades suxeitas a autorización.

e) Accidentes derivados de actividades de carácter tecnolóxico e de estruturas fixas ou móbiles, deseñadas e construídas polo home. O factor de prevención é moi importante para reducir o risco de xeito drástico.

A distribución estimada de riscos no parque, segundo a gravidade e frecuencia dos riscos previstos, divídese en:

a. Zona de risco alto: representada pola zona onde afectan con maior gravidade os riscos naturais máis frecuentes, como son a zona de reserva e de uso compatible. Agrúpase tamén nesta zona a maior parte do uso público, especialmente na zona de uso limitado, que concentra a maior probabilidade de riscos asociados a accidentes por actividades de ocio, durante actividades de observación de fauna e flora e picadas.

Finalmente, considéranse as zonas de acceso restrinxido ou por seren terreos dedicados a usos agrícolas ou urbanos; nesta zona a incidencia de incendios forestais en condicións atmosféricas extremas (vento, temperatura e humidade relativa) pode ocasionar situacións de alto risco. Tamén o tráfico rodado é de maior intensidade e xera riscos importantes.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

b. Zona de risco medio: representada polas marxes dos cursos de auga e zonas asolagables veciñas, e zonas de uso compatible. Tamén os riscos asociados ao tránsito rodado (accidentes, atropelos) e á existencia de actividades de ocio nas sendas sinalizadas.

5.3. Medidas de protección.

As medidas de prevención son aquelas accións deseñadas para evitar ou minimizar as situacións de risco identificadas no punto anterior. Máis concretamente, poden ser:

a. Medidas de protección á poboación:

- Avisos á poboación afectada.
- Confinamento en lugares seguros.
- Evacuación e asistencia social.
- Seguridade cidadá.
- Control de accesos, limitando o número de vehículos nos aparcadoiros existentes.
- Delimitación e sinalización das vías necesarias para a evacuación en caso de emerxencia.

b. Medidas de socorro, considerando as situacións que representan unha ameaza para a vida e saúde das persoas:

- Busca, rescate e salvamento.
- Primeiros auxilios.
- Transporte sanitario.
- Clasificación, control e evacuación de afectados con fins de asistencia sanitaria e social.
- Asistencia sanitaria.
- Albergue de emerxencia.

– Abastecemento (equipamentos e subministracións para atender a poboación afectada).

c. Medidas de intervención para combater o suceso catastrófico.

d. Medidas de protección aos bens.

– Protección do ben propiamente dita.

– Evitar riscos asociados.

e. Medidas reparadoras referidas á rehabilitación dos servizos públicos esenciais, cando a súa carencia constitúa unha situación de emerxencia ou perturbe o desenvolvemento das operacións. Para garantir estas actuacións pode ser preciso, ademais, realizar outras medidas como:

– Regulación do tráfico.

– Condución dos medios á zona de intervención.

– Apoio loxístico ás persoas intervenientes.

– Establecemento de redes de transmisións.

– Abastecemento.

f. Outras medidas:

i. Prevención de incendios forestais: de acordo co establecido neste plan, promoveranse as masas forestais multiespecíficas, incrementando a presenza de frondosas caducifolias, a creación de discontinuidades horizontais e verticais dos combustibles, e aseguraranse as medidas preventivas establecidas pola Lei de defensa contra incendios forestais. Tamén a creación dunha rede de puntos de auga para facilitar labores de extinción.

ii. Xestión de masas continuas de matogueira pirófitas de alto risco de propagación de lumes, creando discontinuidade horizontal atendendo á estrutura e estado de conservación do hábitat.

iii. Prevención das inundacións ou dos efectos de chuvias persistentes: restauraranse as canles naturais de desaugamento e as zonas de circulación natural da auga, afectadas

pola construción de infraestruturas ou calquera outra actividade. Adaptaranse as vías a estas zonas. Empregaranse materiais permeables en vías e beirarrúas, e promoverase a eliminación de zonas cubertas con materiais impermeables. Estableceranse medidas de control do escoamento en zonas que o requiran, como zonas sen vexetación afectadas por incendios ou roturación recente, mantendo as condicións de desaugamento dos leitos fluviais.

iv. Prevención de caída de árbores ou pólas: control anual das árbores e das súas pólas situadas a carón dos camiños e vías do parque.

vi. Prevención de accidentes de tráfico: establecemento de medidas redutoras da velocidade en todas as vías. Regulación dos aparcadoiros situados dentro dos límites do parque e xestión e control das zonas de aparcadoiro no exterior. Limitación do número de visitantes.

vii. Prevención doutros riscos: edición dun folleto de información de riscos para poñer á disposición de todas as persoas visitantes do parque. Paneis informativos sobre os riscos en zonas estratéxicas.

5.4. Clasificación das emerxencias.

As emerxencias clasificaranse, no momento e época do ano, segundo o tipo de risco, a gravidade ou consecuencias que poidan ter e a dispoñibilidade de recursos materiais e humanos para lles facer fronte.

5.4.1. Segundo o tipo de risco.

Segundo as situacións de risco enumeradas no punto 2, as emerxencias poden clasificarse en:

- Emerxencia por incendio.
- Emerxencia por inclemencias meteorolóxicas (temporais, treboadas, grandes nevaradas, etc.).
- Emerxencia por enchentes, inundacións, correntemento de terras.
- Emerxencia médica ou perda de persoas.

– Emerxencia por accidente de tráfico interno.

– Emerxencia en caso de contaminación.

5.4.2. Segundo a gravidade.

a. Fase de alerta.

Aquelas situacións de risco por fenómenos naturais en que se prevé o aumento do risco para a actividade no parque.

Son situacións en que non se iniciou ningún tipo de emerxencia, pero nas cales o persoal do parque e o corpo de axentes ambientais do parque se ven obrigados a aumentar a vixilancia e aplicar nalgúns casos medidas preventivas.

Son situacións deste tipo:

– Situacións de alto risco de incendio forestal.

– Previsión de fortes temporais ou treboadas que poden tamén dar lugar a inundacións.

b. Nivel 1: incidente ou conato de emerxencia.

Aquelas situacións de risco que, pola súa pequena magnitude, poden chegar a ser controladas polo persoal do parque, directamente ou en colaboración cos servizos de emerxencias.

Son situacións que afectan unha persoa ou grupo de persoas, ou que se dan en zonas puntuais en que non se prevexa a evolución a situacións máis graves e non sexa precisa a intervención de servizos de salvamento alleos ao parque.

Son situacións deste tipo:

– Pequenos accidentes ou enfermidades sufridas por algún visitante ou traballador, que non requiran de tratamento médico especializado.

– A picada de especies venenosas de baixo risco, cando non se observen reaccións que comprometan a saúde das persoas.

- Conatos de incendio en lugares puntuais, que poidan ser rapidamente controlados.
- Treboadas con previsións de corta duración en que sexa preciso refuxiar temporalmente as persoas visitantes.
- Caída de árbores e outros obstáculos, que afecten a actividade normal do parque.

c. Nivel 2: emerxencia parcial.

Aquelas situacións de risco en que é precisa a intervención dos servizos de emerxencias. Afectan só un número limitado de persoas ou danse puntualmente nunha determinada zona e non é precisa a protección ou evacuación xeral de todo o persoal do parque.

Estas situacións poden ser frecuentes nos períodos de máxima afluencia. Para a súa resolución establecerase, no caso de haber persoal de servizo, unha coordinación entre os grupos de emerxencias, o persoal do parque e axentes ambientais, estes últimos con funcións de asesoramento e colaboración, baixo a dirección dos servizos especializados. Requirirase a axuda precisa do resto do persoal do parque. No caso de rescate por vía terrestre, será imprescindible manter as vías libres de calquera obstáculo para facilitar o acceso aos servizos especializados. Para facilitar o dito acceso aos puntos e nos momentos de maior afluencia, promoveranse vías de acceso e aparcadoiros que deberán estar sempre dispoñibles para servizos especializados en caso de emerxencia.

Son situacións deste tipo:

- Accidentes ou sucesos de orixe natural que, pola súa gravidade ou difícil acceso, requiren a intervención de bombeiros ou policía local ou outros corpos especializados.
- Incendios forestais en zonas en que non queda comprometida a seguridade da veciñanza, visitantes e persoal do parque, pero nas cales se requira axuda externa para o seu control. En todo caso, para as emerxencias por incendios forestais en terreos rústicos, a norma de actuación será o Pladiga. No caso de incendios urbanos rexerá o Plan municipal de emerxencias.
- Accidentes deportivos en zonas de difícil acceso.
- Emerxencias e urxencias médicas.

- Perda de persoas.
- Accidentes derivados do tráfico interior do parque.

d. Nivel 3: emerxencia xeral.

Aquelas situacións de risco que, pola súa gravidade e dimensión, requiren da intervención coordinada dos distintos operativos de emerxencias, axentes ambientais e todo o persoal do parque, e é preciso confinar e/ou evacuar veciños e visitantes do parque dalgunha zona ou da totalidade do parque.

Afectan extensións grandes do territorio e en épocas de máxima afluencia poden levar a situacións catastróficas. Para a súa resolución será precisa a intervención conxunta e coordinada de servizos especializados, asesorados polos axentes ambientais do parque e a colaboración de todo o persoal do parque e outros externos locais, se for preciso.

Se a emerxencia afecta de xeito xeral algún dos municipios de Bande, Calvos de Randín, Entrimo, Lobeira, Lobios ou Muíños e/ou municipios limítrofes, actuarase segundo os plans territoriais, plans de actuación municipal e/ou plans especiais que sexan de aplicación:

- Bande conta cun plan de emerxencia municipal PEM.
- GES Lobios e GES Muíños, integrados dentro da unidade de grupos de emerxencias supramunicipal.
- Lobios conta con plans de actuación para previr riscos de inundacións diante dunha hipotética rotura das presas das Conchas e Salas (aproveitamentos eléctricos Naturgy Generación, S.L.U.).
 - As Conchas: para facer fronte ás inundacións que poida producir unha posible rotura da presa, para a hipótese máis desfavorable, rotura da presa con enchente, as poboacións ou lugares afectados serán O Valoiro, Xeás, A Herdadiña, Suigrex e Ribas de Araúxo. As infraestruturas básicas que poderían resultar afectadas serían a ponte sobre o río Limia e os accesos a Valoiro, Xeás e Suigrex.
 - Salas: para facer fronte ás inundacións que poida producir unha posible rotura da presa, para a hipótese máis desfavorable, rotura da presa con enchente, as poboacións e

lugares habitados que están situados en zonas afectadas pola inundación son A Portaxe, Suigrexo e Ribas de Araúxo. Non se prevé afección de infraestruturas básicas.

Entríno conta cun plan de actuación para previr riscos de inundacións diante dunha hipotética de rotura da presa das Conchas. Prevé a colocación de dúas sereas, unha na aldea que se vería máis afectada pola rotura da presa, Lantermil, e outra no monte da parroquia de Galez. Comprende dous puntos de evacuación, o albergue do cámping e o pavillón de deportes.

Son situacións deste tipo:

- Grandes incendios forestais.
- Grandes enchentes ou inundacións.

No referido ao risco de incendios forestais, traballárase conxuntamente co distrito forestal correspondente para que no seu plan de actuación se inclúa especificamente a actuación dentro do parque, tendo en conta as particularidades do seu funcionamento e a protección dos valores naturais que acubilla.

5.4.3. Segundo a dispoñibilidade de medios humanos.

A variabilidade temporal do persoal do parque ao longo do día e do ano condiciona secuencias de actuación diferentes segundo a dispoñibilidade de medios humanos. Por tanto, diferenciarase:

– En verán e xornada diúrna, especialmente no Centro de Interpretación, de luns a domingo, en horario de 10.00-14.00/16.00-20.00 h: dispónse de máis persoal e a posibilidade de detectar, dar a alarma e resolver incidentes supónse maior. Ademais do persoal do parque, débese procurar implicar nas tarefas de detección e alarma persoal externo que desenvolve a súa actividade no interior do parque neste período.

– En inverno e xornada diúrna, especialmente no Centro de Interpretación, de luns a domingo, en horario de 10.00-14.00/16.00-18.00 h, os recursos humanos son menores, a detección e a alarma dependen máis dos axentes ambientais e do persoal de mantemento.

– Xornada nocturna: non hai persoal do parque traballando entre as 20.00 e as 8.00 no horario de verán e entre as 18.00 e as 8.00 no horario de inverno.

5.5. Inventario de recursos.

É preciso contar cun inventario actualizado dos recursos dispoñibles para actuar en caso de emerxencia, identificando a súa localización e función, así como as necesidades de mantemento e control.

Os medios propios de que dispón o parque son:

5.5.1. Medios humanos.

a. Persoal adscrito ao parque:

- Xefe de área 1.
- Técnicos (*) 2.
- Axentes ambientais (**) 9.
- Aux. admtvos. 2.
- Capataz establecemento 2.
- Peóns forestais 8.
- Oficial de establecemento 1.
- Vixilantes 5.

(*) Técnicos dependentes do Servizo de Patrimonio Natural, asignados funcionalmente ao PN.

(**) Axentes ambientais adscritos ao Distrito XV, entre cuxas competencias se inclúen a vixilancia e a custodia do PN.

5.5.2. Infraestruturas e medios materiais.

Na actualidade, o parque natural conta co seguinte equipamento:

a) O recurso material máis importante que posúe o parque natural é, sen dúbida, o Centro de Interpretación do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés, onde se sitúan

as instalacións de administración, recepción de visitantes e loxística, e os equipamentos interpretativos e educativos.

– Centro de Interpretación/Punto de Información.

– Oficinas administrativas do PN.

b) Núcleo de Salgueiro.

c) Rutas de sendeirismo:

– Ruta da Ermida de Xurés.

– Ruta Vieiro das Mámoas.

– Ruta do río Vilameá.

– Ruta da Corga da Frecha.

– Ruta da Mina das Sombras.

– Ruta de Padrenda.

– Ruta do río Mao.

– Ruta do río Agro.

– Ruta de Queguas.

– Ruta Torrente-Salgueiro.

– Ruta A Cela-Pitões.

– Ruta das fervenzas do Val de Pacín.

d) Áreas recreativas e miradoiros.

e) Nave de almacenamento.

f) Maquinaria necesaria para os labores de roza, limpeza e mantemento dos recursos do parque.

O parque natural conta con material para levar a cabo as tarefas de mantemento e conservación, e as propias silvícolas da ordenación forestal. Neste senso, está debidamente provisto de ferramentas manuais, motoserras, rozadoiras, equipamentos de protección individual e materiais diversos.

5.5.3. Medios de locomoción e vehículos.

O parque natural conta cunha ampla flota de coches todoterreo que cobre as necesidades de vixilancia e mantemento. Esta flota está composta por un número variable de vehículos que oscila segundo a época do ano (entre 12 e 14 unidades).

5.6. Accións a realizar no caso de incidente e emerxencia.

Os diferentes incidentes e emerxencias requirirán da intervención de persoas e medios para garantir en todo momento:

Alerta: ao recibir calquera aviso de risco por fenómenos meteorolóxicos adversos (temporais, risco de incendio) transmitirase a alerta ao persoal do parque, visitantes e colectivos autorizados a realizar actividades no interior do parque, e adoptaranse as medidas preventivas que se consideren precisas.

Aviso-detección: calquera membro do persoal de garda que detecte un incidente transmitirá por teléfono ou persoalmente a alerta ao:

Centro de Interpretación 988 78 87 55, en horario de atención ao público.

A persoa que recibe o aviso porá en acción ao resto do persoal do parque do xeito máis rápido posible e, se for o caso, comunicará aos servizos externos ao parque cando sexa preciso.

Alarma: informarase da actuación máis axeitada e sobre a aplicación doutras medidas de protección, e paralizarase o tráfico para permitir o acceso aos servizos especializados se é preciso.

Confinar/evacuar: realizarase o confinamento ante unha situación perigosa que se atenua rapidamente. A evacuación é unha medida definitiva que se xustifica unicamente se o perigo ao que se expoñen veciños e visitantes é grande dabondo. A orde de evacuación virá dada polo mando de Bombeiros.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Etapas:

1. Aviso de evacuación.

2. Preparación: as persoas concéntranse nos puntos de reunión indicados e prepáranse os medios de transporte.

3. Traslado: traslado cos medios previstos.

Intervención: para o control de incidentes e debe ser rápida e precisa para obter a máxima eficacia.

Axudas externas: recepción e información aos servizos de axuda exterior ao parque, asesoramento e colaboración.

Aviso	Teléfono	Teléf. contacto
Axencia Galega de Emerxencias	112	
Incendios Forestais	085	Distrito forestal 988 78 80 14
Emerxencia Sanitaria	061	
Emerxencia Municipal	112	
Bande	112	Garda Civil: 988 44 44 80 Protección Civil: 609 92 14 31/988 44 30 01
Calvos de Randín	112	Garda Civil 988 43 40 28 Protección Civil 988 43 40 00
Entrimo	112	Protección Civil 626 29 03 19
Lobeira	112	Garda Civil 988 458 510
Lobios	112	Garda Civil 988 44 88 03 GES Lobios 988 44 80 42/699 38 26 80
Muíños	112	GES Muíños 988 45 65 00/679 97 13 77

5.7. Organización dos medios humanos e creación de equipos do parque.

Para a organización dos medios humanos e a repartición de funcións que debe realizar o persoal en caso de incidente ou emerxencia, recoméndase a constitución dos seguintes elementos, de acordo coas dispoñibilidades de persoal:

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

5.7.1. Responsable de emerxencias (RE).

Será escollido entre o persoal do parque en función das quendas asignadas e será a persoa de referencia á hora de recibir os avisos e coordinar a resposta aos incidentes e emerxencias.

O RE debe estar permanentemente localizable por teléfono nas quendas asignadas e ter un bo coñecemento do plan de emerxencias, especialmente dos esquemas operacionais e medios de que dispón o parque, así como do medio físico e social do parque.

5.7.2. Centro de Recepción de Alarmas (CRA).

É o centro en que se reciben as alarmas no ámbito do parque e o punto neurálxico de todo incidente interno, xa que todas as actuacións do persoal do parque e de colaboración cos servizos de emerxencias se coordinan desde aquí.

Debe cumprir cuns requisitos mínimos que inclúen:

- Seguridade.
- Medios:
 - Comunicacións normais e as asignadas en caso de incidente.
 - Inventario de medios e a súa localización.
 - Planos, en que se representen as vías de acceso, puntos de auga, etc.
 - Directorios telefónicos, cos teléfonos dos diferentes servizos de emerxencias autonómicos e locais.
- Accesibilidade.

O Centro de Recepción de Alarmas considérase o lugar ocupado pola central telefónica, neste caso o Centro de Interpretación no horario de atención ao público.

A persoa responsable da central do Centro de Interpretación será quen transmitirá todas as ordes facilitadas polo responsable de emerxencias, con quen sempre permanecerá en contacto.

Cando se reciba aviso de incidente ou emerxencia, fará o seguinte:

1. Avisará sen demora ao responsable de emerxencias.
2. Transmitirá ao exterior as demandas de axuda do responsable de emerxencias.
3. Transmitirá todos os avisos ao persoal do parque que interveñan ou aos que o responsable de emerxencias determine.
4. Atenderá e establecerá as comunicacións co exterior, organismos oficiais, etc.
5. Anotará o desenvolvemento e cronoloxía das accións tomadas durante o incidente ou emerxencia nun diario de emerxencias.
6. Encargarase da actualización do directorio de teléfonos.

O Centro de Interpretación estará operativo no horario de apertura de verán e inverno que se determine.

5.7.3. Persoal do parque.

O persoal do parque deberá estar preparado para actuar segundo as instrucións recibidas polo RE en caso de incidencia e emerxencia.

Todo o persoal do parque:

- Coñecerá a existencia do Plan de emerxencia.
- Coñecerá as funcións e alcance das accións que poden realizar
- Coñecerá as situacións de risco posibles no ámbito do parque.
- Coñecerá os medios materiais de que dispón o parque e o seu emprazamento.
- Será quen de identificar unha situación de risco e transmitir a alarma segundo as secuencias de actuación do Plan de emerxencia.
- Recibirá do RE as indicacións de actuación nos casos de incidente.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Todo o persoal que participa no desenvolvemento habitual de actividades do parque debe coñecer a existencia do plan e as funcións que deben desempeñar no caso de emerxencia.

5.8. Esquemas operacionais en caso de incidente e emerxencia.

a. No caso de alerta por fenómenos meteorolóxicos adversos.

Ao recibir calquera previsión de risco por fenómenos meteorolóxicos adversos (temporais, risco alto de incendio, etc.):

1. CRA transmitirá a alerta RE ao persoal do parque.

2. O parque poderá propoñer medidas preventivas ás administracións con competencias na atención das emerxencias.

b. No caso de incidente (nivel 1).

1. Darase aviso ao CRA, por teléfono ou persoalmente.

2. No caso de non ser posible contactar co CRA avisarase ao 112.

3. CRA avisará o responsable de emerxencias.

4. CRA ou o RE mobilizará o persoal do parque.

5. A persoa que descubra o incidente, despois de dar aviso, intentará solucionalo de acordo cos recursos dispoñibles.

6. De non ser quen de solucionalo, manterase en contacto co RE, seguirá as instrucións e colaborará, se for o caso, cos servizos de emerxencias.

7. No caso de non poder solucionalo cos medios e coñecementos do persoal do parque, o RE analizará a situación e trasladará aos servizos de Emerxencias.

Fóra do horario de apertura do CRA.

1. A persoa que descubra a emerxencia avisará directamente ao 112.

2. 112 dá aviso ao Control Central de Bombeiros e á Central Operativa de Ourense, GES, Protección Civil, ou 085 ou 061 se for o caso.

3. Os equipos de emerxencias especializados realizarán a intervención e encargaranse do traslado dos posibles feridos ao centro sanitario.

c. No caso de emerxencia parcial (nivel 2) e emerxencia xeral (nivel 3).

En caso de emerxencias de nivel 2 ou 3, o RE a través do CRA trasladará a información dispoñible aos servizos de emerxencias, establecendo canles de comunicación cos responsables dos operativos para facilitar a capacidade máxima de colaboración e apoio do persoal do parque aos operativos de emerxencias.

Fóra do horario de apertura do CRA.

1. A persoa que descubra a emerxencia avisará directamente ao 112.

2. 112 da aviso ao Control Central de Bombeiros e á Central Operativa de Ourense, GES, Protección Civil, ou 085 ou 061 se for o caso.

3. Os equipos de emerxencias especializados realizarán a intervención e encargaranse do traslado dos posibles feridos ao centro sanitario.

5.9. Protocolos de actuación.

A continuación definiranse de xeito máis concreto os protocolos que deben seguir os medios e sistemas de actuación con que conta o parque.

5.9.1. Centro de Recepción de Alarmas (CRA).

Alerta.

Ao recibir unha previsión de alto risco de incendio ou risco meteorolóxico transmitirá a alerta a todo o persoal que traballa no parque.

Aviso-detección.

En caso de detectar un incidente ou emerxencia avisará a:

- Responsable de emerxencias.
- Vixiantes nos casos de nivel 1, 2 e 3.

– 112, 085, 061 e Garda Civil nos casos de nivel 2 e 3.

– Garda Civil, en caso de incidentes de nivel 2 e 3 que afecten estradas e camiños locais.

Alarma.

En todos os casos de nivel 1, 2 e 3 activarán o persoal do parque na zona que indique o RE.

5.9.2. Persoal do parque.

Alerta.

Ao recibir a alerta do CRA de risco alto de temporal, inundacións ou semellante:

– Percorrerán a zona e transmitirán a orde de peche do parque a todos as persoas visitantes nos puntos de acceso e aqueles que estean ao seu alcance no interior do parque.

– Pecharán as instalacións da sede do parque en Lobios e trasladaranse ao exterior do parque.

Ao recibir a alerta do CRA de risco alto de incendio forestal e treboadas fortes:

– Informarán do risco as persoas visitantes que estean ao seu alcance no interior do parque.

Aviso-detección.

Ao detectar un incidente ou emerxencia avisarán a:

– CRA nos casos de nivel 1, 2 e 3.

– 112, se hai cobertura e está pechada a sede do parque en Lobios.

Alarma.

En calquera caso, informarán os visitantes da situación e da actuación máis axeitada.

Nos casos de nivel 2 e 3 que indique o RE, paralizarán o tráfico das vías precisas para o acceso dos servizos de rescate.

Intervención.

No caso de incendio de nivel 1, manterán as persoas visitantes lonxe do incendio e esperarán ata a chegada dos operativos de emerxencias.

No caso de incidente médico, atenderán o accidentado segundo os seus coñecementos ata a chegada da asistencia médica externa ao parque e colaborarán no que sexa preciso.

Confinamento-evacuación.

No caso de treboadas de curta duración, darán refuxio ás persoas visitantes.

No caso de incendio, treboadas, enchentes ou riscos semellantes de nivel 2 e 3 realizarán o confinamento das persoas visitantes afectadas nos puntos que establezan o mando de Bombeiros e o RE.

5.9.3. Responsable de emerxencias (RE).

Alarma.

Valorará a situación e decidirá o esquema operacional que se debe seguir.

Nos casos de incidente, dará as ordes de intervención ao persoal do parque directamente ou a través do CRA.

Nos casos de emerxencia parcial e xeral, recibirá o mando do operativo de emerxencias e transmitiralle información e asesoramento.

Intervención.

No caso de incendio de nivel 1, 2 ou 3, coordinará ata a chegada dos operativos de emerxencias, momento en que os informará, asesorará e porase á súa disposición.

Confinamento-evacuación.

Nos casos de emerxencia de nivel 2 e 3 (incendio, enchentes), conxuntamente co mando de Bombeiros, establecerán os puntos de confinamento definitivos ou provisionais para a posterior evacuación.

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

5.10. Implantación.

A implantación ten como obxectivo a planificación da información, formación e adestramento, de xeito que todas as persoas teñan claro que facer, como e cando actuar en caso de incidencia ou emerxencia.

Para a implantación do Plan é preciso:

- A redacción das consignas de actuación nos incidentes e emerxencias.
- A planificación da información, formación e adestramento do persoal.
- A planificación e programación de simulacros.
- A análise e investigación de sinistros.

5.11. Información, formación e adestramento.

O Plan de emerxencias deben coñecelo todas as persoas que intervirán no control de incidentes e emerxencias, é dicir, o persoal do parque, outro persoal, empresas e colectivos que operan nel, veciños e visitantes.

Segundo as funcións que se deben realizar, nalgúns casos será abondo coa información e noutros será precisa formación ou adestramento.

5.11.1. Información.

En cada unha das instalacións do parque, establecementos autorizados de hostalaría, paneis informativos e materiais divulgativos, expóranse seccións informativas indicando:

- Teléfono e situación do CRA.
- Recomendacións sobre o que facer ao detectar un incidente ou emerxencia.
- Recomendacións sobre o que facer en caso de alarma por emerxencia.
- Consellos sobre o que facer e non facer en caso de evacuación.

5.11.2. Formación e adestramento.

O RE reunirase co persoal do parque e outro persoal, empresas e colectivos que operan nel, para explicar o Plan de emerxencia.

Posteriormente, reunirase os mesmos, entregando a cada un as consignas de actuación en caso de incidente ou emerxencia.

A formación e o adestramento deben ter unha continuidade e mantemento anual dos coñecementos.

Propónse que a formación baséese en:

a. Formación básica.

Todo o persoal do parque debe formarse en:

- Definición de alerta, incidente e emerxencia.
- Descrición de toda a cadea de actuacións en caso de incidente e emerxencia.
- Formas de dar o aviso.
- Mensaxes tipo.
- Exercicios prácticos.

b. Formación para o RE.

Preténdese que teña formación en:

- Primeiros auxilios.
- Coñecemento dos episodios meteorolóxicos que poden comportar máis perigo na costa e máis risco de incendio.
- Coñecementos do comportamento do lume no ámbito do parque.
- Coñecementos na utilización de ferramentas e equipos de extinción de incendios.

5.11.3. Simulacros.

A efectividade do Plan de emerxencia conséguese mediante a realización de prácticas periódicas que manteñan o adestramento do persoal nas tarefas que deben realizar. Isto conséguese con simulacros e prácticas.

Os simulacros deben programarse e planificarse o seu desenvolvemento como se se tratase dunha emerxencia real.

A planificación realizarase a partir dun suposto de inicio de incidente ou emerxencia e secuenciando temporalmente as accións que deben realizar, como e quen as efectuará, así como un equipo de control que recolla as incidencias e tempos utilizados en cada acción para efectuar, posteriormente, un informe de resultados e conclusións do simulacro.

6. Programa de actuacións.

Considerando os obxectivos establecidos para o parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés e de acordo coas previsións de usos e aproveitamentos, o presente plan desenvolverase a través dunha serie de programas básicos de actuación sobre aquelas materias en que é competente o presente documento. Estes programas básicos de actuación agrúpanse por unidades temáticas relativas ao seu contido básico nas seguintes epígrafes:

- Programa de conservación da biodiversidade, a paisaxe e o patrimonio cultural.
- Programa de investigación, seguimento e avaliación.
- Programa de uso público.
- Programa de mellora das infraestruturas, instalacións e equipamentos.

6.1. Programa de conservación da biodiversidade, a paisaxe e o patrimonio cultural.

Tendo en conta os obxectivos de conservación establecidos na lexislación propia do parque natural (Decreto 29/1992, Decreto 64/2009, Decreto 401/2009), así como das derivadas da normativa europea (DC 92/43/CEE, DC 2009/147/CE), estatal (Lei 42/2007, modificada pola Lei 33/2015), Lei 21/2013, RDL 1/2001, RDL 1/2006 e autonómica (Lei 7/2008, Lei 5/2019, Decreto 72/2004, Decreto 19/2011, Decreto 37/2014, Decreto 119/2016), durante o período de vixencia do presente PRUX establecerase a posta en funcionamento e articulación dun programa de conservación da biodiversidade e da paisaxe, no cal se

garantan os devanditos obxectivos de conservación do patrimonio natural e da biodiversidade, e no cal serán desenvolvidas as seguintes actividades:

i. Desenvolvemento, polo menos, para os principais valores (hábitats e especies) de documentos de avaliación sobre o nivel de coñecemento do estado de conservación e dos factores de ameaza, con especial incidencia na identificación dos elementos de conservación do parque natural máis vulnerables fronte ao cambio climático, así como daqueles que presentan unha maior resiliencia.

ii. Deseño e desenvolvemento de medidas de conservación dos hábitats de interese comunitario, con especial atención aos hábitats prioritarios. Neste sentido, prestarase unha especial atención ás formacións herbosas, queirogais húmidos, turbeiras e bosques aluviais (Nat-2000 4020*, 6220*, 6230*, 7110*, 91D0* e 91E0*).

iii. Establecemento de medidas de conservación específicas en enclaves singulares de interese florístico, así como as medidas necesarias para a conservación das especies de flora ameazada.

iv. Establecemento de medidas de conservación específicas para a fauna do parque, con especial atención ás dinámicas de poboación das especies ameazadas.

v. Elaboración dun catálogo de flora e fauna alóctona, e de especies exóticas invasoras do territorio do parque natural, así como o deseño e posta en marcha de medidas eficaces para o control e erradicación das poboacións das diferentes especies identificadas que supoñan unha ameaza sobre os valores de conservación do parque natural.

vi. Estudo da conectividade no interior do parque natural e cos espazos protexidos próximos ou estremeiros (Ex.: Parque Nacional Peneda-Gerês) para facilitar a conservación dos elementos identificados como vulnerables fronte ao cambio climático.

vii. Promover o deseño e desenvolvemento dun plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais, co obxectivo de asegurar a conservación do medio natural fronte a riscos externos. Así mesmo, preverá medidas correctoras do territorio afectado pola sucesión de incendios forestais, en especial nas zonas húmidas, leitos fluviais e hábitats prioritarios.

viii. Potenciar os instrumentos de ordenación ou xestión forestal das comunidades de montes que forman parte do territorio do parque natural, aliñados cos seus obxectivos e seguindo os criterios establecidos na normativa.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

ix. Localización e xeorreferenciación dos hábitats obxecto de conservación que son consecuencia do pastoreo secular establecendo medidas particulares de conservación para eles, así como o establecemento para as diferentes zonas do parque as cargas gandeiras mínimas necesarias para conseguir o mantemento dos hábitats vinculados ao pastoreo e fomentar a consecución das devanditas cargas mínimas.

x. Definición de criterios de calidade paisaxística para orientar a toma de decisións respecto a calquera actuación no parque natural, así como a creación dun inventario de fitos e singularidades paisaxísticas naturais para a súa especial conservación, así como para a súa consideración, se for o caso, como recursos para a interpretación do patrimonio do parque natural.

xi. Deseño e desenvolvemento dun plan de actuación para a recuperación e conservación do patrimonio cultural que acubilla o parque natural, como importante recurso socio-cultural.

xii. Establecer e reforzar mecanismos de coordinación e cooperación con todas aquelas organizacións asociativas que traballan en prol do parque natural, co obxecto de que toda actividade se desenvolva da forma máis compatible posible cos obxectivos do presente documento.

xiii. Promover o deseño e desenvolvemento dun plan de recuperación e conservación das masas de frondosas autóctonas.

xiv. Promover o deseño e desenvolvemento dun plan aproveitamentos gandeiros en extensivo.

6.2. Programa de investigación, seguimento e avaliación.

Unha das funcións básicas do parque natural é a promoción da investigación no seu territorio, a través do desenvolvemento, en coordinación con centros e organismos de investigación, dos correspondentes proxectos e plans, así como do seguimento e avaliación dos compoñentes clave que motivaron a súa declaración.

O programa de investigación busca proporcionar información básica para a xestión do parque e para a toma de decisións, así como achegar resultados de estudos concretos que completen a información existente sobre as implicacións no uso e manexo dos recursos, como medio para conseguir a súa compatibilidade cos obxectivos de conservación.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Desta forma, o presente PRUX inclúe no seu programa de investigación e seguimento as seguintes medidas:

i. Elaboración dun documento base en que se recollan as directrices xerais para a regulación da actividade investigadora e a estratexia de apoio a esta no parque natural.

ii. Desenvolvemento de traballos de investigación que melloren o coñecemento dos ecosistemas, hábitats e especies do parque natural, e das dinámicas que os caracterizan, así como as ameazas e problemas de conservación que lles afectan, facendo un especial fincapé nos incendios forestais.

iii. Deseño de estratexias de xestión dos ecosistemas, hábitats e especies do parque natural necesarios para levalos e mantelos nun estado de conservación favorable.

iv. Crear canles de acceso ás fontes documentais de utilidade para a xestión do parque natural.

v. Comunicar os resultados das investigacións levadas a cabo no parque natural a través da creación de contidos específicos para a súa web, e a organización de xornadas públicas de divulgación.

vi. Deseño e posta en práctica de procedementos de inventario e seguimento da flora e fauna de interese para a conservación, así como dos tipos de hábitats naturais, integrándolos nun sistema de información xeográfica (SIX).

vii. Integración das actuacións de seguimento previstas nos plans de conservación e recuperación, elaborados pola Dirección Xeral do Patrimonio Natural, das especies presentes no parque natural.

6.3. Programa de uso público.

O organismo competente en patrimonio natural elaborará un programa de uso público que asegure o gozo do parque natural por parte dos visitantes dunha maneira que garanta a conservación do patrimonio natural e da biodiversidade albergados nel.

6.3.1. Relacionadas coa información e divulgación:

i. Acometer accións para unha maior difusión dos valores naturais e culturais do parque natural en todos os medios posibles, así como para fomentar a presenza do parque

CVE-DOG: sqmck00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

na sociedade. Respecto diso, impulsárase a utilización das novas tecnoloxías e redes sociais.

ii. Impulsar a edición e distribución de folletos e outros materiais divulgativos sobre o parque natural, tomando as medidas necesarias para que estean dispoñibles nos distintos puntos de información da contorna e dos pobos e cidades próximos ao parque.

iii. Actualizar de maneira periódica os contidos da web oficial do parque natural.

iv. Informar da normativa vixente no parque natural e das opcións de visita no Centro de Recepción de Visitantes, e preferentemente utilizando a sinalización.

6.3.2. Relacionadas coa educación ambiental:

i. Impulsar o desenvolvemento de actuacións de educación ambiental que inclúan distintos colectivos, con especial atención aos escolares. Ademais de incluír actividades específicas no Centro de Visitantes e noutras infraestruturas, estas actuacións deberán incluír mecanismos de apoio ao labor do profesorado, con especial atención nos pobos da contorna do parque, co obxectivo de integrar os valores naturais e culturais do parque natural e a importancia da súa conservación e con especial atención á problemática xerada polos incendios forestais.

ii. Apoiar e potenciar o voluntariado ambiental, canalizando a súa participación na conservación e mellora do parque.

6.3.3. Relacionadas coa sinalización:

i. Realizar a sinalización informativa do parque natural en lugares de interese para o visitante, como son accesos, miradoiros, pistas, áreas de uso público, itinerarios a pé e todo aquel elemento do patrimonio etnográfico que sexa necesario poñer en valor, así como a relativa á normativa existente, utilizando o criterio da mínima intrusión nas paisaxes, implementando sempre que sexa posible as tecnoloxías TIC e tendo en conta as cuestións relativas á seguridade dos visitantes. Respecto diso, sinalizarase o acceso, o inicio e o percorrido das rutas e do resto de instalacións de uso público, así como os límites do parque natural. En caso de existir, comprobarase o seu estado de conservación; se está danado ou deteriorado, procederase á súa reposición.

ii. De maneira coordinada coas administracións competentes en materia de estradas, sinalizaranse os accesos ao parque natural desde as principais poboacións e estradas próximas ao parque.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

6.3.4. En materia de seguridade:

i. Implementar o Plan de xestión de emerxencias do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés.

ii. Identificar os perigos e riscos relacionados coa práctica das actividades de uso público e facilitar a información oportuna sobre os posibles riscos nas devanditas actividades.

6.4. Programa de conservación e mellora das infraestruturas, instalacións e equipamentos.

Promoverase a elaboración e desenvolvemento dun programa de mellora das infraestruturas, instalacións e equipamentos existentes no parque natural, cuxas actuacións deberán seguir os criterios da Guía de boas prácticas de intervención en espazos públicos e que abranguerá a posta en marcha de diversas actuacións:

i. Conservación e mellora da rede viaria.

ii. Mantemento e limpeza de devasa e puntos de auga.

iii. Mantemento de vehículos e maquinaria do parque natural.

iv. Mantemento do Centro de Recepción de Visitantes e demais construcións.

7. Cronograma e programa financeiro.

7.1. Cronograma.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1. Programa de conservación da biodiversidade, a paisaxe e o patrimonio cultural										
Medidas de conservación dos hábitats de interese comunitario, con especial atención aos hábitats prioritarios										
Avaliación da extensión e estado de conservación, en termos de diversidade da flora e grao de naturalidade, do resto dos hábitats presentes no parque										
Censo e área de ocupación das especies de flora protexidas										
Censo e área de ocupación das especies de invertebrados protexidas										

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Censo e área de ocupación das especies catalogadas										
Promover o deseño e desenvolvemento dun Plan de infraestruturas e accións preventivas fronte aos incendios forestais										
Medidas para o control e erradicación das poboacións das diferentes especies de flora e fauna alóctona, e de especies exóticas invasoras										
Plan de actuación para a recuperación e conservación do patrimonio cultural										
2. Programa de investigación, seguimento e avaliación										
Elaboración dun documento base en que se recollan as directrices xerais para a regulación da actividade investigadora e a estratexia de apoio a esta no parque natural										
Desenvolvemento de traballos de investigación que melloren o coñecemento dos ecosistemas, hábitats e especies do parque natural, e das dinámicas que os caracterizan										
Deseño de estratexias de xestión dos ecosistemas, hábitats e especies do parque natural necesarios para levalos e mantelos nun estado de conservación favorable										
3. Programa de uso público										
Accións para unha maior difusión dos valores naturais e culturais do parque natural										
Relacionados coa educación ambiental. Impulsar o desenvolvemento de actuacións de educación ambiental que inclúan distintos colectivos										
Apoiar e potenciar o voluntariado ambiental, canalizando a súa participación na conservación e mellora do parque										
Sinalización informativa do parque natural en lugares de interese para o visitante, como son accesos, miradoiros, pistas, áreas de uso público, itinerarios a pé										
Implementación do Plan de xestión de Emerxencias										
4. Programa de mellora das infraestruturas, instalacións e equipamentos										
Conservación e mellora da rede viaria										
Mantemento e limpeza de devasa e puntos de auga										
Mantemento do Centro de Recepción de Visitantes e demais construcións										

7.2. Programa financeiro.

Considerando os obxectivos establecidos no presente plan, e de acordo coas previsións de usos e aproveitamentos e os orzamentos establecidos para a conservación do parque, elabórase o Programa económico-financeiro do parque natural Baixa Limia-Serra do Xurés para un período de vixencia de dez anos.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1. Programa de conservación da biodiversidade, a paisaxe e o patrimonio cultural										
Conservación da biodiversidade, patrimonio cultural e paisaxe	55.00 €	55.000 €	55.000 €	60.000 €	60.000 €	60.000 €	60.000 €	65.000 €	65.000 €	65.000 €
Plan de actuación para a recuperación e conservación do patrimonio cultural			18.000 €							
2. Programa de investigación, seguimento e avaliación										
Estudos de fauna, flora, hábitats e outros estudos. Seguimento e avaliación	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €	36.000 €
3. Programa de uso público										
Relacionados coa información, divulgación e sinalización	5.000 €	18.000 €	18.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €
Relacionados coa educación ambiental	25.000 €	30.000 €	30.000 €	35.000 €	35.000 €	35.000 €	35.000 €	40.000 €	40.000 €	40.000 €
Implemetación do Plan de xestión de emerxencias		15.000 €			5.000 €			5.000 €		
4. Programa de mellora das infraestruturas, instalacións e equipamentos										
Conservación e mellora da rede viaria	40.000 €	45.000 €	45.000 €	50.000 €	50.000 €	50.000 €	50.000 €	55.000 €	55.000 €	55.000 €
Mantemento e limpeza de devasa e puntos de auga	5.000 €		5.000 €		5.000 €		5.000 €		5.000 €	
Mantemento do Centro de Recepción de Visitantes e demais construcións	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €	5.000 €
Total/ano	171.000 €	204.000 €	212.000 €	191.000 €	201.000 €	191.000 €	196.000 €	216.000 €	216.000 €	211.000 €
Total	2.009.000 €									

8. Sistema de seguimento e avaliación.

O seguimento e avaliación do PRUX é fundamental para constatar se as accións expostas e a normativa establecida están a ofrecer os resultados agardados e medir o seu grao de eficacia. Esta información será de grande utilidade tanto de cara á formulación do

seguinte PRUX como para poder realizar unha xestión adaptable que permita dar resposta a imprevistos non recollidos no presente documento, así como, con base no seguimento e avaliación periódica, reconducir, deter e/ou buscar alternativas para aquelas accións que non estean a ofrecer os resultados agardados.

8.1. Seguimento.

Estableceranse protocolos de seguimento que permitan obter información dos diferentes aspectos e accións que teñen lugar no parque, cos seguintes obxectivos:

a. Rexistrar os cambios que se producen nos usos e nos hábitats naturais do parque, establecendo as súas causas.

b. Previr e alerta temperá ante cambios puntuais ou situacións de risco para os valores naturais do parque ou para as persoas.

c. Mellorar o coñecemento sobre os hábitats e especies presentes no parque.

d. Previr e minimizar conflitos sociais derivados da aplicación do PRUX.

e. Determinar o grao de cumprimento dos obxectivos do PRUX.

f. Determinar os efectos producidos polos usos e as accións recollidas no PRUX e outras que puidesen desenvolverse sobre o medio natural e detección de efectos non desexados.

g. Mellorar a implementación do PRUX mediante unha xestión adaptativa do parque.

O seguimento será de dous tipos:

a. Un seguimento diario do funcionamento, condicións e procesos naturais do parque.

b. Un seguimento específico das accións que se desenvolven no parque.

Prestarase especial atención aos seguintes aspectos:

a. Augas: cantidade e calidade.

b. Solos: signos de erosión, arrastres e outros tipos de perda ou degradación dos solos.

c. Hábitats: estado de conservación, cambios na súa extensión, afeccións.

d. Flora: dinámica das comunidades, estado de conservación, rexeneración espontánea ou artificial, afeccións.

e. Fauna: dinámicas de poboación das especies ameazadas, afeccións.

f. Sistemas agropecuarios: cambios de uso, manexo.

g. Efecto do uso público sobre os hábitats e especies.

h. Percepción social e implicación de habitantes e visitantes na xestión do parque. Nese senso, cando sexa posible, recolleranse os datos desagregados por sexos para así poder establecer medidas específicas que promovan a integración efectiva da perspectiva de xénero neste ámbito.

8.2. Indicadores.

Para realizar un seguimento eficaz é preciso desenvolver unha listaxe de indicadores que sirvan para medir o grao de consecución das accións que se realizan no parque e a eficacia das medidas propostas e metodoloxías empregadas. En relación co anterior, procurárase recoller os datos desagregados por sexos, incorporando indicadores por razóns de xénero, para así poder establecer medidas específicas que promovan a integración efectiva da perspectiva de xénero neste ámbito.

O Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia propón diversas fontes de indicadores básicos de biodiversidade e indicadores de sustentabilidade no punto 7.3.3. número 3 do anexo VII. Tamén en Atauri *et al.* (2005) se atopan fontes e listas de indicadores básicos que poden servir de referencia para elaborar unha listaxe propia e adaptada á realidade e ás actividades que se desenvolvan no parque.

A continuación, preséntase unha listaxe de indicadores de referencia específicos para o seguimento dalgúns dos puntos incluídos no presente documento:

8.2.1. Indicadores para os hábitats.

– Avaliación cada cinco anos da extensión e estado de conservación dos seguintes hábitats prioritarios presentes no parque:

- a) 4020* Queirogais húmidos atlánticos de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- b) 6220* Pseudoestepas de gramíneas e anuais da orde *Thero-Brachypodietea*.
- c) 6230* Formacións herbosas con *Nardus*.
- d) 7110* Turbeiras altas activas.
- e) 91D0* Turbeiras boscosas.
- f) 691E0* Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior*.

– Avaliación cada dez anos da extensión e estado de conservación, en termos de diversidade da flora e grao de naturalidade, do resto dos hábitats presentes no parque.

8.2.2. Indicadores para a flora.

– Censo e área de ocupación cada cinco anos das seguintes especies de flora catalogadas: *Armeria humilis* subsp. *humilis*, *Armeria humilis* subsp. *Odorata*, *Arnica montana*, *Eryngium duriae* subsp. *Juresianum*, *Iris boissieri*, *Lycopodiella inundata*, *Serratula legionensis*, *Zygodon conoideus*. No caso das especies relacionadas como –En perigo de extinción– no Catálogo galego de especies ameazadas, o censo e área de ocupación serán cada tres anos.

8.2.3. Indicadores para os invertebrados.

– Censo e área de ocupación cada cinco anos das seguintes especies catalogadas: *Macromia splendens*, *Margaritifera margaritifera*. No caso das especies relacionadas como –En perigo de extinción– no Catálogo galego de especies ameazadas, o censo e área de ocupación serán cada tres anos.

8.2.4. Indicadores para os vertebrados.

– Censo e área de ocupación cada dez anos das especies catalogadas no parque. No caso das especies relacionadas como –En perigo de extinción– no Catálogo galego de especies ameazadas, o censo e área de ocupación serán cada tres anos.

8.2.5. Indicadores para a incidencia dos incendios forestais.

– Número anual de sinistros producidos.

- Superficie total e superficie de hábitats prioritarios afectados anualmente.

8.2.6. Indicadores para as especies exóticas invasoras.

- Número de especies invasoras rexistradas cada ano na superficie dese hábitat.
- Extensión das especies invasoras en conxunto en cada hábitat.
- Número de exemplares e/ou superficie de cada especie de especies exóticas invasoras eliminados.

8.2.7. Indicadores do uso público.

- Número de persoas visitantes/ano, desagregado por sexo, rango de idade e procedencia.

9. Organización administrativa.

9.1. Xestión xeral e dirección.

A xestión do parque é responsabilidade da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, por medio do Servizo de Parques Naturais, a quen lle corresponde o exercicio de funcións relativas á dirección e xestión executiva ordinaria do parque e a elaboración de instrucións para a formulación das propostas dos orzamentos e dos programas de xestión, así como para a execución e desenvolvemento e seguimento do plan reitor de uso e xestión.

9.2. Xunta Reitora.

A Xunta Reitora constitúese en virtude do Decreto 29/1992, do 11 de febreiro, e o Decreto 265/2007, do 28 de decembro, polo que se modifica a composición das xuntas consultivas dos parques naturais de Galicia. Ten como propósito colaborar na xestión do parque e canalizar a participación das persoas propietarias e os intereses sociais e económicos afectados, e estará integrada polos seguintes membros:

- Presidencia: persoa nomeada pola persoa titular da consellería con competencias en materia de patrimonio natural, por proposta do director ou directora xeral con competencia en materia de conservación da natureza.

- Vicepresidencia: a persoa que exerza o cargo da xefatura territorial da consellería competente en materia de patrimonio natural na provincia onde se atope o parque, neste caso Ourense.

- Secretaría: un funcionario ou funcionaria da xefatura territorial da consellería competente en materia de patrimonio natural, que actuará con voz pero sen voto, designado pola persoa titular da delegación provincial de Ourense.

- Vogais:

- A persoa que exerza a dirección e xestión executiva do parque.

- Representante da Dirección Xeral de Patrimonio Natural.

- Xefe ou xefa do Servizo de Patrimonio Natural de Ourense.

- Representante da Consellería con competencias en materia de presidencia, administracións públicas e xustiza.

- Representante da consellería con competencias en materia de política territorial, obras públicas e transporte.

- Representante da consellería con competencias en materia de turismo.

- Representante da consellería con competencias en materia de medio rural.

- Representante da consellería con competencias en materia de cultura.

- Representante da consellería con competencias en materia de traballo.

- Representante da Deputación Provincial de Ourense.

- Alcalde ou alcaldesa de cada un dos concellos en que estea situado o parque natural ou o concelleiro/a no/na cal este/a delegue (Bande, Lobeira, Muíños, Lobios, Entrimo e Calvos de Randín).

- Representante do campus de Ourense da Universidade de Vigo.

– Representante das asociacións que figuren inscritas no Rexistro de Asociacións Protectoras do Ambiente da Xunta de Galicia, designado ou designada por estas.

– Representante dos grupos de acción local existentes na zona de influencia socioeconómica do parque, elixido ou elixida por estes.

– Representante das asociacións de promoción turística da zona de influencia socioeconómica do parque natural.

– Representante da Confederación Provincial de Empresarios de Ourense.

– Ata un máximo de cinco representantes da propiedade de terreos integrados no parque. A cota de representación efectuarase proporcionalmente á porcentaxe que ocupen os montes veciñais en man común e as propiedades representadas por persoas físicas ou xurídicas distintas dos anteriores, en ambos os casos, elixidos por eles mesmos.

Na proposta e designación das persoas vogais que non teñan a condición de cargos natos atenderase ao principio de presenza equilibrada entre mulleres e homes, segundo o previsto na Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, e no Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade.

Así mesmo, en virtude do establecido no artigo 7 do Decreto 265/2007, a presidencia poderá convidar ás reunións das xuntas consultivas persoas expertas nalguna materia relevante e/ou que garden relación co parque, que participarán nestas reunións con voz, pero sen voto.

De acordo coa Lei 5/2019, do 2 de agosto, corresponde a esta xunta reitora a colaboración na xestión do parque a través da súa función asesora e consultiva mediante:

- A aprobación e modificación do seu regulamento de réxime interior.
- A emisión daqueles informes que lle sexan solicitados.
- A proposta de actuacións e iniciativas tendentes á consecución dos fins do parque, incluíndo os de difusión e información dos valores deste, así como os programas de formación e educación ambiental.

- A colaboración na promoción e proxección exterior do parque e os seus valores.
- En xeral, a promoción e realización de cantas xestións considere oportunas en beneficio do parque.

Así mesmo, esta xunta reitora deberá ser oída para a adopción das seguintes decisións:

- A aprobación, modificación e revisión da normativa relativa ao parque e dos seus instrumentos de planificación.
- A aprobación do orzamento de xestión do parque.

9.3. Procedemento administrativo.

As autorizacións que se outorguen no parque serán emitidas polo organismo competente en patrimonio natural ou, se for o caso, pola Xefatura Territorial de Ourense, logo de informe preceptivo do Servizo de Patrimonio Natural de Ourense ou do organismo competente en patrimonio natural. Estas autorizacións deberán obterse con anterioridade ás exixidas pola lexislación sectorial pertinente e a obtención delas non exime do cumprimento da normativa sectorial de aplicación nin de cantas outras autorizacións permisos ou licenzas sexan requiridos por esta.

10. Vixencia e revisión do plan.

En virtude do establecido no artigo 58 da Lei 5/2019, do 2 de agosto, a vixencia do PRUX será, como mínimo, de dez anos e deberase revisar ao termo do prazo de vixencia establecido ou antes, se for necesario, conforme o estado da ciencia e da técnica ou da aplicación das medidas de seguimento que correspondan.

Transcorrido o período de vixencia, o órgano competente en materia de patrimonio natural procederá a revisar o PRUX.

O PRUX poderá ser revisado con anterioridade ao seu vencemento por iniciativa do órgano competente en materia de patrimonio natural, sempre e cando se produza algunha das seguintes circunstancias:

- i. Cando se produzan episodios de orixe natural ou antrópico de carácter excepcional que afecten a integridade do parque e desborden as medidas de protección previstas no

presente PRUX. Neste caso, a demostración das ditas circunstancias terá que realizarse mediante os correspondentes estudos e informes técnicos.

ii. No caso de xurdiren novas actividades non mencionadas no presente PRUX que afecten ou poidan afectar os valores do parque.

iii. No caso de que a normativa do presente PRUX se manifeste insuficiente para a consecución dos obxectivos do parque.

A revisión anticipada do PRUX suporá a súa nova aprobación de conformidade co establecido na Lei 5/2019, do 2 de agosto.

As revisións que se realicen terán como obxectivo a actualización, mellora e optimización de normas e directrices, respectando os principios básicos de conservación que inspiran a declaración do parque.

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

ANEXO III Cartografía

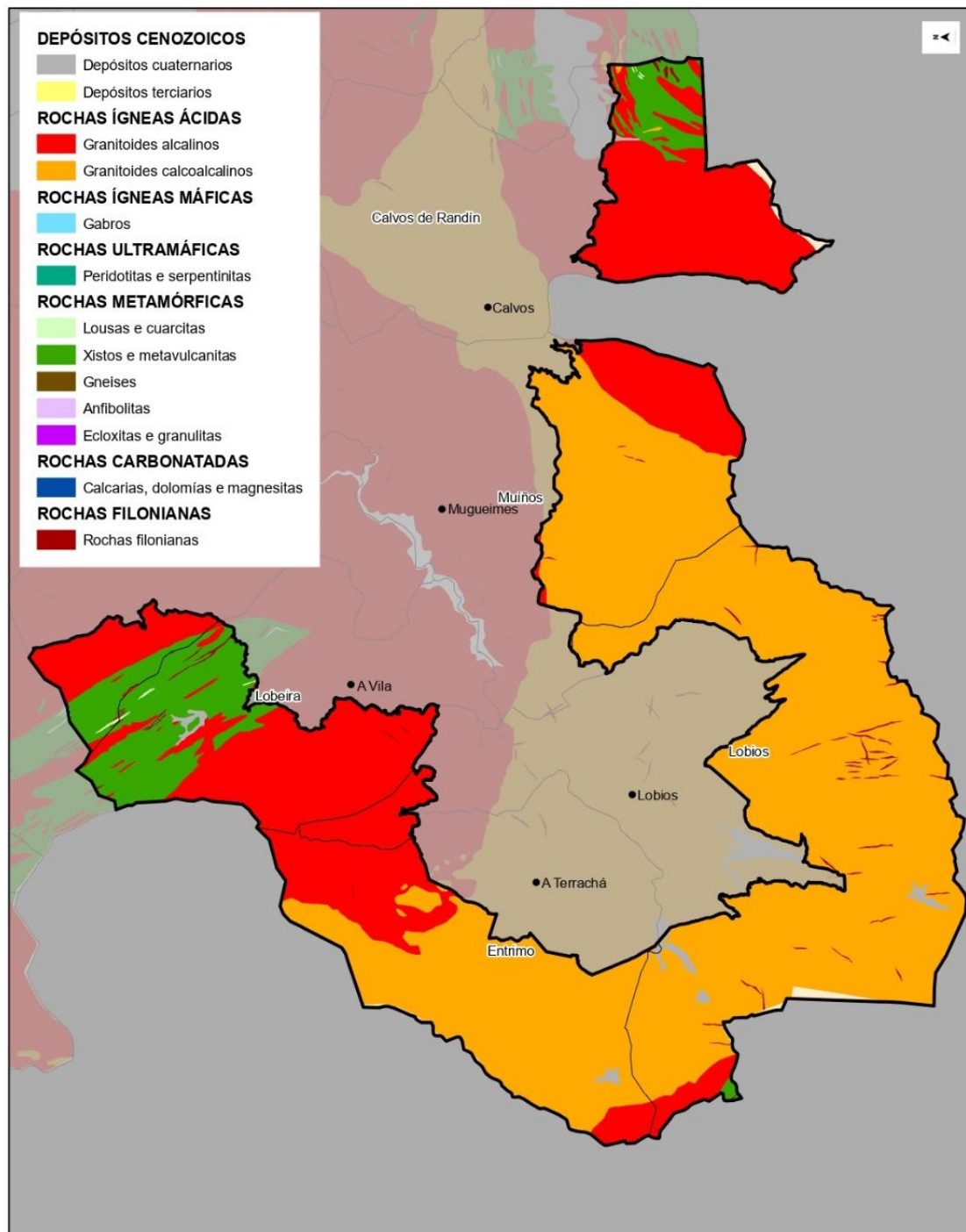
Mapa 1: Ámbito de aplicación

Fonte: Dirección Xeral de Patrimonio Natural.
 Escala 1:155.000

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

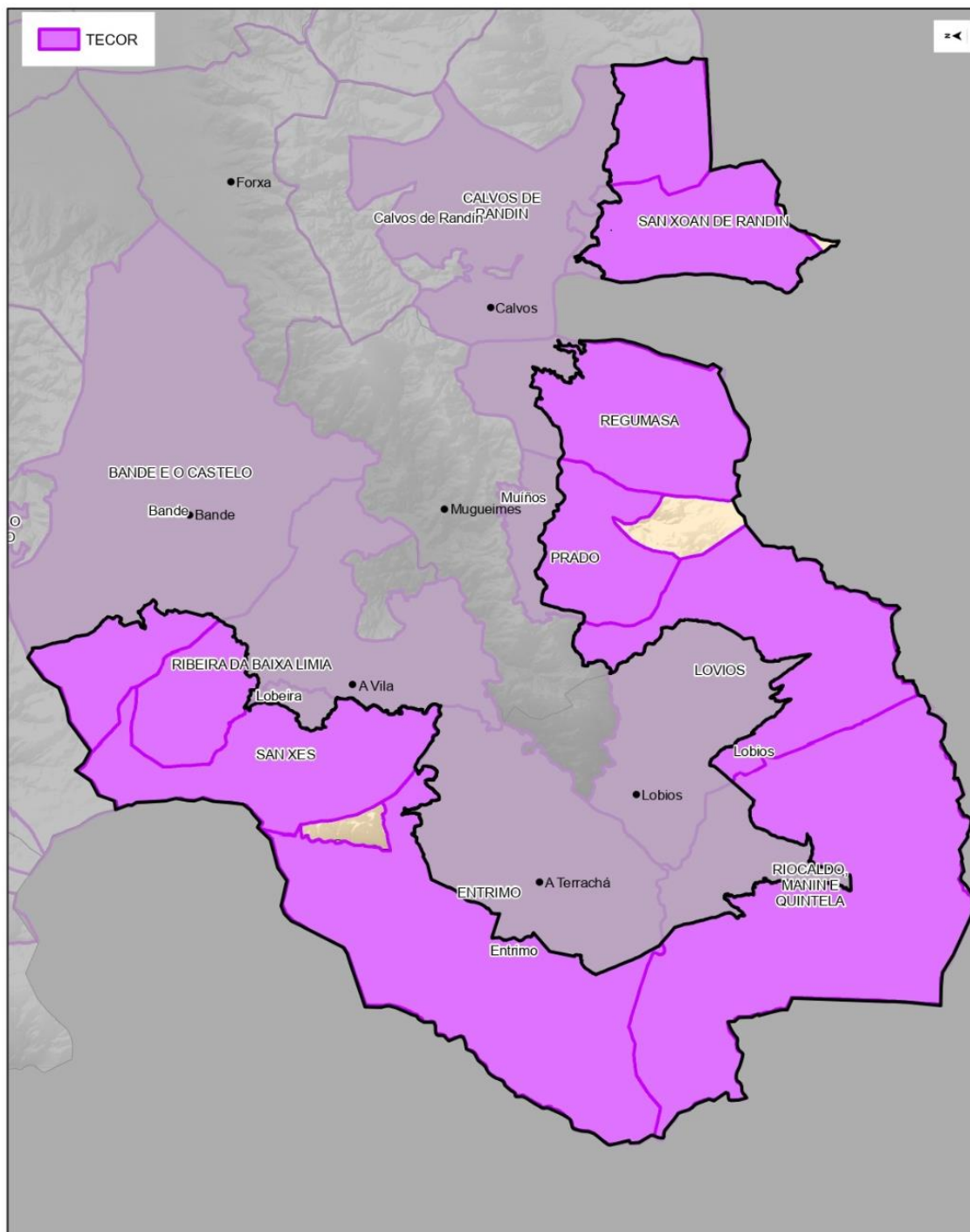

Mapa 2: Litoloxía

Fonte: Instituto Geológico y Minero de España en colaboración co Instituto de Estudos do Territorio da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda
Escala 1:155.000

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

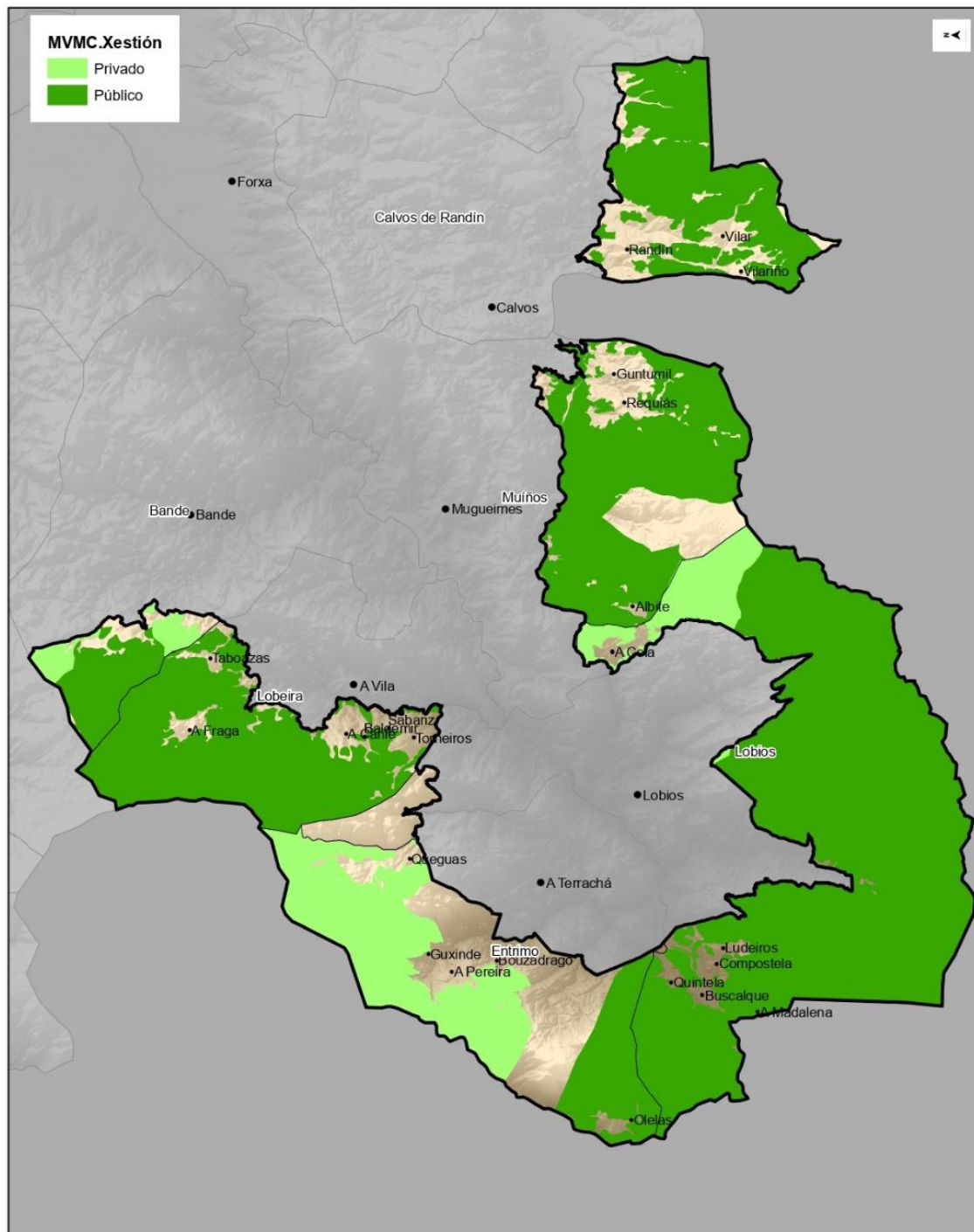

Mapa 3: Terreos Cinexéticamente Ordenados (TECOR)

Fonte: Dirección Xeral de Patrimonio Natural
Escala 1:155.000

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

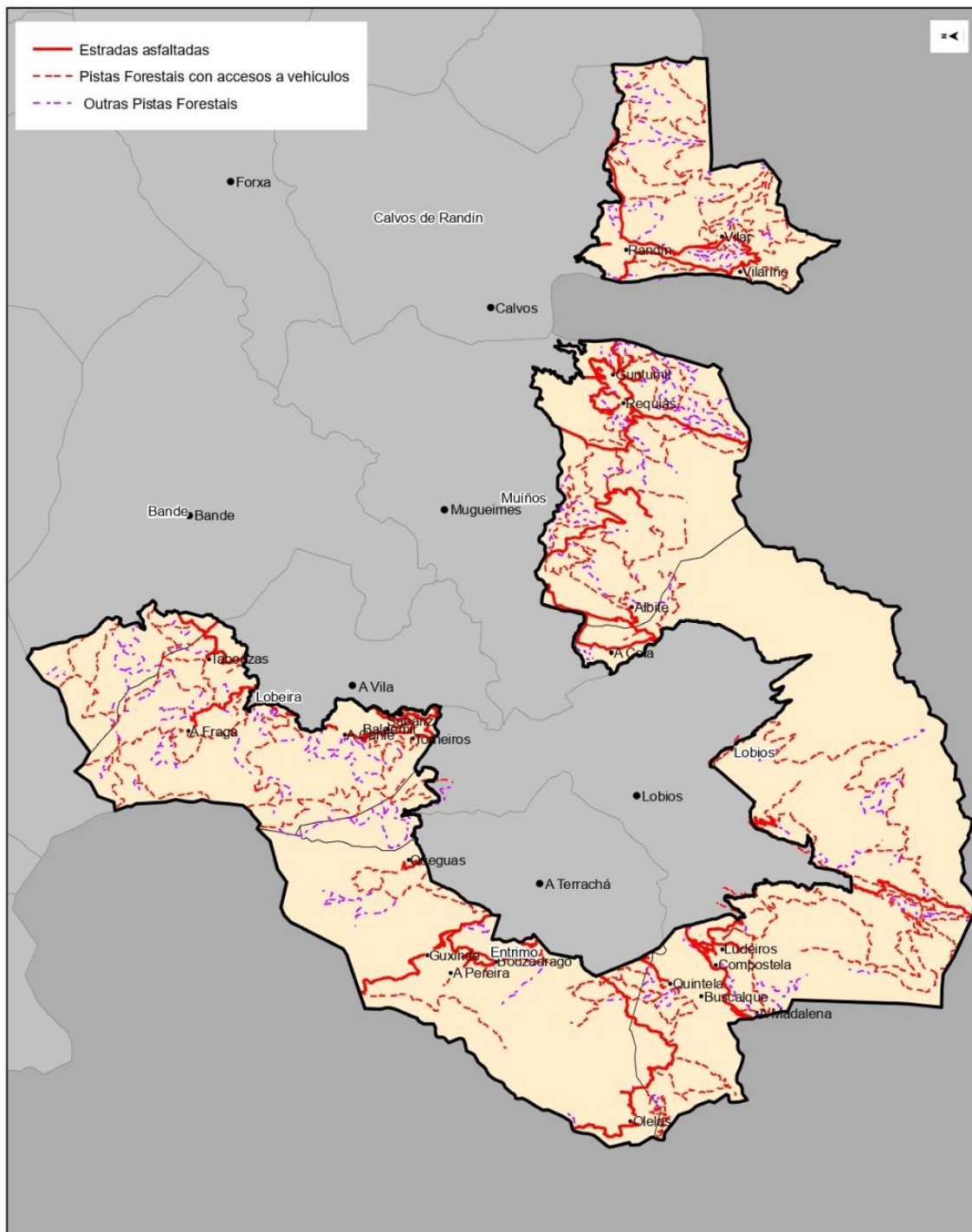

Mapa 4: Montes Veciñais en Man Común

Fonte: Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal
Escala 1:155.000

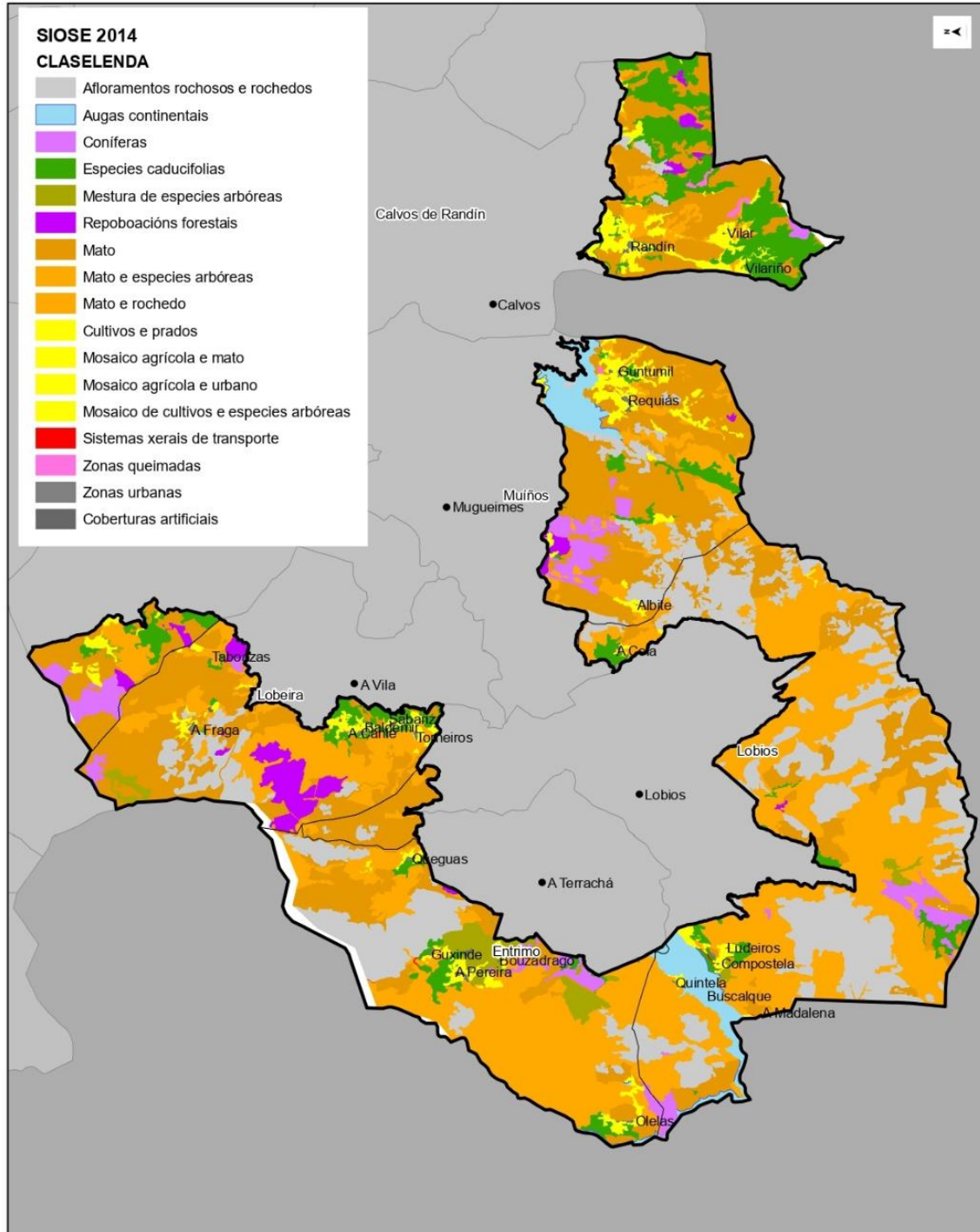
CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

Mapa 5: Infraestructuras viarias

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

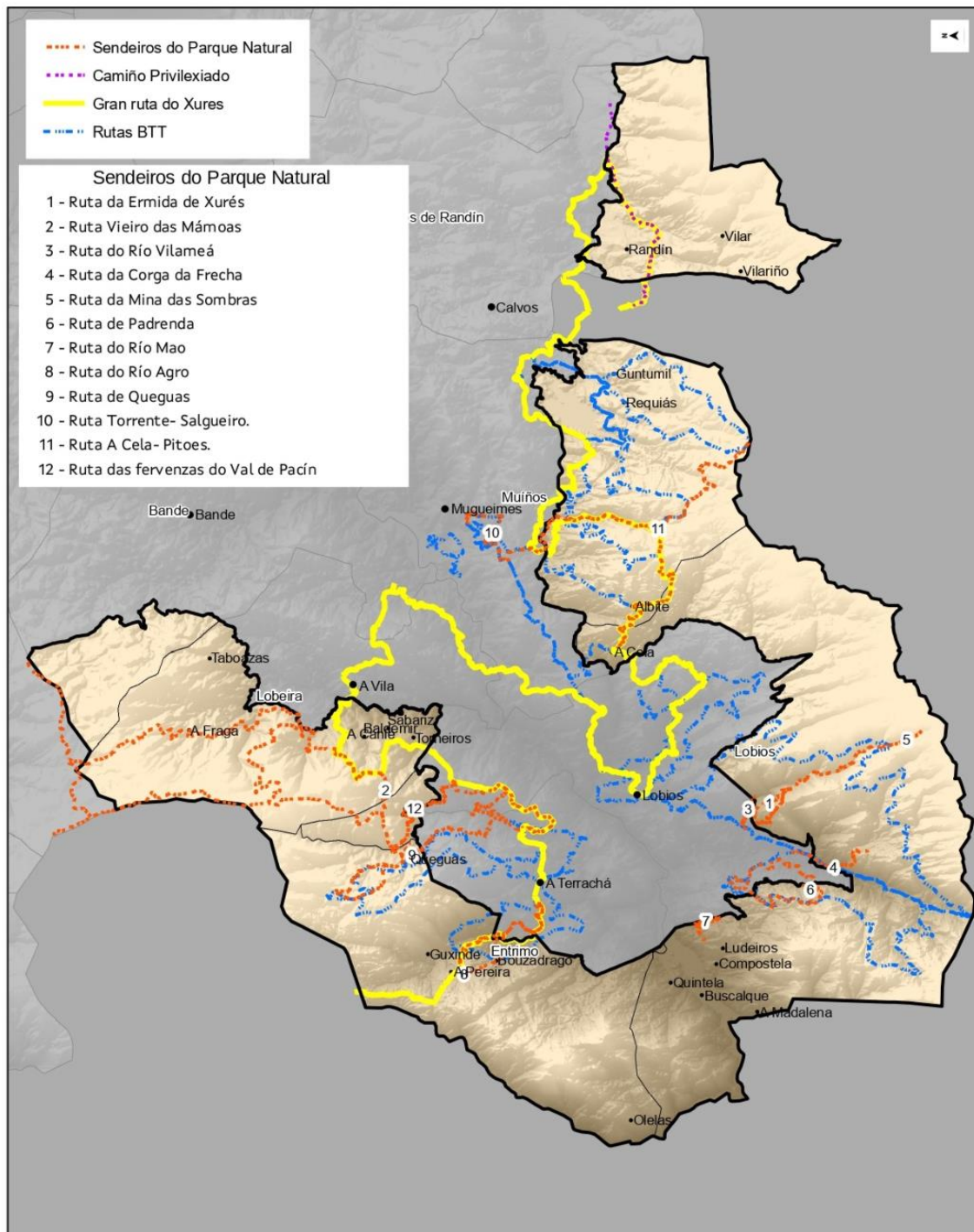

Mapa 6: Sistema de Información sobre Ocupación do Solo de España (SIOSE)

Fonte: Instituto Geográfico Nacional de España en colaboración co Instituto de Estudos do Territorio da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas
Escala 1:155.000

Mapa 7: Sendeiros e rutas

Fonte: Dirección Xeral de Patrimonio Natural
Escala: 1:155.000

CVE-DOG: sqmcxk00-tuc6-beg8-ank1-jh0zg9pur3g4

